PRENUMERATOROWIE
NA
DZIENNIK HANDLOWY
CAŁOROCZNI.
1786.

Exempl:

Nayiaśnieyſzy STANISŁAW AUGUST Król Polſki. - - - - 30.
J. O. Xiąże JMość Prymas - - - - 1.

A

Hrabia Ankwicz Kaſztelan Sandecki. - 1.
Antoſzewſki Porucznik Woyſk Litewſkich. - 1.
Ancuta Sędzic Brzeſki Litt: - - - 1.
Altenhoff. - - - - - - - 1.
Amiet Kupiec Warſzawſki i Niemirowſki. - 1.

B

Bielewicz Woiewoda Mściſławſki. - 1.
Bielińſki Piſarz Wielki Koronny. - 1.
Bielińſki Cześnik Koronny. - - - 1.
Borch Oboźny W. Litt: - - 1.
Biernacki Chorąży Piotrkowſki Konſyliarz Rady Nieuſtaiącey. - - 1.
Butrymowicz Miecznik i Podſtaroſta Pińſki, Deputat Tribunału Litt: - 1.
Bronikowſki Szambelan J. K. Mci. - 1.
Bzowſki Skarbnik Krakowſki. - - 1.
Boſkamp Laſſopolſki Szambelan J. K. Mci. 1.

Exempl:

Bolesz Stolnik Gnieznieński - 1.
Badyni Szamb: J.K.Mci Administrator Ekon: Litt: - 1.
La Barthe. - - - - - -

C

Chreptowicz Podkanclerzy Litt: - 1.
Xiąże Czetwertyński Kasztelan Lwowski. - 1.
Xiąże Czetwertyński Kasztelan Czerniechowski. - 1.
Cieszkowski Kasztelan Liwski. - - 1.
Xiąże Czartoryiski Stolnik Litt: - - 1.
Czacki Strażnik W. Kor: - - - 1.
Czaplic Ex Łowczy Kor: - - - 1.
Xiąże Antoni Czetwertyński Chorąży Brac: - 1.
Xiąże Marcelli Czetwertyński. - - 1.
Czacki Starosta Nowogrodzki Kom:Skar: Koron: 1.
Cołapowski Starosta Kościański. - - 1.
Czechowicz Sędzia Ziem: Oszmiański. - - 1.
Cielecki Szambellan J.K.Mci. - - 1.
X. Czyżewski Kanonik Wolbromski. - 1.
Ciemniewski Sędzic Różański. - - 1.
Czołhanski Rządzca Pałacu Pocieiowskiego - 1.
Antoni Cader. - - - - - 1.

D

Dzierzbicki Woiewoda Łęczycki - 1.
Dębowski Kasztellan Czechowski. - - 1.
Dzieduszycki Pisarz W. Litt: - - 1.
Dzieduszycki Czesnikowicz Kor: - 1.
Działyński Woiewodzic Kaliski - 1.
Baron Delius Szambellan Pruski. - - 1.
Dekiert Kupiec Warszawski. - - - 1.

E

d' Everhard Konsyliarz Legacyi J.K.Mci. - - 1.

F

Felkierzamb Szamb: J.K.Mci - 1.
Fijałkowski Kawaler Orderu Ancience Noblesce. 1.

Exempl.

G

Giełgutt Starosta General: Xięstw: Zmuckiego 1.
Grodzicki Kasztelan Oświecim: - 1.
Grodzicki Krayczy Koronny - 1.
Gomulinski Instygator Koronny - 1.
X. Gawroński Kanclerz Krak: Lektor J. K.Mci. - 1.
X. Grodzicki Dziekan Łucki. - 1.
Grakowski Starosta Kapin ski - 1.
Grabowski Starosta Wołkowyski. - - 1.
Glinka Chorąży Rożański. - - - 1.
Głuchowski Szambelan J.K.Mci. - - 1.
Granowski Pod Pułkownik Reymentu Ord: Ostr. 1.
Grabowski Mecenas Assessoryi Litt: - . - 1.
Gołaszewski Mecenas Departamentu Woyskow: 1.

H

Hartwich Major Woysk Koronnych. - - - 1.

I

Xiąże Jabłonowski Kasztelan Krakowski. - 1.
Xiąże August Jabłonowski Woiewodzic Nowogr: 1.
Xiąże Jabłonowski Starosta Kowelski - 1.
Jeleński Starosta Mozyrski Pisarz Dekr: Asse Litt: 1.
Jełowicki Szambelan J.K.Mci. - - 1.
Jawornicki Woyski Sochaczewski. - - 1.
Jarmondowicz 1.

K

Krasiński Oboźny W. Koronny. - - 1.
Krasiński Starosta Siemiatchowski - 1.
Kwilecki Starosta Wschowski - 1.
Kraszewski Jenerał Major. - 1.
Kochanowski Stolnik Sandomirski. - 1.
Kurzeniecki Chorąży Piński Kon: Rady - 1.

Exempl.

Kamieniecki Podczaſy Laty: Komi: Skar: Kor: 1.
X. Kruſzewſki Kanonik Wileń: Aud: C. E. - 1.
Kościałkowſki Szamb: J.K.Mci. . - 1.
Kamiński Szambelan J. K. Mci. - - 1.
Kuczyńſki Podczaſzy Mielnicki - - 1.
Kwiatkowſki Skarbnikiewicz Trębowelſki. - 1.
X. Kaliński Profeſsor Akademii Wileń: - 1.
Klikowicz Super Intendent Jurborſki. - - - 1.
Kraſzkowſki Intendent Celny. - - 1.
Kachle Rezydent Gdańſki - 1.
Kabry Bankier Warſzawſki. - - - 1.
Kahał Wileńſki - - 1.

L

Leduchowſki Woiewodzic Czerniechow: - 1.
Lingienau Konſyliarz J. K. Mci. - - 1.
X. Lachowſki Profeſsor Matem: Szk: Nar: Sand: 1.

Ł

Łazniński Łowczy W. Kor: - - 1.
Łączyńſki Staroſta Goſtyńſki. - - - 1.
Łubieńſki Staroſta Nakielſki. - - - 1.
X. Łoyko Kanonik Inflantſki. - - - 1.

M

Xiąże Maſſalſki Biſkup Wileńſki - 1.
Mycielſki Woiewoda Jnowrocławſki. - - - 1.
Małachowſki Woiewoda Mazowiecki. - - 1.
Małachowſki Referendarz Koronny. - - - 1.
Małachowſki Staroſta Opoczyńſki Marſzałek
Trybunału Koronnego. - - - 1.
Michałowſki Podkomorzy Krakowſki. - - - 1.
Malczeſki Gener: Szeff Reym: Pier: Straży 1.
Makowiecki Podkomorzy Słonimſki. - 1.
Mikorſki Podkomorzy Goſtyńſki. - - 1.
Męciński Staroſta Bodaczewſki. - - 1.
Mieczkowſki Staroſta Rabſztyńſki. . - 1.
Morawſki Szamb: J.K.Mci. Piſarz Woyſk Litt: - 1.

Miecz-

Exempl:

z Wolda Meier Woyſki Kowieńſki. - - - 1.
X. z Wolda Meier Pleban Daugowſki. - - 1.
X. Mierżyńſki Scholarum Piarum. - - 1.

N

Niemcewicz Star: Rewiatycki Kons: Rady Nieuſt: 1.
Noſarzewſki Rotmiſtrz Kawaleryi Narodowéy. 1.

O

Ożarowſki Kaſztelan Woynicki. - - 1.
Oſtrowſki Kaſztelan Czerſki. - - - 1.
Oborſki Kaſztelan Ciechanowſki. - - 1.
Hrabia Ossolinſki Staroſta Drohicki. - - 1.
Osniałowſki Piſarz Woyſk: Kor: - 1.
Oſtrowſki Ex-Woyſki Łęczycki. - - 1.
Oſtrowſki Podkomorzyc Bracławſki. - - - 1.
O' Clery. - - - - - - 1.

P

Potocki Woiewoda Ruſki. - - - 1.
Xiąże Poniatowſki Podſkarbi W. Litt: - 1.
Hrabia Podoſki Kaſztelan Mazowiecki. - - 1.
Przyłuſki Kaſztelan Brzezińſki. - - 1.
X. Hrabia Przerębſki Kuſtoſz Koronny. - - 1.
Prot: Potocki Staroſta Guzowſki. - - 1.
Potocki KrayczycKoronny. - 1.
Potocki Staroſta Babimo: - - - 1.
Hrabia Plater Staroſta Jnflan: Konſyl: Rady. - - - - - 1.
Hrabia Plater Staroſta Gieldzańſki. - 1.
Pſarſki Podkomorzy Wieluńſki. - - 1.
Xiąże Kalix Poninſki Staroſta Bracławſki. - 1.
Piekarſki Staroſta Korabiowſki. - 1.
Poniatowſki Sędzia Grodzki Pińſki. - 1.
Jgnacy Pieńkowſki Dworza: J. K. M. Skar: Litt: 1.

R

Xiąże Radziwiłł Kaſztelan Wileńſki. - - - 1.
Raczyńſki Marſzałek Nadworny Koronny. 1.

Ra-

Exemlp:

Xiężę Mikołay Radziwiłł - 1.
Radziński Podkomorzy Zakro: Konsyl: Rady. - 1.
Radzymiński Sędzia Ziem: Gnieżn: - - 1.
Russocki Czesnik Krakowski Depu: Trib: Kor: 1.
Rudzinski Wojewodzic Mazowiecki - 1.
Rybiński Starosta Rustykowski - - - 1.
Rogoziński. - - - - - - 1.
Rychard Kupiec Warszawski. - - - 1.

S

Xiąże Szembek Biskup Płocki - - - 1.
Xiąże Sanguszko Woiewoda Wołyński. - - 1.
Xiąże Sapieha Kanclerz W. Litt. - 1.
Sobolewski Kasztelan Warszawski - 1.
Szymanowski Regent Koronny - - 1.
Straszewicz Marszałek Upitski. - - 1.
Szydłowski Podkomorzy Ciechanowski. - 1.
Hrabia Stadnicki Starosta Ostrzeszowski - 1.
Sokolnicki Podstoli Poznański - - 1.
Stadnicki Woyski Latyczewski - - 1.
Starzyński Rotmistrz Kawaleryi Narodowey 1.
Sokołowski Generał Adjutant J. K. Mci. - 1.
Staniszewski Sędzic Warszaw: Szam: J. K. M. 1.
Skwarski P. K. Narod: Szambelan J. K. Mci. 1.
Skipora Szambelan J. K. Mci. - - - 1.
Słomowski Stolnik Wendenski. - - 1.
Starzyński Chorążyc Czerwonogrodzki. - - 1.
Baron Soldenhoff Generał Major W. Kor: - 1.
Sartoryusz Konsyliarz Legacyi J.K Mci - 1.
Mik: Sosnowski Chorąży Brygady Petyhor: - 1.
Szymanowski Chorąży Gwar: Kon: Koron: - 1.
Swiniarski Pisarz Magistr: Miasta Warszawy. - 1.
Schultz Bankier Warszawski. - - - 1.
Segiebarth. - - - - - - 1.

T

Tyzenhauz Chorąży Wileński - - 1.
Turno Rotmistrz Kawaleryi Narodowey - 1.

Exempl:

Trzeciak Generał Adjutant Buławy W. Kor. 1.
Piotr Tepper Bankier Warſzawſki. - - - 1.
Tarankiewicz. - - - - - 1.

U

Unichowſki Sędzia Ziem: Prez: Mińſki. - - 1.
Uruſki Szambelan J. K. Mci. - - - 1.

W

Walewſki Woiewoda Sieradzki. - - 1.
Wielohurſki Piſarz Pol: Litt: - - - 1.
Wołłowicz Chorąży Nadworny Litewſki, - 1.
Woyna Staroſta Staniſławowſki Kons: Rady - 1.
Wykowſki Kaſztelanic Wyſzogrodzki - 1.
Xiąże Max: Woroniecki Szamb: J.K.Mci. - - 1.
Wilga Woiewodzic Czer: Aſſes: Aſſeſoryi K. 1.
Wołłowicz Major Woyſk Litewſkich - - 1.
Wendorf Rotmiſtrz Kawaleryi Narodowey. - 1.
Wichlińſki Metrykant Kommiſsyi Skarb: Kor: - 1.

Z

Zyberg Woiewoda Brzeſki Litt: - 1.
Zakrzewſki Podczaſzy Poznańſki, - - 1.
Zboinſki Staroſta Mſzańſki. - 1.
Zawoyſki Pod-Pułkownik B. W. Kor: - - 1.
Zgliczyńſki Adjutant J.K.Mci. - 1.

Miasta odbieraiące Dzienniki z liczby Prenumerowanych 30. Exemplarzy przez Nayiaśnieyszego Pana.

1. Konsul Gdański.
2. Konsul Chersoński.
3. Miasto Kraków.
4. Miasto Poznań.
5. Miasto Sandomierz.
6. Miasto Zytomierz.
7. Miasto Łęczyca.
8. Prezydent Lubelski.
9. Miasto Kamieniec Podolski.
10. Poczmistrz Tulczyński.
11. Instygator Taxowy Juryzdykcyi Marszał: Kor:
12. Poczmistrz Białostocki
13. Woyt Grodzieński.
14. Prezydent Kowieński.
15. Miasto Brześć Litewskie.
16. Woyt Wileński.
17. Miasto Mińsk.

Pozostaie ieszcze reszty 13. Exemplarzy Dziennika, do oddania tym Miastom, które uczynią o to odezwę z ochotą raportowania o Targach z Miast swoich.

DZIENNIK HANDLOWY

Zawieraiący w sobie wszystkie Okoliczności, Pisma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne, do Handlu ściągaiące się.

ROKU PIERWSZEGO CZĘŚĆ VII. y VIII.

LIPIEC i SIERPIEN 1786.

I.

o Targach Krajowych.

Targi wszystkich tych Miast, które z Patryotyczney swéy Gorliwości raczyły nam nadesłać, są położone w Tabelli, z Podpisami zaświadczaiącemi pewność tych Targów, znayduiącey się na koncu tego Tomiku, zatém nie powtarzaiąc tego, co w Tabelli donieśliśmy, położemy tu tylo te Gatunki Produktów, które w Tabelli umieszczone bydź nie mogły. — Także wiadomość o Urodzaiach, z tych mieysc z których iest doniesiono, w tymże Artykule kładziona będzie.

— Targi Prowincyi Wielko-Polskiey.

Z Całéy Prowincyi Wielkopolskiéy, ledwo z iednéy Warszawy doniesiona iest wiadomość Targowa; wiedzieć nie można, czy téy

Z wia-

wiadomości niedoſtatek dopełnia ſię z nieczułości Miaſt? czy z oſzczędy Expenſy Pocztowéy? iż niechcą dla dobra Powſzechnego przeſyłania wiadomości takowych ſwym własnym Expenſem Poczty opłacać? czy też dla innych lepiéy im wiadomych przyczyn? dość na tém, że dobro Powſzechne przez niedoſtatek takowych wiadomości wiele ſzkoduie; bo nie maiąc po zręczności wiadomości Targów Kraiowych, nie może żadnych czynić pewnych Spekulacyi Handlu tak wnętrznego, iako i zewnętrzego; i ieśli handluie kto, to dawnym zwyczaiem w głuchéy niewiadomości zoſtaiąc, tam tylo poſyła ſwe Produkta i Towary, gdzie los mylny pozwoli mu chybić albo trafić; pewnych zaś determinacyi Handlu kłaść póty nie może, póki pierwéy nie będzie uwiadomionym o Targach całego Kraiu, z których naypewniéy dochodzić może taności lub drogości, tego nie maiąc, tak ślepo muśi handlować, iak dawniéy. — A z tego wſzyſtkiego łatwo przekonać ſię można, że ſą potrzebne wiadomości Targowe, do nadſyłania których, gdy żadne pobudki Patryotyczne zachęcić wſzyſtkich nie mogą, trzeba więc koniecznie naſtępuiącego Séymu nowém Prawem zobowiązać wſzyſtkie Miaſta do nadſyłania takowych wiadomości. — A teraz zobaczmy przynaymniéy tych Miaſt Targi, które ieſzcze z ſaméy Gorliwości donoſzą, to ieſt.

Nro 10. z *Warſzawy* nieumieſzczone w Tabelli naſtępuiące Gatunki.

			Złł:	*Gr.*	*Złł:*	*Gr.*
Gryki.	-	- *Korzec*	8.	—	—	15.
Rzepaku.	-	*Ditto*	12.	—	—	—

Kaſzy

		Złł:	Gr.	Złł:	Gr.
Kaszy Gr: dr: Rad:	*Cwierć*	7.	15.	7.	—
Ditto Jęczm: drob:	Ditto	3.	20½.	—	—
Ditto Perłowéy.	Ditto	9.	—	—	—
Grochu Zielonego.	Ditto	3.	7½.	—	—
Ditto Cukrowego.	Ditto	4.	15.	—	—
Anyżu przedniego.	Ditto	12.	—	—	—
Ditto podléyszego.	Ditto	9.	—	—	—
Karólku. - -	Ditto	8.	—	—	—
Mąki żyt: 3. *półk. na kor:*		15.	—	—	—
Chmielu Czeskieg:	*Cetn:*	180.	—	—	—
Włosów nie wia: i kich	*Ka:*	20.	—	—	—
Wołów dobrych	*Sztuka*	108	—	126.	—
Ditto podléyszych.	Ditto	81.	—	90.	—
Cieląt dobrych.	Ditto	10.	—	14.	—
Ditto podléyszych.	Ditto	8	—	—	—
Baranów dobrych.	Ditto	9.	—	11.	—
Ditto podléyszych.	Ditto	8	—	—	—
Kozłów pięcioletn:	Ditto	15.	—	17.	—
Ditto dwuletnich.	Ditto	6.	—	—	—
Wieprzów karmn:	Ditto	54.	—	72.	—
Skór z Wołu dobr:	Ditto	17.	—	18.	—
Ditto z podléyszeg:	Ditto	12.	—	—	—
Ditto cielęc: dobr:	Ditto	2.	—	—	—
Ditto Dto podléysz:	Ditto	1.	15.	—	—
Indyków - -	*Para*	7.	—	9.	—
Gęsi. - - -	Ditto	2.	—	—	—
Kaczek. - -	Ditto	1.	—	1.	7½.
Kur. - -	Ditto	1.	10.	—	—

— *Targi Prowincyi Mało-Polskiéy następujących Miast tylko mamy nadesłane.*

Nro 14 *z Krakowa.* Oprócz Ceny Targowéy w Tabelli umieszczonéy pozostałe Gatunki tu się kładą.

			Złł:	Gr.	Złł:	Gr.
Miodu prząśn:		*Kamień*	16.	15.	17.	—
Soli.	- - 5.	Ditto	7.	7.	7.	15.
Skór krow: ſur:		*Sztuka*	12.	—	15.	—
Ditto Jałowicz:		Ditto	10.	—	12.	—
Ditto cielęcych.		Ditto	1.	6.	1.	15.

Takowe Targi Krakówſkie w Tabelli umieſzczone brane były tylo z śrzedniéy Ceny, gdyż z tego Miaſta troiska Cena bywa nadſyłana iak zwyczaynie bywać zwykła po Miaſtach porządnie rządzących ſię.

Nro 15. *z Sandomierza.* Lubo nie ieſt nadeſłana wiadomość Targu tego Mieſiąca, wſzelako Hurtowego wykupu po Dworach i Okolicach Miaſta tego wiadomość naſtępuiąca zdaie ſię bydź arcy potrzebna.

Kray Gallicyi, który od lat 13. zaczął bydź graniczącym po części z Miaſtem Sandomirzem, lubo corocznie kupuie Zboże na Targach, ale i w okolicach Sandomierza znaczną liczbę Korey Zyta i Jęczmienia wykup ono.

W iednym Mieſiącu *Lipcu* pod ſamym Sandomirzem przewieźiono Zyta, i Jęczmienia, bliſko 5000. korcy do Gallicyi.

A tak; wywoz zboża trwa dotąd od kilku Mieſięcy, i kilką traktami, oprócz ſkupionego żyta korcy 6000. do Magazynu Kraiowego, i wywiezionego do Elbląga i Gdańſka. Mieſzkańcy Woiewództwa tego nie doznaią dotąd niedoſtatku Zboża, owſzem z daru Naywyżſzéy Opatrzności zaczęli zbierać nowe zboża, które we wſzyſtkich rodzaiach bardzo obfite ſię bydź ukazuią w tych okolicach. Kray téu ſławny ieſt od dawnych wieków nie

tyl-

tylko w obfitość, ale i w przedni gatunek zboża, z którego Polska naywiększy odbiera pożytek.

w *Kwietniu*, *Maju*, *Czerwcu*, i *Lipcu*, wyszło wszelkiego Zboża przez Trakt Sandomirski w Kordon. - *Korcy* - 10163½.

Wyszczególniaiąc zaś każdy gatunek z osobna tyle wyszło:

Pszenicy. - -	*Korcy*	-	344.
Zyta. - - -	Ditto		4361.
Jęczmienia. -	Ditto		5109.
Owsa. - - -	Ditto	-	149.
Mąki. - - -	Ditto	-	174.
Grochu. - -	Ditto	-	20½.
Kaszy Jaglanéy.	Ditto	- -	6.

Takowe uwiadomienie nadesłane iest od Anonima *Sandomirzanina tego samego, który we wszystkich Artykułach o Sandomirzu, raczył z gorliwości swoiéy nadsyłać.* —

Nro 20. z Lublina. Oprócz Gatunków w Tabelli umieszczonych, kładą się ieszcze następuiące:

		Złł:	Gr.	Złł:	Gr.
Gryki. - -	*Korzec*	9.	—	—	—
Kaszy gry: dróbː	*Ćwierć*	10.	—	—	—
Anyżu. - -	Ditto	9.	—	—	—
Gorzałki prost:	*Garniec*	2.	—	—	—
Miodu od Gar: 40.	*Becz:*	216.	—	—	—
Skór wolo: podł:	*Sztuka*	10.	—	11.	—
Ditto Krowich.	Ditto	8.	—	9.	—

Co się tycze Zyta, i Wełny, te dwa Gatunki spodziewać się trzeba, że w górę póydą, ponieważ Zydzi z Kordonu Cesarskiego do tutéyszych Zydów przyiechawszy, z niektóremi o

kupno Zyta umowę mieli, Wełnę zaś po Dworach wykupuią. —

— *Co do Urodzaiów.*

Urodzaie w okolicach *Lublina* są wszędzie piękne, ażeby tylko P. Bóg dał pogodnie zebrać, gdyż w tém Miesiącu częste spadaią deszcze.

Nro 21. z *Kamieńca Podolskiego*. Oprócz Gatunków w Tabelli umieszczonych, są ieszcze następuiące: mianowicie względem Wina różnego, i trunków Kraiowych bardzo pożytecznych tamecznego Woiewództwa.

		Zł:	*Gr.*	*Zł:*	*Gr.*
Lnu. - - -	*Kamień*	9.	—	—	—

który to Lén o mil kilka przez Filipowców przywożony dla przędzenia wiele pracy około siebie do wyczyszczenia potrzebuie.

Zelaża 24. Szyn zawiéraiący. -	*Snóp*	18.	—	26.	—

To żelazo przywożą z Polesia bez wagi.

Krów. - -	*Sztuka*	36.	—	40.	—
Skór Baranich surow:	Dto	1.	15.	—	—
Ditto Wołowych.	Ditto	12.	—	—	—
Dto mniéysz: i jało:	Ditto	9.	—	—	—
Dto ciel: na hab: więk:	Dto	2.	—	—	—
Ditto mniéyszych.	Ditto	1.	15.	—	—
Dto kozło: sur: duż:	Ditto	2.	—	—	—
Wina za Dunayskiego Monasterskie zwanego, Białego, Czerwonego, i Piołunkowego. -	*Garniec*	-		3.	—
Ditto Wołoskiego takiego koloru.				2.	16.
Ditto Nikopolskiego.	Ditto	-	-	4.	—

— Co

— *Co do Win pomienionych.*

Te Wina z Zagranicy Tureckiey, i Wołoſkiey, Kuffami po garcy 1200. czaſem więcey lub mniey w ſobie zawieraiącemi na wożące *Karauſze Wołoſkie* zwanych, przy opłaceniu Myt Tureckich, Tatarſkich, Wołoſkich z wielkiém zdzierſtwem, i powiękſzonym na Komorze Kraiowey kilkakrotnie nad dawne Cło, ſprowadzone Jesienną porą bywaią.

Za te Wina gotowe Pieniądze nie małe, Kupcy z Kraiu za Granice wywożą, lepiéy, żeby Produkta Kraiowe za ten Towar wywozili i mieniali: iako i za Bakalię, Cytryny, i Pomarańcze, i inne ſklepowe Tureckie Towary do Polſki wchodzące.

A dla zachęcenia do zamiany Produktów Kraiowych za Zagraniczne Towary, nayſłuſzniéy takowym Kupcom, ile pieniędzy z Kraju nie wywożącym, uſtąpienie Cła od Ewekty i Inwekty godziłoby ſię na Séymie wyiednać.

— *Co do Trunków Kraiowych mogacych zaſtępować Wina Zagraniczne.*

Tén Kray mógłby mieć u ſiebie Trunki domowe, iako to Wino podobne Wołoſkiemu Zagranicznemu, którego Mohylów Miaſto J. W. Woiewody Ruſkiego z rozmnożonych Winogradów corocznie kilka Kuff zbiéra.

Tudzież prócz Wiśniaku, Gruśniaku, praſowanego Jabłeczniku, znayduie ſię mieyſcami Dereniak wyśmienity, którégo Drzewa przy górach ſkaliſtych, rumowatych ſokiem ſwoim temu Kraiowi udzielaią. — Tén podobnym ſpoſobem iak Wiśniak, patoką nalewa ſię, ale dłużſzéy dyſtylacyi potrzebuie; ieſt to Napóy

wyborny, czasem Wino Węgierſkie w domu niektórych Obywatelów, mieyſca onemu uſtępuie. —

Lecz trzeba Ekonomii Kraiowéy zachęcenia na rozmnożenie tych Produktów, á tak za Zagraniczne Trunki tyleby z Kraiu Pieniędzy nie wychodziło. Wołyń i Polésie, Malinnik mogłyby mieć przedni, gdyby go pataką Ukraińską, lub Podolską nalewano, bo tamteyſze Miody borową śmierdzą ſmołą. —

— *Co do Urodzaiów*,

Urodzaie Zbóż z wymokłéy na wielu mieyſcach zimą przeſzłą oziminy, tudzież dla zimney dotąd często z deſzczami Wioſny, á iak (ſtóſownie Kalendarz z czasem zgadza ſię) dla podobnych w żniwa deſzczów, lubo mieyſcami piękne ukazały ſię Zboża, nie zapewniaią iednak tutéyſzego Kraiu, przez co pewny Głód, (uchoway Boże,) mógłby naſtąpić, bo dawnych Stert mało gdzie i w Sąſiedzkich Województwach widać dla robienia Wódek i przedawanego w Kordon Zboża. —

Słuszna zdaie ſię rzecz, aby Pocztamty i Publicum były zachęcone, iżby donoſiły, gdzie, w których Horyzoncie każda Mieſiącą kwadra, i ćwierci roczne, ſą ſłotne lub pogodne, dobre, lub złe ſkutki Kraiowi obiecuiące. Nie zawadzi nadmienić, że na odwrocenie złego, wiele, nakazaneby przez kogo należy w Dyecezyach Nabożeńſtwo pomodz mogło.

Poprzednicze dwa lata na wſzyſtkiéy żywności, począwſzy od chleba, omaſty, i owoców, Kray uſzczupliły tak dalece, że iedne Produkta we cztery razy ceną w górę podnio-

ſły

ſty ſię, á innych trudno było doſtać i wywiedzieć ſię.

W tym zaś roku łaſkawa Opatrzność obficie nadgradzać okazuie ſię. — Oźiminy i Jare Zboża lubo dla niedoſtatku naſion nie doſkonale zaſiane, wzróſt i plenność dość dobre maią; ieżeli ſłoty, po 4niedzielnéy w Czerwcu pogodzie, po pełni Lipca zaczęte i często dokuczaiące (á iak Kalendarz Sąſiedzki Berdyczowſki ſłóſownie z czaſem i na dal przepowiada) do zebrania nie przeſzkodzą. — Siana doſtatek, Owoców podobnież, Paſieki róyne, i miodne, Nabiału nieſkąpo, ſpodziewaćby ſię znacznego Ceny ſpadnienia, ale podług tutéyſzego zwyczaiu, chyba w Mieſiącu Październiku po ſkończonych robotach polnych.

Takowe Donieſienie uczynił Nam Gorliwy Obywatel Piotr Wałańſki *Miaſta J. K. M. Kamieńca Podolſkiego do Ekonomiki miéyſcowéy naznaczony Radzca.*

Nro 25. z *Tulczyna Miaſta J. W. Potockiego Woiewody Ruſkiego.*

			Złł:
Gryki.	- -	*Korzec* - -	5.
Proſa.	- -	Ditto - -	5.
Wełny Run ſto		*Sztuk* - -	70.

---

z *Mohylowa Miaſta tegóż J. W. Potociego Woiewody Ruſkiego.*

		Złł:
Zytnéy mąki. -	*Korzec* -	7.
Pſzennéy Ditto -	Ditto -	9.
Gryczanéy Ditto	Ditto -	6.

Weł-

			Złł:
Wełny ſto	- -	Run -	65.
Maſła.	- - -	Oko -	2.
Skór owcz: z włoſa:		Stuk ſto	150.

— *Co do Urodzaiów.*

Urodzaie w całéy Ukrainie tak ozime, iako i jare, dwarazy ſą piękniéyſze, iak w przeſzłym Roku, to tylko niedola, iż Deſzcze częſte przeſzkadzać zaczęły, á ztąd ſtarzy Goſpodarze wnoſzą ſobie nie pomyślność, á nadewſzyſtko deſzcze te z wiatrami przykremi ſzkodzą Jęczmienóm, bo z kłoſów (gdy iść nie przeſtaną) ſpadać będą. *To donioſł* Wilſki *Chorąży J. K. M. Poczm: Tulcz.*

Nro 29. *z Białegoſtoku.* Oprócz Gatunków w Tabelli wyrażonych, naſtępuiące ieſzcze kładą ſię.

			Złł:
Gryki.	- -	Korzec	- - 8.
Skór Krowich.		Sztuka	- - 8.
Pierza 40. funt:		Kamień	- 18.

— *Targi Prowincyi Litéwſkiéy.*

Nro 30. *z Wilna Miaſta Stołecznego J. K. M. i W. X. Litt.* Oprócz Gatunków w Tabelli wyrażonych ſą naſtępuiące; ponieważ w Litwie Zyto ieſt dwoiakie, oſietne i ſyromłotne, Pſzenica takoż dwoiaka, ozima i letnia, á zatém Cena onych ieſt dwoiaka, z któréy iedna to ieſt: Zyta oſietnego i Pſzenicy ozimey w Tabelli zawſze kładzie ſię, á druga Cena to

ieſt

jest Zyta syromłotnego, i Pszenicy letniéy, opuszcza się dla szczupłości miéysca, przeto w samém Dziele Cenę takową donosiemy, i donośić zawsze będziemy.

		Złł:	Gr.
Zyta syromłotnego.	*Beczka*	46.	—
Pszenicy letniéy. -	Ditto	56	—
Gryki. - - - -	Ditto	32.	—
Bobu. - - - -	Ditto	48.	—
Chmielu szczypanego	*Kamień*	16.	—
NB. w Tabelli zawsze się kładzie Cena Chmielu młoconego.			
Wełny podłéy. - -	do	8.	—
w Tabelli wyraża się Cena zawsze lepszéy.			
Soli Hiszpanki. -	*Beczka*	36.	—
Ditto Angielskiéy.	Ditto	34.	—
Ditto szaréy Francuz:	Ditto	32.	—
Sledzi Gotemburskich	Ditto	44.	—
Miodu Litt: - -	*Miara*	50.	—
Oliwy Zielonéy. -	*Funt*	1.	10.
Grzybów. - - -	*Bunt*	7.	—
Wódki ordynaryinéy	*Garniec*	2.	15.
Płótna grubego. -	*Łokieć*	—	7.

Nro 35. *z Grodna taż sama Cena, która była w poprzedzaiącym Miesiącu.*

Nro 43. *z Brześcia Litt:* Oprócz wyrażonych w Tabelli Gatunków kładą się ieszcze następuiące.

		Złł:	Gr.
Gryki. - - -	*Szanek*	5.	15.
Wodki prostéy.	*Garniec*	1.	12.
Masła. - - -	*Funt*	—	25.
Sledzi. - - -	*Beczka*	45.	—

Soli

		Złł:	Gr.
Soli Pruſkiéy. -	Ditto	15.	—
Ditto Roźniatowki.	Ditto	16.	—
Ditto rozchodki.	Ditto	12.	—

z Pińſka. *Co do Urodzaiów.*

Zboża około Pińſka tak Ozime iako też i Jare, chociaż z Wioſny dla kilkuniedzielnéy w ciąż pogody były ſię troche podpaliły, gdy iednak potém deſzcze padać zaczęły, znacznie ſię poprawiły, i z Łaſki Bożéy w cale teraz dobrze wyglądaią; lecz iuż drugi Miesiąc, iak deſzcze przechodzą, które teraz iuż ſą w cale nie potrzebne, i pogoda ieſt bardzo pożądana, tak dla zbierania Kreſcencyi, iako też zprzątania Siana, ktorego zaś w Zarzeczney Pozycyi Pińſkiey oſobliwie kto nie ma ubeſpieczonych Łąk ſwoich od zalewu wody, będzie bardzo mało, gdyż woda od Wioſny wcale nie wiele ſpadła, i rzadko gdzie koſić można.

To doniósł ténże ſam Urzędnik Powiatu Pińſkiego, który o Trakcie Lądowym niżéy naſtępuiącym tak pięknie napiſał.

Tyle tylko ieſzcze ma Publiczność w tém Dziele wiadomości potrzebnéy o Targach i Urodzaiach, á któréy pono w liczniéyſzym donieſieniu ſpodziewać ſię nie można przy tak nieczułych o Dobro powſzechne Obywatelach; trzeba więc tén niedoſtatek z nieczułości pochodzący Prawem odmienić, do którégo uformowania Proiekt z Uwagami naſtępuiącemi ſłużyć może.

— Pro-

— *Proiekt z Uwagami względem konieczney potrzeby Wiadomości Publiczney o Targach i Urodzaiach.*

Z Urodzaiów miarkować można Cenę Zboża. — Cena zaś Zboża (iak mówi J. X. Kluk sławny Autor Pism Ekonomicznych), w Powszechności, nayniższa iest po Zniwach, podwyższa się do Wielkiey Nocy, potym aż do Zniw opada, co się tak dzieie lat śrzednich. — Lecz ieżeli mała iest nadzieia Urodzaiów przyszłych, Cena tego porządku nie trzyma się — A zatym wypada, że Wiadomość o Urodzaiach koniecznie iest potrzebna, co nawet dowodzi Uniwersał Prześwietney Rady, w Roku przeszłym 17. Grudnia zapadły, którym to Uniwersałem, aby każdy lepiey przekonał się o konieczney potrzebie Wiadomości publiczney Urodzaiów cało-Kraiowych, kładziemy tu co do słowa:

My Stanisław August Król Polski &c: &c: „ Wszem w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy, mianowicie Dziedzicom i pod wszelkim tytułem Dóbr Naszych Królewskich, Ziemskich, Duchnownych, i Mieyskich, w Koronie, i w W. X. Litt: Possessorom, przy ofiarowaniu Łaski Naszey Krolewskiey wiadomo czyniemy. — Wykonaliśmy to, co nam troskliwość o Dobro Narodu i Ludu nam powierzonego doradzała przez Uniwersał pod datą dnia 22. Miesiąca Listopada roku bieżącego za zdaniem Rady insynuiący, i doradzaiący, aby Obywatele Zbóż za Granicę nie wywozili, ale wykonaliśmy tyle, ile niepodobieństwo

„ za-

„ zaśięgnienia dostatecznych wiadomości do
„ wzięcia finalnéy determinacyi dozwoliło;
„ ile czuliśmy Władzy, Nam i Radzie przy
„ Boku naszym Nieustaiącéy dozwolonéy.

„ Że iednak na tym nieskończyliśmy my-
„ śleć i zabiegi Nasze czynić; dowodzić téu
„ powtórny Uniwersał będzie w Zamiarze do-
„ statecznego zainformowania się wydany.

„ Nie mogliśmy iednak do tego celu le-
„ pszego wynaleść śrzodku, iako do was się
„ udać Przezacne Woiewództwa, Ziemie, i
„ Powiaty; bo w nich znayduiemy równą z
„ Nami miłość Oyczyzny, chęć zabespiecze-
„ nia maiątków waszych, zatrzymanie w Kra-
„ ju choć téy małéy cząstki kursuiących pie-
„ niędzy, równą boiaźń o Niedostatek, Głód,
„ i za nim ściągaiące Powietrze.

„ Żądalibyśmy na Séymikach bydź u-
„ wiadomieni, iaki iest stan waszych zbiorów,
„ iakie są wasze potrzeby, i iakiego od Nas
„ potrzebuią ratunku?

„ Lecz że Séymiki Litt: nie mogą bydź
„ aż *in Februario* á Koronne iefzcze później,
„ wywiezione za Granicę Sanną Drogą Zbo-
„ ża, nie wczesne iuży uczyniły nasze za-
„ biegi.

„ Przeto w tym zamiarze do was szcze-
„ gólniéy W.W. Woiewodowie Kasztelano-
„ wie, UU: Marszałkowie, Podkomorzowie,
„ i Starostowie udaiemy się, abyście Nam po-
„ trzebnego Swiatła i Wiadomości udzielić
„ chcieli, tęż samę z Nami dzieląc tkliwość i
„ troskliwość, rychłego i powolnego waszego,
„ żądamy przyłożenia się. — Bo do téy pory,
„ nie odbiéraiąc tylko bezimienne, albo poie-

„ dyn-

„ dyncze doniesienia, nie mogliśmy bydź do-
„ skonale zainformowani, ani czynności Na-
„ szych równą potrzebie wymierzać czuło-
„ ścią. —

„ W innych Kraiach nie bierze Zwierz-
„ chność miary, nie czyni kroków, aż za po-
„ przedzaiącym dostatecznym siebie oświece-
„ niem i uwiadomieniem. —

„ Po każdych Zniwach, oddaią się Ta-
„ belle wszystkich zbiorów, z tych układa się
„ Massa ich w całym Kraiu, z téy zostawuie
„ się na zasiewy, konsumpcyą własnych Oby-
„ watelów, á dopiéro z zostaiącéy kwoty zbo-
„ żą w pewnéy kwocie, dozwala się onych
„ Exportacya. —

„ Uważcież sami, ieśli takich wiadomo-
„ ści, albo wyciągać, albo mieć spodziewać się
„ możemy? W téy sytuacyi, cóż nam zostaie
„ uczynić? oto to, że ieśli pewnéy w téy mie-
„ rze mieć nie możemy kalkulacyi, przynay-
„ mniéy według coś podobieństwa maiącego
„ obrachowania postąpić.

„ A tego dla naglącéy konieczności, i nie-
„ rychłych Séymików wykonać na nich nie
„ można, żądamy po was WW. Woiewodo-
„ wie, Kasztelanowie, UU. Marszałkowie, Pod-
„ komorzowie, Starostowie Grodowi, abyście
„ zebrawszy kilkunastu *ex Ordine* Urzędni-
„ ków, uważyli, roztrząśli, i Nam pod adre-
„ sem Naszym lub Kancelaryi Rady donieśli,
„ lub razem, kiedy to bydź może, lub pier-
„ wszy *ex Ordine* na miéyscu znayduiący się
„ z przybranemi kilkunastą Urzędnikami.

„ zmó w Ich Woiewództwie, Ziemi,
„ i Powiecie *respective* iaki był roku tego U-
„ ro-

„ rodzay, iak wiele ziarn chybia od przefzło-
„ letniego urodzaiu. —

„ 2do Wyrazić należy fwe zdanie, czy
„ potrzebny ieft zakaz do wywozu tychże zboż
„ za Granicę lub nie, dla tegoż Woiewództwa,
„ Ziemi, lub Powiatu?

„ 3tio Na iaki gatunek Zboż potrzebny
„ ieft zakaz? bo Pfzenica, która nie ieft zwy-
„ kłym pokarmem ludu nafzego, tylko w ma-
„ łéy bardzo cząftce; Towary Lniane i Kono-
„ pne, które nie mogą fię przyczynić do Gło-
„ du, lub zbytniéy Karyftyi, mogłyby bydź od
„ tego zakazu excypowane. Jakie były Zafie-
„ wy, i iak fię okazuią bydź? ponieważ dla
„ flót były bardzo tego roku zpoźnione. i czy
„ nie każą fię fpodziewać iefzcze większéy Ka-
„ ryftyi na rok przyfzły?

„ Na tén czas oświeceni, i uwiadomie-
„ ni o wielości Woiewództw, Ziem, i Powia-
„ tów, tak względem potrzéb iako też wzglę-
„ dem żądań ich, śmiało to czynić i wyko-
„ nywać będziemy, co Nam miłość Kraiu roz-
„ ważna i roftropna doradzać będzie.

„ Ani Nas wftrzymać potrafią żadne o-
„ koliczności tam gdzie chodzić będzie o od-
„ wrócenie tak wielkich dla Obywatelów nie-
„ fzczęśliwości, ani fięgnąć Nas potrafią te
„ pocifki, które dla tak chwalebnéy i pocho-
„ dzącéy z prawdziwéy i pożytecznéy miło-
„ ści Kraiu, wftrzymać moglibyśmy.

„ Do was tylko obrocić głos Móy za
„ zdaniem Rady przy Boku Nafzym Nieufta-
„ iącéy do tego zbawiennego Dzieła użyci, á
„ tu wyżéy wzmiankowani Godni Obywate-
„ le przychodzi. Pragniemy od was bydź o-
„ świeceni i uwiadomieni. O!

„ O! bodayby was ta sama miłość i tro-
„ skliwość Oyczyzny tak powolnemi uczyni-
„ ła do wykonania tego, czego po was żąda-
„ my, iak Nas zagrzewa i przewodniczy Nam
„ w rozesłaniu tego Uniwersału.

„ Prędkim i fatalnym grożące złe koń-
„ cem, prędkiego i od Nas zapobieżenia wy-
„ ciąga, które, aby tém rychléy nastąpiło,
„ prędkiego od was oczekiwamy uwiadomie-
„ nia, i dla tego tén Nasz Uniwersał za Zda-
„ niem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącéy
„ Ręką Naszą podpisany, Pieczęcią téyże Ra-
„ dy stwierdzony, i wydrukowany rozesłać
„ po wszystkich Ziemstwach, i Grodach, w
„ Koronie, i Prowincyi W. X. Litt: Kommis-
„ syom Skarbowym O. N. zalecamy. Dan w
„ Warszawie d. IX. Miesiąca Grudnia Roku
„ Pańskiego M.D.CC.LXXXV. Panowania Na-
„ szego XXII. Roku.

Stanisław August Król.

Któż nie pozna z Zamiaru i wyrazów samego tego Uniwersału, że Król Jegomość w raz z Radą swoią, czule i prawdziwie po Oycowsku myśli o Ulepszeniu losu Narodu swego.

Mówi tén Uniwersał, że w innych Kraiach, z Tabell wszystkich Zbiorów, stanowi się *decisivè*, co w Kraiu można zostawić, á co można wywieść — w naszym zaś Kraiu (mówi ténże Uniwersał) iż takich wiadomości ani wyciągać, ani spodziewać się można.

Cóż więc robić w takim przypadku, aby nie zostawić Kraju bez ratunku, oto zdaie się, że możnaby na mieysce tych trudnych wiadomości, użyć następuiącego sposobu, nakazuiąc

wszystkim Miastom Królewskim, i Pocztamtom, ażeby donośili to wszystko, cokolwiek wiedzieć mogą o Urodzaiach w swoich Okolicach.

Prawda, że z takowych Doniesień, nie możnaby ułożyć ani Tabelli, ani Massy tak akkuratnéy, iaka się doświadcza w innych Kraiach, z któréyby można uproporcyonować w całym Kraiu, co zostawić, na Zasiewy, i Konsumpcyą własnych Obywatelów, á co dozwolić na Exportacyą; ale iednak wiele możnaby z niéy profitować tak Władzy Rządowniczéy, iako i wszystkim Gospodarzom i Handluiącym, bo liczność i wierność takowych Doniesień, ledwie niewyrownałaby owemu sposobowi Zagranicznemu czynienia Tabell wszystkich Zbiorów po każdych Żniwach, idzie tu tylo oto, ażeby te Doniesienia były liczne i pewne, o tym obóygu z niższych sposobów zupełnie przekonamy się.

A nayprzód: Co do liczności takowych Doniesień.

Gdy Miasta Królewskie wszystkie, nawet i Dzierżawcy onych, będą do takowych Doniesień zobowiązane, tedy takich Miast liczyć można w Kraiu do kilkuset. — Podobnież gdy wszystkie Pocztamty, nawet Stacye będą równie zobowiązane, tedy i tego gatunku Mieysc liczyć można do kilkuset; oba te gatunki mieysc w iedno zniosszy, mógłby Kray mieć więcéy tysiąca mieysc, z którychby czy co Miesiąc, czy co Kwartał, spodziewałby się wiadomości Publiczney o Urodzaiach: á maiąc z tysiąca mieysc wiadomości, można wiele sobie formować Uwag potrzebnych.

Po.

Powtóre Co do pewności takowych Doniesień. Pewność takowa naylepiéy bydź może miarkowana z łatwości mienia takowych Doniesień.

Któż może mieć większą łatwość dowiedzenia się o Urodzaiach ieśli nie Miasta i Pocztamty? Miasta nie mal wszystkie maią swoie zasiewy, á ieśli które i nie maią, toć mogą łatwo informować się od przywożących na Targi, i te zainformowania się razem z swoiemi Doświadczeniami złączywszy, przysyłać naypewniéyszą wiadomość Urodzaiów z całéy okolicy swoiéy. — Toż samo mówić się może i o Pocztamtach, które nie mal wszystkie maią swe zasiewy, á ieśli które i nie maią, toć od przeieżdzaiących nieustannie, i od swoich Korrespondentów bardzo łatwo mogą informować się, co podobnież złączywszy z swoiemi Doniesieniami, mogą iako naypewniéysza wiadomość przynaymniéy swoiéy Okolicy Urodzaiów donosić.

Że zaś tak Miasta, iako i Pocztamty, wiernie donosiliby to, co w téy mierze wiedziećby mogli, spodziewać by się tego można było, bo niepodobna aby będąc na Urzędach, fałszywie co donosili, á zwłaszcza że takowe ich zaświadczenie, dla Wiary Publicznéy, w Publiczném tém Piśmie będą kładzione, więc dla tego samego, gdyby im kto fałszu niezarzucił, starali by się, o naypewniéysze Wiadomości.

A tak gdy Miasta i Pocztamty będąc tak licznemi w Kraiu, i tak blizko iedno od drugiego maiące swe położenia, będą obowiązane donosić każde o swoiéy okolicy, coż się

zostanie w Kraiu, coby nie mogło bydź donieśionego? gdy między Miastem, á Miastem, między Pocztą, á Pocztą wszystko może bydź wiadome, á mogąc bydź wiadome, łatwo bydź może doniesione; á zatém tym sposobem, nic się nie zostanie, coby nie mogło bydź doniesiono. — Idzie tu więc tylko ieszcze o Prawie, któreby mogło do tego przymusić, á cóż bydź może łatwieyszego do przymuszenia, iak Miasta i Pocztamty, które wiele Łask Królewskich doznaiąc, i będąc za Officia swoie pensyonowanemi, gdy tę tak małą powinność kilka razy w rok raportowania o tym, przyczynią sobie do dawnieyszéy Pensyi.

Gdyby zaś przez Raportowanie takowe nie czyniła się Autorowi *Dziennika Handlowego* Expens nowa i tak znaczna, tysiąc Raportów kilka razy na rok opłacaiąc na Poczcie, przez co miasto Nadgrody od Rzeczy-Pospolitéy za swe Prace Autor, poniosłby uszkodzenie na własnym maiątku swoim; tedy należałoby do takowego Prawa to dodać, ażeby Miasta, takowe Raporta do Departamentu Policyi, á Pocztamty do swoiego Dyrektoratu Jeneralnego odsyłali, á ztamtąd gdyby wszelka wolność była Autorowi do Dzieła swego czerpania.

Otoż sposób mienia naypewnieyszéy Publicznéy wiadomości o Urodzaiach Kraiowych. A ieśliby tén sposób pokazał się niedostatecznym; tedy możnaby Prawem zobowiązać wszystkich Urzędników Woiewódzkich, na wzór zalecenia, w pomienionym Uniwersale Rady, iuż praktykowanego, które iak pomyślnie skutkowało, saméy to iest Prześw: Radzie wia-

wiadomo, bo Powszechność Kraiowa o tém głucha, á która o takich podobnych wiadomościach, równie byłaby potrzebną informowania, iak i sama Naywyższa Zwierzchność, z przyczyny pożyteczniéy regulowania tak swoiego Gospodarstwa, iako i Handlu.

Czy tén więc, czy inny bądź iakikolwiek sposób ustanowiony Prawem, informowania się Publicznego o Urodzaiach cało-Kraiowych zostanie, na to zawsze trzeba pamiętać, ażeby nie sama tylko Zwierzchność o tém wiedziała, ale i cała Powszechność. — Wiedzieć zaś o tém nie można zdaie się łatwiéy iak przez Pismo Publiczne, Którém ieśli tén móy Wynalazek *Dziennika Handlowego*, nie będzie dostatecznym, niech Prawodastwo raczy wynaleść inne iakie chce, aby tylko Naród nie był w głuchéy niewiadomości trzymany, przynaymniéy w okolicznościach Handlowych, które będąc nieustannie ruchawe, potrzebuią też nieustannych Wiadomości ożywiaiących te ich ruchawość.

Stanowiąc zaś Prawo Donoszenia o Urodzaiach, trzeba razem dołączyć potrzebę Donoszenia i o Targach cało-Kraiowych, które tym sposobem donoszone iak Urodzaie, będą liczniéysze i pewniéysze iak dotąd.

Powiedziawszy tak obszernie o Targach Kraiowych, przystąpmyż teraz do Targów Zagranicznych.

II.

o Targach Zagranicznych.

— Co do Handlu Morza Czarnego.

Polfka do Morza Czarnego dwoiaki Handel prowadzi, i prowadzić może, — ieden *Dnieprem* do *Cherfonu*, — drugi *Dnieftrem* do *Akkiermanu*, — może bydź i trzeci acz nieco uftronny *Prutem* aż do Galacu i *Dunaiu*. — o Takowych więc fpofobach Handlu tego o każdym zofobna w tém Dziele donofić fię będzie, ieśli tylo Gorliwość Obywatelfka zafilać raczy wiadomościami do tego potrzebnemi, — o Handlu Cherfońfkim iak zaczęto iuż nieco w poprzedzaiącéy Części, tak i daléy o tym, co tylo będzie wiadomo doniefie fię. — A teraz zaftanówmy fię nieco nad Handlem *Dnieftru* do *Akkiermanu*.

— o Spławie Dnieftru do Akkiermanu, tak doniofł Mierzeiéwfki *Strażnik Poln: Kor: dędąc Pofłem z Podolfkiego na Séym Grodzieńfki.*

Spław tén iuż ieft przéyźrzany w Zawadach fwoich przez świeżo zafzczyconego równością Braterftwa nafzego Obywatela *Xięcia* JMći de Nafsau.

Tén wprzód niż zoftał Polakiem, okazał iuż dowód przyflugi fwoiéy dla Polfki, bo fam dla rozeznania Spławu téyże Rzeki, aż do Czarnego Morza ofobiftych użył trudów, i łatwość Defluitacyi tego Handlu, na Séymiku Podolfkim zgromadzonemu Woiewództwu oka-

okazał, z oświadczeniem sporządzenia Mappy téyże Rzeki, i Zawad mniéy szkodliwych dla Spławu. (a)

Okazał nam nawet tenże w przysłudze swoiéy dla Kraiu dzisiéyszy Polak, że tem pewniéy można dla ogólności Kraiu zawrzeć Traktat tego Handlu Wschodniego, im łatwiéy sam dla siebie od Porty z opłatą tylko trzeciego procentu tegoż Handlu, uzyskał pozwolenie.

— *Dalsze uwagi względem tegoż Handlu Dniestrem do Akkiermanu iako też i Prutem do Gałacu przez Darówskiego Posła Podolskiego na Séym Grodzieński.*

Podole i Ukraina są Zrzodłem użytecznych i w Handlu szukanych Płodów, bo prócz Potażów, Saleter, Miodów, Wosków, Łoiów Płocien, Tytuniów, Skór, Hanyżów, Koni, Bydła, i innych pomniéyszych Produktów, tak wielką miewaią Zboża obfitość, że połowę ie-

---

(a) *Już to Rok trzeci iak Xiąże Jegomość* De Nassau *nowy nasz Polak te Przysługę dla Kraiu okazał o któréy lubo ci Posłowie donieśli Kraiowi, wszelako, że nie udzielili dokładnego Opisania téy szacownéy Pracy do żadnego Publicznego Pisma, mało co ta Przysługa czyni Korzyści Kraiowi, gdy o niéy rzadko kto wie, gdyby więc z téy Pracy większy Kray mógł mieć Pożytek, należałoby przełożyć Xiążęciu Jegomości, aby raczył udzielić tę Wiadomość do Pulicznego iakiego Pisma, bo Xiąże Jegomość nie umieiąc po Polsku, wyczytać nie może takowego żądania; trzeba więc żeby naśi, którzy Gorliwi Polacy przełożyli to żądanie.*

dną Urodzaiu, daią Robotnikowi za zbiór drugiéy, á i tak hóyne te Nieba dary, i prac ludzkich owoce, zebrane bydź nie mogły, i nie potrzebnym stały się ziemi tak żyżnéy, nawozem. Stoią tam i dziś ogromne Stogi paśtwie robaków bez sposobu przedaży zostawione. (b) Obrócenie więc na Zysk, tak licznych, á niepożytkuiących, teraz Płodów, nie iestże sposobem dostatecznym zbogacenia Kraiu, kiedy mieysca zrzódła Produktów tych bliskie, do Transportów onych łatwość daiące, to iest *Dniestr* Rzeka Kraiom tamtym przyległa, w Granicach Naszych płynąca, i *Prut* przez Wołoszczyznę bieg swóy maiący, 3. mile tylko od Granić Podola odległy, głębokości dosyć do spławu, i Uyście *Dniestr* prosto, *Prut* przez *Dunay*, do *Morza Czarnego* maiący, á przez to z *Morzem Białém*, *Archipelagiem*, *Medyterranem*, i *Oceanem* złączony, obszerny plac Handlom okazuiąc, nie naygorzéy do przedsięwzięcia Naszego służyć zdaią się, świeże zdarzenie poznać Nam dało, że Porta Ottomańska wspolne z Nami

(b) *Taką dwoma Laty, miał Kray przez Usta Posłów Wiadomość, że stali ogromne Stogi Zboża, Pastwie Robactwa zostawione bez Sposobu sprzedania.* — *Teraz zaś wcale inną iuż odbierze wiadomość, podług Doniesienia* Wzlańskiego *Radzcy Kamieńca Podol: w Artykule o Urodzaiach téy Części.* = *Że tam kędy były ogromne Stérty i Stogi, iuż niewidać onych, tak dla zmnieyszonych Urodzaiów, iako dla przepalania Zbóż na Gorzałki przez Zydów i onych za Kordon wywozu, iako też i dla Handlu Czarnego Morza iuż dobrze rozpoczynaiącego się.*

mi brzegi *Dnieftru*, á Panowanie nad *Prutem* częścią potrzebną *Dunaiu*, *Morzem Czarném* *Białém*, i *Archipelagiem* maiąca, nie wiele trudności czyni w pozwoleniu prowadzenia Handlu, w iéy Kraiach, Wodą i Lądem, iako iuż teraz dała X ążęciu IMći de *Naſſau*. Nic więc nie ieſt na przeizkodzie Rzeczy-Pofpolitéy aby fzukała z Portą zawarcia Handlowego Traktaku, na Ziemi i Morzach z pozwoleniem dwóch przynaymniéy Okrętów Kupieckich, i miéyfc do Składu Towarów, przy Rzekach wfpomnionych potrzebnych, przez Posła fwego Extraordynaryinego, Liftem Kredencyonalnym, Inftrukcyą należytą, i Pieniędzmi na wydatki w Kraju tamtym, ile przy takiéy robocie nieuchronne doftatecznie opatrzonego. Żądania takowe, niech fię nie zdaią rzeczą nową i ofobliwfzą, bo już Rzecz-Pofpolita miała takie Przywileje od Porty fobie dane, podług świadectwa Dzieiopifa nafzego *Kromera*, twierdzącego, że w miéyfcu danem od Porty do Składow Kupieckich Polakom, przy Uyściu *Dnieftru* koło *Akkiermanu*, kiedy Turcy lub Tatarowie paść chcieli ftada fwoie, opłacać mufieli Pańftwifko podług ugody z Polakami, ani tamować mogą zamyflu tego, mniemane na *Dnieftrze* Progi, bo Rzeka ta świeżo ieft przeyźrzana przez Xięcia IMći de *Naſſau* i karta iéy *Hidrograficzna* z iego ftarania fporządzona, okazuiąca zupełną fpofobność do Spławu, darowana ieft przez Niego nafzemu Woiewodztwu.

Ze iednak fam fobie zoftawiony Handel, nigdyby do fkutku przyść nie mogł, Rzecz-Pofpolita pozwolenie uformowania *Towarzyftwa*

Handlowego, przez Ustawę swoią dać raczy zaraz: (iak iuż i dano:) bo i naywięcéy interessuiące Kray nasz sprawy, niebezpieczna iest zostawiać czasowi, który zwykł wszystko psuć i mieszać, á J. K. Mość Osoby Towarzystwo te, składać maiące, od interessowanych naywięcéy Woiewodztw Podolskiego, Kijówskiego, Bracławskiego, lub pierwszych ich Urzędników zalecenia maiące, z nadaniem mieysc w Królewszczyznach do składów potrzebnych, i wolności Kompaniom takowym zwykłych, Przywileiem swoim zaszczycić raczy, *względem czego stanęło następuiące Prawo.*

— *Wzmianka Prawa Grodzieńskiego o Handlu Wschodnim.*

„ Uformowanie Towarzystwa Handlowego, „ pod imieniem Polskiéy Handlów Wschodnich Kompanii, tak w Kraiach Rzeczy-Pospolitéy, iako i za Granicą czynić maiącéy, „ bez ubliżenia Handlu wolnego każdemu Obywatelowi, nie tylko protegować przyrzekamy, ale oraz Przywileie z nadaniem mieysc „ w Starostwach i Królewszczyznach do składów potrzebnych, i wolności Kompaniom „ takowym zwykłych, damy, i aby Cło od „ transportów Obywatelskich i Kompanicznych, „ tak wodne, iako lądowe, w wywozach z „ Kraiu nie było większe, iak ieden od sta, á „ w przywozach do Kraiu iak cztéry od sta, „ zabespieczamy. W okolicznościach zaś tegoż Handlu, które się do Zagranicznych Mocarstw ściągaią, daiemy moc zupełną Radzie „ przy Boku Naszym Nieustaiącéy Negocyacyą całą przez interessowanie się Obydwóch „ Dworów Cesarskich, do uszczęśliwiaiącego

Kra-

„ Kraie nafze fkutku przyprowadzić. Ufta-
„ wiamy oraz, aby dotąd Kommiffya Skarbu
„ Koronnego od powracaiących z Wołofzczy-
„ zny poddanych nafzych zbiegłych, żadnego
„ Cła lub Podatku nie wybierała. *Unanimitate.*

Nie powinien tu mieć miéyfca zarzut: że Kompania ta przefzkodą bydź mogła Sąfiedzkim Potencyom do kupiectwa. Handel bowiem przez wielorakie Morza Oceanu śiągaiący, świat cały Obiektem mieć może, na którego potrzeby nie tylko dwa Okręty iednemu Narodowi służące, ale 2000 dofiarczyć nie zdołaią, á dopiero żeby przefzkodę czynić miały drugiemu Narodowi, prócz tego miéyfca Handlu zafzczepiaiącéy go teraz Potencyi, zbyt fą oddalone od Nas, że myśleć nie można, aby Towary nafze mogły bydź kiedy przewozone do nich. Kofzt bowiem przewozu przenioflby kilkokrotne wartość drogiego nawet Produktu. —

— *o Potrzebie uformowania kilku Kompanii Handlowych w Kraiu.*

Z Okazyi namienionego Prawa o Kompanii Handlu Wfchodniego, Publiczność rada będzie wiedzieć o téy Kompanii, bo od Daty Prawa tego iefzcze nie flyfzy o żádnéy formalnéy Kompanii, i ieśli wfzczyna fię Hándel tén na Ukrainie i Podolu, to bez żadnego uformowania Kompanii, ale każdy ofobno na fwoie Conto badiuie, próżno więc było i o takie Prawo ftarać fię, gdy nie ma iedności nawet w téy Materyi złączenia fię, i uformowania iednéy wielkiéy Kompanii, bez któréy nigdy tak ogromny Handel bydź nie może, gdyby i przy

nay-

naywiękſzych zabiegach każdego partykularnie Handluiącego. — Gdyby Holendrzy i Anglicy, bez uformowania owych wielkich Kompanii, każdy tylo oſobno handlował Obywátel, nigdyby pono nie przyſzli do takich Bogactw, i do tak ogromnego Handlu, toż ſamo i u Nas Polaków, poki nie będzie iedności do uformowania iakich Kompanii, póty Handel będzie niepewny i ſłaby, czemu? bo prywatny. A ztąd wypada pytanie do rozwiązania. — Jak może lepiéy Handel w Polſzcze zakwitnąć? czy przez partykularne Handlowanie? czy przez uformowane Kompanie? Pytanie to zdaie ſię że ważne, i każdego mogące intereſſować, á zatém od każdego powinno bydź obiaśnione *pro v. contra* Piſmami, Zdaniami i Projektami, do formowania takowych Kompanii, na co wſzyſtko Autor *Dziennika Handlowego* darmo ofiaruie miéyſce w ſwém Dziele. — o Handlach záś *Ruſkim*, *Królewieckim*, *Elbląſkim*, i *Gdańſkim*, w tém Mieſiącu nic nie mamy do donieſienia, á zatém przyſtępuiem teraz do Artykułu o Fabrykach.

III.

o Fabrykach Krajowych.

— *Opiſanie Fabryk Sandomirſkich.*

Cechów uprzywilejowanych ieſt w Sandomirzu około 12. iako to:

1. Tkaczów.
2. Rzeźników.

3. Bednarzów, do którégo należą Stolarze, Stalmachy, Kołodzieie, i Powroźniey.
4. Złotników, do tych należą Zegarmiſtze.
5. Krawców.
6. Széwców.
7. Piekarzów.
8. Szabelników, do nich należą Rymarze, Sluſarze, Blacharze, Iglarze, Kotlarze.
9. Kramarzów.
10. Kowalów, do nich należą Mularze.
11. Cyrulików.
12. Praſołów czyli handluiących Solą.

Z wyliczonych tu Fabrykantów nie którzy ſię w cale teraz nie znayduią, á innych nie wielu. (*a*)

Magiſtrat Sandomirſki uſiłuiąc oddalić przeſzkody, które wſtręt czyniły chcącym tu oſiadać Manufakturnikóm publikował wſzyſtkim Cechom ſwoię Uchwałę oblatowaną w Aktach Miéyſkich Roku 1784. Dnia 4. Sierpnia, którą w Cechach zwyczayne uciążliwe daniny czyli cechowe opłaty zniesione, ledwie bardzo małą oznaczaiąc, czym chce zachęcić Ma-

(a) *Słuſznie Annonim Sandomirzanin położył pod Artykułem Fabryk Kraiowych Cechy Rzemieślnicze Sandomirſkie, które aby tylo były liczniéyſze, zaſtąpić mogłyby niedoſtatek Fabryk Kraiowych, iakoż i Ja Autor Dziennika, idąc za tym przykładem zaſtępować będę Artykuł o Fabrykach w Dziele mym położony, wyliczaniem Rzemieślników po Miaſtach znayduiących ſię z obmyślaniem polepſzenia ich loſu, gdy doznaię niedoſtatku w nadſyłaniu Fabryk i Manufaktur wiadomości.*

Mannufakturników, aby się do tego Miasta gromadzili.

Mimo tego rostropnego ustanowienia, dawniéy także ustanowił Magistrat Przychodniom do tego Miasta chcącym tu mieszkać uwolnienie od wszelkich Podatków, i Czynszów do lat kilku.

Podatku nawet Mostowego temu Miastu Przywilejami ostrzeżonego nie wybiéra Miasto, nie chcąc i tą drobną daniną wstrętu czynić handluiącym.

Są tu dwie Apteki, iedna w Collegium po-Jezuickim, druga w Rynku Miasta. — Jest i Drukarnia Kommissyi Edukacyinéy.

Że zaś i Opisanie Kruszców, lub miéysc ich równie należeć może do wiadomości Fabryk, zaczém i następuiące Opisanie Miéysc Kruszcowych Sandomirskich, przez tegoż samego Anonima Sandomirzanina, który z życzliwości ku swoiemu Woiewództwu, raczył nadesłać tak w Miesiącu Maju iako i Lipcu do Dzieła naszego różne Wiadomości Handlowe pod różnemi Artykułami znayduiące się, iako ściągaiące się do Fabryk pod tymże Artykułem umieszcza się w tych słowach:

1. Góra do Sandomirza należąca nazwana *Kamińska*, albo pospoliciéy *Pieprzowa*, zdaie się mieć w sobie Kruszce. — Długość téy Góry po nad Wisłą ciąguie się blisko ćwierci mili. Nierosną na niéy żadne trawy, ani krzaki. — Śniegi na niéy prędzéy giną niż na Polach. — Mgły w niektórych miéyscach częściéy wychodzą i dłużéy trwaią. Jest ona cała z warszt złożona, warszty iednak nie horyzontalne są ale bardzo ukośne. — Gatunki

ró-

różne się w niéy znayduią, są *ziemie łupiące się* w płaskie tabliczki, á na tych tabliczkach wielka obfitość żółto, albo biało błyszczących się cząstek, które cząstki w ogniu palone, nie tracą swoiéy świetności. — Są Ziemie tego spoione, koloru ciemno czerwonego, pokazuiące iakiś szmelc na sobie mieyscami, maią nadzwyczayną ziemi ciężkość. — Są *Kamienie* małe maiące dużo w sobie szklących się cząstek. — W niektórych mieyscach występuie od spodu Góry *materya biaława* maiąca w sobie Kwas podobny do Koperwasu. — Znayduią się Źrzodła czystéy wody między rozdolinami Góry, á nawet i przez samę Gorę w niektórych mieyscach sączy się woda. — O téy Gorze są dawne Opisy podobno w Xiążce *Xiędza Rączyńskiego Puncto V. de Montibus* §. 7. pag: 177. Także *Puncto III. de Metallis perfectis* §. 12. pag: 103.

2. Góra w Sandomirzu, na którey Collegium Poiezuickie stoi, ma od spodu źrzodło czyste, woda nalana w szklanne naczynie wysychaiąc zostawuie na szkle białą powłokę, á warzona w garku wydaie małą pianę, z któréy wytryskuiące cząstki trzeszczą na ogniu. Powiadaią, iż mięso w niéy gotowane czerwienieie. — Ze ryby będąc w Sadzawce tą wodą napełnionéy maią na sobie białą iakąś powłokę, która się ich łuski trzyma. — Od lat kilkunastu nad tém źrzodem znaleziono znaczną bryłę soli. — Twierdzą ludzie, iż muśi bydź woda saletrzana. — Znaleziono na téy Górze kawałki małe Gipsu, iako i na Górze Pieprzowéy.

3. Wieś *Głazów* zwana o milę od Sandomierza ku zachodowi wiośnianemu odległa w Parafii Obrazówſkiéy, należąca do Szpitala w Sandomierzu przy Kościele S. Ducha, ma góry nad łąkami podobne do kruſzcowych: Lubo tam inne góry porastaią trawą, atoli bardzo mizerną, i koloru ciemno zielonego; przy tych iednak górach znayduią ſię dwie górki niczym nie porosłe; od wierzchu tych górek znayduią ſię drobne kamyki, między któremi ile kruſzcowe, dużo podobieństwa maiące do Kruſzcu Gór Olkuſkich, bydź muſzą, albo ołowiane, albo srebrne. Pod bytność tam moię krótką dla deſzczu, ledwiem kilka kawałków dobył tego kruſzcu. Mieszkaniec z téyże Wśi *Głazowa* powiedał mi, iż owce pewnych czaſów, gdy ſię bliſko tych górek paſą, zarażaią ſię mgłą z tych górek wychodzącą, i zdychaią. Xiądz *Ładówſki* w ſwoiéy Hystoryi naturalnéy na kar: 164. wyraża, iż w tych Górach Saśi kopali Srebro, lubo tam kopania nie znać.

4. Wieś *Nastawice* o półtory mili od Sandomirza ku zachodowi zimowemu odległa w Parafii Gozlickiéy ma Góry obfituiące, — w Kamienie twarde do murów zdatne, — w Glinkę tłustą białawą, którą możeby zdatną była do robienia Faianſów Polſkich. Używano téy Glinki do pobielania kaflów, powiadaią iż z niéy robiono pipkę do tytiuniu, ta ſię w kilku mieyſcach znayduie, — w Glince téyże bliſko młyna, powiadano mi, iż ſię dokopano żyły kruſzcowéy, maiącéy w ſobie obfitość żółto ſię błyſzczących cząstek, á ogromności tyléy, iak wierzch u Czapki, któréy iednak nie zi-

widziałem pod bytność moię, z przyczyny, że tę żyłę oberwana część góry zawaliła, — w Czasach zbyt gorących na łąkach bliskich tych gór postrzegaią, że występuie na trawę rosa, która gdy obeschnie, zostaie się na trawie proszek biały podobny do soli, Owce i bydło ubiegaią się w tén czas do paszeni się na tém mieysću. — Wieś *Ublinek* pod Opatowem, powiadaią iż ma podobną iak w *Nastawicach* Glinę i Kruszec.

— o *Fabrykach Miasta Mińska w Prowincyi Litt: leżącego, á bardziéy o niedostaku onych.*

Że zaś i w tém Mieście brakuie Fabryk, przeto wymienię tylo Stan Rzemieślników Miasta, á i tén iak iest słaby i ratunku potrzebuie, przypatrzemy się z następuiącego Opisania.

Fabryk żadnych w Mieście Mińsku niemasz, tylko sami Rzemieślnicy z 10. Cechów złożeni.

Pierwszy Céch Krawiecki, tén dawniéyszych lat do 40. samych Mayströw liczył, teraz dla rozmnożenia się Krawców Żydów do stu Osób tak zniszczał, że tylko Osób liczy. - - - - - 12.

Drugi Céch Kuśnierski, nie dawnemi czasy liczył do 50 Osób, dopiero zaś podobnież dla wielkiéy liczby Żydów tak się zmniéyszył, że ledwie liczy Osób i to zubożałych. - - - - - 15.

Trzeci Céch Slosarski i Kowalski, liczy Osób 50. inkluduiąc Konwisarzów, Kotlarzów, Mosiężników, i Szabelników; lecz i tym Żydzi Blacharze, i Mosiężnicy, lubo nie doskonale robiąc, wielką czynią przeszkodę.

Czwarty Céch Cieśielſki, Stolarſki i Stelmaſki, liczy choć niedoſkonałych Mayſtrów 40,

Piąty Céch Siódlarſki i Rymarſki liczy tylko 10. á to z przyczyny niedoſtatku w Mieście Mińſku doſkonałych Stelmachów, i Kowalów do robienia i okucia Pojazdów, na które w tém Mieście mogłby bydź odbyt z Profitem.

Szóſty Céch Tkacki, w nim znayduie ſię Mayſtrów. - - - - - - - - 16. lecz i tén mógłby bydź powiękſzony w tym Kraju, gdzie o lny przednie nie trudno, tylko Tkaczów takich nieuma którzyby, Obruſſy i Serwety mogli robić.

Siódmy Céch Mularſki złożony z Mularzów, i Garńczarzów. liczy Mayſtrów. 50.

Oſmy Céch Garbarſki, z Chrześcian i Tatarów złożony, liczy Oſób. - - 65. od których wychodzi przez Żydów Kupców z Miaſta ſkór do 3000. par różnego gatunku w Rok, oprócz, co wykupią w Mieście Széwcy i Rymarze.

Dziewiąty Céch Széwſki nayliczniéyſzy, bo tén liczy Oſób. - - - - 90. lecz mało doſkonałych i ſtatkuiących Mayſtrów á naywięcéy dla piiaństwa ubogich.

Dzieſiąty Céch był Rzeźnicki, który niedawnemi czaſy liczył Rzeźników Goſpod: 30. lecz gdy po zakordonowawym przez Moſkwę Kraju, nawlekła ſię do Mińſka niezmierna moc Żydów bez żadnego do życia ſpoſobu; ci za pomocą Kachału, á Protekcyą Starościńſkiéy czyli Zamkowéy Juryzdykcyi naywięcéy jęli ſię Rzeźnictwa, á tak wożąc, i noſząc po Kla-

ſzto-

ſztorach, Dworkach, i Domach mięſo, maiąc ſobie od Kahału na ſtratę dane pieniądze, przez niemały czas zatanio przedawali, i tém ſpoſobém wſzyſtkich Rzeźników Chrześcian wygubili, z których iedni iśli ſię drugiego ſpoſobu do życia, inśi z Miaſta wynieśli ſię. — Zydzi pozbywſzy Cechu Rzeźnickiego, nadgradzaią Kahalną ſzkodę na wygubienie Chrześcian Rzeźników łożoną, przedaiąc Mięſo i Łóy bardzo drogo, bo Mięſa dobrego Funt po *Gr:* 8. á Łoju Kamień po *Zł:* 24. — Z tego pomnożyli dochód Kahalnéy Krobki Rzeźnickiéy do 24000. Dochód zaś od Cechu Rzeźnickiego do Kaſſy Ratuſznéy przychodzący, od reſzty ubogich Rzeźników (po złożeniu na Ratuſzu Przywilejów na Cech ſłużącyc) że wſzyſtkiém upadł.

Cechu Piekarſkiego w Mińſku nigdy nie było, dla tego też i chleba pięknego na rynku nigdy nie ma, lecz gdyby Zydówſtwu chlebów, na przedaż piec zabroniono, mogłoby 3. lub 4. Piekarzów w Mińſku mieć ſpoſób do życia.

Céch téż Rybacki w Mińſku nie znayduie ſię; wzimie iednak kilku Chrześcian marzłą Rybą handluią, latem ſami tylko Zydzi tén handel utrzymuią.

Z Opiſania tych Cechów może Powſzechność miarkować czego temu miaſtu brakuie, i co za Zawady tamuiące wzroſt tego Miaſta, iakie Fabryki ſą potrzebne tam, albo przynaymniéy iakie wydoſkonalenie Rzemioſł. — Takowe opiſanie nadeſłane ieſt od Miaſta tamecznego, którego Podpiſy Położone będą, pod Artykułem opiſywania Miaſt gdzie i Miaſto Mińſk będzie położone,

 — w

— *w Warszawie Fabryka Skórna Uprzywilejowana Cadra Obywatela Warszawskiego.* w téy Fabryce wyrabiaią Skóry Wołowe, i Krowie na bóty, na podeszwy, Szory, Karety, Kolaski, &c. Skóry bukaty na boty woskowane, Skórki cielęce na boty, i trzewiki, Skórki kozłowe. — Ta Fabryka iest naywięksa i nayslawnieysza na całą Warszawę, utrzymuie ustawicznie kilkadziesiąt ludzi, ma swóy Młyn. Téy Fabryki skład znayduie się do tych czas tylko w Warszawie na iednym mieyscu w Rynku pod *Nrem* 54, i w Piotrkowie.

— *w Ziemi Ciechanówskiéy znayduie się Farba Niebieska.*

Mamy wiadomość z Elbląga iż się znayduie w Ziemi Ciechanówskiéy w Dobrach Remiszewskiego Podczaszego Ciechanówskiego, znayduie się Farba Niebieska w Ziemi kopana nowo wynaleziona, któréy iuż były posyłane próby do Elbląga, końcem dostarczania iéy, wieleby kto potrzebował. — Jeśli więc ta wiadomość iest prawdziwa, upraszamy Possesora onéy o dokładnieysze Zainformowanie o Gatunku, wielości, i Cenie onéy.

IV.

o Transporcie Spławnym.

— *Opisanie Rzeki Słuczy.*

Raport o Groblach na téy Rzece znayduiących się.

J. O. Xiąże Kalixt Poniński Starosta Bracławski, każawszy w tym Roku kilkanaście Tra-

Tratéw Drzewa spuścić na Rzekę *Słucz*, zalecił Kommissarzowi swemu, aby czynił wszelkie observacye spławności téy Rzeki, iakoż dopełnił tego obowiązku, iak uczy następuiący iego Raport.

1*mo* w Kurczycach, Grobla wysoka, niżéy niéy kamień wielki, iednak dobrze przechodzić.

2*dò* w Horodnicy Grobla wysoka kamienista i poniżéy niéy kępy.

3*tiò* w Bilnakach przechód przez Groble dobry, strzec się tylko, aby na pale koło Młyna nie wpaść, gdzie woda mocno niesie, niżéy Grobli przez kępy przechód trudny.

4*tò* w Hubkowie przechodzić groblę można dobrze, ale przez pale potrzeba iść ostrożnie.

5*tò* w Bystrzycach Grobla wolna choć wywysoka. Niżéy Grobli kamienie wielkie, ale płynąc ostrożnie, można i wszystko przepowadzić.

6*tò* w Choopach Grobla sposobna do przéyścia, ale niżéy Rzeka idzie kręto, trzeba iść bardzo ostrożnie, aby nie wypaść na Sianożęcie, ponieważ bardzo rozlewa.

7*mò* w Chołyniu tam Grobla Zerwana, przez całą Rzekę pale, po lewéy Stronie tylko przechód i palów nie widać; gdzie z wielką pracą przechodzić można.

8*vò* w Mokwinie Grobla dobra do przeprawy, Szło się Samym Srzodkiem przerwą. —

9*no* w Bereżnym Grobla nie zbyt wysoka: Młyn na Łodziach, ale bardzo trzeba iść ostrożnie aby się nie rozbić, bo kręto idzie.

10*mò* w Tyszycach Grobla i Młyn na Łodziach, Wróta ma Jałowe którędy się przechodziło.

11mò w Koiašile Grobla i Młyn pływali, przechód przez Groblą nie bardzo trudny.

12mò w Tynnym Grobla wysoka i Młyn na Wodzie pływali, Wrota Jałowe duże do przechodu.

13tiò w Znosyszczach Grobla do przeprawy trudna, niżéy zawały wielkie, gdzie drzewo potrzeba przeciągać.

14tò w Czudłowie Grobla i Młyn pływaiące; Wrota maią Jałowe do przéyścia.

15tò w Sarnach Grobel 2. takichże iak w Czudłowie, ale niżéy extra ordynaryinie trudny przechód przez prędkość, i krętość wody.

16tò w Zukyszczy, Rzeka po między Wierzbami idzie, przéyście także przez krętość wody trudne.

17mò w Stylsku po wyżéy bardzo Woda kręta, gdzie Młynów dwa, ieden zerwany, i tamtędy się przechodziło z wielkiem niebespieczeństwem.

18vò w Lublikowiczach Młyn i Grobla palami zabita przez rów przechodziło się. —

19nò w Borozbiach zaczynaią W. X. Litewskie, ztamtąd pół mile do Dąbrowicy, gdzie się łączy Horyn ze Słuczą. Wszędy lądy niskie mogą iuż iść i naywiększe Statki, gdzie Komora, na któréy zapłacić potrzeba Złł; 257. Tam iuż chodzą Sznale, Statki.

20mò w Wilinin Grobla i Młyn pływali, tam przechód wyśmienity.

21mò w Wysocku Młynów 2. i Grobla: Wrota Jałowe Wązkie, szło się przerwą ale bardzo ciężki przechód.

22do w Smorocku Młynów 2. gdzie palami przed Młynami Rzeka mocno zabita, i tam podobnież przerwą przechodziło się.

23tio w Bachwiczych Młynów 2. Wrota Jałowe, Wązkie: przechód bardzo trudny.

24to w Rzeczycy toż Samo iak w Bachwiczach, szło się przerwą po wyżéy Młynów.

25. w Mańkowiczach dla przechodu Groble przerywało się.

NB. Drzéwa było Sztuk 30. różnego Gatunku, Sosnowego, i Dębowego.

Dalsza Kontynuacya tego tak pożytecznego opisania ieśli Nam będzie nadesłana chętnie i iak nayprędzéy o niéy Publiczności doniesiem.

— *Dalsze opisanie Transportu Spławnego Sandomirskiego.*

Nayznakomitsza Rzeka handlowa Wisła płynie wedle samego Miasta Sandomirza.

Miasto iest na lewéy stronie wisły.

Szpichlerzów nad wisłą murowanych i drewnianych iest 10.

Port albo Stanowiska handlowych Statków iest w miéyscu zwaném Wiselka, gdzie od szkody lodów statki schronienie maią.

V.

o *Transporcie Lądowym.*

— *Dalsze opisanie Transportu Lądowego Sandomirskiego.*

Miasto Sandomirz dosyć iest baczne na naprawę dróg, maiąc do tego wyznaczone szar-

ſzarwarki Przedmieściów i Wśiów Miéyſkich, przeto téż Targi we Czwartek bywaiące mało ſię od Jarmarków różnią dla liczności fur i ludu, i to też na Targi nęci Rólników, iż tu mocniéy, niż w innych Miaſtach pilnuią, aby większą miarą nad Prawo przepiſaną nie kupowano.

Życzyćby należało, aby Kray cały pozwolił na wyproſtowanie dróg. Potrafiliby to wykonać w prędce uczący ſię Geometryi. Oprócz poſpiechu i wygody dla iadących, ſami Poſſeſſorowie Dóbr zyſkby znaczny ztąd mieli, bo kręte drogi, á nad to ſzerokie, więcéy placu czyli roli zaymuią, niż proſte. Wſzakże gdyby każda wieś iednego dwudniowego Zagrodnika uwolniła od Pańſzczyzny z obowiązkiem, aby te drogi proſte w całości utrzymywali, i brzegi drzewami iakiemi *np.* kaſztanowemi, lipowemi, wierzbowemi, morwowemi, lub gruſzkami leśnemi wyſadzili, byłyby drogi trwalſze, á drzewa użyteczne oraz. Lub zamiaſt Zagrodnika ubodzy z Bractwa Miłoſierdzia. Mogliby ciż ſami Pocztę noſić od Wśi do Wśi i Miaſt dni wyznaczonych.

Trakt z Galicyi ieſt na Sandomirz.

Lubo dawniéy Przywileiami oznaczony ieſt Trakt na Sandomirz dla handluiących, teraz iednak tén Trakt odwrócony ieſt na Opatów, z Lublina zaś do Krakowa na Opatów bardzo ſkrzywiony ieſt Trakt, i drogi gorſze, niż gdyby był na Sandomirz.

Ponieważ Gallicya broni dowozu dréw z laſów Królewſkich, znaydują Kraiowi nie mały zyſk dowożąc teraz Drwa, lubo tych więcéy, niż potrzeba, przyſtawiaią, o Moſkowym

wym wspomniało się, gdzie o Fabrykach Krajowych.

— *Opisanie Traktów Lądowych Pińskich.*

Powiat Piński maiący w szerz, i wzdłuż mil blisko po trzydzieści, dla swéy obszerności Prowincyą nazwać się mógłby, gdyby cała rozległość iego była użyteczna; przed dwudziestą kilką iednak laty był tak zapadłym, że nie tylko z przyległemi sobie Powiatami, dobréy Lądowéy Kommunikacyi nie miał, lecz nawet do Stółecznego swoiego Miasta, z niektórych mieysc latem doieżdżać nie mógł. — Jeszcze i do tych czas wiele iest takich Wśi i Miasteczek, których Obywatele chyba sanną drogą, i to po tęgich dobrze mrozach iedni do drugich przebierać się potrafią; przecież teraz we wszystkich Częściach tego powiatu znayduie się już wiele Grobel i Mostów, tudzież prosto wanych i robionych Dróg, które tak własnym Obywatelom, iako téż podrożnym i handluiącym czynią pożytek i wygodę.

Do téy zaś sytuacy, w któréy Powiat tén bydź zaczyna, naypierwszym był początkiem J.W. J.P. *Ogińſki* Hetman W.W. X. Litt: który maiąc znaczną w tym Powiecie Possessyą, á widząc, iak pożyteczny czynił skutek, sposób Gospodarowania w Woiewodztwie Brzeskiém Litt: przez J.W. J.P. *Fleminga* Woiewodę Pomorskiego, z cudzych Kraiów wyprowadzony chciał także Dobra swoie Pińskie ulepszyć, i użył do tego W. J.P. *Jerzego Lepartſkiego* Podkomorzego Upitskiego, który Gospodarstwem J.W. *Fleminga* Woiewody w przód dyryguiąc, miał iuż doskonałą praktykę, tak co

się

się tycze Rólnictwa iako też osuszania Błót, i dobywania Nowin.

Żądaiąc zaś mieć iak nayściśléyszą woli swoiey w téy mierze Exekucyą, tenże J.W. Hetman *Ogiński* Kommiss. Dóbr swoich Pińskich W.J.P. *Mateuszowi Butrymowiczowi* teraźnieyszemu Podstaroście i Miecznikowi Powiatu Pińskiego, który maiąc dokładną od wyżéy wyrażonego Praktyka Informacyą, á z czytania różnych Autorów, i z własnéy Osoby znalazłszy w sobie zdatność, sposobność też maiąc z rozległości Dóbr, i wielości Poddaństwa w Pińszczyźnie będącego, wszystkie Folwarki, które meliioracyi potrzebowały, osuszył, w Grunta pomnożył, Krescencyą powiększył, Kommunikacyą wewnętrzną ułatwił, i do tego Stanu przyprowadził, że co przed tém też Dobra Pińskie 80. tysięcy *Złt: Pol:* nie czyniły, teraz trzech kroć sta tysięcy dochodzą.

w Czasie tedy takowego Gospodarowania, kiedy się formowały drogi od Folwarku do Folwarku, uważono razem, ażeby też Drogi, i za Trakt Publiczny służyć mogły, á tak zrobiła się bliższa z różnych mieysc Kommunikacya do Pińska, i zamiast *mil* kilkudziesiąt, iest teraz tylko kilkanaście; tak *np:*

z Pińska do Słonima było dawniéy na Chomsk i Kossów *mil* 30, teraz na Łachyszyn i Koziki, iest tylko *mil* 17.

I na tém Trakcie co naywięcéy przybliżyło i wygodna uczyniło drogę, iest to ufundowanie Grobli przez Rzekę *Ijasiołdę*, gdzie był dawniéy przewoz ćwierć mili długi, á zawsze niewygodny i niebespieczny.

Ta-

Takową zaś Groblę zrobił tenże W. J. P. Podstarosta *Butrymowicz*, przez większą część własnym swoim kosztem, bo był na ten czas Dóbr Pojezuickich *Pohacie* nazwanych, (do których ta Grobla połową należy) Possessorem.

Chociaż zaś wiele iuż robić zaczęto względem polepszenia błótnistey Powiatu Pińskiego Pozycyi, daleko iednak do tego stanu, w którymby ią postawić można; lecz do tego przyiść inaczey niepodobna, iak tylko, gdyby albo Rząd Kraiowy Kosztem Publicznym to rozpoczął, albo Obywatele sami złączonemi wszyscy siłami to robili i utrzymywali. kilku zaś Obywatelów chociaż się na to hazarduie, to nayprzód że im to przychodzi bez pomocy Sąsiad, bardzo kosztownie, powtóre z okoliczności Granic, i pomieszanych Gruntów doznaią wiele przeszkód.

Że zaś ta Pozycya Pińska ulepszona bydź powinna, same iego położenie gwałtem oto zdaie się domagać. — Gdzież albowiem znaleść można Kray tak zręczny do Gospodarstwa, do Handlu, do Manufaktur, iako ten? w którym wszystkich Materyałów pierwszey potrzeby iest dosyć, Lasu różnego, Drzewa dostatek, Kommunikacya wodna na wszystkie Części Swiata. — Towarów do Handlu obfitość, iednem słowem można ten Kray zrobić nową Hollandyą, i z tą ieszcze różnicą, że w tamtey Holandyi brakuie na wielu pierwszych Artykułach; nasza ma wszystko w Domu: tamta od Oceanu, i Morza Baltyckiego, bronić się musi, ta tylko Rzeki płaskie, i niebystro płynące zregulować, i Tamami od Wód czasem zalewaiących ubespieczyć się powinna; á osu-

sza-

ſzaiąc Błota ſwoie, każdy Obywatel może mieć z Kanałów i Rowów tę ieſzcze wygodę; że iak wſzyſtko wodą Jemu przychodzić będzie pod ſam Dom, tak i Produkta ſwoie pod ſamymże właſnym Szpichlerzem ładować mógłby. — Jakóżkolwiek bądź można tém czaſém powiedzieć że Miaſto Pińſk z téy ſtrony od Słonima i Brześcia, Groblami, częścią przez J.W. Hetmana, częścią przez różnych Obywatelów porobionemi, ma zupełną i dobrą do Litwy Kommunikacyą, tak dalece, że:

z Pińſka do Brześcia ieſt tylko *mil*		24.
Ditto do Grodna.	- - - -	30.
Ditto do Słonima.	- - - -	17.
Ditto do Wilna.	- - - -	43.
Ditto do Nowogrodka.	- -	26.
Ditto do Nieświża.	- - -	19.
Ditto do Mińſka.	- - - -	33.

ale że około Chotymicz, i Lubaſzowa, nie ſą ieſzcze Groble porobione, i mil zośm ſamemi brodami i wyboiami iechać trzeba, dla tego w tę ſtronę zimą tylko, i w nayſuchſze lato przeieżdżać dobze można.

Do Warſzawy ieſt mil. - - 48.

Co zaś z Pińſka na Wołyń i Ukrainę dawniéy żadnéy Kommunikacyi Lądowéy nie było, i na Brześć, na Włodawę objeżdżać muſiano, co mil około 40. drogi przyczyniało. — Zkrociła ſię wprawdzie ta droga w tén czas, kiedy JJ.WW. Czarneccy Kaſztellanowie Bracławſcy, około Lubieſzowa, i Lubiązia Groble ſypać kazawſzy, Kommunikacyą do Pińſka otworzyli; wſzelako i tamtędy z Pińſka na Wołyń; oſobliwie zaś w Polesie Wołyńſkie, i ku Ukrainie dwadzieścia kilka mil było daléy, iak na proſto wypada linia.

Tę

Tę tedy niewygodę uważaiąc W. J. P. Podstarosta Butrymowicz zrobił Proiekt otworzenia Kommunikacyi Lądowéy iak naybliższéy z Pińska na Wołyń, á to, sypiąc Groble i daiąc Mosty przez wszystkie Rzeki i błota, które Pińsk od Wolynia dzielą; takowy tedy Proiekt uformowawszy, i nawet Groble około Wiosek swoich dziedzicznych Łopatyna i Chlabów robić zacząwszy, pożyteczność tego Traktu przełożył J. W. J. P. Ogińskiemu Hetmanowi W. W. X. L. który z chwalebnéy o dobro Kraiu swoiego Gorliwości, na kontynuacyą tego Traktu 20000. *Złt: Pol:* wyliczyć kazawszy, Drzewo i Faszyny do téy roboty potrzebne z Puszcz swoich brać, tudzież Kopaczów z Wiosek wybierać pozwolił: á tak Trakt wspomniony w przeciągu kilku lat był fundowany, i w wielu mieyscach zupełnie iuż dokończony, tak dalece, że Nayiaśnieyszy Pan w w Roku 1784*tym* z Pińska do Krystynowa mil 3. robionemi temi Groblami iechać raczył.

Takowy Trakt do tych czas iuż zupełnie przyszedłby do końca; lecz nie pamiętna od wielu lat powódź w Roku przeszłym i teraźnieyszym zdarzona, nie tylko, że kontynuować téy roboty niedozwoliła, ale co naygorzéy, zrobione iuż Groble, á ieszcze naynizszych i naytrudnieyszych mieyscach tak zepsuła, że iechać niemi nie można, i znacznéy reparacyi potrzebuią; wszelako Kommunikacya nie iest zupełnie przecięta; bo w tych mieyscach, gdzie Groble do przeiazdu są popsute, Baty duże W. J. P. Podstarosty Butrymowicza znayduią się, i podróżnych rówami około popsutych Grobel przewożą, tak, iak niedawnemi

mi czasy przeprawowały J. O. X. J. Podskarbiego W. W. X. L. z Litwy na Ukrainę przeieżdżaiącego z Ekwipażami i Dworem Jego.

Ten tedy Trakt, że przez nayniższe błota i przez nayglębsze Rzeki przechodzi, dla tego robota iego niezmiernie była kosztowną; tak dalece, że według nayściśleyszego wyrachowania, pręt zrobioney Grobli kosztował do *Zł:* 12. á Most każdy do *Zł:* 60. Że zaś w całey dystancy według poniższego Opisania znayduie się robionych, i do roboty ieszcze pozostałych Prętów 5821, á Mostów Nro 101. łatwo więc wyrachować można, co ten Trakt kosztował á ztąd i wniosek nietrudny iak wiele reparacya iego kosztować będzie.

Gotowa więc z tego wszystkiego Konkluzya, że dokończenie i ufundowanie tego Traktu, nie iest Dzieło iednego Obywatela, á Obywatela szlacheckiego tylko maiątku, i ieszcze zrażonego teraz przez popsucie Roboty zalewami wody.

Że zaś Dzieło te tak dobrze już awansowane, opuszczone bydź nie powinno, nie trzeba inney konwikcy nad tę, iż ten Trakt przybliża Wołyń i Ukrainę do Litwy, dwudziestą kilką milami. — Gdyby zaś niektóre ieszcze Błota w Poleśiu Wołyńskim, i Ukraińskim, Groblami przesypane były, tedy Ukraina do teyże Litwy naymniey czterdziestą milami przybliżyłaby się.

Trakt ten z Pińska na Wołyń robić się zaczął w Roku 1778*mym* i w Roku 1784*tym* część iego tak dobrze była ufundowana, że Pojazdy, i Ekwipaże samego Nayiaśnieyszego Pana do Kryskynowa iechać wygodnie mogły;

i

i od tego momentu, którégo Nayiaśniéyſzy Pan wſtąpić na tę Groblę raczył, W. J. P. Podſtaroſta Butrymowicz, na tę Pamiątkę otworzył był ią bez płatnie dla wſzyſtkich na lat 4. któréy to wolności używało Publicum od Dnia 8. 7bra 1784. Roku, aż do Wioſny naſtępuiącéy, w któréy powódź zbyteczna zalała, i wielu Miéyſcach popſuła; wſzelako wygoda zoſtała choć mniéyſza, że Czółnami i Batami około zepſutéy Grobli iechać można.

Wymiar zaś Grobel, Moſtów, i całéy dyſtancyi w Trakcie wyżéy wyrażonym naſtępuie takowy.

z Pińſka do Wśi Horne.

Przewozu przez Rzeki Pinę i Strumień razem złączonego. -	Prętów N° 76.	Efficit Prę: N° 1588.
Grobli robionéy od Oſtrówka Orzeł nazwanego. - - -	Dto 773.	
Oſtrówka ſamego. -	Dto 20.	
Grobli od Oſtrowka do Wśi Horne. - -	Dto 719.	
Moſtów w téy dyſtancyi. - - - -	30.	

z Hornego do Wśi Serniczek.

Polem wyſokim. -	Dto 207.	Efficit Prę: N° 527.
Grobli robionéy. -	Dto 320.	
Moſtów. - - -	3.	

z Serniczek do Wśi Chlabów.

Polém wyſokim. -	Prętów N° 578.	Efficit Pręt: 1234.
Grobla robioną. -	Dto - 656.	
Moſtów w téy dyſtancyi 11.		

z *Chla-*

z Chlabów do Łopatynia.

Groblą robioną. - - - - Dto 581.
Mostów. - - - 4.

z Łopatynia do Rzeki Styru.

Groblą robioną. - - Prętów 90. } Efficit Pręt: 110.
Przewozu przez Rzeki Styr i Prypeć razem złączonego. - - - Dto 20.
Mostów. - - - - 3.

Od Rzeki Styru do Wśi Łaśicka.

Groblą robioną, - - - - Dto 1106.
Mostów w téy dystancyi 24.

Od Łaśicka do Wśi Zołkiń.

Polem wysokim. - - Dto 859. } Efficit Pręt: 957.
Groblami. - - - - Dto 98.
Mostów w téy dystancyi 3.

Od Wśi Zołkiń do Wśi Witczówki.

Groblami. - - - Dto 664. } Efficit Pręt: 2314.
Polem wysokim i lasem Dto 1650.
Mostów w téy dystancyi 9.

Od Witczówki do Wśi Ozierska.

Groblami. - - - - Dto 814. } Efficit Pręt: 3788.
Polem wysokim i lasem. Dto 2974.
Mostów. - - - - 14.

Od Ozierska do Wśi Złotego.

Polem wysokim i częścią Groblami przez J.W. Hrabię Platera Starostę Gieldziańskiego robionemi. - - - Dto 1486.

Od

Złotego do Miasteczka Dąbrowicy.
Tegoż J.W.J.P. Hrabi Platera (z kąd już można na Wołyń i Ukraine iechać lądem) Polem wysokim i częścią Groblami przez Tegóż robionemi. - - Pretów 2770.

Summa Mostów 101. *a całéy długości do Dąbrowicy.* - - - *Prętow* 16441.

Redukuiąc tedy takowe pręty na mile, i na każdą licząc po prętów 1600., wypada z Pińska do Dąbrowicy mil iedynaście nie zpełna; jadąc zaś na Lubieszów i Rysałówkę iak dawniéy, do téyże Dąbrowicy było mil blisko 30.

z Dąbrowicy iechać można Lądem na Wołyń i na Ukrainę wszędzie; lecz że ieszcze znayduie się wiele błót w Polésiu Ukraińskim, dla tego wiele ieszcze nakładać trzeba, i przybliżyć ieszcze możnaby z tego mieysca Ukrainę do Litwy mil kilkanaście.

Trakt z Pińska do Brześcia.

Do Janowa. - - -	*mil*	6.	}	Efficit 24.
Do Drohiczynka. -	Ditto	4.		
Do Antopola. - -	Ditto	3.		
Do Horodca. - -	Ditto	1.		
Do Kobrynia. - -	Ditto	3.		
Do Bulkowa. - -	Ditto	4.		
Do Brzescia. - -	Ditto	3.		

z Pińska do Warszawy.

Do Kobrynia *iako wyżéy*	Dto	17.
Do Olizarowego Stawu.	Dto	3.
Do Trościenicy. - -	Dto	3.

Do Wyſokiego. - -	*Mil*	2.	Efficit 48.
Do Siemiatycz. - -	Dto	5.	
Do Sokołowa. - -	Dto	4.	
Do Węgrowa. - -	Dto	2.	
Do Warſzawy. - -	Dto	12.	

z *Pińſka do Grodna.*

Do Łahyſzyna. - -	Dto	3.	Efficit 30.
Do Swiętéy woli. -	Dto	4.	
Do Kozik. - - - -	Dto	1.	
Do Jahlewicz. - -	Dto	2.	
Do Koſsowa. - - -	Dto	2.	
Do Rożanéy. - -	Dto	3.	
Do Podoroſka. - -	Dto	3.	
Do Izabelina. - - -	Dto	2.	
Do Wołkowyſka. -	Dto	1.	
Do Rosi. - - - -	Dto	1.	
Do Wołpy. - - -	Dto	1.	
Do Lunnéy. - - -	Dto	1.	
Do Swiſłoczy. - -	Dto	3.	
Do Grodna. - - -	Dto	3.	

z *Pińſka do Słonima.*

Do Jahlewicz *iako wyżéy.*	Dto	10.	Efficit 17.
Do Borek. - - - -	Dto	2.	
Do Słonima. - - -	Dto	5.	

z *Pińſka do Wilna.*

Do Słonima *iako wyżéy.*	Dto	17.	Efficit 41.
Do Lidy. - - - -	Dto	12.	
Do Wilna. - - -	Dto	12.	

z *Pińſka do Nowogródka.*

Do Słonima *iako wyżéy.*	Dto	17.	Efficit 26.
Do Jſaiewicz. - -	Dto	2.	
Do Dwórca. - - -	Dto	3.	
Do Nowogródka. - -	Dto	4.	

z *Piń-*

z *Pińſka do Nieśwież̀a.*

Do Łahyſzyna. - - *Mil*	3.	Efficit 19.
Do Bobryka. - - - Dto	3.	
Do Chotynicz, gdzie Groble potrzebne. - - Dto	3.	
Do Lubaſzowa, gdzie także Groble potrzebne. Dto	3.	
Do Sieniuwki gdzie Groble potrzebne, - - Dto	3.	
Do Klecka. - - - Dto	2.	
Do Nieświeża. - - Dto	2.	

z *Pińſka do Mińſka.*

Do Nieświeża *iako wyżey* Dto	19.	Efficit 33.
Do Swierżnia. - - Dto	4.	
Do Koydanowa. - - Dto	5.	
Do Mińſka. - - - Dto	5.	

Takowe opiſanie Dróg Pińſkich ieſt nadeſłane znaypewnieyſzey Wiadomości bo z tego ſamego mieyſca gdzie to wſzyſtko było robiono.

O! gdyby to ze wſzyſtkich Mieyſc całego Kraju podobne! opiſanie Traktów było nadſyłane do tego Publicznego Piſma! wyrazić niepodobna to za pożytki dla Handlu Krajowego z ſpłynełyby.

— *Zapytanie Powſzechności względem uſprawiedliwienia tak wielkiego Dzieła około Dróg Pińſkich.*

Autor Dziennika Handlowego odebrawſzy takowe Opiſanie, nie mogąc ſię wſtrzymać od radości, widząc tak wielkie w Oyczyznie Dzieła, chciał co napiſać na wieczną Pamięć takowéy Pracy, lecz gdy widział, iż niewyrówna wielkości Dzieła tego ſwoią Pochwałą, umy-

umyślił piérwéy do Powfzechności uczynić takowe Zapytanie.

Dzieło takie iakie ieft te Dróg Pińfkich, iakiéy wyciąga Nadgrody i Pomocy od Kraju? Trzeba ażeby Powfzechność Krajowa zaftanowiwfzy fię raczyła ufprawiedliwić, i te ufprawiedliwiénie przez Pifmo Publiczne niniéyfze, ażeby wfzyftkim kommunikowała. — Każdy więc z myślących co na ufprawiedliwienie Dzieła tego tak wielkiego, niech raczy przefłać takowe fwoie Myśli do *Dziennika Handlowego*, á ztamtąd dopiéro będzie czerpała Powfzechność do ofądzenia wartości. — á W tłumie tych Myśli, i Uwag Patryotycznych, na Ufprawiedliwienie Dzieła tego, odważy fię i Autor *Dziennika Handlowego* fwoie przyłączyć Uwagi.

VI.

o *Jarmarkach.*

— *Dalfze opifanie Jarmarków Sandomirfkich.*

Jarmarki, Kontrakty, i wfzelkie w Miaftach Ziazdy fą to niby Kompanie Handlowe. Te im częftfze bywaią, tém bardziéy powiekfzaią Cyrkulacyą Pieniędzy. Jedne *np.* Sto Złotych w Handlu Jarmarcznym, gdy przez kilka rąk przéydą, oprocz wygody, przyniofą Procent do kilkudziefiąt złł: na Rok.

Rzeczą zatém ieft potrzebną, aby w Miaftach Polfkich częfte uftanowić Jarmarki, oddaliwfzy prywatne na wftręt czyniące korzyści.

San-

Sandomirz podług Przywilejów mianych ma sobie pozwolonych 9. Jarmarkow na Rok, każdy trwać mogący przez dni 14. ciągłych, á te są:

1wszy. Na S. Agnieszkę.
2gi. Na S. Pryszkę.
3ci. Na S. Kazimierz.
4ty. Na S. Wóyciech.
5ty Na S. Stanisław Biskup.
6ty. Na SS. Piotra i Pawła Apost:
7my. Na Wniebowstąpienia Pańskie.
8my. Na Wniebowzięcie N. M. P.
9ty. Na S. Kanty.
10ty. Prócz tych, bywa tu Jarmark na Narodzenie N. M. Panny, lubo na Niego Przywiléy, iako i na S. Jan utraciło Miasto w ogniu.

Kupcy na Jarmarki z Towarami przybywaią naywięcéy Opatowa, Ostrówca, Lipska i innych.

Kupcy w czasie Jarmarków maią wszelką wolność, owszem Miasto przydaie onym Strożów *gratis* tak we dnie iako i w nocy, aby w niczym uszkodzenia nie mieli.

Same tylko Staneye naymuią sobie Kupcy bardzo tanio, w których składaią i przedadaią Towary swoie.

Z tych Jarmarków dwa są nayludniéysze, to iest: *7my* i *10ty.*

o *Kontraktach* już iest wyrażono w Miesiącu Maju.

— o *Jarmarkach Kamieńca Podolskiego w Wrześniu przypadaiących.*

Jarmark pierwszy za nowém dawnych Przywilejów przez *Nayiaśniéyszego Pana* Ja-

ſkawie nam Panuiącego Potwierdzeniem na Swięto S. Jana Chrzciciela Ruſkiego w ſamym Kamienieńcu, z Pomocą znaczną J. W. Komendanta Miéyſca tego zaczęty Tygodniowy, miał Poſpolſtwa zwykle Odpuſtowego pierwſzego Dnia liczne Zgromadzenie, gdzie i z Towarami Kupcy oſobliwie Żydzi przybyli, i niektórzy przez tydniowe Pojarmarcze *ad Diem* 19. *Præſentis* zabawiwſzy wyiechali; lecz Zagranicznych, i kupuiących mało ieſzcze znaydowało ſię.

Drugi Jarmark *pro die* 8*va* 7*bris* Czteroniedzielnny obwołany, może powiękſzyć przybywaiących z Towarami, byleby komu było, ile w tym zakącie, kupować.

— *Co do Kontraktów.*

Nayſkutecznieyſze by było temu Miaſtu zapomożenie, gdyby dwóm lub trzem Województwom Kontrakty w nim naznaczono.

Dalſzych Miaſt Uwiadomienie o Jarmarkach oczekuiąc, przyſtępuiem teraz do Opiſania Miaſt.

VII.

O Opisaniu Miast.

— *Dalſzy ciąg Opiſania, czyli Numerowania Warſzawy.* —

Ulica Krochmalna. Pierwſza Strona zaczyna ſię od Nru 986. *do Nru* 998.

Nro

986. Dworek z wiazd: Jana Bużyńſkiego.
987. Dworek Antoniego Groléwſkiego.

Nro.
988. Dworek z wiazd: Szl: Eberta.
989. Dworek z wiaz Marcina Cieślickiego.
990. Dwor: z wiazd: Stanisław: Przygodzkiego.
991. Dworek Drozda.
992. Dworek z Browarem IP. Linka.
993. Dworek Szl: Doroty Kienikowéy.
994. Dworek Antoniego Wilczkówskiego.
995. Dworek z wiazd: Sławet. Gere.
996. Dworek Bermana.
997. Dworek Michała Karyera.
998. Dworek Jana Saxa.

Druga Strona Ulicy Krothmalnéy zaczyna się od Nru 999. do Nru 1016.

999. Parkan z wiazd: do Dworku Ur: Floryana Łuby.
1000. Parkan z wiazd: do Ogrod: Ur: Prośińsk:
1001. Dworek drewn: Ur: Grzeg: Prącickiego.
1002. Dworek drewn: i Browarek Jana Hermana Piwowara.
1003. Dworek drewn: z dwoma wiazdami i Browar Ur: Marcina Grabówskiego.
1004. Dworek drew: z wiaz: Ur: Niwińskiego.
1005. Dworek drewn: W. Mieczyńskiego Chorążego Mszczonów.
1006. Dworek z wiazd: Ur: Guszkówskiego.
1007. Dworek Ur: Jana Popławskiego.
1008. Dworek Ur: Gołaszéwskiego.
1009. Dwor: z wiazd: Grzeg: Kozieńkiewicza.
1010. Dworek drew: Ur. Jamciełkówskiego.
1011. Dworek Murow: Dziedziców Wielopola.
1012. Dworek Anton: Wilczkówskiego Ogrod:
1013. Dwor: z wiaz: Ur: Kempistego Kommiss:
1014. Dworek z wiazd: Ur: Gołaszéwskiego.

Nr.

1015. Dworek z wiazd: Sniszkiewicza.
1016. Dworek z wiazd: Oliera Kupca Warsz.

Ulica Grzybowa zacz: się od Nru 1017. do 1036.

1017. Dworek z wiaz: J. W. Czapskiego Gener:
1018. Dworek J. P. Pruchnickiego.
1019. Dworek z wiazd: Jozefa Majewskiego.
1020. Dworek Pawła Borkowskiego.
1021. Dworek Jakuba Kulakowskiego.
1022. Dworek Ur: Gołaszewskiego.
1023. Dworek Franciszka Raytera.
1024. Dworek Władysława Prackiego.
1025. Dworek Anny Kuleszyny.
1026. Dworek Ur: Ignacego Brzozowskiego.
1027. Dworek Jamiółkowskiego.
1028. Dworek Ur: Franciszka Zaręby.
1029. Dworek Bienieckiey Wdowy.
1030. Browar Daniela Karyera.
1031. Browar W Prządzińskiey Pułkowniko:
1032. Kamien: z wiaz: i Brow: Ur: Waśilewsk:
1033. Ogrod Marcina Cieśnickiego.
1034. Dworek i Ogród Jozefa Sołkońskiego.
1035. Dworek z Parkan: od Ogrodu Jozefa Rybińskiego.
1036. Dworek Jana Kaczanowskiego.

Druga Strona Ulicy Grzybowey zaczyna się od Nru 1037. do Nru 1661.

1037. Dworek Woyciecha Siwińskiego.
1038. Dworek Tomasza Zdankiewicza.
1039. Dworek Mateusza Niegardowskiego.
1040. Dworek z wiaz: Ur: Anton: Kośińskiego.
1041. Dworek z Browar: Korczana Piwowara.

Nro

1042. Dwor: z wiaz: Ur: Wawr: Krajewskiego.
1043. Dworek z wiaz: Ur: Szym: Niwińskiego,
1044. Dworek z wiaz: Jana Wasilewskiego.
1045. Dworek z wiazd: i Browar Ur: Stefana Niwińskiego.
1046. Dworek z Browarem Ur: Snarskiego.
1047. Dworek Murow: z Browar: Boguslskiego Grampki.
1048. Browar Grodkowy Wdowy.
1049. Dworek Ur: Leona Miławskiego.
1050. Dworek Leneckiego Bednarza.
1051. Dworek Murow: i wiazd: Burla.
1052. Dworek Jozefa Paszkówskiego.
1053. Dworek Ur: Dabówskiego.
1054. Dworek Jana Szepki.
1055. Trzy Dworki z Parkanem Ur: Antoniego Dziewanówskiego.
1056: Dworek z Park: Marcina Fiałkówskiego.
1057. Dworek Ur: Jozefa Odrzywolskiego.
1058. Dworek Maryanny Konopczyny.
1059. Trzy Dworki Ur: Ignac: Bzówskiego.
1060. Dworek Jana Bruckiego.
1061. Dworek Jozefa Cymana.

Ulica Królew: zaczyna się od Nru 1062 do 1076.

1062. Dworek z wiaz: Ur: Marcina Radziszéwskiego.
1063. Dworek Melchina.
1064.. * Pałacyk J.W. Byszéwskiego Generała.
1065. * Pałac z dwoma wiazd: J. W. Dębówskiego Kasztel: Czechoc:
1066: * Pałac z Officyn: i dwoma wiazd: J.W. Bielińskiego Pisarza W. K.
1067. Kamienica Czernika Maystra Brukar:k.

1068.

Nr.

1068. Kamienica z wiazdem Cypsa.
1069. ✝ Wiazd do Kościoła Ewannjelików.
1070. Kamienica Pymera Kamieniarza.
1071. Officyny z wiazd: do Kościoła Ewanjel: należące.
1072. Kamienica z wiazd: Rage.
1073. Officyny Drewn: z wiaz: Szultza Bankiera Warsz:
1074. Kamienica z wiaz: Hasfort Siodlarza.
1075. Kamienica z wiazdem Eberta.
1076. Dworek z wiazdem XX. Trynitarzów.

Druga Strona Ulicy Królewskiéy zaczyna się od Nru 1077. do Nru 1078.

1077. Wiazd do Dworku Paciemburg zwane. Nayiaśn: Elektora Sask:
1078. Dworek z zwiaz: W. Dobrosławskiego Low: Lwowsk.

Ulica Twarda zaczyna się od Nru 1079. do 1091.

1079. Dworek z wiaz: J.O. X.I. Jabłonówskiéy Wojewodz: Bracław:
1080. Dworek z wiaz: Plata.
1081. Kamienica z wiaz: Szytza Architekta.
1082. Dworek Franciszka Szuberta.
1083. Dworek W. Puławskiéy Star: Warec.
1084. Officyny Murowane i Drew: z trzema wiaz: J. W. Gutakowskiego Staroś: Komp.
1085. Dworek z wiaz: Franciszka Kopasza.
1086. Parkan z wiaz: Dwor: Gotliba Szuberta.
1087. Dworek i tył Figarni Szl: Rautensztrauchowéy.
1088. Ogrod Metkie Cukiernika.
1089. Dworek Bekiertowy Wdowy.
1090. Karczma wież: i Dworek Jana Hinthera.

1091.

1091. Karz: i Dworek Mar: Jabłońskiego.

Druga Strona Ulicy Twardéy zaczyna się od Nru 1092. do Nru 1105.

1092. Dworek z wiaz: W. Klębówskiego Cześnika Łukow:
1093. Dworek Maryanny Srzednickiéy.
1094. Dworek z Szopą Bauma.
1095. Dworek i Ogród J. W. Chołoniéwskiego Starośc: Kołom.
1096. Dworek z wiazdem Ur: Piotrówskiego.
1097. Dworek z wiazd: W. Jakuba Préyss Grotówskiego Pułkow: W. Kor.
1098. Parkan z wiaz: Ur: Anton: Gostomskiego,
1099. Dworek z wiaz: Szl: Millera.
1100. Plac częścią zamurowany Ur: Piotra Delaszkiewicza.
1101. Dwor: z wiaz: Ur: Joz: Dobrowolskiego.
1102. Dworek z wiaz: Anton: Grzybówskiego.
1103. Dworek Tremo.
1104. Kamien: Wacława Czackiego Piwowara.
1105. Dworek narożny Jana Zatorskiego.

Ulica Ciepła zaczyna się od Nru 1106. do 1108.

1106. Dworek Jozefa Olszakiewicza.
1107. Dworek Rafała Artanowicza.
1108. Browar z wiaz: Drozda.

Ulica Waliczów zacz: się od Nru 1109. do 1116.

1109. Browar Murow: i Dworek z wiaz: Jana Martynga.
1110. Dworek Szperlinga.
1111. Dworek i Browar z wiaz: Jana Hermana.
1112. Dworek z wiazd: Barbary Szmitowéy.

Nr.

1113. Dworek z wiazd: Szepki.
1114. Dworek z wiazd: W. Rocha Lasockiego Szambel: J. K. M.
1115. Dwor: z wiaz: Ur: Piotra Borkówskiego.
1116. Dworek i Browar Jana Kąubacha.

Następuie Ulica Ceglana, o czém poźniéy.

— *Dalszy ciąg Opisania Miasta Sandomirza.*

Opis Miasta Sandomirza w *Dzienniku Handlowym* na Miesiąc May zamykał w sobie dwie tylko rzeczy, to iest:

1. *Położenie* tego Miasta Geograficzne i Topograficzne z wyrażonym rokiem, kiedy toż Miasto było powtórnie na innem mieyscu fundowane.

2. *Inwentarz*, co się w Mieście znayduie. Że iednak ten Opis był tylko w ogulności uczyniony, ledwie słabe wyobrażenie Jego Zdatności i sposobności do Handlu czyniący, przeto osądziliśmy rzeczą bydź potrzebną dla dobra Powszechnego wspomnieć, tu niektóre tego Miasta szczegolności, przyłączaiąc do nich niektóre pożyteczne Uwagi.

Nim więc wzorem dobrze rządnych Miast przystąpim do opisania Numerowanych Mieszkań, wyliczemy tu niektóre *Prerogatywy* i *Przywileie* Miasta tego.

1. Miasto Sandomirz było z innemi Głównemi Miastami *zaszczytem* Królestwa Polskiego, iako zaświadcza *Konstytucya* 1710. *fol:* 75. *tit:* Miasta; lubo go bydź *Głównem Miastem* nierównie dawniéy deklarowały Konstytucye, iakoto: *Konst:* 1587. *fol:* 425. Iż też złość &c.

i

i dawnieyfza *Konft: 1562. fol 14. o ftatucie Króla Kazimierza*, i innych wiele. Słowem Prerogatywy Miaft Głównych wyrażone w Prawach Polfkich fą te. — Traktatów podpifywanie — Mieyfce Sądów Kapturowych — Zamki Głowne — Staroftwa Sądowe — Uwolnienie od Stacyi Zołnierfkich — Podatek Krajowy większy — Przyfięga Królom wierności — Obranie Królów *Voto, Suffragio, & Calculo.*

Miafto Sandomirz te wfzyftkie Prerogatywy ma w fobie pozwolone i zabefpieczone wielą Przywilejami, i Konftytucyami, które fię tu dla krótkości opufzczaią.

Jeft oraz Stołecznem Miaftem Województwa Sandomirfkiego, od którego niegdyś Xięftwo udzielne, á teraz Województwo ma Nazwifko fwoie.

Było i Fortecą, iako o niéy wfpomina *Konft: 1677. fol: 42. tit: Przenieflenie OO. Reformatów z Przedmieścia do Miafta Sandomirza.*

Uwaga. Przez pół tyfiąca lat, które w tych czafach kończy bytności fwoiéy to Miafto, tak wiele Klęfk i upadków nifzczących tož Miafto doznało: od Morowego Powietrza, częftych Pożarów ogniowych, Nieprzyiacielfkich Wóyfk, á czafem od Krajowych Niepokojów i Przemocy, iż fię flufznie litować należy nad Upadkiem Miafta tego, i dopomodz mu do powftania prędkiego.

Wfzakże gdyby fporządzone przyzwoicie i wzmocnione było, mieliby w nim Obywatele Województwa fchronienie i befpieczeńftwo

Ofób

Osób i Majątków swoich w czasie Niepokoju.

Aby zaś zakwitł prędko i Pomyślnie Handel Polski i Manufaktury, zdaie się do tego bydź przygodny tén sposób. — Aby Głowne Miasta z każdéy Prowincyi, po uczynionych w przód Obradach swoich, mieli wolność wysyłania swoich Delegatów na Séymy, którzy by Stanom Rzeczy-Pospolitéy w Materyach tylko *Handlu, Manufaktur i dobrego Urządzenia Miast*, Żądania i Remonstracye swoie podawać mogli, i staranie łożyć do uszczęśliwienia Kraju w tych 3. wyrażonych Punktach.

Nie byłoby od rzeczy w tychże Stołecznych ustanowić na zawsze Sądy Ziemskie i Gródzkie, oraz Séymiki.

2. Miasto wyięte iest od wszelkiéy *obcéy Juryzdykcyi Sądowéy*, iakoto: Gródzkiéy, Ziemskiéy, Trybunalskiéy i innych, maiąc sobie od Sądów Miéyskich wyznaczoną Appellacyą *immediatè* od Sądów Zadwórnych Królewskich, i za Pozwem tylko Królewskim podług Przywilejow i Dekretów *Roku* 1286. — 1336. — 1451. — 1555. — 1594. — 1666. — 1668. — 1680. — 1751. — 1774. — *i Konst:* 1611. *fol:* 27. *tit. Miast Koronnych extra Forum Evocatio: Konst:* 1764. *fol:* 80. *tit: Ubespieczenie Miast. Konst:* 1768. *fol:* 274. *tit: Warunek Miast naszych.*

Od czasów Fundacyi Miasta Sąd był dwoisty, ieden *pospolity* Tygodniówy, drugi *Sąd Wielki* Prowincyonalny, na którym obcy Wóytowie z Sandomirskim zasiadali. Teraz zaś podług Ordynacyi *Roku* 1680. iest Sąd Wóytowski, i Radziecki. Sądzą się i rządzą Prawem Magdéburskim.

Uwaga. Lubo nie dawno życzono temu Miaftu i radzono, aby toż Miafto przyięło Sąd między Mieyfkim i Affeſsorfkim *Pośrzedniczy* Starościńſki, atoli Miafto dla wiadomych fobie przyczyn, raczéy fię determinowało fzanować wyżéy wyrażone Monarchow i Stanów Rzeczy-Pofpolitéy w téy mierze Uftanowienia, i onych fię trzymać.

Owfzem oświadczaią fię, iż gotowi z wielką wdzięcznością przyiąć końcem ufzczęśliwienia Kraju Naywyżfze Rozporządzenie, względem uftanowienia po Stołecznych Miaftach Szkoły albo Paleftry do Prawa Mieyfkiego, gdyby każde Miafto i Miafteczko, na wzor uftanowienia o Szkole Lekarfkiéy, choć na lat 2. przyftało do uczenia fię Mieyfkiego Prawa, miałby w krótce Kray Sądowych Urzędników dofkonalfzych, á tém famém Pacyenci fprawiedliwość należytą.

3. Wfpomnioną Ordynacyą Roku 1680. uftanowione fą 3. Stany albo Porządki Mieszczan, to ieft Magiftrat albo Rada, Ławnicy, i Gmin, — Urzędnicy zaś fą — Prezydent, Wóyt, Vice-Prezydent, Syndyk, Podwóyci, Starfzy Mąż, Pifarze, Inftygator, Ekonomowie, i Exaktorowie — A do ufług Pacholcy. — Radców naznaczona liczba 12. — Ławników także 12. — Gminnych 20. — Elekcya na S. Jan famemu Miaftu oftrzeżona. — Obrady Publiczne około Dobra Miafta raz w tydzień naznaczone.

Uwaga. Ze po śmierci niektórych, ieszcze nie ieft podług Ordynacyi dopełniona liczba 12. Radców, zoftawuiąc przez to nawet Przychodniom zdatnym fpofób otwarty

do Promocyi, toż sámo i do Ławnictwa; spodziewać się atoli należy, iż nie maiąc względu na innych Miast Ordynacye, mnieyszą liczbę Radców i Ławników stanowiące, podług sobie przepisanéy dopełniona będzie Tychże liczba. — Wyznać iednak należy, iż Sprawuiącym Urzędy Miasta, i zapobiegaiącym o Dobro Powszechne z opoznieniém i uszczérbkiem własnego, należy z Prowentów powszechnych przyzwoitą naznaczyć Pensyą.

4. Rachunki z Prowentów Mieyskich Ekonomowie czynić powinni przed wyznaczonemi z trzech Stanów albo Porządków Miasta, á nie przed kim innym, iako przepisuią 3. Monarchiczne Dekreta *Roku* 1566. - 1680. - 1780. i *Konst:* 1764 *fol:* 84. Te też Miasta. — Jakoż spodziewać się należy o ich rzetelności, o czym corocznie rapportuią Departamentowi Policyi. — Wszakże maiąc wzgląd na wielkie potrzeby tego Miasta, życzyć by mu należało większych Dochodów, i niezbywa na Projektach zdatnych do tego Zamiaru.

5. Propinacya wszelkich Trunków samym tylko Mieszczanom pozwolona z Exkluzyą innych, podług Przywilejów 1286. - 1559. Dekretów 1578. — 1778. — Konst: 1659. *fol:* 620. Konst: 1764 *fol:* 82.

Uwaga. Dla tych, których nie stać na prowadzenie kosztownego Handlu, naypospolitszym iest, i naymnie kosztownym Handel Trunkami Kraiowemi, przeto odiąć tén sposob, lub zatamować w Miastach, iest to odiąć mnieу maiętnym nayzręcznieyszy do życia sposób. Żadén prawie nie bywa *dużo*, kto wprzód nie bywał *mniey* maiętnym. — Ztąd wypada, iż należałoby

łoby w téy mierze wszelkie uprzątnąć zawady.

6. Skład wszelkich Towarów w tém Mieście ustanowiony Przywilejem Erekcyinym Roku 1286, á potwierdzony *Konst:* 1647. *fol:* 13. *tit: Skład Miasta Sandomirza*, i *Konst:* 1710. *fol:* 75. *tit: Miasta.*

Uwaga. Składy Towarów zwłaszcza Krajowych, nie bez wielkiego pożytku powinnyby bydź ustanowione w Polszcze. — Odbiéramy dziś z wielką wdzięcznością wiadomość o naszym Kraiu od Gorliwego Patryoty Autora *Dziennika Handlowego.* — Wszyscy Czytelnicy Zamiar i Pracę Jego uwielbiaią. Już teraz więcéy znamy dobrze myślących Patryotów, którzy po wielu miéyscach zaczęli bydź Stwórcami niby przyszłych pomyślnych losów Oyczyzny swoiéy.

Szukał dotąd Kupiec różnych za Granicą Towarów, i Miliony Pieniędzy za nie Obcym wydawał Krajom, ktore teraz po części już się zostawać będą w naszym Kraju.

Gdyby przy tym ustanowiono Składy Manufaktur Kraiowych po Stołecznych Miastach, lub przy uyściu Rzek spławnych, Kupiec nie szukałby onych po zakątach odległych, ale zajeżdzałby do Składów, i tam albo przez zamianę po części dowoziłby potrzebnych z innych Składów podług Kommissów i Korrespondencyi, albo zupełnie Pieniędzmi zaspokajał. — Spodziewać się należy, iż to w krótkce do skutku przyidzie.

7. Dla Zydów Sandomirskich Opisany iest w Dekrecie Assesorskim cały sposób Ich życia i Stanu, pod Rokiem 1774.

— *Opisanie Stanu Miasta J. K. M.* Zytomirza *z pięknemi i pożytecznemi do polepszenia onego Uwagami i Doniesieniami.*

Miasto Zytomirz w Województwie Kijówskim, á Powiecie Zytomierskim leżące, Stołeczne tegoż Województwa, między dwoma Granicami Moskiewską i Turecką, od Granicy Moskiéwskiéy *mil* 12., od Tureckiéy *mil* 22. nad Rzeką Teterów zwaną, która wpada na Dniepr wyżéy Kijowa mil 7.

Targi w Mieście tutéyszym, byłyby wielkie i częste, gdyby Przewoz na Rzece Teterowie o pół mili niżéy Miasta w Dzierżawie Starostwa tutéyszego mógł bydź zniesiony, á na tym miéyscu Most mógłby bydź nienaywiększym kosztem wystawiony; bo pod Miastem między Górami wielkiemi ta Rzeka płynie, gdzie ani Mostu, ani Grobli utrzymać niemożna, á przez tamten Przewoz z całéy Ukrainy, tylko do Miasta ze wszelkiemi Zbożami przejeżdzaią.

Górliwość o pomnożenie Handlu dla Dobra Publicznego *Dziennik Handlowy* w swym Dziele przełożyć przed Stanami Rzeczyplitéy na Séymie, dla powstania Miast upadłych, nieomieszka.

Miasto te prócz Jurydyk do 418. Osiadłości ma w sobie; i procz Klasztorów i Kościołów.

Miasto te dopiéro w Roku 1785. Dnia 30. Miesiąca Lipca przy Łaskawym Panowaniu *Nayjaśniéyszego P* dziś szczęśliwie Panuiącego, za kooperacyą J.W. *Jozefa Gabryela Stępkowskiego Wojewody,* Generała Ziem Kijówskich, Generała Leutnanta Wóysk Koron: o całość

Práw

Praw i Bespieczeństwo Publiczne nayszczególniey troskliwego, do wolności Praw i Prerogatyw przywrocone zostało.

Te Miasto ma wielką sposobność murowania się, bo wiele i dobrego kamienia ma obfitość, Wapna Marglowego i bardzo do muru sposobnego iest dosyć w Gruntach Miasta tuteyszego.

Kupców i Rzemieślników ieszcze w tém Mieście iest mało po części sprowadzaią się.

Handel Sukienny *J. P. Tepfera* z Wielunia z Kordonu Pruskiego tu się znayduie.

Dostanie tu różnych Win Francuskich z Królewca sprowadzonych, i Węgierskich.

Sprowadziło się tu niedawno kilku Garbarzów i Białoskorników, którzy dla małéy liczby, Cechu nie maią, lecz do Slósarskiego są przyięci.

Do tego Miasta są potrzebne Towary, nayszczególniéy Korzenie, Sklepy żelazne, i różne Materye, na których odbyt mogłby bydź wielki; ponieważ Ludność Miasta tego iest wielka. — Sądy tak Ziemskie iako i Grodzkie ustawicznie prawie sądzą się: gdyż dwa Gródy i dwa Ziewstwa, to iest Gród i Ziemstwo Kijowskie, Gród i Ziemstwo Zytomirskie. — Konsystorz Łaciński, Sądy częste składaią, Séymiki całego Województwa odprawuią się w tém Mieście.

Naywięcéy temu Miastu zbywa, że nie ma Kapitalistów, bez których Handel prowadzony bydź nie może.

w Okolicy tego Miasta, osobliwie od Ukrainy i Wołynia, są takie ziemie, z których robią Saletry i naywięcéy wywożone bywaią w Kordon Cesarski.

Przyczynić się należy do Donośicielów Powiatu Latyczéwſkiego w Dzienniku w Kwietniu na *Kar:* 150. wyrażonych; że z przyczyny Gorzałki wyprowadzania przez Zydów za Granicę, drogość znaczna w życie powiękſza się; ile że i Urodzaie nie naylepſze się pokazuią. — Całe Polesie Kijówſkie, ani w Ozimiznach ani w Jarzynach dla uſtawicznych Deſzczów, podobno tego lata Urodzajów mieć nie będzie; á zatém dezolacya w tak obſzernéy Ziemi ſtanie się.

Myślą ieſt Miaſta tego donieść *Dziennikowi Handlowému*, co może od Patryotycznych Iego Uwag odrzucone niezoſtanie:

Jeżeliby to bydź nie mogło, ażeby Miaſta większe, które maią Towarów Zagranicznych aż nadto, których i zprzedać przez czas długi nie mogą, á mniéyſze ile w odległych Stronach, i dopiero wzraſtaiące, mogły mieć te Towary udzielone, bez ſzkody Właścicielów onych, tym ſpoſośem:

Miaſta tutéyſzego Kraju ſzczególniéy Zytomiérz mógłby dać w zamianę tamtych Towarów, tutéyſze Produkta, iakoto: Łoie, Woſki, Anyże, Potazie, Skóry, Saletry, Szmelcuchy, Bydło, Konie &c.; á dla łatwiéyſzéy w tym zamiany, iedne Miaſto w każdym Województwie, gdyby mogło mieć cztéry, lub więcéy Kontraktów, á inne Miaſta Delegowanych Kommiſſarzów maiących moc od ſwoich Miaſt do zakontraktowania różnych Towarów, nayſzczególniéy Ich Miaſtu potrzebnych. — Tym ſpoſobem, każdy ſtarałby się mieć takowe Towary, iakie Kray mieć może w Zapaśie, i téu ſpoſób byłby w pomoc dźwigaiącym się Miaſtom,

ſtom, á tamtym do powiękſzenia ich Maiątków bardzo ſtóſowny. — Łatwo to *Dziennik Handlowy* do ſkutku przyprowadzić może, przez uwadomienie użytecznym ſwym Piſmem.

Nayiaśnieyszy ſzczęśliwie nam Panuiący *Król* Mądry: Dobry, ſpóyrzał na Rozwaliny Miaſt zruynowanych, nieſzczęściem od czaſów naydawnieyſzych okrytych, teraz podaie ſwoią litościwą Rękę, zgoła chce uſzczęśliwić zgruchotane od Wieków prawie Machiny; w Jego ieſt mocy naprawić te Wiekami zepſute Budowle: ſtanie ſię z tąd Krolowi Panu Miłościwemu radość, Oyczyznie użyteczna przyſługa, ſobie zaś *Dziennik Handlowy* za wynalazek tego Dzieła ſwego, zoſtawi w Potomności Wieniec Sławy i wieczyſtą uczyni pamiątkę.

Te zawſze na Czele będą ryſować Napiſy = *Przez kilka Wieków leżeliśmy w Upadku, bez nadziei Powſtania. Nayjaśnieyszy STANISŁAW AUGUST podnioſł nas z Popiołu. Jemu więc Szczęście naſze winniśmy.* =

Te donieſienie z Zytomierza Dnia 6. Czerwca 1786. Roku datowanę podpiſuiemy, i Pieczęcią Magiſtracką Zytomierſką ſtwierdzamy.

Jan Lewandówſki Prezydent Miaſta Zytom:
Ignacy Płocińſki Vice-Prezydent Miaſta Zyt:
Floryan Nowicki Rayca M. Z.
Teodor Portenucha Rayca M. Z. (L.S.)
Teodor Radziewicz Piſarz.

VIII. Artykuł — o Dobrach do przedaży, Zaſtawy, lub Arędy, nie maiący w ſobie teraz nic do donieſienia, opuſzcza ſię.

IX.

O Projektach i Pismach Handlowych.

— *Myśl na Projekt w Dzienniku dany, ażeby Komory skassowane były, czyli w Okoliczności zniesienia wszystkich Ceł tak wchodzących, iako i wychodzących Towarów.*

Oddalonemu na Prowincyi, nie dawno dostał się do Rąk moich Dziennik Handlowy, nie mogło innego, iak żywego sprawić uczucia Dzieło te, prawdziwie Patryotyczne, iako ściągaiące się do wszelkiego Przemysłu, a zatém zbogacenia Kraiowego. — Sądząc iednak, iż Myślóm swoim powagi Prawa WPan dać nie usiłuiesz, te ieśli WPanu zdawać się będą, czy niedostateczne, czy też mylne, miło mi będzie, lub explikować się, lub odwołać błąd móy.

Co iest Cło, i iaka iest iego Natura? rostrząśniymy. — Gdy okiem Kassyera na nie uważać będziem, powiemy, że iest Pobór, czyli Podatek. — Lecz ieśli przypatrzém się okiem Politycznym, uznamy, iż Cło rozumnie miarkowane, ma naypierwszym sobie zamiarem, zachowanie Wagi między Rolnictwem á Rękodziełem, między Rękodziełem á Kupczeniem, Kupczeniem á Negocyowaniem, a tych wszystkich Zrzódeł użyciem, dla zachowania potrzeb istotnych, miłych, i wygodnych dla Obywatela: oráz pomnożenia Bogactw Kraiowych. Słowem, Cło inaczéy używane bydź nie powinno, tylko iako *Policies Przemysłu*; á ieśli Policyą potrzebna dla spokoyności, całości

Oby-

Obywatela; ieśli Rząd nawet ſamę Swobodę Obywatelſką dla ſzczęśliwości Kraiu miarkować powinien; nie maſzże bydź czułym nad Spoſobami zbogacenia Jego? który przez wychód Pieniędzy, umorzenie Przemyſłu Kraiowego; Handel nie umiarkowany, lubo na czas zbogaca partykularny Maiątek Kupczącego, nie tylko Kraie uboży, lecz i iemu w późnieyſzym czaſie, da uczuć umnieyſzenie Maſsy Pieniędzy Kraiowych.

Jntrata zaś Cła, która przychodzi do Skarbu Publicznego, ieſt rzecz powtórna, która choćby na niczém prawie ſię niekończyła, łatwo wewnątrz Obywatelowi będzie złożyć Podatek na potrzeby Kraiowe, gdy iego Rola, Warſztat, Kram, i Negocyowanie, za Kraiem Billans pociągnie. Wſzak w Kraiach co ráz bardziéy kwitnących, większe Podatki mniéy czuć ſię daią, iak w Kraiach, w ſwéy porze, czy do Dekadencyi ciągnących. — Lecz przyſtąpmy do Uwag w Kwietniu i Maiu Dziennika podanych.

Handel zupełnie wolny, choćby i Sąſiedzi na wzaiem na to pozwolili; nie ſądzę, aby był pożyteczny dla Polſki. — Uznanego od całéy Europy za Wielkiego do Finanſów Nekkera cytuię. Mówi on prawie w te ſłowa: " Kweſtya ieſt, czy byłoby pożytecznym, aże" by wſzelkie Cła ſkaſsować!" Lubo wprawdzie Francya maiąca niezmiernie większy Wychód ſwych Towarów, iak Przychód cudzych; á zatém Handel *Exportacyi*, mógłby ſię ieſzcze bardziéy wzmocnić; wſzelako, gdy Sąſiednie Narody, tegoby nie uczyniły, ſądziłbym, iż Francya podobną byłaby do owego, który chcąc ró-

równość Fortun na Swiecie uczynić, zacząłby od rozdania znacznego swego Maiątku; zostałby przeto Ubogim, mało co umnieyszywszy Nędznych.

Cóż mówić o Polszcze, gdzie Przemysł, by rzekłszy, iest ieszcze prawie w swéy Kolebce, gdzie Rzemieślnicza Ręka, dopiero ożywiać się zdaie; możeżże się przyrównać z trwałą i wydoskonaloną mocą Przemysłu innych Kraiów? możnażże równać łatwość zaczynaiącego z łatwością wciąż czyniącego? Czyż Mayśtrowie więcéy Nas kosztować nie muszą? sprowadzony bowiem z Kraiów odległych, nieruszy się z mieysca, ieśli znacznieyszéy zapłaty, iak w swoim Kraiu, mieć nie będzie. Czyż można Kray nasz, do łatwości Fabryk komparować, gdzie Fabryki są powszechnemi rzeczami? — Zegarmistrza naszego, *n.p.* drogo opłacona musi bydź Ręka, który osobne tego czyniąc Rzemiosło, w pracy Rąk swoich wygodnego pomieszkania, wyżywienia, okrycia, nadto powiększenia Maiątku, poszukiwać na swoim Zegarze musi? Możnaż Jego z Geneweyskim równać? gdzie nawet bydło paszący, razem kółka robi Zegarkowe, á kontentuiąc się nadgrodą Pastucha, Zegary Kraiowi daie.— Podobnie też zważyć możem, Czeskich Slufirzów, innych niezliczonych, gdzie cena ręki robiącego w swym Kraiu, nigdy do naszego przyrównać się nié może. — Coż mówić o owych niezmiernych Machinach, gdzie koło wodne, storęczną zastępuie robotę. — Lecz nie szukaiąc i rąk wydoskonalonych, i Machin znoie ludzkie zastępuiących. — Fabryki Sukna okazuię iuż dość używane w Kraiu naszym, które

re dla Farbierzów, z większą ciężkością zwłaszcza na Rusi odprawuią się. — Farbierz bowiem nie mogący się wyżywić, chyba przy niezmiernéy kwocie Sukien, rzadkim bydź musi, á wożący do niego Sukna, Expens podróży na Suknie rachować muszą.

Lecz powracám się do samego Dzieła, zacząwszy od Myśli WPana pod Miesiącem Kwietniem wyrażonych. — Zgadzám się na Definicyą Handlu, iż nic innego nie iest, iak zamiana Rękoymi bogactw, to iest: Pieniędzy za Towar. — Lecz ieśli przy baczności naszych Sąsiadów, á naszém opuszczeniem się, coráz więcéy wychodzić będzie Pieniędzy, niestanie nám téy Rękoymi. — Wolności Handlu zaprzeciwiać się niechcę; lecz sądzę, że tak powinna bydź miarkowana, iak swoboda Obywatela, któ-ra zbytnią będąc, Kray o zgubę przyprawić może. Exportacya przeto Zboża, iestże u nas zabroniona? ta mała kwota. co iest nayniey-szym objektem, *n.p.* iak na Cle Ukraińskim, gdy od ośmiu Korcy, Groszy Miedzianych 21. opłacamy. — Lecz, żeby i to zniesione było, pozwolilbym, lubo o tak małą bagatelkę Przedawca dbać nié może; lecz nie mieszaymy to, co Kray zbogaca, z tym co iego ruynuie.

Cóż złego w tém iest, że opłacaiący Cło Jmportacyi, większym kosztem czynić musi, i tyle razy ten koszt odnawia się, ile razy przez ręce przechodzi. — Gdyby on i zbyt ciężkim był, toć tyle ciężaru, co na Cudzoziemskie wkłada się ręce, z swego zdeymuie się Obywatela.

Nie zdaie mi się także, ażeby Cło samych tylko Dziedziców obciążać miało; á zatém, nie tylko powtarzać, ale i nierówniać między nie-

mi

mi Podatki. Czyż tylko sami Dziedzice konsumpcyą czynią Kraiowi? czyż oni maią bydź tak nieszczęśliwemi, ażeby oni tylko sami cięzar Expens Publicznych znosili, á wszyscy korzystali z pożytku Rządowego? — Na Komorze płacący Kupiec od Jmportowanych Towarów, prowadzi wszystkich do poboru tegoż opłacenia. — Cło zaś dobrze umiarkowane od Jmportacyi tych rzeczy znacznym bydź może, w co Kray, lub obfituie, lub obfitować może. — Od rzeczy zaś tych, które albo są koniecznie potrzebne, á Kray nasz mieć ich nie może, albo one w sztychn przyimuią, lekkie bydź powinno. — Cło Polskie dobrze miarkowane, niszczyć nie może awansów Gospodarskich, gdy dążyć będzie do Kraiu wzbogacenia, przez Exportacyą. — Gdy zaś zechce cudzych, mimo swoie, używać Towarów, czyż zginie Jemu Awans potrzebny na utrzymywanie Gospodarstwa? Ow, co na Postawie Sukna, lub garniturze Korónek, kilka Czer: Złł: narzuci, funduszu na utrzymywanie Roli, zapewne w tém nie zaczepi: bo ieśli żyie nad Perceptę swoię, równie spieszyć będzie do zruynowania Maiątku swego. — Na Rolników zaś, ieżeli tylko podatkowanie włożone będzie, może się stać, iż Fundusz do utrzymywania Roli, zginąć może mimo kalkulacye w Gabinecie czynione. Czy bowiem szczupłość Maiątku, czy ciężar liczney nader Familii, czy nadwątlona długami Fortuna, wszystko przy ciężarze opłacania długów, zniszczyć może ów mniemany, nieśmiertelny Awans, od Ekonomistów piórem odłożony. Ten zaś, któremu tysiąc rąk praca, dzienney nie wystarczy zabawie;

wie; czyż niepowinien więcéy przyczynić się do Skarbu Publicznego? iakimże sposobem, ieżeli nie przez Komory? Zostawmy Matematycznéy oczywistości, którey ciąg z iednéy konsekwencyi do drugiéy, iest w oczywistości swoiéy nieprzerwany. — *Polityczne* wnioski z setnych przyczyn czynić się powinny. — Powie Arytmetyk, iż taka iest proporcya iednego do dziesięciu, iak dziesięciu do stu; lecz Polityk czuie, iż łatwieyszą rzeczą iest dać dziesięć maiącemu intraty sto, niż ieden maiącemu dziesięć.

Szczególnym innym Myślóm w powszechnym Dziele moim, rozumiem, żem odpisał (*a*). Przychodzi mi ieszcze odpisać, iak Cło można nazwać Arbitralnym Podatkiem. Lubo nie iestem przeciwny podatkowaniu z czystéy Jntraty; sądzę iednak, iż proporcyą Expens niewiadomych do Percepty biorąc, które każdy mieć musi, Cło na zbytki tych ściągnąć potrafi, którzy obfite nader maią Jntraty.

Jeże-

(a) *Piszesz godny Patryoto, żeś szczególnym innym myślom, w Powszechnym Dziele swoim odpowiedział, lecz iakżeśz można zgadnąć, które to iest Powszechne Iego Dzieło? gdy ninieysze tak szacowne Pismo Iego iest bezimienne, racz tedy godny Patryoto uwiadomić przynaymniéy mnie Autora Dziennika, pod iakim Tytułem chodzi te Iego Powszechne Dzieło, ażebym mogł czerpać z onego pożyteczne dla Kraju wiadomości i Uwagi, o którey Pożyteczności wiele wnosić można, z tego ninieyszego Iego Pisma. — Gdyby zaś wyiawienie przed Powszechnością tego Powszechnego Pisma Ie-*

Ieżeli więc chcemy. aby Rola, Warſztat, Kram, i Negocyowanie dążyło ku zbogaceniu Kraiu, ieżeli Tubylca Ręka nad Cudzoziemca więcéy poważana bydź powinna, ieżeli ſurowy Towar dla niéy zachowywanym bydź powinien, ieżeli potrzeba Kraiowa ieſt iednych rzeczy wydania, drugich przytrzymania; ieżeli w czaſie głodu, zatrzymanie Zboża w Kraiu ieſt potrzebnym; któż to wſzyſtko czynić może, ieżeli nie Celna Adminiſtracya?

Handel zaś wewnętrzny, chciałbym, aby żadnego nié mógł mieć zaporu: prócz bowiem doſtarczania potrzeb Obywatelóm, częſte przekupowanie ożywi wſzelki Przemyſł; przeto radbym, ażeby Targowe i Jarmarkowe, iak iuż ieſt w Miaſtach Królewſkich, również i w Dziedzicznych ſkaſsowane było. — Moſtowe zaś i Groblowe zniżone, i co tylko bydź może do łatwości iego, wſzyſtko uiſzczone.

Cedułek zaś Bankowych, nie życzyłbym Kraiowi, z Pieniędzy wyniſzczonemu, i uważałbym iako truciznę choremu.—Cedułki czymże ſą? oto idealnemi Pieniądzmi. — Handel iak idzie, waży ſię z Maſsą Pieniędzy iedno drugiemu w drogości, lub taniości odpowiada—

Dowód

---

go, *nieściągnęło iakiéy ſkrupulatności, tedy przyrzekam na tę wiarę Publiczną, którą mieć dla każdego obowiązałem ſię, iako pracuiąc w Publicznêm Dziele, nie wyiawić przed nikim, ieśli takie będzie żądanie czyie. — Zaprzeczyć zaś zupełnie téy Wiadomości, byłoby to przyczynić uſzkodzenia Krajowi, gdy przez niewiadomość o tak pożytecznêm Dziele, nie można byłoby czerpać różnych pożyteczności.*

Dowód tego mamy oczywisty; nim Europa mnóstwo drogiego Metallu z Ameryki dostała, wszystkie Produkta były tańsze; podniósł się ich szacunek, iak Massa Pieniędzy przybyła— Gdy Massa Pieniędzy przez idealne, to iest: Cedułki powiększy się, wszystko droższe będzie, droższy cudzy Towar opłacany będzie; Obywatele bowiem maiąc się za Maiętnych, Pieniądze z Kraiu wydawać będą, á Papiery w Kraiu zostaną, które albo żadnego Kursu mieć nie będą za Granicą, albo wydawane z umnieyszoną Ceną, przez co oczywistą stratę Obywatele nasi ponosić muszą; á puszczaiąc ie w Kray nasz, podług Kursu Praw naszych, a zatém z swym pożytkiem wydawać będą.

Te są Myśli moie, które chciałbym przez Pismo Dziennika Handlowego kommunikować Kraiowi. — Z różności Zdań w Materyi zniesienia Ceł, następuiąca Uwaga przyszła Autorowi Dziennika Handlowego.

— Uwaga Autora Dziennika Handlowego, względem Pożyteczności Pism Peryodycznych.

Zastanów się ż Narodzie nad tém, z przyczyny Zdań różnych w iedney Materyi, iak są pożyteczne Peryodyczne Pisma Kraiowi, á zwłaszcza Republikańskiemu! Tey pożyteczności weź miarę. z tey iedney tylko Materyi. *zniesienia Ceł wszystkich w Polszcze.*

Materya zniesienia Ceł w Polszcze, iak iest od różnych różnie uważona; czytaliśmy w Dzienniku na Miesiąc Kwiecień i May—Uwagi pewnego Ministra dowodzące, zdaie się i dosyć mocne, że zniesienie wszystkich Ceł w

Pol-

Polſzcze, byłoby nayużyteczniéy Kraiowi; *tan-dem* w Czerwcu, ktoryś Anonim odpiſał prze-ciwnie nieco, bo niektóre Cła chciał mieć za-chowane, — A teraz w Lipcu inny znowu Ano-nim, wcale inaczéy napiſał, i zdaie ſię, że ta-kóż mocnie, á kto wie, może w dalſzych Mie-ſiącach kto inny ieſzcze inaczéy, *pro v. con-tra* odpiſze; á z takich *pro v. contra* Piſm w iakiéy Materyi, iak wiele może Kray profito-wać; zoſtawuię to Zdaniu Powſzechnemu. Ja zaś tym czaſem między innemi pożytkami, ten upatruię.

Przez ten ſpoſób odpiſywania, *pro v. con-tra* w iakiéy Materyi, to może Kray zyſkiwać, że Materye tym ſpoſobem wypiſane, i potrze-buiące nowego Prawa, nie będą przychodzić na Seym *ex crudo*, wyciągaiące *pro v. contra* dowodów, obiaśnień, &c: ; ale przyidą iuż zu-pełnie wyiaśnione Piſmami i Uwagami ſobie przeciwnemi, á to w czaſie nie gwałtownym i krótkim, iakim ieſt Seym, ale w czaſie ob-ſzernym: bo dwuletnim między Seymem, á Sey-mem, przez który można doſtatecznie ſię w ia-kiéy Materyi namyślić, i przekonać, i z go-tową rzeczą na Seym przychodzić; tak *n.p.* niech przyidzie Materya o Cłach na Seym; czyż podobna, aby o téy Materyi Poſłowie mieli ie-ſzcze wiele mówić, *pro v. contra*, kiedy iuż ieſt w tym Publicznym Piſmie tak dobrze wy-iaśniona, iż Powſzechność *pro v. contra*, mo-że iuż bydź przekonaną o téy Materyi; á bę-dąc przekonaną, doſyć ieſt w Inſtrukcye Po-ſelſkie zalecić, według przekonania ſwego, á większość Inſtrukcyi przynieſionych na Seym, decydować powinna tę Materyą, i Poſłowie nie

wię-

więcéy iuż w téy Materyi mówić nie maiąc, przeliczyliby tylko Instrukcye, i większością rzeczby ukończyli.

Otoż korzyść dla Kraju Republikańskiego z Pism Peryodycznych, zdaie się że oczewista, może iednak komu i ta myśl moia będzie przeciwna, niech tedy raczy Zdanie swe przesłać do Dziennika, á chętnie w nim będzie umieszczone; bo dotąd ia iestem tego przekonania, że zawsze pożyteczniéy iest przychodzić na Séym z rzeczą iuż gotową, nie zaś ią na Séymie przygotowywać, przygotować zaś Materyi iakiéy, zdaie się że nie można, ani inaczéy, ani pewniéy, ani pożyteczniéy, iak tylo przez Pisma Peryodyczne, w których można *pro* y. *contra* w iakiéy Materyi rozumować.

List Wilskiego *Chorążego J. K. M. i Poczmistrza Tulczyńskiego, względem teraźniéyszéy Szczęśliwości Ukrainy.*

Jako istotnym iest każdego w Wolnym Narodzie Obywatela obowiązkiem, przykładać się iakimkolwiek sposobem do uszczęśliwienia Oyczyzny swóiéy, tak i moim od Dzieciństwa było Zamiarem, stać się użytecznym dla wspól-Ziómków, żyiąc pod szczęśliwym *Nayjaśniéyszego STANISŁAWA AUGUSTA Panowaniem*, który i Sam o Dobro Powszechne troskliwy, i Poddanych swoich zachęca do obmyślania przez Rady i Pisma nayskutecznieyszych Sposobów Uszczęśliwienia Narodowego. Ta żądza moia tém bardziéy podniecona została, gdy Autor *Dziennika Handlowego* Doniesienia moie umieścić w Pismach

swo-

ſwoich raczył, i Imie przez Druk Potomności podać, á zatém dziękczynienie moie za to oświadczywſzy, przy upewnieniu o moich dalſzych Usługach naſtępuiące Ukrainy wſpomnienie mam ſzczęście donieść.

Owa Ukraina żyźna, grubym i ſtraſznym niegdyś napełniona Ludem, gdzie gwałty, rozboie, napaści, rabunki, i wſzelkiego gatunku roſpuſty na przemiany dobrych Obywatelów zaſtraſzały, dziś ſzczęśliwym nazwać ſię może Krajem, tak z przyczyny panuiącego w niéy beſpieczeńſtwa dla wſzyſtkich, iako też wſpaniałych Zabudowań, kwitnących Rękodzieł, i wzmacniaiącego ſię Handlu, za ſtaraniem J. W. *Wojewody Ruſkiego*, i wielu Górliwych Obywatelów. — Widziemy tu na owych Stepach niegdyś ſpuſtoſzałych Wśie ośiadłe. — Na miéyſcach gdzie ſię krew lała wſpół-Ziomków, wznoſzące ſię wyſokie Mury, — w L[...] ſach Rozbóynikami przed tém napełnionych Lud pracuiący, — Zgoła wzraſtaiący Przemy[sł] i Goſpodarſtwo. — Niemałą do téy ſzczęśl[i]wości Pomocą troſkliwa tego J.W. *Wojewo[dy] Ruſkiego* baczność, że wſzelkich Włacęgów [i] Próżniaków, oraz Ludzi bez ſłużby zoſtaiący[ch] do Regimentu ſwégo zabiérać każe, á innych do Pracy Goſpodarſkiéy zachęca. Spodziewać ſię potrzeba, że tak ſzczczęśliwe Początki w nayżyźniéyſzéy Części naſzego Kraju, nie omylne całéy Oyczyźnie przynioſą Bogactwa i Pożytki.

Koniec Części VII. i VIII.

Tabella Targów, Cało-Krajowych na Miesiąc Lipiec i Sierpień, Roku 1786.

Prowincye	Numera	Miasta	Miary Sypkie	Zyta Zło:	Zyta Gr.	Pszenicy Zło:	Pszenicy Gr.	Jęczmie: Zło:	Jęczmie: Gr.	Owsa Zło:	Owsa Gr.	Grochu Zło:	Grochu Gr.	Jagieł Zło:	Jagieł Gr.	Krup Jęczmie: Zło:	Krup Jęczmie: Gr.	Krup Gryczan: Zło:	Krup Gryczan: Gr.	Siemie lniane Zło:	Siemie lniane Gr.	Siemie konopne Zło:	Siemie konopne Gr.	Zło:	Gr.
Wielko-Polska.	1	Poznań	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	2	Kalisz	Wirtel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3	Gniezno	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	4	Sieradz	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	5	Piotrków	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	6	Łęczyca	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	7	Brześć Kujawski	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	8	Inowrocław	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	9	Płock	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	10	Warszawa	Korzec	11.	—	15.	—	8.	7½.	6.	—	12.	—	30.	—	13.	—	20.	—	—	—	16	—	—	—
	11	Ciechanów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	12	Rawa	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	13	Wschowa	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mało-Polska.	14	Kraków	Korzec	11.	15.	13.	—	8.	15.	4.	20.	11.	22.	21.	10.	12.	24.	20.	8.	16.	—	10.	10.	—	—
	15	Sandomierz	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	16	Radom	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	17	Żytomierz	Korzec	7.	—	10.	—	4.	15.	3.	15.	—	—	18.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	18	Chełm	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	19	Łuck	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	20	Lublin	Korzec	9.	—	15.	—	6.	—	5.	—	14.	—	28.	—	12.	—	15.	—	—	—	—	—	—	—
	21	Kamieniec Podolski	Korzec	10.	—	11.	—	7.	15.	4.	—	—	—	20.	—	15.	—	16.	—	10.	—	—	—	—	—
	22	Łatyczów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	23	Winnica	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	24	Niemirów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	25	Tulczyn	Korzec	6.	—	8.	—	—	—	2.	—	—	—	11.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	26	Korsun	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	27	Berdyczów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	28	Bielsk	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	29	Białystok.	Korzec	10.	—	15.	—	9.	—	5.	—	13.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litewska.	30	Wilno	Beczka	48.	—	72.	—	32.	—	24.	—	48.	—	70.	—	64.	—	64.	—	56.	—	36.	—	—	—
	31	Oszmiana	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	32	Lida	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	33	Wiłkomierz	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	34	Brasław	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	35	Grodno	Beczka	48.	—	56.	—	28.	—	20.	—	51.	—	—	—	—	—	—	—	45.	—	—	—	—	—
	36	Kowno	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	37	Rossienie	Pur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	38	Szawle	Pur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	39	Połock	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	40	Nowogrodek	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	41	Słonim	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	42	Bobruysk	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	43	Brześć Litewski	Szanek	7.	10.	11.	15.	6.	—	5.	—	8.	—	—	—	—	—	—	—	12.	—	—	—	—	—
	44	Pińsk	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	45	Mińsk	Beczka	32.	—	55.	—	24.	—	14.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	46	Mozyr	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	47	Rzeczyca.	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Numera	Miasta	Miary Ciekące	Oleiu Zło:	Oleiu Gr.	Wódki Okowitki Zło.	Wódki Okowitki Gr.	Masła Zło.	Masła Gr.	Miodu przaśne Zło.	Miodu przaśne Gr.	Wagi większe	Potażu kotło. Zło.	Potażu koryt. Zło.	Wosku Zło.	Łoju topio. Zło.	Łoju nieto. Zło.	Chmielu Zło.
1	Poznań	Gar:	—	—	—	—	—	—	—	—	Kam: &c.	—	—	—	—	—	—
2	Kalisz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
3	Gniezno	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
4	Sieradz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
5	Piotrków	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
6	Łęczyca	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
7	Brześć Kujawski	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
8	Inowrocław	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
9	Płock	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
10	Warszawa	Gar.	—	—	4.	15.	5.	17.	—	—		—	—	64.	15.	11.	—
11	Ciechanów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
12	Rawa	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
13	Wschowa	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
14	Kraków	Gar.	5.	—	3.	6.	—	—	—	—	Dto.	—	—	57.	27.	—	—
15	Sandomierz	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
16	Radom	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
17	Żytomierz	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
18	Chełm	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	70.	12.	—	—
19	Łuck	G. K.	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
20	Lublin	Gar.	4.	—	—	—	4.	—	8.	—	Dto.	—	—	58.	18.	12.	—
21	Kamieniec Podolski	Gar.	5.	10.	3.	15.	3.	—	5.	—	K36. f.	—	—	65.	11.	7.	6.
22	Łatyczów	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
23	Winnica	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
24	Niemirów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
25	Tulczyn	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
26	Korsun	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
27	Berdyczów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
28	Bielsk	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
29	Białystok.	G. K.	—	—	2.	20.	—	—	6.	15.	k40. f.	—	—	64.	—	18.	17.
30	Wilno	G. D.	8.	—	3.	15.	—	—	—	—		—	—	51.	29.	23.	9.
31	Oszmiana	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
32	Lida	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
33	Wiłkomierz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
34	Brasław	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
35	Grodno	G. D.	8.	—	—	—	—	—	8.	—		—	—	82.	24.	20.	—
36	Kowno	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
37	Rossienie	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
38	Szawle	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
39	Połock	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
40	Nowogrodek	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
41	Słonim	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
42	Bobruysk	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
43	Brześć Litewski	Gar	3.	—	3.	—	—	—	4.	—		—	—	60.	18.	16.	12.
44	Pińsk	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
45	Mińsk	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—	k50. f.	—	—	80.	—	—	4.
46	Mozyr	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
47	Rzeczyca.	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—

Numera	Miasta	Anyżu Zło.	Kminu Zło.	Wełny Zło.	Lnu Zło.	Konopi Zło.	Wagi mnieysze	Słoniny Zło.	Słoniny Gr.	Szczeciny Zło.	Szczeciny Gr.	Wagi [illegible]	Żelaza Zło:	Miedzi Zło:	Galmana Zło:		Sztuki	Wołów Zło:	Baranów Zło:	Skór Baranich Zło:	Skór Wołowych Zło:
1	Poznań	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
2	Kalisz	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
3	Gniezno	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
4	Sieradz	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
5	Piotrków	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
6	Łęczyca	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
7	Brześć Kujawski	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
8	Inowrocław	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
9	Płock	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
10	Warszawa	—	—	—	—	9.	Fun:	—	—	32.	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	108.	10.	—	16.
11	Ciechanów	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
12	Rawa	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Celn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
13	Wschowa	—	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—
14	Kraków	—	—	2.	—	13½.		—	—	1.	—		—	—	—	—		—	—	—	22.
15	Sandomierz	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
16	Radom	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
17	Żytomierz	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
18	Chełm	5.	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
19	Łuck	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
20	Lublin	—	—	4½.	2.	8.		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	12.
21	Kamieniec Podolski	18.	—	9.	—	—		—	10.	—	—		—	—	—	—		65.	—	1½.	12.
22	Łatyczów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
23	Winnica	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
24	Niemirów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
25	Tulczyn	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
26	Korsun	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
27	Berdyczów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
28	Bielsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
29	Białystok.	—	—	26.	—	—		—	—	—	20.		—	—	—	—		—	—	3⅓.	12.
30	Wilno	11.	—	16.	—	7.		—	18.	—	16.		—	—	—	—		—	—	—	—
31	Oszmiana	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
32	Lida	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
33	Wiłkomierz	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
34	Brasław	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
35	Grodno	14.	—	—	—	—		—	15.	—	24.		—	—	—	—		—	—	—	—
36	Kowno	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
37	Rossienie	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
38	Szawle	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
39	Połock	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
40	Nowogrodek	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
41	Słonim	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
42	Bobruysk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
43	Brześć Litewski	12.	—	—	—	—		—	15.	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
44	Pińsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
45	Mińsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
46	Mozyr	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
47	Rzeczyca.	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—

Numera.

Dla tego Numera przy Miastach są położone, ażeby każdy chcący wiedzieć Podpisy zaświadczaiące pewność Ceny Targowéy, którego Miasta, lub szczególnieysze uwiadomienia o tych Produktach, które w Tabelli umieścić się nie mogły, łatwiéy mógł trafić podług Numerów o takowe zainformowanie, znayduiące się w samém Dziele Dziennika Handlowego.

Miary.

Korzec Warszawski ma Garcy	32.
Wirtel Kaliski ma Garcy	16.
Beczka Litewska ma Garcy	144.
Szanek Brzeski Litewski	niedoniesiono.
Pur na Zmuydzi	niedoniesiono.
&c: &c:	
Garniec Kahalny w Łucku ma Kwart Królewskich	9.
Garniec Kahalny w Białym Stoku ma Kwart Królewskich.	5.
Garniec Dubeltowy w Wilnie i Grodnie, wiele ma w sobie, prosiemy uwiadomienia.	

NB. Ktoby o innych Miarach doniósł, tedy w tém mieyscu w następuiących Miesiącach, będzie drukowano.

Wagi.

Kamień w Koronie od Funtów	32.
Kamień w Lwowie od Funtów	40.
Cetnar Polski ma Funtów	160.
Terch Ruski ma w sobie Kamieni	5.
Oko Tureckie ma Funtów	3.
Kamień Ok Tureckich	12.
Pud Moskiewski trzyma Funtów	40.
Pudów 10. trzyma Kamieni Polskich	12½.
Pudów 20. trzyma Kamieni Polskich.	25.

NB. Ktoby o innych Gatunkach Wagi doniósł, tedy w następuiących Miesiącach, w tém mieyscu będzie drukowano.

Proporcya Funtów Warszawskich, do Funtów Miast Portowych.

100. *Funtów Warszawskich*

Czyni.

- 90. Ryskich.
- 100. Królewieckich dawnéy Wagi.
- 80. Dto nowéy Berlińskiéy.
- 86. Gdańskich.
- 92. Chersońskich.
- 89. Elbląskich.

Podpisy zaświadczaiące pewność Targów Kraiowych.

Nº	
10.	*Warszaw. Wesołowski Instygator Targowy, Iuryzdykcyi Marszałkowskiéy Koronnéy.*
14.	*Krakowa. Imieniem Magistratu Zeidler Pisarz Prowentowy Miasta Krakowa i Exak: Jeneralny.*
20.	*Lublina. Makarowicz Prezydent Miasta Lublina.*
21.	*Kamieńca Podolskiego. Wałański Radca Kam: Pod:*
25.	*Tulczyna. Wilski Poczmistrz J. K. Mci Tulczyński.*
29.	*Białego-Stoku. Topolski Poczm: J. K. Mci Białego:*
30.	*Wilna. Łachowicz Sekret: J. K. Mci. Burm: Wileń:*
35.	*Grodna. Zieliński Wóyt Grodzieński.*
43.	*Brześcia Litewskiego. Borowik Pisarz Sądowy, Miasta Brześcia Litewskiego.*
45.	*Mińska. Zwarski Prezydent Miasta J. K. Mci Mińska.*

TABELLA TARGOW ZAGRANICZNYCH, NA MIESIĄC LIPIEC I SIERPIEN, ROKU 1786.

Nazwiska Gatunków.	w Chersonie,	Rydze,	Królewcu,	Elblągu,	Gdansku.
	Czetwier: *Ruble.* *Kop:*	*Łaszt:* *Talar.*	*Łaszty* - *Zlt: B. M.*	*Łaszt.* - *Zlt: B. M.*	*Łazy* - *Zlt: B. M.*
Zyta	- - - 2. - 60.	od Fun: 115. 118. 50.	Dto o Szefli: 110. 205.	- - - 185. 182.	od 1[illegible]o. do 120. 196. 210
Pszenicy	- - - 3. - 20.	o 48. Lopach - 6[illegible].	Dto o Szefli: 127. 300.	Sandomirski. - 295.	od 1[illegible]8. do 138. 280. 300
Dto Białey	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Pstrey	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	od 1[illegible]. do 125. 210. 270.
Dto Czerwoney.	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - - 235. 240.	od 1[illegible]. do 125. 210. 270.
Jęczmienia	Dto - - 1. - 50.	Łaszt o 48. Lopach - 34.	Dto o Szefli: 92. 135.	- - - 135. 140.	od 9 do 105. 138. 145.
Owsa	Dto - - 1. - 20	Dto o 60 Lopach - 26	Dto Dto - 90. 100	- - -	- - -
Grochu Ordynaryinego	Dto - - 3. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Lepszego	Dto - - 3. - 50.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Bobu	&c. - - 3. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Gryki	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Słodu	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Jagieł	- - - 3. - 50	- - - - - -	- - -	- - 295.	- - -
Krup Jęczmiennych	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Gryczanych	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - - 185. 182.	- - -
Dto Owsianych	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Siemienia Lnianego	- - - - - -	*Beczółka* - Mar. - 3[illegible].	*Beczka* - - - 12.	- - -	- - -
Dto Konopnego	- - - - - -	Dto - Dto - 2[illegible].	Dto - - - - 8.	- - -	- - -
Szocewicy	- - - 3. - 50.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Maku.	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Gorczycy	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Anyżu	*Pud.* - - 3. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Kminu	Dto - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Masła	Dto - - 3. - 50.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Gorzałki	Dto - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Oleiu Lnianego	Dto - - 3. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Konopnego	Dto - - - - -	- - - - - -	*Ama* - - - 115.	- - -	- - -
Dto Rzepakowgo	Dto - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Popiołu	&c. - - - - -	- - - - - -	*Szyffunt* - - 138.	*Beczka* - - -	- - -
Potażiu Kotłowego	- - - - - -	Szyffunt - - - [illegible].	Dto - - 70.	*Szaff: Tal:* - 17. 1[illegible].	*Szyffunt* Tall: - 16.
Dto Korytowego	- - - - - -	- - - - - -	- - -	Dto. Dt. - - 15.	Dto Dto - 17. 18.
Smoły do Okrętów	- - - - - 90	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto ordynaryiney	- - - 1. - 20.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Wosku	- - - 15. - 10.	Szaff: - - 97.	*Kamień* - - 40.	- - -	- - -
Miodu Prasnego	- - - 3. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Łoiu topionego	- - - 2. - 55.	Dto - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto nie topionego	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Chmielu	- - - 1. - 50.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Wełny dobrey	- - - 4. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto podleyszey	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Lnu	- - - 2. - -	Rakiski - Szaf: - [illegible].	Kamień - - $9\frac{1}{2}$.	- - -	- - -
Konopi	*Bierkow:* - 15. - -	*Szafunt.* - - 1[illegible].	Dto - - $6\frac{1}{2}$.	- - -	- - -
Słoniny	*Pud* - - 3. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Szczeciny	Dto - - 14. - -	- - - - - -	Funt Groszy - 20.	- - -	- - -
Saletry	Dto - - 3. - 50	- - - - - -	- - -	- - -	*Fut* Gro: B. M. 11. 12.
Tytiunu	Dto - - 2. - 80	Dto - - - - 1[illegible].	- - -	- - -	- - -
Wołów	Dto - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Mięsa solonego	Dto - - 1. - 10.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Skor Wołowych surowych.	*Sztuka* - 1. - 20.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Cielęcych	Dto - - - - 40.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Kozłowych	Dto - - - - 80.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Baranich	Dto - - - - 45	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Dto Zaięczych.	*Sztuk* 100. 18. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Żelaza	*Pud* - - 1. - 10	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
[illegible]	[illegible] - - - - 9	Łaszt od 18 Beczek [illegible]	- - -	- - -	- - -
Dto czarney	*Pud* - - - - 35.	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Mydła białego	- - - 2. - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Śledzi.	- - - - - -	- - - - - -	12. Beczek Tall: - 67.	- - -	- - -
Kawy	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -
Cukru.	- - - - - -	- - - - - -	- - -	- - -	- - -

Łaszt czyni Szyffun: 1. Beczułek 24. Łopów 4[illegible]. Funtów - - 48[illegible]. Szyffunt Łopów - [illegible]. Łop Funtów - 10.

Talar waży Gr: Ryg: 9[illegible]. Czer: Zło: Tala: 2. Gr: [illegible].

Łaszt trzyma Beczek 24. i $56\frac{1}{2}$. Szeflów, albo Korcy. 240. Wiertlów, albo Cwi:

Dukat czyni Złotych 9. albo trzy Talary. Złoty czyni Groszy 30.

100. Funtów Warszawskich, Czyni 89. Funtów Elblągskich.

w Amsterdamie Łaszt Pszenicy i Zyta przedaie się wyżey 4. i 5. Duktami, niżeli w Gdańsku.

DZIENNIK HANDLOWY

Zawiéraiący w sobie wszystkie Okoliczności, Pisma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne, do Handlu ściągaiące się.

ROKU PIERWSZEGO CZĘŚĆ IX. y X.

WRZESIEN i PAZDZIERNIK 1786.

I.

o Targach Krajowych.

Jak potrzebna wiadomość Targów Miast Krajowych, już obszérnie w poprzedzaiących Częściach Dzieła tego, zdaie się że iest przełożoną, ale na co nad dowodem téy prawdy i wysilać się, kiedy to każdemu znaiącemu Handel, i umieiącemu albo przynaymniey chcącemu znać Wewnętrzną Sytuacyą Kraju, to iest: Urodzaie lub Niedostatek onych, powinno bydź pierwszym Prawidłem czyli Obiektem, wiedzieć iednym oka rzuceniem wszystkie Targi Miast cało-Krajowych, bo z nich prawdziwie tylo zwłaszcza w naszym Kraju, w którym nie zwykły się czynić żadne Spekulacye Handlu, ani nie poznawać Siły wewnętrzney Kraju. — z Zasiewów można miarkować Zniwa, z Zniw można uważać Targi, á z Targów czy niskich czy wysokich? Dostatek lub Niedostatek

Urodzajów, — Targi więc ostatnim są stopniem takowéy wiadomości, a zatém onichby nay-więcéy potrzeba było wiedzieć, a my iak na nieszczęście Nasze naymniéy o nich wie-my, i ieśli daléy ta ieszcze oziębłość około Dobra Powszechnego w sercach tych, do któ-rych Zwierzchnictwa Miasta i Targi onych na-leżą, znaydować się będzie, próżnym stanie się Zamiarem i to Dzieło, którego celem było i iest dla Wygody i Dobra Publicznego zbierać wiadomość Targów ze wszystkich Miast całe-go Kraju, i dla łatwiéyszéy wygody w iedną Targową Tabellę umieszczać, kiedy Autorowi tego wynalazku, trudność wielka zachodzi w zasiągnieniu wiadomości Targowych. — U-formował Autor przy końcu Tomików Dzie-ła tego Tabellę do zbierania Targów przynay-mniéy z Miast znacznieyszych, spodziewaiąc się, że cała Publiczność i Zwierzchnictwa Miéy-skie chętnie przyłożą się do tego Patryotyczne-go Zamiaru, alić nad mniemanie swoie wielki znalazł w tym zawód, gdy tylo ledwo Miast 10. liczy Patryotycznych, co nie ustaią w swéy gorliwości, nadsyłaiąc te Targi, iak wi-dzieć można w Tabelli, ieśli więc te przynay-mniéy, nieustaną w swéy gorliwości, tedy i Autor nie przestanie wspólnie z niemi praco-wać, to układaiąc, co Oni będą nadsyłać; a może z czasem i Zwierzchność Naywyższa przekonawszy się o potrzebie tego Zamiaru, dopomoc raczy wyraźném Zaleceniem wszy-stkim Miastóm, ażeby Targi swoie przysyłali do Departamentu Policyi, zkąd łatwe czerpa-nie byłoby i Autorowi Dzieła tego. — Nim iednak tén tak wielki pożytek spłynie dla Kra-

ju

ju, tym czasem niesie Autor Powszechności Krajowéy to, co ma teraz. — Aże wszystkie Artykuły na Targach zdarzane nie mogą w Tabelli umieścić się przeto kładą się w tym miéyscu, iak następuie:

— *Targu Warszawskiego nie umieszczone w Tabelli gatunki następuiące:*

		Złł:	Złł:	Gr.
Mąki żyt: 3. *półk.*	*na kor:*	17.	—	—
Gryki. - - -	Ditto	8.	9.	—
Kaszy Drob: Rad:	*Ćwierć*	8.	8½.	—
Dittodrob: Jęczm:	Ditto	3½.	4.	—
Ditto Perłowéy.	Ditto	10.	8½.	—
Gęśi. - - -	*Para*	2.	—	12.
Kaczek. - -	Ditto	1.	—	6.
Wołów podléyszy:	*Sztuka*	90.	81.	—
Krów. - -	Ditto	48.	56.	—
Kozłów trzyletn:	Ditto	12.	—	—
Cieląt dobrych.	Ditto	16.	—	—
Bukatów. - -	Ditto	9.	8.	—

— *Targi Prowincyi Mało-Polskiéy następuiących Miast tylko mamy nadesłane.*

Nro 14. *z Krakowa.* Oprócz Ceny Targowéy w Tabelli umieszczonéy pozostałe Gatunki tu się kładą.

		Złł:	Złł:	Gr.
Miodu prząśnego	*Kamień*	22.	20.	—
Soli. - - 5.	*kamieni*	7½.	7.	10.
Skór krow: suro:	*Sztuka*	18	16.	—
Ditto Jałowiczych	Ditto	12.	8.	—
Ditto Cielęcych.	Ditto	1½.	1.	10.

Takową Specyfikacyą Targów Krakowskich zwo-

z woli Magiſtratu tamecznego przy zwykłéy Pieczęci Prowentowéy Miéyſkiéy do Expedycyi Dziennika Handlowego Jan Zeydler *Piſarz Prowentowy Miaſta Krakowa.*

Nro 20. z Lublina. Oprócz Gatunków w Tabelli umieſzczonych, kładą tu ieſzcze ſię te, które w Tabelli nie mogły ſię umieścić.

		Złł:	Złł:	Gr.
Gryki: - -	*Korzec*	9.	—	—

Wełna w Lubelſkim ponieważ ieſt troiakiego gatunku, a zatém nie mogąc ſię ze wſzyſtkiemi gatunkami umieścić w Tabelli, kładzie ſię tu diſtinct:

Wełny Przedn:	*Kamień*	48.	—	—
Ditto Podléyſzéy	Ditto	36.	—	—
Ditto Ordynar:	Ditto	18.	24.	—
Gorzałki Proſtéy	*Garniec*	2.	—	12.
Miodu Przaśneg:	*Beczka*	198.	—	—
Skór krow: ſuro:	*Sztuka*	10.	11.	—

Takową Specyfikacyą Targów nadeſłał Makarowicz *Prezydent Miaſta Lublina* — i razem doniósł o Karyſtyi ſpodziewanéy z Nieurodzaiów tegorocznych, iak naſtępuie:

— *Liſt Prezydenta Lubelſkiego donoſzący o Drożyznie i Karyſtyi ſpodziewaney w tamtey ſtronie.*

Uſtawiczne deſzcze i ſłoty, grożą nam Drożyzną w Okolicach Tutéyſzych, iako i inkludowana Specyfikacya targów znacznie w tém czaſie Ceną wyżſzą ſpiſana o azuie, która gdy teraz podnieſiona ile w tém czaſie, w którym naytaniey ſkupić różnego Zboża można był, ſpodziewać ſię trzeba że dwóynaſob tyle na przednówku podnieſioną będzie, wiele bowiem Zboża różnego

po-

porośniętego na Polach znayduie ſię w Okolicach tutéyſzych; W takowym więc przypadku Zwierzchność Krajowa mogłaby wcześnie zaradzić przez założenie Magazynów chcąc utrzymać Cenę mierną Zboża, na którąby ubożſzych ſtać mogło, i bronić ich od doznania Głodu, iakiego już w Kordonie Ceſarskim Podgorzu doznaią ludzie, którzy rzucaiąc Domy wychodzą w znacznéy liczbie aż za Granicę dla żywności. O tym powziąwſzy wiadomość z Kordonu donoſzę Powſzechności przez Piſmo *Dziennika Handlowego*. Datt: z Lublinie 28. *7bris* 1786.

Jan Makarowicz Pr: Lub:

Nro 17. z *Zytomirza*.

		Złt:	Gr.
Gryki. – – –	*Korzec*	4.	10.
Słoniny. – –	*Połeć*	5.	—
Ditto większy droższy, mniéyſzy tańſzy w proporcyą.			
Bryndzy od garcy 6.	*Faſka*	5.	—

Ze zaś w tym Kraju powſzechnie tańſzym, utrzymuie ſię drożyzna Zboża, iak widzieć można w Tabelli, daie przyczynę tego donoſzący o Targach tamecznych Prezydent Zytomirſki.

— *Doniesienie Prezydenta Zytomirſkiego względém przyczyny Drożyzny tameczněy.*

Doſzło łaſkawe donieſienie *Dziennika Handlowego* do Magiſtratu tutéyſzego, w którym wyczytawſzy prawdziwą gorliwość o Dobro Powſzechne tym więcey zagrzewaią ſerca Obywatelów do tego pożytecznego Dzieła, im gruntownie̋y w nadziei Autora onego ſtarania czas przyſzły przynieść może nieochybny ſkutek. — Obudza ſię każdy niby ze ſnu prze-

przewiduiąc swoie w nim uszczęśliwienie, i niby na wycieczki idzie do powitania swoiego. — Czas tylko fatalny nieco w tym mieyscu czyni przedział dla Zarazy zbytniéy na Bydło, którego więcéy tysiąca Sztuk już wyzdychało, i dla tego drogość Zboża nie ustaie, bo ci, co zwykli Wołmi przywozić Produkta do Miasta, wcale już nie wiezą teraz, boiąc się żeby im Woły nie pozarażały się, ci więc tylko którzy Końmi przywożą, Zboże przedaią, i dla téy przyczyny Niedowozu Drogość się utrzymuie. — *To doniosł* Jan Lewandowski *Prezydent Miasta J. K. Mci Zytomierza.* — Datt w Zytomierzu dnia 14. Września 1786.

Nro 23. z Tulczyna. Oprócz gatunków w Tabelli umieszczonych kładą się ieszcze te:

		Złł:	Gr.
Gryki. - - -	*Korzec*	4.	—

Na Miód i Wosk nie masz ceny, bo w tym Roku bardzo mało tu go mamy.

— *Doniesienie względem spodziewanéy tam Drogości.*

Urodzaie w tym Roku w Ukrainie całéy i Pobereżu dosyć piękne były, ale drogości iednak wielkiéy spodziewać się należy.

Raz z okazyi wyprowadzania Zboża do Chersonu.

Powtóre, z okazyi codziennych i licznych po całym Pobereżu i Ukrainie skupuiących Zboże z Kordonu Cesarskiego i Podola. Podwód Podolskich i z Kordonu dosyć w każdéy Wiosce iest, a przez to i po Miastach i Miasteczkach Targi znacznie upadaią.

Po

Po trzecie Ubostwa Zydów wielka mnogość z Kordonu Cesarskiego wypędzonych tu znayduie się, i po innych Miastach Pogranicznych, iako to *Mohylowie*, *Raszkowie*, *Tomąszpolu*. &c.

Przeto bardzoby było dobrze, gdyby Pisarze Cel Koronnych będący przy Granicach z Komendami Pogranicznemi razem łączyli się, i podobnież iak w *Mohylowie* W. *Borysławski* Pisarz Komory J. K. Mći tameczney, razem z W. *Rolskim* Porucznikiem J. K. Mći tam na Konsystencyi będącym zmowili się, i Ubostwa do Kraju nie puszczaią — á tym sposobem nie byłoby Próżniaków i Złodziejów tyle w Kraju, iak dziś tu mamy. — W tych czasiech w *Mohylowie* złapano Rozbóyników, którzy na tamtéy stronie zabiiali, i tu na naszę stronę dla podobnegoż zysku przewozili się, Lecz Rozumnego i wcale wspaniałégo W. Chorążego maiącego Dozór nad Przewozem, nie oszukali ale na zgubę swoią tu trafili, którzy teraz w ściślym więzieniu Mohylówskim osadzeni są. — *To donióst Wilski Chorąży J. K. Mći Poczmistrz Tulczyński die 20. 8bris 1786. Roku.*

Nro 20. z Białegostoku. Oprócz Gatunków w Tabelli wyrażonych, to ieszcze donosi się:

		Zlt:
Gryki. - -	*Korzec* - -	6.

Grochu dostać nie można, bo zginął. Z tego Doniesienia, że Groch w tamtéy stronie zginął można mieć w korzyści, iż odlegléysi Obywatele dowiedziawszy się o Niedostatku tego Gatunku dla chęci droższéy Ceny, nadwiozą pewnie onego — Gdyby więc tym

ſpoſobem ze wſzyſtkich mieyſc całego Kraju gdzie *n. p.* czego brakuie, lub co ſię nieurodziło donoſzono do tego Dzieła, z którégo każdy łatwo mogąc wyczytać o niedoſtatku iakiego gatunku którey Okolicy, chętnie dowiozłby tam dla ſaméy chęci Zyſku, á przez to zabiegłby Niedoſtatkowi. —

— *Targi Prowincyi Litéwſkiéy.*

Nro 30. *z Wilna.* Oprócz Gatunków umieſzczonych w Tabelli kładą ſię tu ieſzcze te: które dla ſzczupłości miéyſca umieścić ſię nie mogły, á ſą zdaie ſię koniecznie potrzebne, iako Towary Zagraniczne powſzechnie używane zawiéraiące, których nawet z żadnego Miaſta *Dziennik Handlowy* nie ma donieſienia, może więc czy nie póydą inne Miaſta za tym Przykładem, tak ſilnie do Handlu potrzebnym, zapatrzywſzy ſię na naſtępuiące donieſienie.

		Złt:	Gr.
Żyta ſyromłotnego.	*Beczka*	52.	—
Pſzenicy letniéy. -	Ditto	72.	—

Dla tego te dwa gatunki tu ſię kładą, gdyż w w Tabelli dla ſzczupłości mieyſca nie mogły ſię dyſtyngwować.

Gryki. - - - -	Ditto	32.	—
Bobu. - - - -	Ditto	48.	—
Maſła. - - -	*Funt*	—	18.
Grzybów od wiank: 10.	*Bunt*	6.	—
Chmielu ſzczypanego	*Kamień*	14.	—
Wełny podléy. - -	do	8.	—

w Tabelli zaś położona ieſt czyſta czyli naylepſzy gatunek.

Oliwy Zieloney. -	*Funt*	1.	14.

Go-

		Złt:	Gr.
Gorzałki Ordynar:	*Garniec*	8.	—
Soli Hiszpanki Królew:	*Beczka*	34.	—
Ditto Francuzkiéy.	Ditto	30.	—
Sledzi Gotemberskich.	Ditto	48.	—
Zelaza większéy ręki.	*Sztaba*	12.	—
Ditto mniéyszéy ręki.	Ditto	10.	—

Te żelazo czy Krajowe, czy Zagraniczne? Publicum chciałoby wiedzieć, i iakiego iest więcéy w tym Mieście Żelaża.

Podobnież o Cukrze, Kawie, i innych Korzeniach powszechnie używanych Publicum żądałoby wiedzieć Cenę, ażeby mogło podług takowéy wiadomości Handel swóy miarkować.

Takową Specyfikacyą Targu od Dnia 1. aż do 18. Września w Wilnie byłą zaświadczył *Nikodem Przemienieckí Wóyt Wilenski.*

Nro 43. z *Brześcia Litt:* Oprócz Gatunków w Tabelli umieszczonych kładą się ieszcze następuiące:

		Złt:	Gr.
Gryki. - - -	*Szanek*	7.	—
Wełny Ordynaryin.	*Kamień*	14.	—
Wódki Ordynaryin:	*Garniec*	2.	20.
Soli Pruskiéy. -	Ditto	16.	—
Ditto Rożniatowki.	Ditto	15.	—
Ditto Rozchodki.	Ditto	12.	—

Na Sessyi Radnéy w Ratuszu Miasta J.K.Mći Brześcia Umiarkowaną, i Ustanowioną, Cenę na Zboża i Produkta różne, na Rekwiżycyą *Dziennika Handlowego* wydać, i Ręką Pisarza Sądowego Magdeburskiego podpisaną, Pieczęcią Urzędową Miéyską stwierdzić zleciliśmy. Datt 1. Września w *Brześciu Litt:* 1786. *Jo-*

zef

zef Borowik Pisarz Sądowy Magdebur: Miasta Brześcia.

Nro 45. z *Mińska.* Oprócz gatunków w Tabelli wyrażonych donośi śię tu ieszcze względem Urodzaiów. —

— *Co do Urodzaiów i niedostatku Siana Doniesienie następuiące.*

*U*rodzay tegoroczny u nas byłby nienaganny, gdyby mogli ludzie wszystko w swym czasie pozbierać, gdyż od 29. Junii aż do 1. *7bra* każdego dnia dżdże gwałtowne przeszkadzały, teraz zaś od 1. *7bra* mamy z łaski Pana Boga Pogodę, ta iażeli dłużéy potrwa nie spodziewamy śię Drożyzny. —

Siano naydroższe, bo wszystkie niemal w sam Sianokos na Łąkach pogniło. *To doniosł Ignacy Tarankiewicz Burm: Miński.*

— *Uwaga Autora Dziennika Handlowego względem Potrzeby Doniesień o Zbiórach i Zasiewach Zboża.*

Handlu Polskiego prawie iest pierwszym Artykułem Zboże, wiadomość więc o Jego Zbiorze i Zaśiewie, zdaie śię że koniecznie potrzebna przez Pismo Publiczne do kommunikowania Powszechności, ażeby można było brać wcześnie pewną miarę w Handlu Wnętrznym i Zewnętrznym, — Jestżesz ta Wiadomość tak koniecznie potrzebna w Pismie iakim Publicznym w Kraju naszym? niema, — á chociaż i wynalezione iest do téy Okoliczności naywłaściwsze Pismo Publiczne *Dziennik Handlowy* przecież mniéy iest uwa-

żone. — Rzecz dziwna, że taka oziębłość w Kraju, tak daleko iest wkorzeniona, iż ieden drugiemu nic z Patryotyzmu dopomódz i udzielić niechce. — Cożby to było trudnego komu? doznaiąc w swoiey Okolicy, albo Nieurodzaju, albo złego Zbioru, albo opuszczonego Zasiewu, donieść o tym Powszechności przez te Publiczne Pismo, które Doniesienie więcey nikogo kosztować nie będzie iak 12. Groszy za Pocztę, a uczyniłby takim Doniesieniem, znaczny Pożytek, i sobie, i całey tey Okolicy, i nakoniec całemu Krajowi. — Sobie, że bez trudności miałby od Sąsiadów dostarczenie tego czego brakuie mu. — Całey Okolicy, bo każdy na te Echo niedostatku pospieszałby z Dowozem. — Całemu Krajowi, bo Kray słysząc o licznych Niedostatkach mieysc różnych, wstrzymałby się z Wywozem Zboża Zagranicę, czyniąc to raz dla Patryotyzmu, ażeby Współ-Braci swoich nie zostawić w Głodzie, drugi raz dla pewnieyszego Zysku, lepszego sprzedania, aniżeli Zagranicą, gdzie iak często Handle nasze chybiane są w przedsięwzięciach, każdy doświadczył.

w Célu więc tego, lub podobnego przekonania o potrzebie takowych Doniesień, obwieszcza Autór Publiczném swém Pismem, że w tém Dziele swoiém dla Dobra Powszechnego, ofiaruie darmo wolne mieysce każdemu chcącemu co donieść, względem Urodzaiów, Zbioru, Zasiewów, lub czegokolwiek ściągaiącego się do Handlu.

A tym czasem donosi to tylo, że w wiela mieyscach, lubo były piękne Urodzaie Zbóż, dla Niepogód, iednak Zbiór onego był tak bar-

dzo

dzo Zły, iż wiele Zboża na Polu zostało. — A dla wczesnéy Zimy wiele bardzo zostało nie usianego Zboża, gdy więc bez względu na takie Przypadki, będzie wywiezione Zboże Zagranicę, na Wiosnę Głód pewny, á że nie stanęło Prawo zakazuiące Wywozu Zboża wczasie takich Przypadków, przeto należałoby zalecić wszystkim Miastom, i Pocztamtom, ażeby raportorwali z mieysc i Okolic swoich, o Urodzajach, Zbiorach, i Zasiewach, iakie w tym Roku były, które gdy będą wydrukowane, i pokaże się połowa lub znaczna Część Kraju cierpieć takowy Niedostatek, niepodobna ażeby, były tak zakamieniałe serca u Współ Obywatelów, iżby dla prywatnego Zysku, chcieli wywozić Zagranicę, i przez to Kray cały w niebespieczeństwo Głodu podawać.

Wypis takich nieszczęśliwości w tym Roku przydarzonych, w różnych mieyscach, gdy będzie razem wydrukowany, niepodobna ażeby nie zastanowił nie iednego, przynaymniéy ztąd, iż gdy będzie czytał o niedostatkach swoich współ Ziomków, á ieszcze bliskich Sąsiadów, pomyśli sobie, gdy móy Sąsiad nie ma, á Ja co mam wywiozę Zagranicę, w Roku następuiącym i umnie nieurodzi się, zkądżesz dostanę, pewny więc los podobny i mnie zaskoczy, á ztąd Powszechna Karystya, Głód, &c. Niech więc kto iak chce wnośi, i sądzi, czy Potrzebna iest Wiadomość taka w Druku Publicznym lub nie? iak dość ztego kontent iestem, iż wyraźiłem to, co czułem.

II. *o Targach Zagranicznych, prócz w Tabelli wyrażonych, nic niema do doniesienia.*

III.

III.

o Fabrykach Krajowych.

— Fabryki Miasta Staszowa.

Miasto Staszów Dziedziczne J. O. Xiężny IMć *Lubomirskiéy* Marszałkowy Koronnéy będące w Województwie i Powiecie Sandomirskim, o mil 6. odległe od Sandomirza ku Zachodowi zimowemu ma tych Manufakturników:

56. blisko Sukienników, którzy robią sukna naydrożéy do złot: 8. lub 9.

1. Farbiarz.

1. Postrzygacz.

Na Rzece zwanéy *Łagowica* w Staszowie będącéy iest Folusz, Amernia, Szabelnia, i Młyn murowany o 5. kamieniach.

Tkaczów iest kilku, z tych dway robią tak przednie Obrusy, Serwety, i Płótna, iakie z Gdańska przywożą.

4. Garbarzów.

1. Białoskórnik.

1. Rękawicznik.

1. Zegarmistrz.

1. Drukarz Płocienny.

4. Siodlarzów.

2. Stelmachów którzy Karety, Kolaski, i inne Powozy w przednim gatunku robią. Slusarzów przednich dostanie w tym Mieście.

4. Mydlarzów.

1. Powroźnik, i innych Rzemieślników iest zadosyć.

Skle-

14. Sklepów z Towarami Zagranicznemi prócz drobnych Kramów.

Lasy około Staszowa są obfite i Pasze. — *Sandomirzanin.*

— o *Kruszcu Zółtym na Wzór Złota, na Wołyniu znayduiącym się.*

W Dobrach *Dermanu* w Województwie Wołyńskim á Powiecie Łuckim leżących między Miastami *Dubnem* á *Ostrogiem*, był znaleziony Kruszec żołty na Kształt Złota, że zaś nie mógł bydź dla niedostatku znaiących się na Naturze Metallów doświadczony, á te Dobra do XX. Bazylianów należeli; użyto go na robienie Mentallów Obrazu Poczajówskiego. W tych Mentallach tén Kruszec ma żółtość przykrą — iasną, tak iak bywaią fernesowania Angielskie, ale naturalną — Znayduie się Mental z tego Kruszcu w Zydyczynie u IMć Xiędza *Wazyńskiego* Opata Zydyczyńsk: Prowincyała Bazylianów Powincyi Litt: — *To doniósł Koryciński Podsędek Czerniechówski.*

— Na Podlasiu w Dobrach *Frankówskiego* Podstarosty Mieln: znayduie się wełna Angielska nayprzedniéysza. — *Frankówski Podstarosta Mielnicki.*

Ponieważ tén Towar w gatunku Angielskim iest rzadki w Kraju, zaczym miałby Właściciel onego dość wiele ochoczych Kupców; gdyby raczył donieść o wielości cenie i miéyscu onego. —

— *Dalſza Wiadomość Fabryk Miaſta* Tulczyna — *Sukna od* 12. *Złot: Łokieć — Obruſów od* 9. *Łokci ſzerokości — Pieców wielkich Saſkich z Herbami wyzłacanych.*

—Fabryka tutéyſza Sukienna coraz do lepſzéy przychodzi doſkonałości, bo co dawniéy robiono Sukna Ordynaryine dla Żołnierzy Regimentu Imienia Potockich, teraz już zrobiono Poſtawów kilkanaście na Liberye Dworu J.W. *Potockiego* W. R. którego Łokieć naytanięy kupuiąc, ledwieby wziąść można za *Złt:* 12. —

Spodziewać ſię oraz należy, iż w dalſzym czaſie za oſobliwſzém ſtaraniem J.W. Woiewody przyidzie do znaczney Perfekcyi, i że Obywatele tutéyśi nie będą potrzebować Towarów Zagranicznych.

Rzemieślników tu coraz powiękſza ſię różnych, i do lepſzego Stanu przychodzą. —

Są tu Slufarze, którzy Strzelby tak piękne i koſztowne robią, iakich i Paryż zaledwie mieć może. —

Doniosło ſię dawniéy o Tkaczach, którzy tu ſą, i że z Kraiowego Lnu robią Serwety i Płótna Szwaycarſkie oſobliwſze. —

Lecz o tém nie doniosło ſię, że oni Obruſy bardzo prześliczne i dobre robią, w tych dniach zrobili oni Obruſów kilka dla J.W. Wojewody Ruſkiego, które ſą wſzerz łokci 9. i na iednéy ſtronie Herby, Cyfry, i Armatury różne J.W. Wojewody, z drugiey zaś Kwiaty i Ptaki. — Słowem mówiąc, iż tą Sztuką każdego zadziwili. —

Są tu także ſprowadzeni Sztuk-Mayſtrowie, którzy z Gliny Krajowéy wyrabiaią ró-

żne

żne Portrety, tu także robią Piece wielkie Saſkie z różnemi Herbami wyzłacane. — *Tak doniósł Wilſki Poczmiſtrz Tulczyńſki.*

— *Projekt uwiadomiaiący o znaydowaniu ſię Galmayu i o Pożytkach z handlowania nim.*

O *Galmayu* iako Minerale znaydoiącym ſię w Kraju, i mogącym do Handlu bydź użytym, umyśliłem przez podanie do *Dziennika Handlowego* uwiadomić Publiczność, i Spoſób uczciwy i pewny zyſku podać, á to naſtępuiący.

w Województwie Mazowieckim znayduie ſię pewna Wioſka, w któréy groncie bardzo płytko, ba nawet i ſamym wierzchu znayduie ſię pewny rodzay Galmayu (Cadmia) którégo można użyć do robienia Moſiędzu, á może z niżéy opiſanych iego własności do innéy Fabryki zdatnym go kto znaydzie. — Można także z tego Kruſzcu Funtów 100. wydobyć czyſtego Żelaza funtów 6½. Ale mówi ſię tu tylko o ſkutkach tego Kruſzcu na Powierzchowności Ziemi znayduiącego ſię, który zapewne daleko większéy muśi bydź mocy ze wnętrzności Ziemi wykopany tam bowiem gdzie ſię Urodził nabywa Wzroſtu i nie wywietrzeie, ale i owſzem co raz to więcéy nabywa ſiły wzmacnia ſię, á ztąd ieſt użyteczniéyſzy. Powierzhowna poſtać tego Galmayu i Farba, bardzo podobna ieſt Imbierowi, Wewnętrzna zaś iego iſtność (iako ſię z Chimicznego i Fizycznego doświadczenia okazuie) składa ſię z Wapiennego Kamienia Ogrodowéy Ziemi, Zinku, Szuru, czyli Kamyczkowatego Piaſku, Gatunków tak ściśle między ſobą złączonych, że z trudnością łamią ſię, w

Pal-

Palcach, w Ogniu zaś dzielą się, Farbę w Ciemnąszarą zamieniaią i Kropkami białemi iak Wapnem centkuią się, i w tén czas rozpalony Galmay dobrze utłuczony i do czystéy wysypany Wody, zieleie iako Wapno, i z téy niby Mleczney Farby ułoży się Błonka Solna na wierzchu, która Koloru Pomarańczowego nabywa gdy się do Niéy wleie *Mercurius Sublimatus*; w Occie zaś warzony Galmay w Purpurowy Kolor odmienia się, i sprawuie, że się Ocet Burzy i Ostrości co do zapachu nabywa, á co większa, że z węglem dobrze utłuczonym zmieszany włożoną Miedź, w Mosiądź przeistacza, i ten to Ostatni tego Galmaju skutek sprawuiący Zamianę tańszego Metalu to iest Miedzi, w droższy czyli Mosiądz, zamyśliłem Publiczności odkryć, żeby iednak ta Moia mała Praca komuś nie zdawała się bydź w nieprzyzwoim (to iest w Dzienniku Handlowym) umieszczona Mieyscu, przeto nie które Uwagi do zastanowienia się podaie. — A naypierwód zaczynam od pokazania co to iest Dziennik Handlowy? — *Dziennik Handlowy*, iest używy na polepszenie stanu Polski handel. Powtóre, Co to iest Handel? Handel iest zamiana rzeczy nad potrzebę znayduiącéy się albo w Naszym Kraju nie używanéy, za rzecz naszemu Krajowi koniecznie potrzebną, albo też przeistoczenie rzeczy mnieyszego waloru, na rzecz większéy ważności, i tak naprzykład (kupuię Miedź i tę w Mosiądz przemienioną przedaię) iest Handel, á Handel przynoszący Krajowi pożytek, i dla tego go do Dziennika Handlowego podać umyśliłem.

Ktoby zaś sobie życzył wiedzieć zupełniéy o Miéyscu i Własnościach tego Galmayu tedy ma się oświadczyć z wyrażeniem Swego Przezwiska do *Dziennika Handlowego*, á Podający tén Projekt za przeczytaniem tego oświadczenia, oznaymi Miéysce, i Właściciela Gruntu w którym się nayduie tén Galmay o łatwości Umowy z Właścicielem zapewnia.

S: W: Obywatela Syn.

— *Projekt względem Manufaktury Sukien i Skór, w Krajach Rzeczypospolitéy do używania naypotrzebniéyszych, podany na Seymie teraźniéyszym* 1786. *á do skutku nieprzyszły.*

Chcąc zapobiedz szkodliwemu wywozowi Produktów Krajowych Wełny i Skór, które różnego będąc gatunku, pod iednym przecież Imieniem, i za iednąż Cła opłatą, za Granicę wychodzą; sprawiedliwością iest, iżby każdy Obywatel dobrze myślący, i kochaiący Dobro własnéy Oyczyzny, zastanowił się nad Okolicznościami następuiącemi : —

Wełna zbiera się w Kraju Rzeczypospolitéy z troiakiego Owiec rodzaiu, to iest z Hiszpanek, i ta naylepsza; z Cabanek, i ta iest śrzednia; nakoniec z ordynaryinych polowe zwanych, i ta iest naypodléysza.

Pierwszą i drugą pospolicie wykupuią Zydzi, przemysłem zarobku pilnuiący, i tę za Granicę wywożą, nie zostaie się zatym, tylko naypodléysza z Owiec Ordynaryinych polowych zbierana; á ztąd szkoduie nayprzód Skarb Publiczny, bo na Komorach Cło iednoż, zwykło bydź od tak różnych Gatunków pła-

cona

tone, szkoduie potym Kray, á mianowicie Fabrykanci w Polszcze Sukna robiący, bo ci niemogąc przed Zydostwem dostać pierwszych Gatunków Wełny, muszą z naypodleyszey, á w niedostatku pierwszey, opłaconey, podłe Sukna Krajowe robić, i tak szkodunią nie tylko przez znaczną opłatę Wełny na Maiątku; ale też szkoduie Kray cały przez podły Rękodzieł gutunku na sławie, szkoduią, że innym Państwom wyrównać w Manufakturach nie mogą, á naywięcey szkoduie wszczególności Obywatel Krajowy, nie mogąc dostać Sukna dobrego w Kraju; gwałt czyni i sobie, i Prawu, *Legem Sumptariam* Konstytucyą 1776. Roku w sobie obéymuiącemu, z Zagranicy sprowadzone dobrze opłacaiąc Sukna, á tak ostatni grosz z z Kraju za granicę wychodzi.

Z téy Wełny delikatniéyszéy nie tylko Sukna, ale i Kamloty cienkie, iakie używane są naywięcéy w Niemczech przez płeć Niewieścią, za tanie Pieniądze ku Wygodzie Publiczney dostarczane bydź mogą.

Podobna iest uwaga co do Skór; które pospolicie w naylepszych i naycięższych gatunkach wykupuie Zydowstwo w Kraju za pomierną Cenę, i za iednąż Cła opłatą, bez dystynkcyi gatunków wysyła za Granicę, przez co również Skarb Publiczny i Handel Polski szkoduie, bo Obywatel odkupuiąc na powrót też same Skóry, tylko co za granicą wyprawione; pod imieniem Skór Angielskich, tyle troie za nie płacić musi.

Ażeby przeto zapobiedz tak wielkiéy szkodzie, i Fabrykantów liczbę powiększyć, i ich los polepszyć, oraz ich do robienia iak naylepszych

pſzych Manufaktur zachęcić, zdaie ſię rzeczą nayzbawienniéyſzą, i dla Dobra Kraju naypożyteczniéyſzą; iżby Stany Séymuiące Tabellę Cła poprawić raczyły, to ieſt: iżby tak Wełna, iako też Skóry Krajowe, na trzy Gatunki podzielone zoſtały, i ażeby na Komorach Cło korreſponduiące każdemu gatunkowi przyzwoite, tak co do Wełny, iako też co do Skór, uſtanowione było, niemniéy iżby Oſoby Urząd Strażników ſprawuiące, w znaiomość przybrane, co do dyſtynkcyi fortymentów, uſtanowieni przez Kommiſſye Skarbowe zoſtali. A do wſkrzeſzenia tego Handlu, i zamnożenia w Kraju upadaiących Fabryk Sukiennych, żeby Zydzi w Kraju będący, na mieyscu Kitajów, Bławatnych i Litych Materyi, Złotych Galonów z Zagranicy opłacanych, Krajowego powſzechnie używali Sukna, iżby oſobny Prawa naſtąpił Układ, przez co Sukna Kraiowego wzamian Kitaiów, Bławatnych i Litych Materyi, niemniéy Złotych Galonów większa naſtąpiłaby Krajowych Produktów konſumpcya, Skarby zaś Rzeczypoſpolitéy nicby na Cle nie traciły, bo każdy Kupiec przewożąc z iednéy Prowincyi do drugiéy takowe Towary, chętniéyby na opłatę Cła przyſtał.

IV.

o Tranſporcie Spławnym.

— *Wiadomość o Handlu wnętrznym i zewnętrznym Krajowym z Regeſtrów Celnych Prowincyi Ukraińſkiéy wzięta,*

— *Wy-*

— *Wyſzło z Kraju Zboża i różnych Produktów ze wſzyſtkich Komor Ukraińſkich razem wziętych tyle.*

			w Ru 1785.	*w Ru* 1786.
Zyta-Fur ſkorcowych. - -	658.	*Korcy*	- 5264.	- 23 928.
Pſzenicy	Dto 13,303.	Dto	106,424.	- 25,680.
Jagieł	Dto 526.	Dto	- 4,208.	- - 666.
Jęczmienia	Dto - 4.	Dto	- - 32.	— — —
Owsa. -	Dto 167.	Dto	- 1,336	— — —
Prosa. -	Dto - 2.	Dto	- - 16.	— — —
Słodu. -	Dto 16.	Dto	- 128.	— — —
Maku. - -	Dto 32.	Dto	- 256	— — —
Mąki żytn:	D. 1,680.	Dto	- 13,440.	- 13,928.
Dto pſzen:	D. 3 996.	Dto	- 31,968.	- 20 992.
Dto hrecz:	Dto 42.	Dto	- - 336.	— — —
Dto różnéy	D. 71.	Dto	- - 568.	— — —
Krup. - - - -		Dto	- - 28.	— — —
Łoju. - - -		*Kamieni*	- 663	- 1,222.
Lnu. - - - -		Ditto	- 5,516.	- 11,224.
Konopi. - - -		Ditto	- 298.	- 1,122.
Saletry. - - -		Ditto	- 488.	- 1,406.
Tytuniu. - -		Ditto	- 646.	- - 423.
Krochmalu. - -		Ditto	- 19	— — —
Smalcu. - - -		Ditto	- - 9.	— — —
Woſku. - - -		Ditto	- 99.	- - 635.
Miodu przaśnego.		*Beczek*	- 759	- - 173.
Ditto pitego. -		Ditto	- 32.	— — —
Oleju. - - -		Ditto	- - 3.	— — —
Smoły. - - -		Ditto	- 27.	— — —
Potażu do Gdańſka i Królewca wyſzłego. -		*Faſs*	- - —	- - 909.
Koni. - - -		*Sztuk*	- 234.	— — —
Wieprzów. -		Ditto	- 131.	— — —
Mięſa ſolonego.		*Cetnarów*	- 2.	- - 126.
Żelaza. - -		Ditto	- 237.	- - 751.

Sukna. - - -	*Sztuk*	- 1,323.	- - 579.
Płótna. - -	Ditto	- 7,527	- 3,590.
Werety, - -	Ditto	- 2,189	- - 298.
Sadła. - - -	Ditto	- 307	— — —
Gorzałki. - -	*Garcy*	- 421,521	307,751.
Masła. - - -	*Fasek*	- 501.	- 3,253.
Szkła - -	*Wozów*	- - 1.	- - 22.

— *Weszło w Kray ze wszystkich Ukraińskich Komor tyle następuiących Gatunków*

		w Ru 1785.	*w Ru* 1786.
Soli Wołoskiéy.	*Cetnarów*	64,628.	- 21,984.
Ditto Krymskiéy.	Ditto	59,413.	— — —
Ditto Podgurskiéy.	Ditto	- 616.	— — —
Ditto Różnéy. -	Ditto	- =	- 4,349.
Wołów. - - -	*Sztuk*	- 7,561.	- 4,050.
Koni Pruskich *transito*	Dto	- 1,266.	— — —
Byków. - - -	Ditto	- =	- - 174.
Krów. - - -	Ditto	- =	- - 181.
Anyżu. - - -	*Kamieni*	- 930.	— — —
Wełny. - - -	Ditto	- 26.	— — —
Wina. - - -	*Oxeftów*	-	- - 429.

— *Wiadomość o Handlu Xięcia* de Nassau *na Spławie Dniestru.*

Xięcia IMć de *Nassau* dwie Szkuty, i dwa Galery Klepkami, Krochmalem, Pudrem, Mydłem, Pekeflévszem. Skórami różnemi, Pszenicą. Łojem, Woskiem, Lnem, Konopiami, czterma B li Dębowemi po łokci 24. wzdłuż, pół trzeciéy ćwierci w grubsz maiącemi, pod Okopami S. Tróycy zwanemi, o dwie mile od Kamieńca w rogu Kordonu naładowane pod Banderą Cesarską przy małym Procencie Dniestrem do

do Czarnego Morza Dnia 2. *Præsentis* puściły się — Przed ruszeniem od Lądu, Forman od Cesarza Tureckiego dla tegoż Xięcia IMći nadesłany, tym Statkom do *Akkiermanu* lub *Stambulu* drogę naznaczył. —

Chwalebny ten nowego Patryoty wynalazek spodziewać się, że sposobny Kray Podola, do pomnego Handlu i Nawigacyi zachęci.

To doniósł Piotr Walnik, *Radzca Kamieńca Podol: 21. Lipca* 1786. *Roku.*

V.

o Transsporcie Lądowym.

— *Projekt ułatwiaiący wybieranie Mostowego, Groblowego i Spaśnego z łatwym sposobem utrzymywania w porządku Mostów i Grobel.*

Wyczytawszy w Dzienniku Handlowym na Miesiące *Kwiecień, May, i Czerwiec*, różniące się między sobą Projekta, względem płacenia Cel Generalnych Skarbowi Rzeczy-Pospolitéy przychodzących, umyśliłem celem przysługi dla Oyczyzny stósownie do tego zdanie moie otworzyć.

Zostawuię tamtym Patryotom wyszczególnienie sposobów wolności, łatwości, i pomnożenia Handlu tyczących się, sam zaś napiszę względem Mostowego, Groblowego, i Spaśnego, przez Dziedziców i Possessorów wybieranego, tudzież względem porządnego utrzymywania Grobel, i Mostów, co niemniéy na-

należy do Materyi handlowéy, á naybardziéy dotyka tych, którzy dla Dozoru tychże Cel przez Osoby chciwe, albo nie chcące słuchać, lub nie rozumieiące Uniwersałów Kommissyi są pokrzywdzeni.

Los Przemocy nayczęściéy pada na Ubogich á Osobliwie na Chłopów naszych Poddanych, których stan nie koniecznie iest swobodny, i owszem dosyć nieszczęśliwy, nie myślę Ja chcieć odmiany Ich stanu, albowiem znam to dobrze że słyszałbym wielu wołaiących, że tém sposobém Swobodom i Przywilejom Szlacheckim dzieie się uyma, gdyż Niewola Poddanego wielkie ma mieysce między swobodami dla Szlachty, krzywda téż iego nie publicznym lecz prywatnym czułego lub zatwardziałego Pana interessem, który Sam tylko znadgrody za uczynioną Poddanemu Krzywdę korzysta.

Są wprawdzie Prawa, które chcą mieć wolne od opłaty wspomnionego Cła Fury Szlachty i ich Chłopów Końmi, i Wołmi, Zboże i inne Zywności na Targ i własną potrzebę, lub do Lądu wiozące, albo z Dóbr do Dóbr przewożone, także Towary Leśne i Sole Szlacheckie, także przepędzanie Bydła wszelkiego rodzaju z Dóbr do Dóbr á nie na przedaż.

Gdy iednak ta Ustawa co się tycze Szlachty Majętniéyszych iest zachowana, Uboższi zaś wraz i Chłopi oprzeć się nie mogący albo nie wystarczaiący na koszt processowania się, i nie chcący bardzo długo czekać końca Sprawy z przyczyny zaległych w Regestrach Kommissyi Skarbu Koronnego wielu Wpisów przez Osoby wybieraiące to Cło są pokrzywdzeni.

Prze-

Przeto radziłbym, ażeby przez Séym zlecono było Kommissyi, aby na Sessyach swoich Ekonomicznych połączywszy naprzód kilka Cł w iedno, czyli raczéy podzieliwszy te Cła na Distrikta, pilnowanie tego Dochodu z mieysć kilku na Trakcie iednym będących powierzono iednéy Osobie na iednym z mieysc gdzie się to Cło znayduie, osadzić mianéy. Kto a do każdego Distriktu ma bydź podana przez Dziedziców czyli Possessorów Céł, gdyby się iednak trafiło, żeby kilku podano na tę Funkcyą z iednégo Distriktu, tedy Kommissya uczyni wybor i Rezolucyą swoią iednego utwierdzi, gdyby zaś żadnego nie podano, tedy Kommissya sama wyznaczy, i mieysce dla Niego obierze.

w Mięszkaniu zaś tego Dozórcy Mostowego, maią bydź poprzylepiane na Scianie Extrakty Lustracyi ostatnich, podług których Mosty i Groble ma pod swoią Opieką, ażeby każdy był doskonale uwiadomionym od czego i wiele ma płacić, te zaś Extrakty maią bydź dane Dozórcy przez Właścicielów Céł.

Pensya dla Niego ma bydź Procent, to iest od każdego sta po pięć, á oprocz tego ma iść dla Niego z kary za przemycenie Dziewięć Części á Dziesiąca dla Właścicielów Céł, przytém także 3. Grosze od Kwitu o czém niżéy, nic oprocz tego więcéy brać tén Dozorca nie powinien.

Wybieranie zaś takiego Cła ma się dziać w sposobie następuiącém naprzykład: Miéysce iedno iest gdzie od Wołu lub Konia bierze się Groszy 3. drugie Groszy 2. trzecie Grosz 1. gdy tedy te trzy mieysca są pod Dozorcem iedne-

go

go instrumentem Kommissyi do tego upoważnionego, więc on ma wybierać tyle, ile od tych trzech mieysc wypada, to iest Groszy Sześć od Sztuki.

Przytém obowiązany będzie utrzymywać Regestra, z których corocznie to iest na S. Jan rachować się przed temi powinien, ktorym przez Kommissyą Cła są nadane, a On ie ma w swoim dozorze, kalkulacya zaś takim sposobem nayłatwiéy się stanie. Naprzykład wybiéra Dozorca Złotych 600. które maią bydź dzielone na trzy części, tak iednak, żeby każdy podług ustanowionego i Lustracyą przepisanego u Siebie Cła odebrał, Nayprzód odciąga się w nadgrodę płacy Dozorcy Procent wyżéy wspomniony to iest *Złt:* 30. potém temu, który miał dostać 3. Grosze od Sztuki, dostanie się *Złt:* 285. temu zaś który miał brać 2. Grosze wypadnie *Złt:* 190. trzeciemu zaś który bierze Grosz 1. zostanie 95. co wszystko uczyni Złotych Sześć set.

Co się zaś tycze Kary za przemycenie, ta powinna bydź zaspokoiona płaceniem Dziesięć razy więcéy niż się Ordynaryinie należy, z których Dziewięć części, które mogą nie bydź pisane do Regestru należą dla Dozorcy, á dziesiąta dla Właścicielów Cél.

Gdyby się zaś trafiło, że ktoś z daléy iadąc, i przeiechawszy już który Dystrikt od ostatniego Distriktu nie miał Kwitu, więc i tam za przemycenie nadgrodzić powinien, i tak ma bydź postępowano choćby kilka Distriktów zminął, albowiem się to praktykuie, że pod czas Suchego Lata i dobrych Dróg miiaią Cła.

Spo-

Sposobem tedy wyżéy opisanym ma się dziać opłata i z niéy Kalkulacya, spaśne zaś powinno zostać przy Possessorach Gruntu, á przez tén wspomniony sposób wybierania Mostowego, Grobelnego i Spaśnego, zabieży się wielu nie przyzwoitościom, raz, że częstokroć Szlachta choć i na Handel Woły lub Konie pędzą, płacić Osobom partykularnym, opieraią się, á ztąd i do kłotni przychodzi, drugi raz, że Dziedzice, czyli Possessorowie, á nayczęściéy Osoby Maiące Dozor Cła, albo trzymaiące onęż w Dzierżawie, á nawet i Żydzi nie będą mieli sposobnośei Ustáw gwałcenia względem wspomnionych opłat stanowionych.

Stan Mostów i Grobel powinien bydź dobrze utrzymywany, choćby nawet przyszło oprocz wybranych Prowentów coś dołożyć, albowiem żaden zysk iść niepowinien z tych Dochodów dla Dziedzica lub Posiadacza, i owszem ich własnym iest pożytkiem i wygodą, dobry porządek, o który się powinni starać.

Mocen będzie Dozorca i owszem powinien o stanie Grobel i Mostów upominać, á część dla nie reparuiącego przypadłą zatrzymać, i onęż przy uczynionym zażaleniu względem téy okoliczności przed Xięgami Grodzkiemi Dobrom Obżałowanego przyzwoitemi zostawić, którą Summę Kancellarya w tén czas wydać ma, kiedy Obżałowany złoży od żałącego się Zaświadczenie, że te Groble reparuie, i że Jemu ta Summa może bydź oddana, które Zaświadczenie w Kancellaryi zostać powinno.

Gdy Obżałowany przez przeciąg dwu Miesięczny po zrobionym porachunku znacznie tego Mostu lub Grobli nie poprawił, na ów

czas

czas tén sam Dozorca powinien *prævia Quietatione Cancellariæ* odebrać złożone Pieniądze, ugodzić do Reparacyi Ludzi, i Materyałów potrzebnych przysposobić, Ziemi zaś do sypania potrzebnéy Dziedzic ani Possessor bronić nie ma, á w przypadku bronienia ma Dozorca sprowadzić Officyalistę z nayblizszéy Komory, Skarbowego, lub gdyby był daleko, któregokolwiek Grodzkiego, lub nareszcie samego Woźnego i dwu Szlachty końcem odprawienia tego Aktu sposobem Wizyi, którzy pierwsi to iest Officyalistowie, gdy którykolwiek z nich na miéysce gdzie bronią Ziemi z iedzie, Indagacyą około tego potrzebną uczyniwszy, napisze List do Departamentu Wóyskowego z żądaniem Brachij, co mu nie ma bydź odmowiono, opisane iednak bydź powinno w tym Dziele, kiedy? gdzie się odprawia? i kto iest broniący? tém także sposobem i Wizya przez Woźnego i dwóch Szlachty przed Xięgami Grodzkiemi przyzwoitemi ma bydź zeznana, i przez Pocztę wraz z Listem od Dozorcy do Departamentu Wóyskowego napisanym posłana, która Poczta w takiéy Okoliczności, iako i we wszystkich Funkcyi Dozorcy tyczących się z Adressem do Jurysdykcyi wolna bez żadnéy opłaty bydź powinna.

Gdyby zaś ta zatrzymana kwota nie wystarczała, albowiem i Wydatki na Wizyą z téy Kwoty potrącane bydź maią, tedy Dozorca z Prowentów na drugi Rok wybierać zaczętych ma dołożyć, tak iednak ostrożnie, ażeby nie wydać więcéy, nad to, co dla Obżałowanego będzie wypadało, który wydadek Dozorca do Akt poda *præstito super realitatem Juramento.*

Po-

Potrzebaby także zalecić aby W. Pisarze Grodzcy wszelkie Dzieła Funkcyi Dozorcy Mostowego i Grobelnego tyczącze się, zwyż wytkniętych przypadków wynikaiące, darmo swotkniętych przypadków wynikaiące, darmo swoim Substytutom przyimować rozkazali, także aby i Extrakty dzieł podobnych nie były na Papierze Stęplowanym pisane, oprocz tylko, żeby były pieczęcią Grodzką stwierdzone.

A ponieważ często się zdarza, że i ci uchodzą, od Zapłaty, od którychby się należało, przeto trzeba ustanowić, aby pędzący Bydło lub wiezący na swoią potrzebę rzeczy iakie miał zaświadczenie od Pana, gdy nie wyieżdża za Distrikt, wyieżdżaiąc zaś ma wziąść od Dozorcy Kartę, á tak będzie wolen za pokazaniem téy karty, choćby iechał iak naydaléy, w tym iednak zaświadczeniu, iakość i ilość rzeczy wiezionéy, lub pędzonéy, ma bydź wypisana, za które Swiadectwo ma bydż płacono Groszy 3. więcéy zaś na Rekwizycyą iednéy Osoby nad iedno Swiadectwo wydawać nie powinien, bez tego Zaświadezenia zaś wiezący lub pędzacy bez wymówki płacić powinien.

Płacący zaś każdy ma dostać Kwit z wyrażeniem, z kąd, co; i dokąd prowadzi lub pędzi; od którégo Kwitu żadna zapłata brana bydź nie ma, z wyrażeniem wielości Zapłaty, Kwit zaś co Distrikt przez Dozorców odmieniany stanie się wielką pomocą Cłóm Generalnym, i Kalkulacyi.

Także prowadzone z ciężarem Fóry Końmi albo Wołmi, od których Opłata należy, mamią mieć przywiązane Dzwonki, czyli Blachy Dzwięk czyniące, przez co uwiadamia się Dozorcę że przechodzą, á to pod Karą w przypad-

padku sprzeciwienia się na przemycaiących przepisaną.

Zapobiegaiąc zaś Przemycaniu, wolno iest Dziedzicom, lub na ich mieyscu zostaiącym tam gdzie iest Cło, a Fóry przechodzą pytać się przewożącego lub pędzącego o Kwit od Dozorcy Distryktowego, którego gdyby nie pokazał, ma bydź zatrzymany aż do zupełnego wywiedzenia się, z czego Właściciele Mostowego, i Grobelnego powinni bydź kontenci, i iak naypilniey dla własnego Dobra tego przestrzegać; Sam zaś pędzący lub prowadzący, będzie ostrożnym, wiedząc, iż wszędzie gdzie dawniey Cła były wybierane, można go zatrzymać, nikt zaś inny oprocz Osób do tego Cła należących zatrzymywać nie ma.

Także powinien bydź Słup na mieyscu gdzie te Cło się odbiera z Napisem, że tu iest Cło, do którego należą Cła z mieysc tych i tylu.

Za obaczeniem tego Słupa przeieżdzaiący lub pędzący stanąć powinien, i co się od Niego należy za przyiściem do Dozorcy zostawić.

Forum do odpowiedzi na wykraczaiącego Dozorcę w swoiey Funkcyi, nie ma bydź żadne za przyzwoite, ale pokrzywdzony ma go oskarżyć podaną Notą do Kommissyi, w którey dokładnie, iak się zowie? z którego iest Distriktu? tudzież iak wykracza? (gdyż on za złe Przeprawy w mieyscach, z których Cło odbiera, gdyby nie dał słuszney wymówki, odpowiedzieć powinien) opisawszy, zyska Inkwizycyą, która przez Officyalistę Grodzkiego którégokolwiek sporządzona, do Sądu odesłana, podług którey iaka wypadnie Rezolucya takie

kiéy pod surową Exekucyą ma zadosyć uczynić Obwiniony Dozorca; Pokrzywdzony zaś powinien przestać na Rezolucyi wspomnionéy.

Bardzo byłoby pożyteczno, ale podobno trudno iest żeby znaleść, do Projektu prostowanie Gościńców Zgodę, albowiem każdy się obawia poniesienia z tąd iakiéy dla siebie szkody, Dobra leżące na Trakcie są droższe, zwrócenie zaś Gościńca, uięłoby ich Wartości, tych także nie mała potkałaby szkoda, którzy dla Wygody Publicznéy piękne pomurowali lub pobudowali Domy; trzebaby na to (co niech nigdy nie postanie) chyba Despotyzmu, á w tén czas pod Rządem iednéy Osoby nie byłoby zważane Dobro szczególne dla Dobra Powszechnego.

Kończę prosząc, aby nie tak zważano ważność lub nie, mego zdania, ale raczéy poznawano przez to chęć przysługi Krajowi.

S. W. Obywatela Syn.

VI.

o Jarmarkach Krajowych.

— *Jarmarki niektóre przypadaiące w Styczniu* 1787.

Autor Dziennika Handlowego z duszy chciałby przysłużyć się Powszechności, w donoszeniu wszystkich Jarmarków, Miesiącem lub dwoma pierwéy, przed przypadnieniem któré-go, lecz gdy zachodzi i nieczułość na własne Dobro Właścicielów tychże Jarmarków, iż nie chcą donieść do tego Publicznego Pisma Mie-

sią-

siącem lub dwoma pierwéy, nim przypadnie który Jarmark, i w iakie Towary zwykł obfitować: przeto doniesie tu te tylo, o których z własnéy wiadomości wiedział.

— w *Babimoście* Województwie Poznańskiém — Jarmark 29. Stycznia, to iest w Poniedziałek po Nawróceniu S. Pawła.

— w *Bródach* Mieście Potockich Województwie Wołyńskim teraz pod Panowaniem Austryackiém, zamieszkanem od mnostwa Zydów, których tam na 40 000. liczono, ich Handlem sławnem, leżącem od Lwowa o mil 13. od Dubna 7. — Jarmark 6. Stycznia, to iest na Trzy Króle. —

— w *Brześciu Litt:* Mieście Stołecznym tegoż Województwa dosyć Handlownym leżącym nad Rzeką *Bugiem* o mil 24. od Warszawy odległym. — Jarmark 21. Stycznia na S. Angnieszkę.

— w *Dubnie* Mieście znaczem Województwie Wołyńsk: Kontraktami i Ordynacya Xiążąt *Sanguszków*, dosyć Handlownym, leżącym nad Rzeką *Irwą*. od Brodów o mil 7. od Lwowa 20. od Warszawy 60. — Jarmark 8. Stycznia to iest w Poniedziałek na Trzy Krole —

— w *Janowie* Województwie Ruskiém pod Panow: Austryi: w Gruntach dobrych z' wielkiemi Stawami, leżącym od Lwowa mil 3. — Jarmark 1. Stycznia na nowy Rok. —

— w *Jaroczynie* Województwie Kaliskim — Jarmark 6. Stycznia na Trzy Krole —

— w Mieście *Jozefowie* Województwie Bełskiém pod Panowaniem Austryackiem od Zamościa o mil 4. leżącem — Jarmark 17. Stycz: to iest na Trzy Króle Ruskie.

— w

— w *Kempnie* Jarmark 6. Stycznia na Trzy Króle. —

— w *Koebnitz* — Jarmark 8. Stycznia w Poniedziałek po Nowym Roku. —

— w *Kranciku* — Jarmark 8. Stycznia w Poniedziałek po Trzech Królach. —

— w *Krasyłowie* Województ: Wołyńskim dosyć porządnym, leżącym w równinie nad Rzeką *Słuczą* poniżéy Bazalii — Jarmark 2. Stycznia na S. Makary. —

— w *Kraszniku* Wojewodz: Lubelskim leżącym od Urzędowa o mil 4. — Jarmark 6. Stycznia na Trzy Króle. —

— w *Lesznie* Województwie Poznańskiém należącym do Xiążąt *Sułkowskich* sławnym Kupcami i Rzemieślnikami różnemi, osobliwie Sukiennikami osiadłemi z Niemiec, od Warszawy o mil 50. odległym — Jarmark 8. Styczn: w Poniedz: po Trzech Królach. —

— w *Lwowie* Mieście Stołecznem Ruskiém teraz pod Panow: Austryack: Stolicy Rządu Królestw Gallicyi i Lodomeryi, wielkim, pięknym, bogatym i handlownym, osiadłym Kupcami i Rękodzielnikami, tudzież Ormianami, których iest wiele, i nie mały Handel prowadzą Rybami, których pobliskie wielkie Stawy dostarczaią, i Winami, Skorami, Wyziną, i Futrami kupczą. Kontrakty około Trzech Królów otwieraią się, leżącym w gruncie bardzo żyżnym nad Rzeką *Połtawą*, od Jarosławia o mil 20. od Krakowa 40. od Kamieńca Podol: 25. od Lublina 28. od Warszawy 50. — Jarmark 21. Stycznia na S. Agnieszkę. —

— w *Maciejowie* w Ziemi Chełmsk: porządnym, i ozdobnym, należęcym do Domu *Mią-*

 czyń

czyńskich leżącym o mil 2. od Chełma, od Lublina 2. handlownym Winem i Suknem — Jarmark 1. Stycznia na Nowy Rok.

— w *Rawie* Mieście Stołecznem Województwa Rawskiego, drewnianém, ale dosyć ludném, leżącym nad Rzeką *Rawą*, która uchodzi do *Bzury*, od Łowicza mil 5. od Piotrkowa 8. od Wolborza 6. od Warszawy 13. — Jarmark 12. Stycznia na S. Agnieszkę.

— w *Siedliszczu*, Ziem Chełmsk: między Miastami Hełmem i Łęczną położonym — Jarmark 12. Styzcznia na nowy Rok Ruski.

— w *Szczebrzeszynie* Województwie Bełskiém, obszernie i dobrze zabudowanym, leżącym nad Rzeką *Wieprzem* o mil 3. od Zamościa, należącym do Domu *Zamoyskich* — Jarmark 21. Stycz: na S. Agnieszkę. —

— w *Tomaszowie* Województwie Bełskiém Dóbr Ordynacyi *Zamoyskich*, o mil 2. od Komorowa, 4. od Rawy Ruskiéy, 4. od Zamościa — Jarmark 6. Stycznia na Trzy Króle. —

— w *Toruniu* Mieście znacznym, bogatym, handlownym, Hanzeatycznym, Most drewniany długi na pół mili na Wiśle mającym, i Okolice żyzne, w których są Winnice, leżącym nad Wisłą od Chełmna mil 3. od Gdańska 24. od Warszawy 30. — Jarmark 6. Stycznia na Trzy Króle. —

— w *Wilnie* Mieście Stołecznem Xięstwa Litt: leżącym w Okolicy miernie żyznéy, nad Rzeką *Wilią* i Wilenką, o mil 4. od Trok, 52. od Rygi, 70. od Warszawy, 50 od Królewca, 70. od Gdańska — Jarmark 6. Stycznia na Trzy Króle. —

— w *Żół-*

— w *Żółkwi* Mieście Ruskiem pod Panów: Austry: wszyżney Okolicy okadłym, i porządnym dosyć, należącym do Xiążąt Radziwiłłów, od Lwowa o mil 3. — Jarmark 6. Stycznia na Trzy Króle. —

Jarmarki w Lutym 1787. przypadaiące, będą w poźnieyszych Miesiącach.

— *Jarmarki Tulczyńskie w Mieście J. W. Potockiego Wojewody Ruskiego w Województwie Bracławskiém leżącém* —

W tém Mieście Jarmarki co dwie Niedziel bywaią, na których można dostać dosyć Zboża do skupienia. — Wołów dobrych i nie nadto drogich. — Koni do Formanek — Wełny Krajowéy i innych Towarów, w które Ukraina obfita — Skór Wołowych poiedynczo kupuiąc za *złł:* 14 iednéy dobréy dostanie, miernéy zaś za *złł:* 9. — *Tak Doniosł* Wilski *Chorąży J. K. Mći, i Poczmistrz Tulczyński.*

— w *Janużgrodzie* Mieście Diedzicznym J. O. Xięcia *Anton: Czetwertyńskiego* Chorążego Bracławskiego, leżącym w Województwie Bracławskim w Powiecie Winnickim — Jarmarki są znaczne co dwa Tygodnie przez dni 3. trwaiące, na których można dostać Wołów Wołoskich — Koni dobrych — Wełny Wołoskiéy — Wosku — Anyżu — Miodu &c: — *To doniosł Sam Dziedzic Miasta tego.* —

VII.

o Miaſtach Krajowych.

— *Myśl*, Chrapowickiego *Marszałka Rady dawnéy á teraźniéyſzego Kasztelana Mściſławſkiego, względem polepſzenia Miaſt Naſzych Krajowych.*

Miaſta ſą mieyſcem i zaſadą Handlu, który pomnaża Intratę w każdym Kraju, tych utrzymanie w należytym porządku, ieſt naypierwiзą potrzebą. W Kraju naſzym Miaſta nie tylko żadnego nie biorą wzroſtu, ale owſzem inſze bliſkiemu podpadaią upadkowi, drugie ze wſzyſtkim upadły. Potrzeba więc uſtanowić, ażeby żadna Juryzdykcya w Miaſtach Króléwſkich nie miała mocy naznaczać ſkładek naymnieyſzych, ani onych podwyżſzać, ani zniżać bez donieſienia Departamentowi Policyi, ażeby liczba oſiadłości każdego Miaſta była wiadoma, iak wiele w którym Mieście znayduie ſię Kupców, Fabrykantów, i każdego gatunku Rzemieślników, iakie ſą Funduſze Mieyſkie inne, iakiekolwiek Dochody, prócz handlowéy Induſtryi, i na co ſię one obracaią: o wſzyſtkiém tém, gdy Departament Policyi będzie miał zupełną wiadomość, pozna do iakiego Miaſta iakie bydź mogą wprowadzone Fabryki, porządek wſzelki tak w Brukach, iako i inſzych rozrządzeniach łatwieyſzym zoſtanie do wyprowadzenia, uciemiężony Obywatel przez iaką przemoc Juryzdykcyi lub partykularnégo Obywatéla, może ſię zażalić przed Departamentem, á tén ſpólnie z Radą nakazać może

Są-

Sądowéy Juryzdykcyi *extra Cadentiam* rozprawę za osobnym Regestrem dla uczynienia prędszéy satysfakcyi ukrzywdzonemu: á sprawiedliwość większa po Miastach dla Obywatelów czyniona, pomnoży nam ludzi zróżnych Państw Zagranicznych, którzy w Kraju naszym dla utrzymania Handlu są naypotrzebniéysi.

Projekt do polepszenia Miasta Lublina, i wynalezienia dla niego Funduszu w Punktach Sześciu.

1mò Ażeby Podatku Czopowego w pierwszym Roku zaprzysiężona Summa, w takowéy tylko kwocie do Skarbu Rzeczy-Pospolitéy wypłacana była, resztuiąca zaś Summa iaka z Licytacyi Prowentu tegoż wypadnie, na Fundusz Miasta corocznie wypłacana bydź mogła.

Taki Fundusz otrzymać miało Miasto Lwów pod Panowaniem Cesarskim będące, że Prowent Gorzałczany kilkanaście tysięcy w pierwszym Roku przy odebraniu Kraju czyniący, w iakowéy kwocie wszedł w pierwszą Konscrypcyą, w takowéy tylko do Skarbu Cesarskiego wchodzi Summie, co więc nad pierwszą Summę przez Licytacye podniesiono będzie, to wszystko na Fundusz Miasta obracane bywa, iakoż tén Prowent już w tym czasie do stu kilkudziesiąt tysięcy przyszedł.

2dò Do Podatku Dymów niech będzie przyłączone pół podymne Miéyskie w podobnym sposobie iak przy Podatku Czopowym maią Miasta Prowent pół Czopowego, który

znosić maią nie tylko ci, którzy Domy swoie na Juryzdykcyi Miasta maią, ale też i ci, którzy na Łanach Miéyskich na lokasye Miastom danych odszczepne Jurydyki maiąc, Miasta używaią, á od Podatków Miéyskich wyłamnią się.

3tiò Opłata Mostów i Grobli, ta *nemine excepto* od Towarów tsk Krajowych, iako i Zagranicznych, tak Szlacheckich, iako i Kupieckich za poprzedzciącą Lustracyą i ustanowieniem Ceny nastąpić powinna, ponieważ nigdy dobrych Dróg, Mostów, Grobli, nie doczekalmy się w Kraju, á ieżeli gdzie Most dobry lub Grobla trafi się zobaczyć, to częstym i ciężkim Transportem Potażiów, Wodek, Jagieł, i innych Produktów Krajowych zruynowane. á samym tylko zaprzysiężeniem opłacane, przez Właścicielów utrzymywane bydź nie mogą.

4tò Miasto tutéysze leżące na górze, będące o mil 5. od Wisły z iednéy strony, z drugiéy zaś strony od Wieprza mil 3. gdyby Przeżrznięcie Kanału, Portowym stać się mogło, wielkiby swóy wzróst wzięło w krótkim czasie tak w Mieszkańcach, iako i Zabudowaniach.

5tò Do podniesienia Miasta tego wieleby pomogło, gdyby Dobra po-Jezuickie Zgromadzenia tutéyszego, które dziś w kilku zostaią rękach, były oddane Miastu z podobnym obowiązkiem wypłacania Summ, iaki maią dzisiéysi Tenutorowie Dóbr tychże.

6tò Ratuszny Prowent zawsze od początku założonego Miasta należał do Kassy Miasta, gdyż przed ustanowienim Trybunałów już

był

był Ratuſz murowany, teraz za rozrządzeniem J.O. Kommiſſyi Skarbu Koronnego, oddany ieſt w dozor Ur: *Paprockiemu* Tabacznemu Piſarzowi, przez co także Miaſto krzywdę i uſzczerbek w Dochodach ſwoich odnośi.

— Zapytanie Szlachcica Województwa Nowogrodzkiego, dla czego Miaſta naſze ſą po większéy części zubożałe nie tylo w bogactwa, ale i Subjekta?

Będąc razu iednego na Séymikach, zapytałem ſię u iednego z Obywatelów Miéyſkich, dla czego Miaſto w tak pięknym i miłym położeniu ieſt zubożałe nie tylko w Bogactwa, ale też i Subjekta, gdy widzę wſzyſtkie tu Urzędy ſprawuiące Oſoby Stanu Szlacheckiego, od którégo odebrałem wiele zaſkarżeń na Żydów, że przez ſwoie wybiegi odebrawſzy Chrześcianom ſpoſób do Handlu, iako też i do pożytecznieyſzych Rzemiósł, odebrali ſpoſób do Edukacyi Dzieci, za czymże ubogiego Mieſzczanina ma uczyć ſię Syn? i lubo po niektórych Miaſtach od Rzeczy-Poſpolitéy na Edukacyą Sierot ſą poczynione Funduſze, lecz tam innych Dzieci nie przyimuią, iak tylko z Stanu Rycerſkiego, do tego przekładał daléy mi, mówiąc, á iéśliby który wydoſkonalił ſię w Literaturze, tedy w Klaſztorze zamknąwſzy ſię nędzne życie kończyć, albo wynioſſzy ſię z Miaſta, w nieznajomym Kraju Talentom ſwym przyzwoitego dla ſiebie wyżywienia ſzukać muśi. —

Gdy w Cudzych Krajach maią względy i z Stanu Miéyſkiego okrzeſani ludzie, lubo niegodzi ſię im obéymować naymnieyſzego U-

rzędu Stanowi Szlacheckiemu należącego, lecz Miéyſkie wſzyſtkie obficie przy Oſobach Stanu Miéyſkiego zoſtaią, u Nas zaś w Rzeczy-Poſpolitéy Polſkiéy, Piſarzami przy Cłach Szlachta, Wóytami po Miaſtach Szlachta, á ci na Lant-Wóytoſtwo i Piſarſtwo Kredenſuią ſwoich Przyiaciół, lub zarekomendowane Oſoby z Stanu Szlacheckiego, á te Oſoby iako uſtronnéy Kondycyi i Docześni mniéy dbaiąc o polepſzeniu Miaſt, ſzukaią ſwego zyſku z krzywdą Ludzi Stanu Miéyſkiego, oraz ſtaraią ſię o zawdzięczenie tym, którzy ich na takowych Urzędach utrzymuią; ja zaś który odebrałem na moię zapytanie takową odpowiedź: maiąc moią lubo ſzczupłą Subſtancyą, á choćbym i nie miał, nie chciałbym wdawać ſię w nieprzyzwoite Stanowi Szlacheckiemu po Miaſtach Urzędy, które ſą przeſzkodą do Kreacyi Ludziom Stanu Miéyſkiego, i dla zapobieżenia temu do podania Projektu na naſtępujący Séym, te obiaśnienie do Dziennika poſyłam. — *Szlachcić z Województwa Nowogrodzkiego chcący w Kraju widzieć wſzyſtkie Stany w ſwém Dziele i należności.*

— *Powiękſzenie Murów w Miaſtach Ukraińſkich.*

W *Tulczynie* Fabryki różne Murów nie uſtaią, i co raz powiękſzaią ſię — Namieniłem dawniéy, iż w *Tulczynie* dla Kupców będą wymurowane Sklepy wſpaniałe, dziś zaś w iſtocie donoſzę, iż już onych 9. ieſt gotowych z Stancyami wcale wygodnemi o dwóch Piętrach, któby życzył naiąć, niech ſię do Mnie nadgłośi, á ja dopomodz przyrzekam. — *Wilſki Pocz-miſtrz Tulczyńſki.*

Na boberežu, w Dobrach J. O. Xiążęcia Alexandra Lubomirſkiego Kasztelana Kijówſkiego, także Fabryki różne nie uſtaią. —

w Miaſteczku *Jozef Grodzie* dokończa ſię Ratuſz wſpaniały na dwa Piętra z Sklepami na dole na wſzyſtkie 4. części — Tamże Cerkiéw Murowąna już ſkończona.

w *Czeczelniku* Kościół murowany już ſię kończy. —

w *Krutych*, Cerkiéw Murnie ſię wſpaniała i Staynia. w tymże Kluczu Krutyańſkim we Wśi *Płoti* zwanéy Cerkiéw muruie ſię. —

w Mieście *Rajzkowie* muruie ſię Kościół wſpaniały, i Szkoła Zydówſka już na dokończeniu. —

w *Cekinówce* nad Dnieſtrem dla J.O. Xięcia wymurowany nowo Pałac, i Kościół tamże muruie ſię wſpaniały. — *To doniósł* Wilſki *Pocz-Miſtrz Tulczyńſki.* —

— o *Uciążliwym wybieraniu Czopowego z Trunków Zagranicznych w Prowincyi Litt:*

Z Okazyi nadmienienia w VI. Części Dziennika w Artykule V. iak ma bydź płacone Czopowe gdzie i Prawo zacytowane 1776. kommunikuie naſtępuiące Uwagi.

u Nas w Litwie nie wedle tego Prawa Kommiſſya Czopowe każe wybiérać, bo iako namieniłem w Donieſieniu *die* 29 *Julii*, tak i teraz powtarzam, że w Litwie po Dobrach Ziemſkich od Zagranicznych Trunków nie znaią opłaty Czopowego, tylko od Krajowych.

w Miaſtach zaś Królewſkich więcéy iak dwa razy opłacaią, bo od Beczki Wina Węgierſkie-

ſkiego zapłaciwſzy na Granicy Koron:

Cła *Złotych* - - - 9.

Czopowego tamże *Złotych* 20.

Składnego *Złotych* - - - 12.

Akcydenſu *Złoty* - - - 1.

Furmanki. - - - *groſzy* 8.

I to nie Krajową Monetą, ale koniecznie Złotem Holenders: licząc ſztukę po *Ztt:* 16 i $\frac{3}{4}$.

Nadto ieſzcze na Komorach Litt: od każdéy Beczki po *Złotych* 3. apart Wiz częſtych po przy Komorkach.

Przywiozłſzy do Miaſta takowe Węgierſkie Wino, muśi ieſzcze zapłacić Czopowego od każdéy Beczki po *Złotych* 20.

Od Trunków zaś z Króléwca lub z Rygi ſprowadzonych nigdzie Czopowego nie płacą, iak tylko po Miaſtach Króléwſkich, iako ſię iuż wyżéy namieniło.

Dla tego Kupiec w Mieście Króléwſkim mieſzkaiący nie może ſwego Wina nikomu zbyć, bo muśi od Beczki Francuzkiego zapłacić do Skarbu *Złotych* 22.

Kupiec zaś mieſzkaiący w Miaſteczku Dóbr Dziedzicznych taniéy przedaie *Ztt:* 22, gdyż nie zna opłaty Czopowego.

A tak byłoby łżéy Kupcom Prowincyi Litt: Miaſt Stołecznych, gdyby na Komorach przy opłaceniu Cła od Trunków Zagranicznych do Kraju ſprowadzaiących ſię Koronnym zwyczaiem wraz było opłacane i Czopowe, zkąd powiękſzyłby ſię niezmiernie Publiczny Skarbowi Dochód Czopowego, i znośniéyſzaby była onegoż Opłata dla Kupców Miaſt Króléwſkich. — *Ignacy Tarankiewicz Burm: Mińſki.*

— *Opiſanie Stanu Miaſta Mińſka w Prowincyi Litt: leżącego.*

W poprzedzaiącéy części opiſuiąc Fabrykę Miaſta Mińſka, wyrażony zoſtał Stan wſzyſtkich Cechów Miaſta tego, zoſtaie więc ieſzcze teraz do wyrażenia innych okoliczności wyrażaiących nędzę Miaſta tego, naybaydziéy z przyczyny Zydów.

Domów zaiezdnych Chrześciańſkich ieſt w Mińſku nie mało, lecz że Chrześcianie Kupcy, oprócz Norembergczyków na Kontrakty do Mińſka przyieżdzaiących, nigdy nie bywaią: Zydzi zaś Kupcy do Zydów nie do Chrześcian zaieżdzaią.

Kaffenhauzów ieſt w Mińſku.	7.
Winiarzów.	2.

Jednak i ci od przybyłych w Mieście nie oſiadłych Greków, i Zydów wielką maią przeſzkodę.

Zydzi przywiozłſzy do Mińſka Wina rożnego Beczkami i Antałami przedaią, Grecy nie tylko Beczkami, lecz mimo Zakazu Prawa i Barełkami ſzynkuią.

Zydom daie Protekcyą Zamek, Grekom Panowie i Szlachta, oraz Duchowni, u których Stancye naymuią.

Mieſzkańców Chrzeciańſkich w Mieście in Nr° - - -	456.
Zydowſkich Nr° - - -	483.
Wſzyſtkich Nr° - - -	939.
Szynków Chrześciańſkich. -	18.
Zydówſkich. - - - - -	146.
Browarów Chrześciańſkich. -	5.
Zydówſkich. - - - - -	18.
Puſtych Domów á naywięcéy Szl:	54.

Przy-

Przyczyna Pustych Dworków Szlacheckich ta: Gdy za dawnieyszych czasów Trybunał alternatą w Mińsku, co lat dwie przypadał, w tę porę Mieyskie Domy i Kamienice zaymowali darmo bez żadney opłaty *ex officio*, nie tylko nic nie płacąc za Stancye, lecz ieszcze różne przykrosci i napaści czyniąc Gospodarzowi, wtedy same tylko Szlacheckie Dworki i Pałace kwitnęły w Mieście: Mieszczanin zaś nie maiący woli w swym Domostwie nie chciał rozszerzać się ze Srukturą, obawiaiąc się, żeby nie był skrzywdzony od Officianta Trybunalskiego.

Za teraźnieyszego szczęśliwie i słodko nam Panuiącego Monarchy, gdy Stancye *ex Officio* skassowane, i Bespieczeństwa dla Obywatelów Mieyskich Prawem zawarowano, oraz Sądy Trybunalskie do Grodna przeniesione zostały, w Mińsku konsystuiąc Woysko Rossyiskie od Roku 1764. do Roku 1782. przez surowe nakazy czynić sobie różne wygody, Obywatelów Mieyskich do szczętu z Maiątków wyniszczyło, Dworki w Mieście Szlacheckie przez Dziedziców niechcących w nich dostarczać ciepła i światła, opuszczone, od konsystuiących opalone i spustoszone zostały, á po wyiściu Woyska Rossyiskiego, gdy Trybunałów, ani żadnych Ziazdów, oprócz trzydniowych w całym Roku Kontraków w Mińsku nie ma, bez reparacyi spustoszały i poruynowały się.

Doznaie też Miasto Mińsk częste pożary, á naywięcey od Browarów, i słodowni Browarnych z drzewa budowanych w samym śrzodku Miasta bez kominów i żadnego obwarowania od ognia Zydówskich; oraz od Klatek,

któ-

które w Mieście między murami znayduią się, do tego, do uporządkowania Miasta naywiększą iest przeszkodą Juryzdykcya Zamkowa czyli Starościńska, która Zydom wszystkiego dozwala, á Miasto iéy oprzeć się nie może.

Nie mniéy szkoduią Obywatele Mińscy i na tym, że nie mogą mieć Składu w Mieście, iako to Wina, Wodek, Miodów, Soli, Sledzi, i innych tak Zagranicznych, iako też Krajowych do konsumpcyi Towarów dla podatku Czopowego i Sofsowego, gdyż w Miasteczkach Bliskich od Mińska dziedzicznych, tego Podatku nie znaią: dla tego mogą tanio swoie Towary przedawać, Miński Kupiec opłaciwszy na Komorze Koronnéy od Beczki Wina Węgierskiego Czopowego *Złt:* 20, w Mińsku drugie 20, od Francuzkiego Beczki *złt:* 20. od Beczki Soli *złt:* 2. od Sledzi *złt:* 3. muśi swoim Towarem przez Skarbowy Podatek droższym trzymać się, lub bez profitu ze szkodą przedać.

Należałoby naysprawiedliwiéy, żeby Miasta Stołeczne w Litwie w Handlu poprawić, trzeba podać Projekt na przyszły Séym, aby przez Konstytucyą takowy Podatek Czopowego i Sofsowego od Zagranicznych Towarów po Miastach był zniesiony, á Koronnym zwyczaiem przez wprowadzaiącego takowy Towar na Granicy przy opłaceniu Cła, Czopowe i Sofsowe odpłacone było, á ztąd bez porownania Skarbu Rzeczy-Pospolitéy dochód Czopowego zostałby pomnożony, á Kupcom po Miastach Stołecznych mieszkaiącym sposób do handlu polepszony.

Składów Towarnych znacznych żadnych w Mińsku nie ma, nawet i Kramów Chrześci-

ańſkich, lecz gdyby byli, á porządne. Sukienny. Materyalny, Noremberſki, Żelażny, tę ożnaby mieć profit, lubo Żydowſkich Kramów ieſt wiele, lecz w nich dobrégo i doſkonałégo nic nie ma.

Co zaś do pomnożenia Dochodu Ratuſznego, który przez Konſyſtencyą exotycznego Woyſka bardzo zadłużony zoſtał, należałoby podać Projekt do Konſtytucyi, aby w Mieście Mińſku zabroniono Piwa robienia po prywatnych i Żydowſkich Browarach, á ſamemu tylko Ratuſzowi mieć dwa lub trzy Browary pozwolono, á takby Defraudacya Skarbu Czopowego Rzeczy-Poſpolitéy uſtała, i Ratuſz z dochodu Browarnego zaciągnione Długi za czaſem mogłyby opłacić.

Inſze zaś donieſienia na dalſze Zapytania Dziennika Handl: odkładaiąc, podpiſuiemy ſię.

Mikołay Zwarſki Burmiſtrz Prezyduiący Miaſta J. Kr: Mći Mińſka.
Jakób Derukoff Burmiſtrz Miaſta J. K. Mći Mińſka.
Ignacy Tarankiewicz Burmiſtrz.

Dalſzy ciąg Opiſania, czyli Numerowania Warſzawy.

Ulica Ceglana zaczyna ſię od Nru 1117.

Nr^o

1117. Dworek drewn: z Parkanem Bluma.

Druga Strona Ulicy Ceglanéy zaczyna ſię od Nru 1118 *do Nru* 1122.

1118. Dworek drew: i Browar murow: Zomera.
1119. Dworek drewn: Ur: Samborſkiego.

1120.

Nro

1120. Dworek drewn: Zomera.
1121. Dworek drewn: Ur: Czykówskiego.
1122. Parkan od ogrodu z wiazdem Ur: Gołaszewskiego.

Ulica Zelazna zaczyna się od Nru 1123. *do* 1131.

1123. Dworek drewn: narożny z Parkanem i Pałacyk Staniszewskiéy.
1124. Parkan i Młyn murow: z mieszkaniami i wiazdem Cymermana.
1125 Browar i Kamien: z wiazd: Szonerta.
1126. Dworek drewn: Gozdowskiego.
1127. Dworek drewn: Duszyneckiego.
1128. Dworek drewn: Andrychowiczowéy.
1129. Parkan z wiazd: W. Dwernickiego.
1130. Dworek drewn: Welgirzówskiego.
1131. Dworek drew: narożny Małzchówskiego.

Druga Strona Ulicy Zelaznéy zaczyna się od Nru 1132. *do Nru* 1147.

1132 Dworek drewn: z park: Szyfla.
1133. Dworek drew: z wiazd: Odolskiego.
1134. Dworek drewn: Paciorkówskiego.
1135. Parkan i Kamienica Grylewicza.
1136 Dworek drewn: Sierakowskiego.
1137. Dworek drewn: Dobryńskiego.
1138. Dworek drewn: Niedziałkiewicza.
1139. Dworek drewn: Smigielskiego.
1140. Dworak drewn: i Officyny murowane Lewandowicza.
1141. Dworek drew: z wiazd: i Officyny murowane Gotleba Szonerta.
1142. Parkan z wiazd: Krauza i Dangla.

1143.

Nr^o

1143. Parkan i Officyny murow: z wiazdem J.W. Czaplica Łowczego Koron:
1144. Kamienica i Officyny murow: z wiazdem Ur: Kisielnickiego.
1145. Dworek drew: z wiazd: Borowſkiego.
1146. Plac puſto ſtoiący na którym Cegielnia i Officynka muro: Ur: Fryn Sekr: J.K.Mći.
1147. Dworek z wiazd: i park: Pawełkiewicza.

Ulica Łucka zaczyna ſię od Nru 1148. *do* 1157.

1148. Parkan z wiazdem do ogrodu Ur: Dąbrowſkiego.
1149. Dworek drewn: z wiazd: J.W. Czaplica ex Łowczego Koron:
1150. Dworek drew: z wiazd: Kleczewſkiego.
1151. Dworek drewn: z wiazd: Jaśińſkiego.
1152. Dworek i Parkan Ur: Oſtrowſkiego.
1153. Dworek drewn: Kośińſkiego.
1154. Dworek z wiaz: do ogrodu Mirówſkiego.
1155. Dworek drew: z wiaz: Wyſzkówſkiego.
1156. Dworek drew: z wiazd: Falkówſkiego.
1157. Dworek drewn: Kalinowſkiego.

Druga Strona Ulicy Łuckiéy idąc od Opokow zaczyna ſię od Nru 1158. *do Nru* 1164.

1158. Dworek dre: z Ogrodem Jeleniéwſkiego.
1159. Dworek drewn: Bruſzéwſkiego.
1160. Dworek drewn: Féylan,.
1161. Dworek drewn: Krauza.
1162. Dworek z wiazdem Mścichówſkiego.
1163. Dworek drewn: Wóyciechowſkiego.
1164. Dworek drewn: Sulikówſkiego.

Ulica

Ulica Prosta zaczyna się od Nru 1165. *do* 1171.

N.°
1165. Buda drewniana Dywana.
1166. Dworek drewn: Kwiatkowskiego.
1167. Dworek drewn: Ciborowskiego.
1168. Dworki drewniane dwa Błądeckiego.
1169. Dworek drew: Botrzowskiego.
1170. Dworek drew: z wiazdem Ur: Wóyny.
1171. Dworek drew: tegóż.

Druga Strona Ulicy Prostéy od Nru 1172.

1172. Plac pusto stoiący i Tyły ogrodów. J.W. Bielińskiego Starosty Czersk: Pis: W. K.

Ulica Wronia zaczyna się od Nru 1173.

1173. Parkan z wiazdem i Dworek z ogrodem Kwiatkowskiego.

Druga Strona Ulicy Wroniéy poczynaiąc od Ulicy Leszno po prawéy ręce.

Ulica Pańska Pierwszą Strona zaczyna się od Nru 1174. *do Nru* 1211.

1174. Dworek drewn: Łaniewskiego.
1175. Dworek drewniany Szynkiera.
1176. Plac w około płotem ogrodzony dotąd nie zabudowany Kondrackiego.
1177. Dworek drewniany Dworakowskiego.
1178. Dworek drewniany Gurskiego.
1179. Dworek drewniany Konarskiego.
1180. Dworek drewniany Stamirowskiego.
1181. Dworek drewniany Wasilewskiego.
1182. Dworek drewniany Żukowskiego.
1183. Dworek drewniany Bartoszińskiego.
1184. Dworek drewniany Kułakowskiego.

Nr°

1185. Dworek drewn: Piotrowicza.
1186. Dworek drewn: Kondrackiego.
1187. Dworek drewn: Kurzątkowskiego.
1188. Dworek z ogrodem Zwierzchowskiego.
1189. Dworek drewn: Krain.
1190. Dworek drew: z ogrodem Kunickiego.
1191. Parkan z wiaz: Sukcessor: Leśniéwskich.
1192. Kamien: i Dwor: z winz: Sztubenraucha.
1193. Dworek drewn: Plackowskiego.
1194. Dworek drewn: Kołyszkiewicza.
1195. Dworek drewn Kostkiewicza.
1196. Dworek drewn: Andrysa.
1197. Dworek dr: z podworzem Glazerowéy.
1198. Dworek drewn: Glazera.
1199. Kamienica Wulfa.
1200 Dworek drewn: Dytrycha.
1201. Dworek drewn: Lignaua.
1202. Dworek drewn: Bekierta.
1203. Kamienica Zayferta.
1204. Dworek drewn: z wiazdem tegoż.
1205. Dworek drewn: Fluxa.
1206. Dworek drewn: Rogówskiego.
1207. Dworek drewn: Sukcessorów Zaręby.
1208 Dworek drewn: Krzyżanówskiego.
1209. Dworek drewn: Andrysa.
1210. Dworek drewn: Néymana.
1211. Dworek drewn: narożny z wiazdem Sukcessorów Tarszyńskiego.

Druga Strona Ulicy Pańskéy zaczyna się od Nru 1212. *do Nru* 1243.

1212. Dwórek drewn: Biergiemana.
1213. Dworek drewn: Morantowicza.
1214. Dworek drewn: Wáyxelbäumera.

1215. Dworrk drewn' Ottorzennikie.
1216. * Pałacyk z Officynami J. W. Hilzena Wojewody Mścisławskiego.
1217. Dworek drewn: Szustra.
1218. Dworek drewn: Graffa.
1219. Dworek drewn: Ur: Bogusza.
1220. Dworek drewn: Frantza.
1221. Dworek drewn: Wilkoszewicza.
1222. Dworek drewn: Krawskiego.
1223. Dworek drewn: Srzednickiéy.
1224. Dworek z wiazd: Ur: Orłowskiego.
1225. Dworek drewn: Mierzwińskiego.
1226. Dworek drewn: Ruszkówskiego.
1227. Parkan i Dworek drewn: Roszehe.
1228. Dworek drewn: Kruszéwskiego.
1229. Dworek drewn: Lawendowskiego.
1230. Dworek drewn: Perkówskiego.
1231. Dworek drewn: Lanickiego.
1232. Dworek drewn: Popławskiego.
1233. Dworek Ur: Swiętosławskiego Instygat.
1234. Dworek drewn: Ur. Markówskiego.
1255. Dworek drewn: Ur: Skarzyńskiego.
1236. Dworek drewn: Borówskiego.
1237. Dworek drewn: Rutkowskiego.
1238. Dworek drewn: Suchockiego.
1239. Dworek drewn: Ur: Popławskiego.
1240. Dworek drewn: Czerchanowicza.
1241. Dworek drewn: Pałuckiego.
1242. Dworek drewn: Jamiołkowskiego.
1243. Plac ogrodzony Kośińskiego.

Ulica Bagno zaczyna się od Nru 1244.

1244 Dworek drewniany Ur: Jaśińskiego.

Następuie Ulica Nowy Swiat, o czém poźniéy.

VIII.

o Dobrach do Przedaży, Zastawy, lub Aręndy.

Przez przeciąg kilku Miesięcy, żadnego z nikąd nie maiąc Doniesienia w okoliczności Przedaży, Zastawy, lub Aręndy Dóbr, sądziłem za przyczynę tego czas teraźnieyszy niesposobny do Negocyowania około Dóbr, lecz gdy teraz następuią *Kontrakty Dubieńskie*, na których naywięcey będzie względem Dóbr Negocyacyi, więc spodziewam się, że czułość Obywatelska o własne swe Dobro zechce przyłożyć się do tego naywygodnieyszego dla Nich Sposobu Doniesienia przez Pismo ninieysze, o chęci iednych kupienia, drugich przedania Dóbr. —

Już to razy kilka w początkowych Dzieła tego Częściach, dość zda'e się przekonywałem o potrzebie takowych Doniesień, i zawały się iuż widzieć skutki przekonania tego, gdy radzyli niektórzy nadsyłać Opisania Dóbr swoich do Przedaży, Zastawy, lub Aręndy bydź maiących, iakoż i nie szkodowali na tém, bo prędzéy znaydowali Kupców na sprzedanie onych. — Wszakże i sam rozum skazuie, iż każdy chcący co przedać, im bardziéy będzie tail rzecz iaką, tém nie prędzéy, i nie lepiéy przeda, á im bardziéy co ogłosi, dokładnie opisze, wartość, iakość téy rzeczy, tém prędzéy zapewne ią przeda. — Toż samo rozumieć się ma i o Dobrach, o których z negocyowaniu, im mnieysza będzie chodziła Wiadomość, tém

mniéy

mniéy zapewne o nie będzie Konkurentów, á im szerfza i głośniéysza będzie Wiadomość, tém większa liczba znaydzie się ubiegaiących o nie — tak n. p. niech kto ma pod czas Kontraktów teraźniéyszych Dubieńskich co do Przenegocyowania, á nic o tém przez Publiczne Pismo nie uwiadomi, mieć tylo będzie tych za Konkurentów, którzy o tém wiedzieć będą, á tych będzie bardzo mało, bo chyba Sąsiad Sąsiadowi mówiąc, nieco *Publicum Kontraktowe* uwiadomi. — Ale gdy te *Publicum* będzie wcześnie przez Pismo Publiczne uwiadomione, że tén lub ów ma do przenegocyowania z dołączonem ieszcze Opisaniem, iakości, wielości Intraty. położenia, z Długami, lub bez Długów, zapewne więcéy będzie miał ubiegaiących się, bo nie tylo Sąsiedzi, ale i cały Kray zainformowawszy się, będzie ieden drugiego uwiadomiał, á zatém przybyłby i taki na Kontrakty, któryby gdyby nie doczytał się czego sobie potrzebnego, zapewne nie byłby.

Jeśli więc kto tą Uwagą zachęci się do uwiadomienia o czém przez te niniéysze Dzieło, niech raczy nadesłać pod Adresem = Do *Dziennika Handlowego w Warszawie* = z dokładném Opisaniem, położenia, natury, wielości Intraty, Perspektywy Wynalazków, wolnych lub niewolnych od Ciężarów, bliskich lub dalekich od Portów i Traktów Publicznych &c: owo zgoła, im dokładniéy kto opisze, tém pewniéy i więcéy będzie miał Kupców. —

Czeka Autor *Dziennika Handlowego* chętnie, takowego Doniesienia, ofiaruiąc *gratis* każdemu wydrukowanie onych. —

IX.

o Pismach i Projektach Handlowych.

— *Prawa wszystkie tyczące się Handlu na Séymie 1786. uchwalone co do słowa tu kładą się.*

Nie może bydź ważniéysze Pismo o Handlu, iak wzmianka Práw świeżo stanowionych o téy Materyi, z liczby których iest naypierwsze Séymu teraźniéyszego: Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącéy względem Cła między Koroną á Litwą, która co do słowa następuie.

— *Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącéy w Pretensyi Skarbu Litéwskiego do Koronnego w okoliczności Cła między Koroną i Litwą.*

„ Rezolucyą Rady pod dniem trzecim „ Czerwca 1785. Roku w Pretensyi Skarbu „ Litéwskiego do Skarbu Koronego zaszłą, „ odsyłaiącą też Pretensyą do Decyzyi Séy„ muiących Stanów, iako przeciwną wyra„ źnemu Prawu 1768. Roku, *titulo* = Uregu„ lowanie Eypedycyi Celnych &c. = uchyla„ my. A wszelkie dotąd Pretensye wzaiemnie „ względém odbierania Ceł tych Skarbów u„ morzywszy, uskutecznienie téyże Konstytu„ cyi 1768. obydwom Kommissyom na wza„ iem zalecamy..

Gdyby zaś po Zręczności Handluiącym bydź mogła wiadoma dopiero wspomniona Konstytucya 1768. *Titulo* = Uregułowanie Expedycyi Celnych &c: = przeto kładzie się tu ona co do słowa wyięta *ex Voluminibus legum*, iak następuie:

— *Wzmian-*

— *Wzmianka Konstytucyi* 1768. Titulo *Uregulowanie Expedycyi Celnych od Kupcow Koronnych i Litewskich.*

„ Chcąc aby Kupcy Koronni przeieżdzaiący „ przez Litwę, i Litéwscy przez Koronę „ iadący za Granicę, lub z Zagranicy do Kra- „ ju swego z różnemi Towarami powracaiący, „ na Komorach obóyga Narodów, á w iednymże „ Królestwie przy Expedycyach Koronnych i „ Litéwskich obudwom Skarbom Cło płacąc, „ sowitego przez to Podatku od iednych To- „ rów nie opłacali; nie mniéy ażeby obydwa „ Skarby przyzwoity od swych Kupców, Ko- „ ronny tylko od Koronnych, á Litewski ró- „ wnie tylko od Litewskich Kupców z wszel- „ kiego Cła od Handlu przychodzącego odbie- „ rali Dochód; wzgląd oraz maiąc, ażeby ta- „ kowi przeieżdzaiący Kupcy na Komorach O- „ bóyga Narodów, Koronni Litéwskim, á Li- „ tewscy Koronnym zasłaniaiąc się Obywatel- „ stwem, nie zapłaciwszy Cła żadnemu Skar- „ bowi, Generalnym Prowentom Rzeczy-Po- „ spolitéy ztąd szkody nie uczyniły.

„ Takowe czyniąc rozporządzenie, u- „ stanawiamy, ażeby Kommissye Skarbowe, „ Koronna i Litewska swego Kraju Kupcom „ Koronnym przez Litwę, a Litewskim przez „ Koronę wyieżdzaiącym za Granicę, Paszpor- „ ta z zwykłą z Skarbu swego Pieczęcią da- „ wały; za pokazaniem których Officyalisto- „ wie Komor łatwą uczynią różnicę Koron- „ nych od Litewskich Kupców.

„ A żeby iednak tymże Kupcom Lite- „ wskim z różnemi Tureckiemi, Śląskiemi, „ Lipskiemi, Gdańskiemi, i innemi różnego

„ gatunku, á Koronnym z Ryſkiemi, Moſkie„ wſkiemi, i innemi tegóż gatunku Towarami iadącym, á przez Remiſſę do ſwego Kraju odſyłanym, wolny Koronnym w Litwie, á Litewſkim w Koronie nie tamował ſię Handel, lub ciż Kupcy iadący dla przedaży Towaru do właſnego Kraju przez Remiſsę odſyłani, ażeby Koronni Litewſkich, á Litewſcy Koronnych Towarów zmównie nie przyimowali, któreby bez opłacenia Cła od Litéwſkich, na Koronnéy, á od Koronnych na Litéwſkiéy, Komorach w Koronie, i Litwie przedawawe bydź mogły. Przeto takowych Kupców Koronnych w Litwie, á Litéwſkich w Koronie Officyaliſtowie Komor obydwóch Skarbów maią expedyować, lecz Cło od nich brane powinno bydź w oſobliwy Regeſtr do Percepty zapiſywane, i do właſnych Kommiſſyi oznaymowane, które Sobie o takowych Kupcach, i Celnym od nich Prowencie, wzaiemną uczyniwſzy komunikacyą, takowych Kupców, i Excerptu Expedycyi Specyfikacyą, co pół Roku przyſzlą, i wybrany cały Prowent w zupełności na wzaiem powrócą.

„ Od Kupców zaś z Węgier z Winami iadących, Paſzporta od Litéwſkiéy Skarbowéy Kommiſſyi maiących, ponieważ za policzeniem Beczek i Antałów, i uwiadomieniem o onychże od Koronnéy do Litéwſkiéy Kommiſſyi, żaden uſzczerbek wyniknąć nie może, nie mniéy gdy na właſną Szlachecką potrzebę, od Win prowadzących, Cło przez Obywatelów W. X. Litt: tak iak w Koronie płacić ſię poſtanawia. Przeto od tychże z Wi-

namí

„ nami Węgierſkiemi iadących Kupców, Cło „ na Komorach Koronnych nie ma bydź brane, „ lecz przez Remiſſę dla Expedycyi do Komor „ Litéwſkich też Wina odſyłane bydź maią. —

„ Składne zaś tak Szlacheckie, iako Ku„ pieckie od Obywatelów W. X. Litt: połową „ na Komorach Koronnych do Skarbu Koron„ nego, (bez kompenſacyi od niego téy połowy „ Skarbowi Litt:) á połową tego Prowentu do „ Cła Litéwſkiego przyłączone *pro re* tegoż „ Litéwſkiego Skarbu wybierane bydź ma. —

„ Przyſięgę iednak na Komorach Koron; „ Litéwſcy Szlachta przez ſię, lub przez ſwych „ Kommiſſantów, iako na właſną do Dóbr Li„ téwſkich Konſumpcyą, á Kupcy Litéwſcy, „ iako na przedaż do Litwy, á nie do Korony „ prowadzą, na Pogranicznych Koronnych Ko„ morach wykonać maią, á przeiazd onychże „ przez Komory Koronne w Specyfikacyi wię„ lości Win przeprowadzonych, na Komorach „ Koronnych Beczkami i Antałami policzonych, „ od Koronnéy do Litéwſkiéy Kommiſſyi (przy „ każdéy co pół Roku o inſzych Kupcach wzglę„ dem Cła Kommunikacyi) ażeby był oznay„ mionym, naznaczamy.

„ Kupcy zaś z wſzelkiemi Towarami lub „ Winami iadący, którzy od Kommiſſyi ſwych „ Skarbów, nie będą mieli Paſzportów, bądź „ Koronni na Litéwſkich, albo Litéwſcy na „ Koronnych Komorach expedyować ſię, i Cło „ płacić powinni. Po zapłaceniu którego do „ iednego Skarbu, do płacenia tegoż Cła dru„ giemu Skarbowi pociągani bydź nie maią, i „ do wzaiemnéy ſobie refuzy takowego Cła, „ obydwa Skarby obowiązane nie będą, á dla

„ pe-

„ pewniéyſzy wiadomości o przeiezdzie Ku-
„ pców Koronnych przez Litwę, á Litewſkich
„ przez Koronę, prócz zwykłego Cła, które od
„ Koronnych przejeżdżaiących przez Litwę do
„ Koronnego, á Litewſkich przeieżdzaiących
„ przez Koronę, do Litewſkiego Skarbu dotąd
„ należeć, i wypłacać ſię powinno.

„ Dochód teraz poſtanowiony, od Konia
„ po pół złotego na Komorach Koronnych i
„ Litewſkich obydwóm Skarbom naznaczamy.

„ Paſzporta oraz od obydwoch Kommiſ-
„ ſyi nie maią bydź wydawane, aż chyba al-
„ bo z pewnego przeświadczenia, że Kupiec w
„ Koronney Kommiſſyi Paſzport biorący, aktu-
„ alnym ieſt Obywatelem Koronnym, á Lite-
„ wſki biorący w Litewſkiéy Kommiſſyi do
„ Prowincyi W. X. Litt: Obywatelstwa należy.
„ A in caſu nie zupełnéy w tym wiadomości,
„ przyſięgę takowi Kupcy na ſwoie Obywa-
„ telſtwo, Koronny w Koronnéy, a Litewſki
„ w Litewſkiéy Kommiſſyi, wykonać będą po-
„ winni.

„ Nie mniéy Kupcy Obudwóch Narodów,
„ to ieſt: Koronni przez Litwę, á Litewſcy
„ przez Koronę przeieżdżaiący, Przyſięgę na
„ to wykonać maią, iako tén Towar tylko
„ przejazdem do ſwego Kraju prowadzą, i pod
„ ſwóy przejazd ſprzedawać go nie będą.

„ I od takowych Kupców to ieſt: Lite-
„ wſkich w Koronie, á Koronnych w Litwie
„ opłacone Cło, ma bydź ſobie przez Skarby
„ wzaiemnie bonifikowane.

„ Kupcy zaś Litewſcy, którzyby ſprowa-
„ dzonego przez Koronę Towaru, część w
„ Koronie chcący przedawać, na Komorze po-

„ gra-

„ graniczney opowiedzieli się, takowi od za-
„ przysięgania tey części wolni bydź maią,
„ i od tey Części i Cło należące Skarbowi Ko-
„ ronnemu, *cedere* ma.

„ Inne zaś części tego Towaru od Litwy
„ prowadzone zaprzysięgać powinni będą, i
„ Cło z takowych Części zaprzysiężonych na
„ teyże Komorze zapłacone, *pro re* Skarbu Li-
„ tewskiego adnotowane, i temuż Skarbowi bo-
„ nifikowane bydź ma.

„ A co *in hoc casu* o Kupcu Litewskim,
„ *partitim* Expedycyą w Koronie czyniącym,
„ rzeczono iest, toż samo *in omnibus clausulis*
„ i o Kupcu Koronnym, Expedycyą *partitim*
„ także w Litwie czyniącym, i od Destynacyi
„ Cła rozumiane bydź ma.

„ Ci zaś Kupcy, bądź to Koronni, bądź
„ Litewscy, którzy wioząc z Zagraniczy Towa-
„ ry, nie idąc swego Kraju gruntem, tylko ie
„ prosto za Granicą kupione za inną Granicę
„ prowadzą, temu Skarbowi opłacać Cło prze-
„ chodowe powinni, któréy Prowincyi grun-
„ tem, takowe przewożą Towary, á od nich
„ Prowent od iednego drugiemu Skarbowi bo-
„ nifikowany bydź nie ma.

„ I takowe na zawsze w Celnym wzwyż
„ wyrażonym Prowencie obu Skarbów Koron-
„ i Litewskiego czyniemy rozrządzenie, któ-
„ re w Roku teraźnieyszym Tysiącznym Siedm-
„ setnym Sześćdziesiącym Osmym, od Dnia
„ Pierwszego Miesiąca *Julii* w wyrażonych
„ obowiązkach zaczynać się, i trwać na za-
„ wsze ma.

— o Ta-

— *o Remanencie Skarbu Koronnego, Tabace, i Loteryi mocą teraźnieyszego Seymu odebrać maiących się na Skarb Rzeczy-Pospolitey.*

Po zwyczaynym zakwitowaniu Kommissyi Skarbu Koronnego, takie nastąpiło względem Tabaki i Loteryi Rozrządzenie, iak następuie w Słowach:

„ Summy zaś resztuiące, to iest: (*den:* 4¼;
„ W Gotowiźnie *Złt: Pol:* 1,717,775. *gr:* 12.
„ W skupionym do Magazynów.
„ RPlitey Zbożu *Złt: Pol:* 225,692. *gr:* 12.
„ Na Retentach. *Złt: Pol:* 187,888. *gr:* 13¾.
„ Remanentu wszystkiego
„ w gotowiźnie, w Zbożu,
„ i na Retentach Summa Summarum. *Złt: Pol:* 2,161,356. *gr:* 7, *den:* 5.
„ zostaiące w rachunkach przez tychże Przewielebnego WW. i UUr: Deputowanych
„ wyrażone; *ad dandam* z nich *rationem* nastąpiącey Kommissyi zostawuiemy.

„ A zostawuiąc w całości i nienaruszeniu
„ Prawo, aby przybywaiące Intraty Skarbu Ko-
„ ronnego, szły zawsze na powiększenie liczby
„ Zołnierza w Towarzystwu Szeregowym i
„ Geméynach, zlecamy Kommissyi Skarbu Ko-
„ ronnego, aby użyła Summę 300,000. z Re-
„ manentu Skarbowego, na skupienie Tutuniów
„ wczesne, i Fabrykowanie Tabaki dla Kraju,
„ i te u siebie zakonserwowała w Magazynach,
„ do przyszłego Séymu, by w czasie po skoń-
„ czonym Kontrakcie Arendowania Tabaki,
„ mógł Skarb Koronny sam administrować An-
„ trepryzę Tabaki dla większego Skarbu Ko-
„ ronnego Dochodu, — tudzież *Loteryą* Skarb
„ Koronny na siebie odbierze, i Administracyą

„ onéy

„ onéy ułoży, i Fundusz dla graiących w Lo-
„ teryą zabespieczy.

— o *Remanencie Skarbu Litéwskiego, iako i o Uregulowaniu Expedycyi Célnéy od Kupców Koronnych i Litéwskich.*

Po zwyczaynêm zakwitowaniu Kommissyi Skarbowéy Litéwskiéy, taka iest wzmianka Remanentu Skarbowego Litéwskiego, iak następuie w słowach:

„ Summy zaś resztuiące, to iest:
„ Dla Officyalistów Laski pod
„ Séym w Grodnie. - *złl:* 8,516. *gr:* 20.
„ Druga takaż na naięcie Pała-
„ cu dla Posła Ross: - *złl:* 8,516. *gr:* 20.
„ *ad mentem* Konstytucyi 1776.
„ Roku z Rat przeszłych w Kas-
„ sie odłożone, oraz od Fundu-
„ szu na Allewiacye i różne
„ przeznaczonego. - *złl:* 18,429. *gr:* 28.
„ z tychże przeszłych Rat w Kas-
„ sie zostaiące nie mniéy za De-
„ kretem Kommissyi z Seymu 1780.
„ naznaczonéy, na Dobrach ze-
„ szłego W. *Tyzenhauza* Podskar-
„ biego Nadwornego Litt: w Ex-
„ tenuacyi będących. *złl:* 128,622. *gr:* 11⅔.
„ Także na Dobrach Ur: An-
„ drzeykowicza. - - *złl:* 23,038. *gr:* 21.
„ A na Officyantach dawniéy
„ odecessowanych wedle
„ Rachunku. - - - *złl:* 77,802. *gr:* 3½.
„ Na Ur: Buynickim. - *złl:* 26,310. *gr:* 13,
„ *ad vindicandum*, ieżeli Ma-

„ iątki

„ iątki onych bydź się o-
„ każą) *in Summa* w go-
„ towiznie. - - - *złł:* 35.453. *gr:* 8.
„ á na Retentach. - - *złł:* 255.773. *gr:* 19.
„ w Rachunkach przez tychże Przewielebne-
„ go, WW. i UU. Deputowanych wyrażone,
„ *ad dandum* z nich *rationem* następuiącey Kom-
„ missyi zostawuiemy.

A Konstytucyą Roku 1768. *Titulo:* = Uregulowanie Expedycyi Celnéy od Kupców Koronnych i Litéwskich = odtąd uskuteczniona mieć chcemy.

Ostrzeżenie względém Kursu Złota i Monety.

„ Dogadzaiąc Potrzebie i wygodzie Publi-
„ cznéy, Kurs Czerwonego Złotego w
„ Koronie i W. Xięstwie Litéwskim odtąd do
„ Złotych Polskich ośmnastu podnosiemy, á
„ względem Monety Srebrnéy, zlecamy Kom-
„ missyom Oboyga Narodów, aby zniosszy się
„ między sobą, oraz z Kommissyą Menniczną,
„ Kurs téyże Monety Srebrnéy do Ligi Monet
„ Krajów Zagranicznych z Nami sąsiaduiących,
„ *in tractu* dwóch Miesięcy wyproporcyono-
„ wały; *nihil quidquam derogando* dobrowol-
„ nym Opisom i Dekretom.

Tyle tylko stanęło na tym Séymie w Matery Handlu. — Nie przyszło nawet dla krótkości czasu Séymowania do ułatwienia nayważnieyszych Zawad Handlu Krajowego, to iest iest do wyiednania teraz nowo panuiącego Króla Pruskiego ulgi Ceł Pruskich, ktore iak są uciążliwe, á zatym bardzo szkodliwe Handlowi Polskiemu, poznać można z następuiącego doniesienia.

— Do-

Donieſienie Miaſta Poznania względem uciążliwości Cel Pruſkich na Rzece Warcie ſpecyfikowanéy w Gatunkach.

Położenie *Poznania* nad Rzeką *Wartą*, mogłoby bydź znacznego Handlu, á ztąd pożytku dla całego Kraju przyczyną przy Nayłaſkawſzéy Nayjaśniéyſzego Pana i Prześwietnych Stanów Protekcyi.

Nie można teraz żadnych Produktów w Kraju zbywaiących przerzeczoną Rzeką *Wartą* ſpuśćić, i za Granicę wyprowadzać, á to dla tego, że ani Prześwietny Stan Rycerſki, ani Kupcy, ani Obywatele Województw Wielkopolſkich, Drzewa, Zboża, Wełny, Skór, Woſku, Rzeką *Wartą* za Granicę prowadzić nie mogą, chyba za Paſzportem Nayiaśniéyſzego Króla IMć Pruſkiego, i to pod tym warunkiem, że te Produkta w Kraju Jego przedadzą ſię, na które wſzyſtkie ieſt uſtanowiona Cena, podług któréy albo ſprzedać należy, albo Produkta otrzymać, á przeto Handel wolnym nie ieſt, dla którégo, i zaludnienie bydź nie może.

Cło Pruſkie przy każdym wywożeniu iako téż i ſprowadzeniu Produktów, i Zagranicznych Towarów tak wyſoko ieſt wynieſione, iż:

Od Drzewa wychodzącego z Kraju opłacać muſiemy Procentów. - - - 60.

Od Zboża, które tylko w Kraju Nayjaśn: Króla IMć Pruſkiego przedawać ſię powinno, á to za Paſzportem. Procentów 14.

Od Skory, Wełny, Procentów. - - 30.

Od Oxeftu Wodki Francuſkiév, który 40. Talerów koſztuie, płaci ſię 11½. Talerów, co czyni Procentów. - - 28.

Od Oxeftu Wina Francuzkiego, który ko-

ſztuie

sztuie 20. Talerów, płaci się Cła Zagranicznego Talerów. - - - - 7½.

Od Funta Kawy, który kosztuie 6. srebrnych groszy, płaci się Cła grosz 1. srebrny, co czyni Procentów. - 16.

Od Funta Cukru, który kosztuie 5½. srebrnych groszy, 1. grosz, co czyni Procentów. - - - - - - - 20.

Od Funta Koperwasu kosztuiącego 8. Feników, płaci się 1. grosz srebrny, co czyni Procentów. - - - - 125.

Od Funta Pieprzu kosztuiącego 7. srebrnych groszy, 1½. grosz srebrny, co czyni Procentów. - - - - - 21.

Od łokcia Sukna Hollenderskiego groszy srebrnych. - - - - - - - - 9.

Od łokcia Gredytoru groszy srebrnych. 6.

Od funta Jedwabiu do szycia Cła *złł:* 9.

Przy takim Cle Zagranicznym przed nadzieią ieszcze iakiegóżkolwiek zysku opłaconym, iakiż może bydź wzrost Handlu?

Jakimże sposobem mogą się zakładać Fabryki przy ieszcze wyższym *Transito*, włożowym na rzeczy do nich potrzebne? Inaczey mogłoby to Miasto bydź Handlowne na wzór Zagranicznych.

Żydzi także przeciw Prawu różne przeszkody w Handlu czynią.

To tylko z iedney strony, i z iednego Spławu Rzeki Warty, o uciążliwości Cel Pruskich dochodzi Publiczna Wiadomość, a cóż dopiero można będzie wnosić? o Handlu Polskim, kiedy ze wszystkich stron zbiorą się podobne Doniesienia, nie tylko z strony Pruskiey, ale i z innych....

W ta-

W takim przypadku iakiż może bydź ratunek? spytać się potrzeba Patryotyzmu całego Kraju? a tym czasem niezawadzi posłuchać Rady Chrapowickiego Kasztelana Mścisławskiego, który będąc Marszałkiem Rady Nieustaiącey. podał i w tey okoliczności taką uwagę, iak następuie:

— *Uwaga* Chrapowickiego *Marszałka dawney Rady, a teraznieyszego Kasztelana Mścisławskiego względem polepszenia Handlu Krajowego.*

Do tych czas Rzecz-Pospolita nasza zostaiąc wyłączoną od Związków i Alliansów innych Potencyi, gdyby do nayweikszey przyszła mocy w obrębach Kraju swego, zawszeby w porownaniu do innych złączonych z sobą Potencyi była słabą.

Z tey tak smutney sytuacyi wypływa nieuchronna potrzeba złączenia się przez Allianse z iedną lub dwoma Sąsiedzkiemi Potencyami: dla czego potrzebne iest wysłanie Posłów do Dworów Wiedeńskiego, Petersburskiego, i Berlińskiego.

A iako wszystkie Allianse innych Potencyi zasadzaią się na wzaiemney pomocy i pożytku, który iedna od drugiey mieć może; Kray nasz, gdy dla szczupłości liczby Wóyska nie może bydź użytecznym mocą, może iednak bydź użytecznym swoim Produktem Ziemi, gdybyśmy przez dobrze urządzony i usłatwiony Handel z Sąsiedzkiemi Potencyami chcieli z niego tyle odnosić pożytku ile możem.

Przeto przyczyna Poselstwa do Dworu Wiedeńskiego ma bydz ułatwienie Handlu przez Krakó v, i Uregulowanie sprowadzenia Soli z Krajów Austryackich.

Do Dworu Petersburskiego względem ułożenia Handlu z Ukrainy do Morza Czarnego, któryby zabespieczył tak wychodzące z Polski Produkta, iako też przychodzące z Zagranicy między Portą, Hiszpanią i Włochami.

Do Dworu Berlińskiego względem wolnéy Nawigacyi Wisłą, i o załatwienie wywożenia równie iako i w wożenia zobopólnych Produktów.

— *Projekt Sandomierzanina o Materyi Projektów Handlowych.*

1. Jaka ma bydź Monety naszéy Polskiéy wewnętrzna Wartość, aby onéy nie wykupowaną z szkodą Polski za Granicę. Kurencyą iednak aby miała w Obcych Kraiach? I to czy wszystka Moneta Polska ma bydź tak przystusowana, aby za Granicami Kurs miała bez straty? czy tylko w niektórych Gatunkach.
2. Czyli Polska maiąca z naywyższéy Opatrzności w kilku mieyscach Szyby Miedzi Krajowéy, obfite, ma sobie Prawem zabraniać wielkich Milionów w Pieniędzach z Miedzi wybiiać? Czy słuszna iest aby Polska uboga była, mogąc bydź z saméy miedzianéy Monety, choć do saméy wewnętrznéy Cyrkulacyi obficie bogatą?
3. Czy należy nie odwłocznie szukać Kruszców bogatych w Polszcze, maiąc onych w wielu Miey-

Mieyscach niepłonne Slady ? i iakim by to wykonać sposobem.

4. Czyli należy Zup Sólnych szukać, aby wielkie miliony wychodzące za Sól Zagraniczną, wstrzymać w swym Kraju.

5. Czyli przyzwoita iest, aby uczyniony był Zbiór naylepszych sposobów Handlu tak Wnętrznego, iako i Zewnętrznego, i ten przez wydrukowane Xiążki podać Publiczności.

6. Czyli potrzeba ustanowić Kompanie Handlowe, w któreby Miasta wchodziły? Czyli maią bydź Miastom wyznaczone pewne czasy i Mieysca, gdzieby się naradzały wspólnie o sposobach i Pożytkach Handlu? Czy należy się od Kraju całego Handluiącym Opieka, Bespieczeństwo i Pomoc.

7. Czyli potrzeba wniść z róznemi Potencyami w Traktaty Handlu, Przyiaźni, Gwarancyi wzaiemnéy &c:

8. Czy należy mieć u Dworów Sąsiedzkich Posłów, i w Miastach Handlowych Konsulów Polskich, którzyby kierowali Interessa Polskie na Dobro Kraju naszego?

9. Czyli należy na których Rzekach Handlowych ułatwić i znieść Zawady? Niektóre przez połączenie uczyni Handlowémi ?Drogi także Lądowe, czy należy wyprostować? i iak one w Dobroci utrzymywać?

10. Jak Miasta podupadłe podźwignąć, i zapobiedz dalszym Ich Upadkom? Czy mogą Stany Rzeczy-Pospolitéy pozwolić aby Stan Handlem się bawiący uwiadomiał o swoim Stanie Handlu na Seymach te Stany; i od Nich Rady i wsparcia zasiągał?

11. Jakim Sposobem w Polszcze Manufaktury założyć? w których Mieyscach? iakim Kosztem? Czy nie możnaby tym czasem ustanowić Szkoły Manufaktur, aby Wyeduko wani powracali do swych Miast, i tam rozpoczynali Manufaktury?

12. Gdy się już w wielu Mieyscach zaczynaią Manufaktury Polskie, iak sobie ma postąpić Krajowa Zwierzchność, aby Polscy Manufakturnicy mieli pewny swych Robót Odbyt, á tym samym zysk i zachęcenie do nieustawania w zaczętych Pracach? Czy możnaby Zagranicznym Manufakturom takim, iakie już wyrabia Polska zabronić przez Granice do Polski Wchodu?

13. Czy byłoby pożyteczno ustanowić po pewnych Miastach Składy Towarów, zwłaszcza Krajowych, z kądby Handluiący one rozbierali, i rozwozili potrzebuiącym?

14. Czy należy znieść w Kraju wszelkie Monopolia, iakie są Tabaki, Propinacyi, i inne? y iakie czynią szkody też Monopolia?

15. Jak sobie postąpić należy, aby Polskie Rólnictwo wydoskonalone było? oraz iak ułatwić sprzedaż za Granicą Polskiego Zboża? i powiększyć Konsumpcyą Krajową?

16. Jak zaludnić Kray Polski, dając Przychodniom powab rzetelny, sposób Życia, bespieczeństwa, i pewne Swobody do czasu?

Projekt tegoż Sandomirzanina o sposobach zbogacenia Polski.

Trzy rzeczy każdy Kray szczęśliwym czynią: *Bogactwa — Woysko — i Rząd dobry.*

bry. Dwa ostatnie ostać się bez Bogactwa nié mogą — Próżno się sili o innych Projektach, kto nie zaczyna od pierwszego — Naznaczać na Potrzeby Powszechne Kraiowe, Podatek od Głowy, od Dymu &c: á nie znać, czyli Obywatel iest w stanie wypłacić nakazany Podatek, to ieszcze nie oznacza Dobrego Rządu — Może wystarczy opłacić ieden, á niedostatni z boiaźni Exekucyi, i zaboru reszty Maiątku, uchodzi z takiego Kraiu — Wprzód poznać należy Maiątek Obywatelów, którego cząstka ma bydź Podatkiem Skarbowym, niż liczbę Kominów zaprzysiężoną. Nie iest teráz zamiarem moim wyliczać sposoby, któremi poznać można Maiątek Obywatela każdego, raczéy zacznę od Sposobów, któremi Kray cały bogatym się stać może — Ubogim ten się staie, kto ma większą Expensę, niż Perceptę; więc samo zmnieyszenie Expensy, iest powiększeniem Percepty. Jaśniéy mówiąc: dwa są Sposoby Zbogacenia Kraiu; *Pierwszy zmnieyszyć Expensy; Drugi powiększyć Intraty.*

Co do *Pierwszego*. Nie mówię tu o téy Expensie, która iest każdemu nieuchronna, ani o téy, która się w swoim Kraiu zostaie, ale o téy, którą Zagraniczni maią za Perceptę swoią — Wyliczam tu 8. Sposobów, któremi się Polska przez Expens Zagraniczną ubogą staie, oráz podaię Sposoby, iak onéy zmnieyszyć należy.

1*wszy Sposób*. Srebrnéy Monety Polskiéy taki iest wewnętrzny walor, iż na nim Zagraniczne Potencye zyskuią wiele, przeto wykupuią onę, i przebiiaią na swoią Monetę podleyszą, á Polska staie się tym samym co rok

Uboższą — Za Augusta III. wykupiono dobrą Monetę, á podłą za to dano około 85. Milionów Złł: Pol: i to takiéy, że na Tynfie było szkody podług Redukcyi po Gro: 23. á tyle pewnie dla Zagranicznych zysku. Za teraźnieyszego Panowania wybito Srebrnéy dobréy Monety 43½. Milionów, na których ieszcze większą Polska ponosi szkodę, bo po wykupieniu onéy Towarami i Suffrynami, iuż się ani cząstka Srebrnéy Monety nie wróciła do Polski, i na Suffrynach tracić Kray musiał — Ledwo 4. Miliony teráz zostało się Srebrnéy Monety Polskiéy, Miedzianéy ledwo 5. Milionów Złł: iest w całéy Polszcze — Podatku pół-Rocznego około 8. Milionów złożyć potrzeba, i to Złota i Srebrną Monétą. Ludzi ma Polska około 10. Milionów, każdy z nich ma nieuchronne potrzeby i wydatki. Gdyby nie Handel Zbożowy wspomagał Nas Pieniędzmi, iużbyśmy dawno płakali na Dobroć Srebrnéy Naszéy Monety. Ztąd wypada nieuchronna, i nieodwłóczna potrzeba, tak uregulować Wewnętrzną Wartość Monety Naszéy Srebrnéy, iżby onéy nie wykupowano za Granice. Należałoby onę zrównać z naypodleyszą Pruską, czym się Officyaliści Menniczni zatrudnić maią. i Projekt naypożytecznieyszy Kraiowi podać — Oprócz Srebrnéy Monety, należy o Miedzianéy to powiedzieć, iż nie zdaie się bydź z Pożytkiem Kraiu, że Prawo nakazuie bić dziewiątą część Miedzianéy Monety, względem Srebrnéy, i że w Podatku dziesiątą część Miedzią pozwala do Skarbu przyimować. Podobnoby się w większym dostatku widziała Polska, gdyby w Niéy kursowało Miedzi choć z 50. Mi-

lio-

lionów. I Skarb mógłby na Podatek przyimować Miedź, choć w połowie Podatku.

2gi. Do Handlu tak Zewnętrznego, iako i Wewnętrznego nayzdatnieysza iest Złota Moneta, ktora u Nas gdy Walor ma znizony do Złł: 16¾. á za Granicą idzie po Złł: 18. każdy woli dać Złoto za Granicą, biorąc Towar; á tak za Srebrem i Złoto wychodzi z Polski. Kiedy Hiszpania, Francya, i Austrya umieią podnosić wartości Złota z pożytkiem swoim, należałoby i Polszcze w tym naśladować tamte Kraie.

3ci. Naywięcéy Polska Expensuie za Zagraniczne Towary — Z tych iedne są, których Polska w swym Kraiu zaszczepić nie może, iako (to: Oliwy, Cukru, Kawy, Rodzenków, i tym podobnych, á za które co Rok wydaie około 12. Milionów Złł: Pol: Lecz inne są takie, któr by Polska w swym Kraiu, choć po większéy części mieć mogła, iakie są: Płótna' Sukna, Papier, Skóry, Zelazne Narzędzia &c. á za które co Rok wydaie za Granice około 15. Milionów Złł: Pol: Tę Expens należy koniecznie zmnieyszyć, przez Założenie potrzebnych w Kraiu Fabryk, i Zapomożenie iuż w wielu Mieyscach założonych— Rzecze kto: Ludzi zdatnych do tych Manufaktur — iPieniędzy na założenie onych, nie ma Polska —Odpowiadam ułatwiaiąc oboie=Niech tylko Polska na Wzór Sycylii, Austryi, i Prus zamknie na Granicach Weyście do Polski takich Manufaktur, iakie iuż zaczęto wyrabiać w Polszcze, i oraz niech zabroni Wywozu z Polski Materyałów *in Crudo* zdatnych do Fabryck; á przytém, niechay Publicznem Pi-

ſmem wezwie do Polſki Manufakturników, i Onym przyrzecze Beſpieczeńſtwo, Pomoc, i pewne Swobody, tedy Zagraniczni Manufakturnicy, nie maiąc tam odbytu ſwych Robót, á tym ſamym odięty, lub zmnieyſzony do życia ſpoſób, pewnie przybędą do Polſki. Zaś co do Koſztu nieuchronnie potrzebnego na zaczęcie nowych Manufaktur, na to Koſzt iuż ieſt gotowy taki = Oto Miaſta Królewſkie w Polſzcze, których w ſamey Koronie ieſt 214. prócz Dziedzicznych 648. Już 10. lat dochodzi, iak ſkładaią Summy znaczne z Licytacyi, Propinacyi na przyſzłą Poprawę Miaſt. Leżą te Summy, bez Cyrkulacyi, bez Procentu, i bez Poprawy Miaſt; zaczém, mogłyby bydź obrócone na Założenie Fabryk, po tychże Miaſtach. Zrobią Cyrkulacyą większą, i Pprocent, á nadewſzyſtko wſtrzymaią te 15. Milionów, które co Rok traciła za Granice Polſka. Wſzakże, gdyby Skarb wybił z kilka Milionów Złł: Miedziańéy Monety, mógłby nią założyć Manufaktury w Kraiu nie ruſzaiąc Summ Mieyſkich.

4*ty*. Przez Zabor Polſkiego Kraiu odpadło z Obywatelami wiele Pieniędzy, i dotąd odpadaią ieſzcze, Poſseſsorowie mieſzkaiący w Gallicyi, dla nie dania z Dóbr dubeltowego Procentu po 24%. mieſzkaiąc tam, wywożą Jntratę z Dóbr mianych w Polſzcze. Należy temu zabiedz iakim ſposobem, możnaby ich obowiązać do ſiedzenia pół-rocznego w Polſzcze, pod karą takiegóż Procentu, iaki oznaczony ieſt w Gallicyi, lub innym iakim ſposobem.

5*ty*. Handel Polſki zwłaſzcza z Pruſami wielkie ſzkody przynoſi Polſzcze, przez wiel-

ki

ki Procent na Komorach Pruskich. Należy się ſtarać za pośrzednictwem innych Mocarstw, o zmnieyſzenie tego Procentu, a ieżeliby trudnio-no w tym, tedy albo podobny Procent po 12$\frac{0}{0}$. nałożyć na Towary z Prus do Polſki wchodzące, albo onym zupełnie weyścia zabronić na Granicy, ſprowadzaiąc ie z innego Kraiu mnieyszym koſztem. Król Pruſki, gdy poſtrzeże tym ſposobem zmnieyſzony ſwóy Handel, pewnie zezwoli na oddalenie zawad Polſkiemu Handlowi.

6ty. Sól do Gallicyi z Polſki wyprowadza corocznie, bliſko 7. Milionów Złł: Należy wyſłać Ludzi zdatnych, aby zluſtrowali Kray Polſki, i doświadczenia czynili, gdzie ſię Sól, lub inne Kruſzce znayduią w Polſzcze, by ſię te Miliony zoſtały corocznie w Polſzcze.

7my. Woiaż do Cudzych Kraiów, wielkie Pieniądze wyprowadza z Polſki. Należy zabronić wſzelkich Woiażów, wyiąwſzy te tylko Osoby, które w Publicznych Intereſsach Kraiu, i za zezwoleniem Zwierzchności będą tam obowiązane iechać.

8my. Są inne liczne ſposoby, któremi Polſka ſwoie za Granicę utraca Skarby, iako to: przez Loteryą Genueńſką, przez kupno Zagranicznych Xiążek, i innych Narzędziów, przez Komedyantki &c. &c. Wſzyſtkie te Kanały ubożące Polſkę załamywać, lub zupełnie, lub po części, powinna Zwierzchność Kraiowa. Tak ważne i cały Kray intereſsuiące Materye, powinnyby u Stanów Rzeczy-Poſpolitéy znaleśdź należyte względy i ſtarania. Po zaczęciu uſkuteczniać przerzeczonych ſposobów bydź ma nierozdzielnym obowiązkiem

Zwie-

Zwierzchności mieć iak naydokładnieyſze Raporty Komór Celnych Pogranicznych, a z nich pozbawſzy, ia ſię wiele zmnieyſzyła w każdym Roku Zagraniczna Expens, upewnić ſię tém ſamém może o wielości kurſuiących Pieniędzy, a zatém o ſpoſobności Obywatelów do czynienia proporcyonalnych do ſwych Jntrat Składek, albo Publicznych Podatków.

Co do drugiego. Jak powiękſzyć Jntratę w Polſzcze?

Z wyliczonych ſpoſobów naymniéy oſzczędzić może Polſka co Rok na 20. Milionów Zł: co ieſt wielką Jntratą Polſki. Lecz mimo tych ſą inne któremi powiękſzyć można Bogactwa Krajowe, a te ſą naſtępuiące.

1. Wielkim Zagranicznym Monetom naznaczywſzy Walor, dać wolność kurſowania po Polſzcze, i one w Podatkach do ſkarbu przyimuiąc. pod Stęplem Polſkim przebiiać.

2. Ponieważ Handel Polſki Zbożem doznaie w Targach wiele odmian i trudności należy mieć Konſulów Polſkich którzyby z Kupcami w Elblągu i Gdańsku Targi o Zboże Polſkie czynili, podług Wiadomości o Zagranicznych Targach, i Wielkości Zagranicznych Kommiſsów.

5 Górnicy i umieiętni ludzie, aby koſztem Skarbu wyſyłani byli po Kraiu do ſzukania Kruſzców. z których znalezionych, zacząć ſię ma dobywanie onych, koſztem z Remanentu Skarbowego.

6. Aby Miedzianéy Monety z Krajowéy Miedzi wybito do 30. lub 50, Milionów, któremiby w Kraju roſpocząć można Manufaktury i inne nagłe Wydatki ułatwić.

5. Aby użyć tych sposobów, które Cyrkulacyą Pieniędzy w Kraiu zwykły powiększać, iako to, ustanowienie w każdey Prowincyi Kontraktów, iakie są teraz w Dubnie. W każdym Woiewództwie Konsystencyą Woyska. W Powiatowych Miastach Sądy, w Miastach rosporządzić i powiększyć liczbę Jarmarków i Targów. Podatki Kraiowe, aby wybierane bywały nie dwiema, ale czterema Ratami na Rok, i tym podobne.

6. Monopolia Tabaki, Propinacyi po Miastach, i inne, aby znieść zupełnie.

7. Aby wydano z Druku Xiążki przepisuiące sposoby wydoskonalenia Rolnictwa, Manufaktur i Handlu, oraz z sposobami pożytkowania z nich.

8. Aby wychodziło Peryodyczne Pismo, uwiadomiaiące cały Kray o mieyscach, gdzie się iakie Manufaktury znayduią, gdzie i czym Handel się prowadzi, i z iakim zyskiem, i tym podobne Wiadomości — Ze zaś tak ważne Materye, na Seymach tylko determinacyą miewaią, a Seymy Polskie $\frac{3}{4}$. części czasu Seymowego na Ceremoniach, Elokwencyi, i Kontrowersyach tracą; należy, lub sposób inny Seymowania ustanowić, lub uskutecznienie tak potrzebnego i pożytecznego Dzieła iakiemu Departamentowi zlecić. *Sandomierzanin.*

— Projekt tegoż Sandomirzanina o Podatku Procentowym z Handlu.

Jako nie ten płacić Podatek ma, któremu Oyczyzna udzieliła sztukę Roli, ale który *demptis Expensis* ma z téyże Ziemi pożytek, tak i w Han-

w Handlu użyć należy sposobów przyzwoitych do udeterminowania Czystéy Jntraty, i od niéy dopiero na potrzeby Publiczne téyże Oyczyzny naznaczyć należy Podatek Procentowy — Też mówić o wszystkich Produktach Kraiowych, tak *in Crudo*, iako i kunsztownie wyrobionych. A zatém owę większą część Po ski, bo 6000. Mil wynoszącą, którąśmy od Ornych Pól wyłączyli, ieszcze uważać można, za znacznie Jntratną w Potaziach, Wełnie, Chmielach, Winnicach, Rybach, Bydle &c. i z tego Procentowy wyznaczyć Podatek. Domyślam się, iż Obywatel maiący Jntraty *demptis Expensis* Złł: 100. nie zuboży się, daiąc z nich 5. Złł: na Publiczne Oyczyzny Potrzeby, między któremi i iego się znayduią, iako Bespieczeństwo w Kraiu Jego Osoby, i Maiątku, czynienie Sprawiedliwości nieodwłóczne &c: (a).

— Projekt tegoż Sandomirzanina o Dzienniku Handlowym.

Z kilku Pism Peryodycznych ma Kray zaszczyt i pożytek — Te iednak z niektórych Powodów, ustawać w czasie muszą — Należałoby ustanowić Sposób, którymby utrzymać należało tak pożyteczne Pisma. Nie można nie wielbić Przedsięwzięcia Autora pod Tytułem *Dziennik Handlowy*, który Nas uwiadomia o Stanie Kraiu Naszego, aby zaś to Dzieło, i Dokładność miało większą, i Użytek Obywatelóm mogło przynosić żądany; należałoby wszystkie Miasta zobowiązać, aby te Rapport czyniły o Materyach sobie przypisanych do Departamentu Policyi, á ztamtąd Autor czerpaiąc Wiadomości, cnych

onych użyczał Publiczności. Skarbowa Kommisya wiele także Handlowych posiada Wiadomości, któreby się umieszczać pożytecznie w tym Dziele mogły.

— *Uwagi do Projektów Handlowych tegoż Sandomirzanina.*

1. Jaka Cyrkulacya im iest większa pieniędzy, tym się Obywatele maiętnieyszemi staią, tak w Handlu im Korrespondencye, i Obrady częstsze, tym sposobów do polepszenia obfitość większa.

Zaczym dla bawiących się Handlem ustanowić by należało w Miastach, choć raz w tydzień Schadzki i Obrady w tey mierze; procz tego aby z innych Miast doniesienia iak nayczęstsze bywały, ustanowić by można taką Pocztę, o iakiéy się wspomniało pod tytułem: *Transport Lądowy.*

2. Kompanie Handlowe są dużo potrzebne w Polszcze. Choćby Akcye mnieysze naznaczyć, á Osób Kompanią składaiących powiększyć liczbę, założyliby w początkach znaczny Kapitał. Diwident pomyślny zanęciłby handluiących do powiększenia Kapitału. — Wszakże należało naydoskonalsze sposoby i Reguły Handlu tak wenętrznego, iako i zewnętrznego zebrać, któremi rządzą się Kompanie Angielskie, Holenderskie i Francuskie, i one w Xiążkach wydrukowane Obywatelom Polskim do wiadomości podać przed zaczęciem Kompanii takich.

3. Składy Towarów, o których w Opiſie Miaſta Sandomirza, koniecznie uſtanowiowić należy, a maiąc dokładną Wiadomość z Raportów Fabryk Polſkich, iak wiele Krajow Manufakturnicy wyrabiaią iakich Rękodzieł, zakaz ma bydź, aby takiego gatunku Rękodzieł nie wpuſzczano z Zagranicy do Polſki, tym bowiem ſpoſobem znaydą pewny odbyt i prędki, Manufakturnicy Polſcy, i pomnażać ſię w ſwoim kunſzcie, oraz doſkonalić będą.

— Projekt tegóż Sandomirzanina o Luſtracyi Kraju.

Już tén doſkonale nie nauczy, który małą poſiada umieiętność. Zły tén Goſpodarz, który nie wie iaki iego maiątek. Wſzelkie uwagi ſtóſowane do Dobra Kraju póty będą niedokładne, poki ſię Kraju ſwego nie zna. Trudno ſię tam ſpodziewać dobrego rządu gdzie rządzący nie znaią tego, czym rządzą.

Luſtracya Kraju z wſzelką dokladnością uczyniona, á przez Druk oraz i doſkonałą Mappę Publiczności obiawiona, ſprawi to, że uwagi dawane ſtóſownie do Kraju będą. Wielkie pożytki w Politycznym Rządzie ſprawić Luſtracya potrafi, którą przed wſzyſtkiemi Rozporządzeniami uczynić należy. Ta dwoiakim ſpoſobem ſporządzona bydź może:

Albo przez *Faſye* na wzór Gallicyi zapiſem, podobnym, który z roſkazu J. O. Xcia

Pry-

Prymasa czyniony był w Dyecezyi Płockiéy i Krakówskiéy przez XX. Plebanów, (+) Also

---

(+) *O kommunikowanie Powszechności Krajowéy takowego Zapisu, już czynionego w Dyecezyach Płockiéy i Krakowskiéy z Roskazu* J. O. Xięcia JMći Przymasa; *przez Sposób niniéyszego Pisma iako naywygodniéyszego do takowéy Kommunikacyi, należałoby wszystkim Gorliwym Patryotom, zanieść prożby* do tegoż J. O. Xięcia Prymasa, *w którym to sposobie iako arcy pożytecznym Kray rozpatrzywszy się, może przedsięwziąłby sposób podobnéy Lustracyi — A ieśli Narodowi nie przyszłoby iąć się tak potrzebnych Srzodków, może przynaymniéy wszyscy Biskupi przedsię wzięliby naśladować to, nakazuiąc po Dyecezyach swoich podobne Lustracye, iak już i niektórzy poczynaią wykonywać takowe Zamiary.* —

X Cieciszówski *Biskup Kijówski wydał do Dyecezyi swoiéy Rozporządzenie Wizyty Generalnéy, któréy Artykuły bardzo wiele zaymuią w sobie podobnych Punktów Lustracyi, i do pomożenia Handlowi Krajowemu — Jeśli więc takowa Wizyta już iest dokończona, należałoby także Gorliwym Patryotom prosić tego Godnego Senatora, o Kommunikowanie Powszechności, ieżeli już nie całego Aktu takowéy Wizyty, to przynaymniéy tych Artykułów, które się ściągaią do pomienionéy Lustracyi, i wsparcia Handlu — Gdybym wiedział, że nie nastąpi żądane Kommnikowanie, tedy teraz umieściłby*

Albo przez Komorników w każdym Powiecie i Ziemi swego Województwa.

Wszakże do uczynienia tey Lustracyi Informacye albo Wzóry wyiśćby powinny od Zwierzchności Krajowéy.

ściłbym całkowicie wszystkie Artykuły rozporządzaiące takową Wizytę, które są Mi nadesłane w Exemplarzu Drukowanym z Województwa Kijowskiego od Pewnego Obywatela, á to iedynie dla przekonania całemu Krajowi, iak są potrzebne, i pożyteczne takowe Wizyty. — Lecz że zostaie ieszcze nadzieia, iż może bydź z Gorliwości tego Senatora kommunikowany Excerpt onéy, przeto wstrzymałem Drukowanie takowego Rozrządzenia, gdy może bydź w skutku cała rzecz lepiey objaśniona.

O! iakby Pismo Dziennika *szczęśliwe było; gdyby mogło zaymować w sobie Wizyty, czyli dokładne Opisanie tych trzech Dyecezyów,* Krakówskiéy, Płockiéy, *i* Kijowskiéy, *bo ieśli przez dotąd udzielane Publiczności prace swoie nie czyniło udostatecznienia, to zapewne przez umieszczenie Opisań tych Dyecezyów, wszystkichby ukontentowało, tak dalece, iż wszyscyby prosili wszystkich Biskupów o podobne Opisy swoich Dyecezyów, z których naylepiéy pono Kray cały mógłby bydź zilustrowany.*

Koniec Części IX. i X.

Tabella Targów, Cało-Krajowych na Miesiąc Wrzesień i Październik, Roku 1786

Prowincye	Numera	Miasta	Miary Sypkie	Zyta. Zło:	Zyta. Gr:	Pszenicy. Zło:	Pszenicy. Gr:	Jęczmie: Zło:	Jęczmie: Gr.	Owsa Zło:	Owsa Gr.	Grochu Zło:	Grochu Gr.	Jagieł Zło:	Jagieł Gr.	Krup Jęczmie: Zło:	Krup Jęczmie: Gr.	Krup Gryczan: Zło:	Krup Gryczan: Gr.	Siemie lniane Zło:	Siemie lniane Gr.	Siemie konopne Zło:	Siemie konopne Gr.	Zło:	Gr.
Wielko-Polska.	1	Poznań	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	2	Kalisz	Wirtel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3	Gniezno	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	4	Sieradz	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	5	Piotrków	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	6	Łęczyca	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	7	Brześć Kujawski	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	8	Inowrocław	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	9	Płock	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	10	Warszawa	Korzec	12.	—	17.	—	9.	—	6.	15	12.	—	30.	—	13.	—	20.	—	—	—	—	—	—	—
	11	Ciechanów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	12	Rawa	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	13	Wschowa	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mało-Polska.	14	Kraków	Korzec	11.	15.	13.	15.	9.	—	5.	—	13.	26.	29.	6	13	26.	20.	8.	—	—	—	—	—	—
	15	Sandomierz	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	16	Radom	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	17	Żytomierz	Korzec	7.	—	12.	—	3.	—	2.	15.	10.	—	18.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	18	Chełm	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	19	Łuck	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	20	Lublin	Korzec	13	—	16.	—	6.	—	6	—	—	—	26.	—	12	—	18.	—	—	—	—	—	—	—
	21	Kamieniec Podolski	Korzec	10.	—	11.	—	7.	15.	4.	—	—	—	20.	—	15	—	16	—	10.	—	—	—	—	—
	22	Latyczów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	23	Winnica	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	24	Niemirów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	25	Tulczyn	Korzec	4.	15.	8.	—	3.	15.	2.	—	—	—	18.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	26	Korsun	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	27	Berdyczów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	28	Bielsk	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	29	Białystok	Korzec	12.	—	14.	—	7.	—	3.	15.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Litewska.	30	Wilno	Beczka	56	—	80.	—	42.	—	20	—	48.	—	70.	—	64.	—	60	—	44.	—	28.	—	—	—
	31	Oszmiana	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	32	Lida	Beczko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	33	Wiłkomierz	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	34	Brasław	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	35	Grodno	Beczka	48.	—	56.	—	28.	—	20.	—	51.	—	—	—	—	—	—	—	45.	—	—	—	—	—
	36	Kowno	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	37	Rosienie	Pur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	38	Szawle	Pur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	39	Połock	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	40	Nowogrodek	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	41	Słonim	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	42	Bobruysk	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	43	Brześć Litewski	Szanek	8.	—	14.	—	7.	—	5	—	12.	—	14.	—	—	—	—	—	16.	—	—	—	—	—
	44	Pińsk	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	45	Mińsk	Beczka	32.	—	48.	—	24	—	18.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	46	Mozyr	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	47	Rzeczyca.	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Numera	Miasta	Miary Ciekące	Oleiu Zło:	Oleiu Gr.	Wódki Okowitki. Zło.	Wódki Okowitki. Gr.	Masła Zło.	Masła Gr.	Miodu przaśne. Zło.	Miodu przaśne. Gr.	Wagi wielkie	Pota kotło. Zło.	Pota koryt. Zło.	Wosku. Zło.	Łoiu topio. Zło.	Łoiu nie to. Zło.	Chmielu Zło.
1	Poznań	Gar:	—	—	—	—	—	—	—	—	Kam: &c.	—	—	—	—	—	—
2	Kalisz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
3	Gniezno	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
4	Sieradz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
5	Piotrków	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
6	Łęczyca	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
7	Brześć Kujawski	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
8	Inowrocław	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
9	Płock	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
10	Warszawa	Gar	—	—	4.	15.	5.	17.	—	—		—	—	64.	15.	11.	—
11	Ciechanów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
12	Rawa	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
13	Wschowa	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
14	Kraków	Gar.	5.	—	4.	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	63.	17.	11.	—
15	Sandomierz	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
16	Radom	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
17	Żytomierz	Gar	—	—	—	—	3.	—	—	—	K40f.	—	—	70.	11.	7.	—
18	Chełm	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
19	Łuck	G.K.	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
20	Lublin	Gar	4.	—	—	—	5.	—	6.	—	Dto.	—	—	58.	20.	15.	—
21	Kamieniec Podolski	Gar	5.	10.	3	15.	3.	—	5.	—	K36 f.	—	—	65.	11.	7.	6.
22	Latyczów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
23	Winnica	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
24	Niemirów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
25	Tulczyn	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
26	Korsun	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	16.	13.	—
27	Berdyczów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
28	Bielsk	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
29	Białystok	G.K	—	—	2.	2½.	4.	20.	7.	—	k40.f.	—	—	72.	—	8.	18.
30	Wilno	G.D.	7.	—	3.	15	—	—	—	—		—	—	64.	2.	18	8.
31	Oszmiana	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
32	Lida	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
33	Wiłkomierz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
34	Brasław	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
35	Grodno	G.D.	8.	—	—	—	—	—	8.	—		—	—	82.	24	20.	—
36	Kowno	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
37	Rosienie	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
38	Szawle	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
39	Połock	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
40	Nowogrodek	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
41	Słonim	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
42	Bobruysk	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
43	Brześć Litewski	Gar	3.	—	3.	20.	4.	—	8.	—		—	—	80.	[illegible]	16.	10.
44	Pińsk	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
45	Mińsk	G D	—	—	2.	20.	—	—	6.	20.	k50.f.	—	—	80.	—	—	4.
46	Mozyr	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
47	Rzeczyca.	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—

Numera	Miasta	Anyżu Zło.	Kminu. Zło.	Wełny. Zło.	Lnu Zło.	Konopi. Zło.	Wagi	Słoniny Zło.	Słoniny Gr.	Szczeciny Zło.	Szczeciny Gr.	Wagi największe	Żelaza. Zło:	Miedzi. Zło:	Galmana. Zło:		Sztuki.	Wołów. Zło:	Baranów. Zło:	Skór Baranowych Zło:	Skór Wołowych Zło:
1	Poznań	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
2	Kalisz	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
3	Gniezno	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
4	Sieradz	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
5	Piotrków	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
6	Łęczyca	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
7	Brześć Kujawski	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
8	Inowrocław	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
9	Płock	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
10	Warszawa	—	—	—	—	9.	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	108.	7.	—	—
11	Ciechanów	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
12	Rawa	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
13	Wschowa	—	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—	&c.	—	—	—	—
14	Kraków	36.	—	36.	19.	13½.		—	—	1.	2.		—	—	—	—		—	—	—	24.
15	Sandomierz	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
16	Radom	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
17	Żytomierz	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	8.
18	Chełm	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
19	Łuck	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
20	Lublin	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	12.
21	Kamieniec Podolski	18.	—	9.	—	—		—	10.	—	—		—	—	—	—		65.	—	1½.	12.
22	Latyczów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
23	Winnica	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
24	Niemirów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
25	Tulczyn	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
26	Korsun	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
27	Berdyczów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
28	Bielsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
29	Białystok	18.	—	36.	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	12.
30	Wilno	11.	—	16.	12.	7.		—	15	—	16.		—	—	—	—		—	—	—	—
31	Oszmiana	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
32	Lida	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
33	Wiłkomierz	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
34	Brasław	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
35	Grodno	14.	—	—	—	—		—	15.	—	24.		—	—	—	—		—	—	—	—
36	Kowno	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
37	Rosienie	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
38	Szawle	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
39	Połock	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
40	Nowogrodek	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
41	Słonim	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
42	Bobruysk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
43	Brześć Litewski	14.	—	28.	—	—		—	15.	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
44	Pińsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
45	Mińsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
46	Mozyr	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
47	Rzeczyca.	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—

Numera.

Dla tego Numera przy Miastach są położone, ażeby każdy chcący wiedzieć Podpisy zaświadczaiące pewność Ceny Targowéy, którego Miasta, lub szczególnieysze uwiadomienia o tych Produktach, które w Tabelli umieścić się nie mogły, łatwiéy mógł trafić podług Numerów o takowe zainformowanie, znayduiące się w samém Dziele Dziennika Handlowego.

Miary.

Korzec Warszawski ma Garcy	32.
Wirtel Kaliski ma Garcy	16.
Beczka Litewska ma Garcy	144.
Szanek Brzeski Litewski	niedoniesiono.
Pur na Zmuydzi	niedoniesiono.
&c: &c:	
Garniec Kahalny w Łucku ma Kwart Królewskich	9.
Garniec Kahalny w Białym Stoku ma Kwart Królewskich.	5.
Garniec Dubeltowy w Wilnie i Grodnie, wiele ma w sobie, prosiemy uwiadomienia.	

NB. Ktoby o innych Miarach doniósł, tedy w tém mieyscu w następuiących Miesiącach, będzie drukowano.

Wagi.

Kamień w Koronie od Funtów	32.
Kamień w Litwie od Funtów	40.
Cetnar Polski ma Funtów	160.
Terch Ruski ma w sobie Kamieni	5.
Oko Tureckie ma Funtów	3.
Kamień Ok Tureckich	12.
Pud Moskiewski trzyma Funtów	40.
Pudów 10. trzyma Kamieni Polskich	12½.
Pudów 20. trzyma Kamieni Polskich.	25.

NB. Ktoby o innych Gatunkach Wagi doniósł, tedy w następuiących Miesiącach, w tém mieyscu będzie drukowano.

Proporcya Funtów Warszawskich, do Funtów Miast Portowych.

100. Funtów Warszawskich

Czyni.

90. Rygskich.
100. Królewieckich dawnéy Wagi
80. Dto nowéy Berlińskiéy.
86. Gdańskich.
92. Chersońskich.
89. Elbląskich.

Podpisy zaświadczaiące pewność Targów Kraiowych.

№

10. Warszawy. Wesołowski Instygator Taxowy, Juryzdykcyi Marszałkowskiéy Koronnéy.
14. Krakowa. Imieniem Magistratu Zeidler Pisarz Prowentowy Miasta Krakowa i Exak: Jeneralny.
20. Lublina. Makarowicz Prezydent Miasta Lublina.
21. Kamieńca Podolskiego. Walański Radca Kam: Pod:
25. Tulczyna. Wilski Poczmistrz J. K. Mci Tulczyński.
29. Białego-Stoku. Topolski Poczm: J. K. Mci Białego:
30. Wilna. Przemieniecki Woyt Wileński.
35. Grodna. Zieliński Wóyt Grodzieński.

43. Brze-

№

43. Brześcia Litewskiego. Borowik Pisarz Sądowy, Miasta Brześcia Litewskiego.
45. Mińska. Tarankiewicz Burmistrz Miasta J. K. Mci Mińska.

Tabella Targow Zagranicznych, na Miesiąc Wrzesień i Pdziernik, Roku 1786.

Nazwiska Gatunków.	w Chersonie,	Rydze,	Królewcu,	Elblągu,	Gdansku.
	Czetwiert: Ruble. Kop:	Łaszt: Talar.	Łaszty - Złł: B. M.	Łaszt. - Złł: B. M	Łaszty - Złł: B.
Zyta	2. - 40	od Fun: 115. 118. 50.	Dto o Szefli: 110. 205.	118. do 200.	odF: 112. do 123. 230.
Pszenicy	3. - 15.	o 48. Lopach - 60.	Dto o Szefli: 127. 300.	240. do 280.	
Dto Białey					Łaszt. - 300. do 31[...]
Dto Pstrey					275. do 28[...]
Dto Czerwoney.					265. do 28[...]
Jęczmienia	Dto - 1. - 50	Łaszt o 48. Lopach - 34	Dto o Szefli: 92. 135.	140. 145.	150. do 16[...]
Owsa	Dto - 1. - 20	Dto 60 Lopach - 26	Dto Dto - 90. 100	80. - 90.	Łaszt. - 90. do 1[...]
Grochu Ordynaryjnego	Dto - 3.				
Dto Lepszego	Dto - 3. - 50.			200. do 240.	
Bobu	&c. - 3.				
Gryki					
Słodu				140. 145.	
Jagieł	3. - 50.			295.	Łaszt. - 500. do [...]
Krup Jęczmiennych					
Dto Gryczanych				185. 182.	Dto - 400. do 4[...]
Dto Owsianych					
Siemienia Lnianego		Beczka-Mark. - 33.	Beczka - 12.		
Dto Konopnego		Dto - Dto - 26.	Dto - 8.		
Szocewicy	3. - 50.				
Maku.					
Goreczycy					
Anyżu	Pud. - 3.			Ka: od f. 20. Złł: 5. do 6.	
Kminu	Dto				
Masła	Dto - 3. - 50.				
Gorzałki	Dto				
Oleiu Lnianego	Dto - 3.				
Dto Konopnego	Dto		Ama - 115.		
Dto Rzepakowgo	Dto				
Popiołu	&c.		Szyffunt - 138.	Beczka	
Potażu Węgierskiego		Szyffunt - 13.	Dto - 70.	Szaff: Tal: - 20. 22.	Szaffunt Tall: 18. do 2[...]
Dto Korytowego				Dto. Dto. 15. 16.	Dto Dto - 17.
Smoły do Okrętów	90				
Dto ordynaryjney	1. - 20.				
Wosku	15. - 10.	Szaff: - 97.	Kamień - 40.	Ka: od f. 33. Złł: 39. 40.	
Miodu Praśnego	3.				
Łoju topionego	2. - 51.	Dto - 28.			Kam: - Złł: B.M.
Dto nie topionego					
Chmielu	1. - 50.				Kam: Złł: B.M. 5. do
Wełny dobrey	4.			Kam: od Fun: 33. Złł: 19.	
Dto podleyszey					
Lnu	2.	Rakiski - Szaf: - 22.	Kamień - 9½.	Przed: K: f: 33. Złł: 7½. do 8.	
Konopi	Bierkow: - 15.	Szafunt. - 12½.	Dto - 6½.		
Słoniny	Pud - 3.				
Szczeciny	Dto - 14.		Funt Groszy - 20.		
Saletry	Dto - 3. - 50				Funt Gro: B.M. 11. 12
Tytiunu	Dto - 2. - 80	Dto - 10.			
Wołów	Dto				
Mięsa solonego	Dto - 1. - 10.				
Skór Wołowych surowych.	Sztuka - 1. - 20.				
Dtó Cielęcych	Dto - 40.				
Dto Kozłowych	Dto - 80.				
Dto Baranich	Dto - 45				
Dto Zaięczych.	Sztuk 100. 18.				
Żelaza	Pud - 1. - 10				
Soli białey	Berkowiec. - 8.	Łaszt od 18. Beczek 23.			
Dto czarney	Pud - 35.				
Mydła białego	2.				
Śledzi.			12. Beczek Tall: - 67.	Sle: Szwe: 13. do 14. Tal:	
Kawy					
Cukru.					
	Na te Miesiące z Chersonu Targ nie nadesłany, ale na następuiące dokładny będzie.	Na te Miesiące Cena nie iest odmieniona, bo Targ nie nadesłany.	Na te Miesiące Cena także nie iest odmieniona, bo Targ nie nadesłany.	Taką Wiadomość Targu Korespondent Dziennika Handlowego nadesłał.	Takowa Wiadomo[...] Targu od Konsula Gdańskiego iest nadesłana.
		Łaszt czyni Szyffun: 12. Beczułek 24. Lopów 48. Funtów - - 4800. Szyffunt Lopów - 4. Lop Funtów - 100.	Łaszt trzyma Beczek 24. 56½. Szeflów, albo Korcy. 240. Wiertlów, albo Cwi:	100. Funtów Warszawskich, Czyni 89. Funtów Elbląskich.	w Amsterdamie Łas[...] Pszenicy i Zyta prze[...] daie się wyżey 4. i [...] Dukatami, niżeli [...] Gdańsku.
		Talar waży Gr: Ryg: 90. Czer: Zło: Tala: 2. Gr: 12.	Dukat czyni Złotych 9. albo trzy Talary. Złoty czyni Groszy 30.		

DZIENNIK HANDLOWY

Zawiéraiący w ſobie wſzyſtkie Okoliczności, Piſma, Uwagi, i Myśli Patryotyczne, do Handlu ściągaiące ſię.

ROKU PIERWSZEGO CZĘŚĆ XI. y XII.

LISTOPAD i GRUDZIEN 1786.

I.

o Targach Krajowych.

Reſzta gatunków Targowych nie umieſzczonych w Tabelli na końcu Tomiku znaydującéy ſię, tu ſię w ſamem Dziele kładzie, z Miaſt tych, z których ſą nadeſłane.

— *Targi Prowincyi Wielko-Polſkiéy.*

Nro 1. *z Poznania* reſzta Targów.

			Złł:	*Złł:*
Miodu,	– – –	*Kamień*	18.	do 19.
Potaź Kotło:	*od f.* 132.	*Cetnar*	27.	- 30.
Potaż Korytowy	Dto	Ditto	12.	- 13.
Chmielu.	– – –	*Wiertel*	6.	- 7.
Miedzi.	– – –	*Funt*	2.	—

NB. *Należy oſtrzedz Dziedziców, aby nie dozwolili pſtrych Owiec chowania, i aby czyſto Owce umywać przed oſtrzyżeniem kazali dla właſnego ich pożytku.* — *Także trzeba*

Kk

ba wiedzieć, że Cena Targu Poznańſkiego w Tabelli, ieſt brana naywyżſza.

Nro 10. z *Warſzawy* reſzta Targów.

		Złł:		Złł:
Mąki Zytnéy. -	*Korzec*	12½.	do	13.
Gryki. - - -	Ditto	8.	-	7.
Rzepaku. - -	Ditto	12.	-	14.
Kaſzy Grycz: drobn:	*Ćwierć*	8.		—
Ditto Jęczm: drobn:	Ditto	4.		—
Ditto Perłowéy.	Ditto	9½.	-	10.
Wół podléyſzy.	*Sztuka*	72.	-	81.
Ciele dobre. - -	Ditto	27.		—
Ditto podléyſze. -	Ditto	16.		—
Bukat dobry. - -	Ditto	16.		—
Ditto podléyſzy. -	Ditto	12.		—
Wieprz karmny -	Ditto	90.		—
Ditto podléyſzy. -	Ditto	72.		—
Skóra Wołowa podl:	Ditto	16.		—
Ditto z Bukata. -	Ditto	3.	-	4.
Indyków - -	*Para*	6.	-	7.
Gęsi. - - - -	Ditto	4.		—
Kapłunów. - -	Ditto	2½.	-	3.
Kaczek. - - -	Ditto	1½.	-	2.
Kur. - - -	Ditto	1½.	-	2.
Miodu. - - -	*Beczka*	252.		270.
Chmielu - duży	*Wantuch*	216.		—
Anyżu. - -	*Ćwierć*	12.	-	13.
Knotów ordynar.	*Kamień*	40.		—
Włoſów. - -	*Kamień*	16.	-	18.
Szczeciny. - -	Ditto	25		—

NB. *Cena Targu Warſzawſkiego ieſt położona w Tabelli naywyżſza.*

Nro

Nro 14. z *Krakowa* reſzta Targów.

		Złł:	Złł:	Gr.
Saletry. - -	*Kamień*	24.	do 25.	—
Miodu przaśnego	Ditto	20	- 21.	—
Maſła. - - -	*Funt*	—	—	18.

NB. *Targ Krakowſki w Tabelli znayduiący ſię ieſt brany z naywyżſzéy Ceny.*

Nro 15. z *Sandomirza* reſzta Targów. z *dołączonym Liſtem tegoż Miaſta o chęci nadſyłania Targów.*

Doſzła nas wiadomość, iż Nayiaśnieyſzy Miłościwy Pan dla 30. Miaſt raczył łaſkawie prenumerować *Dzienniki* na rok cały, które Miaſta będą donoſić o Targach, więc i Ja z Miaſta J. Kr. Mći *Sandomierza* posyłam na ręce WW. Pana przeſzłych dwóch Mieſięcy Liſtopada i Grudnia Targi, z podpiſem własnéy ręki moiéy i zwykłą Miéyſką Pieczęcią, á ſupplikuiemy o przyſłanie Nam wſzyſtkich *Dzienników* przez Oddawcę Liſtu tego, oświadczaiąc, iż co Mieſiąc na ręce WW. Pana Targi, iakie będą w Mieście *Sandomierzu*, wiernie przeſyłać będziemy. — *Paweł Fabiańſki Prezydent Miaſta J. K. Mći Sandomierza z całym Magiſtratem.*

		Złł:	Gr.
Rzepaku. - -	*Korzec*	10.	—
Wodki Ordinaryiny	*Garniec*	4.	15.
Chmielu. - -	*Korzec*	15.	—
Anyżu. - - -	Ditto	64.	—
Krowy śrzedniéy.	*Sztuka*	54.	—
Skóry Baraniéy ſur:	Ditto	2.	—
Ditto Cielęcéy. -	Ditto	1.	—

		Złł:	Gr.
Gęśi śrzedniéy.	Sztuka	1.	10.
Kapłona. - -	Ditto	—	25.
Kury dobréy. -	Ditto	—	18.
Kaczki. - - -	Ditto	—	18.
Jay. - - - -	Kopa	2.	—

Nro 17. z *Zytomirza* reſzta Targów.

		Złot:
Gryki. - - - -	Korzec	7.
Proſa. - - - -	Ditto	7.
Słoniny. - - -	Kamień	14.
Sadła. - - - -	Ditto	18.
Maſła. - - - -	Faſka	18.
Sera czyli Bryndzy. -	Ditto	10.

— *Donieſienie Prezydenta Zytomirſkiego o przyczynie tameczněy Drożyzny.*

Doſzło Magiſtratu tutéyſzego ſzacowne Dzieło Autora *Dziennika Handlowego*, które tym chętniéy odbiera, im bardziéy widzi w nim nieoſzczędzaiącą ſię pracę w pomnożeniu Dobra Powſzechnego, które wynikać może z iſtoty Dzieła tego.

Donieſienia *Dzienikowi Handlowemu* o Targach i Urodzaiach miéyſc tutéyſzych, wiadomości nie ubliża.

w Mieſiącu albowiem przeſzłym Zboże wſzelkie było daleko droźſze, bo

Zyto iuż było po *złot:* - 11.
à Pſzenica po *złot:* - 14. i 16.

A to z tych przyczyn: o poł mili niżéy na Przewozie Arędarz tamteyſzego Przewozu Zyd, przewożących ſię tu do Miaſta fomentował i ſtraſzył dla ſwoiego pożytku, aby

mógł wszystkie Zboże dla zarobku wielkiego zakupić, ułożył sobie Projekt bajeczny z krzywdą Miasta, iakoby tu w Zytomierzu Ludzie na Dżumę umierali, i iuż Domy kilka puzabiiane zostały, i tak głośno po Ukrainie rozszedł się tén fałszywy iego wymysł, że gdyby nie staranie Obywatelów Przeświętnego Woiewodztwa Kijowskiego tu na tén czas na Sądach Grodzkich Kijowskich będących, w téy okoliczności zapobiegło, tedy tén wynalazek Zydowski mógłby szkodliwe Drożyzny pociągnąć skutki, na tym się tylko skończyło, że Zyd stoma batogami został ukarany.

Obiecują Rolnicy na Rok przyszły obfity Urodzay z Nasiewów na Zimę zasianych, gdyby Wiosna przyszła, łaskawsza iak przeszła, była. — *Tak doniost imieniem całego Magistratu* Jan Lewandowski *Prezydent Miasta J. K. Mći Zytomierza.*

Może kto iest tak porządny, iż ma Targi Ukraińskie zakonotowane od lat kilkunastu lub kilkudziesiąt, niechże ie z dzisieyszemi zniesie, i uczyni te wnioski prawdziwie dobrego Gospodarza i Handlarza, iak radzi J. X. Kluk *w Dziele swoim pod Artykułem potrzebnych wiadomości od lat kilkudziesiąt Targowych, i ta rada iak iest zacytowana w pierwszym Tomiku* Dziennika Handlowego *pod Tytułem: Wstęp do Targów Krajowych, a dopiero pozna, iak iest potrzebna wiadomość Targów Krajowych, i iak nie prożno iest przedsięwzięta w* Dzienniku Handlowym, *z ktorego czy za lat kilka? czy za kilkanaście? czy za kilkadziesiąt? o! iak łatwo czynić będzie można porownania Targowe, a z nich wnioski o Urodzaiach w Gospodarstwie*

i Handlu. — *A i nie siągaiąc czasów dawniéyszych. dość gdy kto pamięta Targi przeszłe roczne Ukraińskie, i porównanie z dzisiéyszemi w* Dzienniku *znayduiącemi się przyznać będzie mogł iż na Ukrainie iest teraz Drożyzna ciągnąca za sobą nieszczęśliwe konsekwencye, którym trzebaby wcześnie zapobiedz.* —

Nro 20. z *Lublina* reszta Targów.

Miodu *Sledziowka Beczka* Czerw: złł: 12.
Gorzałki Prostéy *Kwarta* groszy 17..
Gryki. - - *Korzec* złot: 7. do 8.

NB. *Targ Lubelski teraźniéyszy znayduiący się w Tabelli wzięty iest z naywyższéy Ceny.*

— *Doniesienie Prezydenta Lubelskiego względem wykupu Zboża tameczngo za Granicę.*

1. Żyto wykupuią w Kordon Cesarski.

2. Pszenicy zaś wszędzie pododstatkiem, i chociaż nie iest w gatunku czystym, tylko z czarnemi konczykami, iednak Cena iéy naytańsza iest.

Po złł: - - - 16.

któréy Kupcy tutéysi zwyczayni do Gdańska i Elbląga corocznie skupować, niechcą onéy kupować, ponieważ ani gatunku, ani wagi w niéy nie maią. — *To doniosł* Makarowicz *Prezydent Miasta J. K. Mći Lublina.*

Nro 22. z *Nowego Konstantynowa* reszta Targów. NB. *Tén Konstantynów leży od Winnicy mil kilka między Województwem Bracławskim i Podolskim.*

Gryki. - *Korzec* złł: 5. gr. 15.

Gro-

Grochy *wszędy wyginęły tak dalece, że nie tylko Ceny nie ma, ale i na Nasienie nie maią*

Słoniny.	*Połeć*	złł: 12.
Wieprza.	*Sztuka*	36.

Miodu Przaśnego.

od garcy 32. *Półbeczek* 146. do 150.

Co wszystko iak w tamtey stronie, to aż nadto drogo — Takie Doniesienie uczynione iest przez Pocztę od pewnego w tamtéy stronie mieszkaiącego.

Nro 30. z *Wilna*. reszta Targów.

		Złł:	Gr.
Zyta syromłotnego.	*Beczka*	54.	—
Pszenicy letniéy. -	Ditto	76.	—
Gryki. - - - -	Ditto	32.	—
Bobu. - - - -	Ditto	57.	—
Słoniny i Sadła. -	*Funt*	—	15.
Masła. - - -	Ditto	—	20.
Grzybów. - - -	*Bunt*	5.	—
Miodu Litewskiego.	*Miara*	48.	—
Chmielu szczypanego	*Kamień*	16.	—
Oliwy Zielonéy. -	*Funt*	1.	11.
Soli białéy Hiszpanki.	*Beczka*	40.	—
Ditto Cadix. - -	Ditto	38.	—
Ditto Szaréy. - -	Ditto	36.	—
Sledzi Gotemberskich.	Ditto	56.	—

Ta i w Tabelli wyrażona Cena Targu Wileńskiego, że była od Dnia 1. *aż do* 10. *Grudnia, przyświadcza* Nikodem Przemieniecki *Woyt Wileński.*

Nro 43. z *Brześcia Litt:* reszta targów.

		Złt:	*Gr.*
Gryki. - - -	*Szanek*	6.	—
Słodu. - - -	Ditto	8.	—
Gorzałki prost: pod szum:	*Gar:*	2.	—
Szczeciny czystéy.	*Kamień*	29.	15.
Soli Rozchodki. -	*Beczka*	13.	—
Soli Rożniatowki.	Ditto	15.	—

Ta i w Tabelli wyrażona Cena Targu Brześcia Litt: iż była w Grudniu, przyświadcza Kazimierz Tarnawiecki *Lant Woyt Miasta J. K. Mći Brześcia Litt.*

Po doniesieniu Targów Kraiowych pozostaie ieszcze uczynić uwiadomienie o Miarach i Wagach, które im bardziéy są nie iednostayne w Kraiu, tym konieczniéysza potrzeba wiadomości onych, aże na Targach naywięcéy są potrzebne Miary i Wagi, więc pod Artykułem Targów czyni się tu wiadomość tym czasem Rozrządzenia Kommissyi Skarbowéy Litt: względem Miar i Wag, nim z Koronnéy podobna wiadomość zasięgnie się.

— *Excertp z Dyspozycyi Kommissyi Skarbowéy W. X. Litt: o Miarach, Wagach, Łokciach, do wiadomości Obywatelów arcy potrzebny.*

1. Ktoby w Dobrach Królewskich, Ziemskich, i Duchownych, w Miastach, Miasteczkach, Karczmach, Wsiach, i wszelkich mieyscach z Arędarzów, Karczmarzów, Szynkarzów, Kupców, i wszystkich każdego Stanu Obywatelów innéy Miary i Ł kcia do sprzedawania lub kupowania używać ważył się, za-

po-

pozwanemu *ad Instantiam* każdego rozprawę bez żadnych Delacyi z Regestru *Fisci* przyiąć, i Winę 100. Kop Groszy Litt: zapłacić Przeświętna Kommissya determinowała.

2. A zatym przypomina Juryzdykcyom Grodowym i Mieyskim obowiązek Ich Urzędów w tey części Publicznego Porządku.

Na koniec przykazuie PP. Superintendentom, Pisarzom Celnym, Exaktorom Czopowego, i Pisarzom Magazynów Tabacznych, oraz wszystkim Officyalistom Skarbowym, gdyby Miary od Kommissyi ustanowione, w ścisłey zostawały Exekucyi.

3. Przeto daie Im moc, inne wszystkie Miary, z Miarą teraźnieyszą niezgodne, kassować, zabierać, i konfiskować.

Na ostatek wszystkich sprzeciwiaiących się iakiegokolwiek Stanu i Kondycyi dla ukarania do Sądu swego zapozywać dysponuie. W czym nawet iako w Sprawie Publiczney Delacya każdemu Obywatelowi iest wolna, i że Kopy na Przestępuiących Prawo, sądzone, Delatorowi dostaną się, Kommissya zapewnia.

— 4. *Explikacya Miar i Wag W. X. Litt.*

Notandum Beczka Wileńska w swym teraźnieyszym ułożeniu do Miar W. X. Litt. uzwyczaionych, tudzież do Zagranicznych z przyczyny utrzymywanego z Niemi Handlu, do Miar Korony Polskiey przez umiarkowaną stósuiącą się konnexyą niżey, opisanym ukombinowania sposobem.

— 5. *Explikacya Miary Litewskiey, aliàs Beczki Wilenki.*

Miara teraźnieysza *à Vocabulo* Miasta Stołecznego Wilna w Prowincyi Litewskiey na-

nazywać się będzie na dawnieyszy tytuł Beczkowy, to iest: Beczka Wilenka, która przez poniższe wewnętrznego iey wymiaru obiaśnienie, na takowe w sobie zawarte przedziela się, i redukuie się Miary, to iest:

Beczka teraźnieysza Wilenka ma w sobie Cwierci - - - - - -	4.
Cwierć Ośmin. - - - -	2.
Ośmina Szesnastek. - - -	2.
Szesnastka (na Skalę przez Deskrypcyą na tychże Garcach w swoich wewnętrznych wymiarach obiaśniona) ma Garcy ustanowionych. - - -	9.
Takowych tedy Garcy w Szesnastkę mieści się *ùt supra expressum.* -	9.
w Oświnę Garcy. - - -	18.
w Cwierć. Ditto - - -	36.
w Beczkę Ditto - - -	144.

Cechowy zaś do Hurtowych Trunków przedaży ustanawiaiąc Garniec, wielkość onego do sowitéy rozciąga się Proporcy, to iest:

Garniec *Cechowy* ma mieć w sobie takowych Garcy. - - - -	2.
więc Beczka Wilenka zawieraiąca w sobie Garcy Ordynaryinych.	144.
Cechowych zamyka w sobie. - -	72.

Takowa Beczki Wilenki Miara iest ukombinowana do dawnieyszéy Konstytucyi W. X. Litt: Roku 1677. Fol: 18. w któréy Beczki Wilenki 72. Garcy opisuie.

6. *Notandum* Garniec Szynkowny, iaki się do Grodów W. X, Litt: rozesłał, podług Skali (Calów z Łokcia teraźnieyszego wyregulowanych) na wierzchu Garca oznaczonyéy wewnętrznie mierzony:

ma

ma wgłąb Calów. - - - - 7.
Cwierci . - - - - - 2:
i Ofmą część Cala.
na fzerz Calów. - - - - 4.
trzy ćwierci, i takoż Ofmą część Cala.
Które Cale od bocznego przekłucia do dna rachować fię maią.

Tymże fpofobęm i Cechowe fporządzać Garce, á iak do mierzenia Trunków z przekłociem, tak do mierzeniania Zboża, i ordaparyinym fpofobem bez takowego przekłocia dla fpofobności ftrychowania fporządzone powinny bydź Garce.

Spofob zaś przekłocia ieft na to przemyślony, aby w Garcach ordynaryinym fpofobem robionych, zbytecznéy pełności Doliw nie czynił fałfzowania, ponieważ Garcem z takowym pobocznym przekłociem fporządzonym, na Stole horyzontalnie poftawionym, co do kropli wymiar Trunków, ofobliwie w hurtowych przedażach wymierzyć fię może, á każdy Przeliw przekłociem przelać fię muśi, i fam tylko Naliw do miary Garca należący, we śrzodku zoftanie.

— 7. *Explikacya Konnexyi Beczki Wilenki do Korca Warszawfkiego.*

Beczka Wilenka do Warfzawfkiéy Miary w Koronie Polfkiey iednoftaynie rozciągaiącéy fię ma ukombinowanie przez takową Explikacyą.

Garniec Warfzawfki ieft czwartą częścią w Proporcyą Litewfkiego większy, przeto trzy Kwarty Warfzawfkie, albo Garniec Litewfki fą iedno.

Ztąd

Z tąd tedy Miar Koronnych do Litewskich przez ułożone bez frakcyi ukombinowanie, iasna wypada konsekwencya w téy subdiwizyinéy Explikacyi.

Ponieważ Garcy Warszawskich do Korca Warszawskiego wchodzi 32. więc do tegoż Korca Litewskich Garcy wpada 42. i dwie trzeciny, to iest: dwie części Garca na trzy części, i lubo w tym Garców Litewskich do Korcy Warszawskich stósowanemu frakcya wynika, lecz się tu ułatwia w ogolnym Korcu Warszawskim do Beczki Wileńki Regulowaniu, to iest: obrachowawszy tych dwóch Miar od Garcow, proporcyonalnych redukcyą.

Beczka Wilenka albo trzy Korce Warszawskie i Garcy Warszawskich 12. są iedno,

Miiaiąc tedy wiadomość Garcy Warszawskich Dyfferencyi wzwyż wyrażonéy między Litewskiemi, łatwym sposobem takową Korców Warszawskich na Beczkę Wilenkę redukcyą wyprobować można.

Ponieważ zaś Korce Warszawskie są równe z Gdańskiemi, á z racyi wymawianego na Przedaiących Zboże od Gdańszczanów Biergierbestu, oboiętnie Handluiący, rachuią iedni 31. drudzy 30. Korey do Łasztu Gdańskiego, przeto *ad utriusque notitiam* Miary, wypisuie się z redukcyą Explikacya, iako ma Beczka Wilenka z Łasztem Gdańskim Konnexyą.

Jeśli Korcy Warszawskich czyli Gdańskich do Łasztu Gdańskiego wchodzi 30. więc na takowy Łaszt Gdański rachować się powinno Beczek Wilenek 8. Cwierci 3. Ośmina iedna i Garcy 2.

Kiedy

Kiedy zaś Korcy Warszawskich czyli Gdańskich z racyi względem wymawianego Biergierbestu wzwyż wyrażonego, mierzy się do Łasztu Gdańskiego 33. więc do takowey Miary Łasztu Gdańskiego wchodzi Beczek Wilenek 9. Cwierci 3. i Garcy 4.

— 8. *Explikacya Konnexyi Beczki Wilenki do Miar Pruskich*

Garcy Litewskich do Szyfla Pruskiego wchodzi
Szeflów Pruskich. - - - - - - 21.
do Beczki Pruskiey. - - - - - 3.
A Beczek Pruskich do Łasztu Królewieckiego rachuie się. - - - 20.
Więc z takowey Redukcyi pokazuie się, że Beczka Wilenka, albo Korcy Pruskich 6 odmierzy wszy tę miarę Pruską, naszą Ośminą, iest iedno.
A z takowey Redukcyi iasna w obrachowaniu konsekwencya, że ustanowioney teraz Miary.
Beczek Wilenek. - - - - - - 8.
i Cwierci. - - - - - - - - - 3.
wchodzi do Łasztu Krolewieckiego.

— 9. *Explikacya Konnexyi Beczki Wilenki do Pura Ryskiego.*

Garcy Litewskich wchodzi do Pura Ryskiego 26. więc Beczka Wilenka, albo Purów 5. i Garcy Litewskich 14. to iest Szesnastka 1. i Garcy 5. iest iedno.

A zatym do Łasztu Ryskiego, w którem Purów Ryskich wchodzi 45. namierzy się Beczek Wilenek 8. i Ośmina.

— 10.

— 10. *Explikacya Konnexyi Beczki Wilenki do Pura Białynieckiego w Handlu Towarami Ruſkiemi uzwyczaionego.*

Do Pura Ruſkiego, Białynickiego, wchodzi Garcy teraźnieyſzych Litewſkich 71. więc Beczka Wilenka, albo Purów Białynickich 2. i Garcy 2 ieſt iedno.

Notandum. Czaſza, którą ſię Miody praśne w przedaży wymierzaią, ma bydź od Garcy ordynaryinych 12. czyli Cechowych 6.

— 11. *Rekapitulacya Konnexyi Beczki Wilenki do Miar poniżéy* iteratè *wyrażonych.*

1. Beczka Wilenka albo Korcy Warſzawſkich 3 i Garcy Warſzawſkich 12. ieſt iedno.

2. Beczka Wilenka albo Korcy Pruſkich 6. z Ośminką Wilenką, czyli Wileńſkich Garcy 18. do nich domierzoną. ieſt iedno.

3. Beczka Wilenka albo Purów Ryſkich 5. i Garcy Litewſkich 14. ieſt iedno.

4. Beczka Wilenka albo Purów Białynickich 2. i Garcy 2. ieſt iedno.

5. Beczka Wilenka 72. Garce Cechowe, w ſobie zawieraiące, *ad velle* Konſtytucyi W. X. L. uproporcyonowana.

Przez takowe ſzczęśliwym loſem *ad plurima diverſa inter ſe obiecta*, Beczki Wilenki ukombinowanie bez frakcyi do poięcia trudnych wymiarkowane, dogodzi ſię Konnexyi W. X. Litt: z Koroną, i Komerciom z którem i miewa Litwa, i Prewencyi Obywatelów, któraby bez oświecenia onych ſprawowała tęſknotę, iako to na Zmudźi, gdzie Ryſkiemi, na Rusi, gdzie Białynickiemi Purami mierzą ſię Zboża.

Stanie

Stanie ſię nie mniéy Konſtytucyi zadość 72. Garce w Beczkę Wilenkę zamykaiącéy, á z tąd Powſzechnéy Krajowéy Potrzebie i Wygodzie, że Garców teraźniéyſzych Proporcya ieſt średnia względem Propinacyi wymiarkowana, z których Beczka Wilenka wymierza ſię.

12. *Notandum:* Miary do mierzenia Zboża, to ieſt: Beczka Wilenka, Cwierć, Ośmina, i Szeſzaſtka maią bydź okute żelażem dla mocności w około, na wierzchu Pręt żelazny środkiem dany bydź powinien, dla ſprawiedliwſzego pod ſtrychulec płaſki ſtrychowania.

— 13. *Explikacya Wagi uſtanowionéy w W. X. L.*

Notandum. Z dawniéyſzych czaſów uzwyczaiła ſię kognicya Wagi Litewſkiéy, którą powſzechnie nazywali pięć ćwierciową. Takowe Kraju uzwyczaienie *pro futuro exiſtenti* utrzymuiąc w W. X. Litt: uſtanawia Waga:

Iż Funt Litewſki maiący w ſobie ćwierci 4 á w nich łutów 32. ieſt mniéyſzy od Berlińſkiego piątą ćwiercią.

A za tym iaſna względem tych 2. Funtów wymiarkowanéy konnexyi wypada konſekwencya, iż Funt Berlińſki od Łutów 32. albo naſz od łutów Litewſkich 40. ieſt iedno.

Przeto: że 8. we 40. pięć razy wziąść można, i że Cwierć funta 8. Łutów w ſobie zawiéra, więc uſtanowiony teraz Funt w W. X. Litt: I co do dawniéyſzéy Wagi pięć ćwierciową zowiącéy ſię, i co do Konnexyi z Berlińſkim, ieſt ukombinowany.

A takowym ſpoſobem łatwa w dalſzéy Subdiwizyi tych dwóch Funtów z ſobą Konnexya, = iż do Funta naſzego 32. Łoty zá-

ſtiy-

mykaiącego 8. Łótów. = do pół Funta 4. = do Cwierci 2. Łóty. = do pół Cwierci 1. dołożywszy, iest równy wymiar, iakoby takowéy Wagi *objectum* Funtem Berlińskim ważyło się. = Funt zaś Szalkowym zowiącym się, po Kramach i Aptekach równym bydź powinien.

14. Ze zaś Kamienne Towary na Ruśi, Pięka, Chmiele, Wolki, wyższą Wagą dotąd w Handlu między Kupcami i Obywatelami ważyły się, ażeby w przywykłych Krajowych Cenach względem Towarów, na wyższą Wagę odważanych, trudności w prewencyi Kupuiących i Przedawaiących nie uczynić, czyli w uzwyczaionych dotąd Kupieckich przywykłościach oświecenia handlowego nie przyćmić, tymże szalkowéy Wagi Funtem, takowe Towary odważać się mogą.

Lecz Waga Szalkowa przez Redukcyą do dawniéyszéy w poniżéy opisanéy ukombinuie się Explikacyi, iako to:

Pięka przedtym na Ruśi ważyła się na Pudy z doprowadzonéy w całości do Królewca Pięki = z 10. Pudów Ruskich, 15. Kamieni w Królewcu.

A lubo Funt *Berliński* między Funtem *Litewskim* maią z sobą różnicę, iednak Kamień Królewiecki 32. á Kamień Litewski 40. Funtami ważący się, co do istoty są między sobą równemi, i chociaż w niektorych Miasteczkach Litewskich, Nieporządek był dotąd, że różnemi Wagami Kamienne Towary ważyły się, iednak przychylaiąc się do Wagi w większych Miastach Biało-Ruskich wzwyczajonéy, takowa względem Regulowania Kamiennéy Wagi, wzięta Proporcya.

Iż

Iż prócz Towarów w Kramach, i Aptekach Wagą Szalkową ważonych, wszystkie Kamienne Towary, Pięka, Woski, Chmiele, maią się ważyć Kamieniem iednostaynym, w którym Funtów 40. Szalkowych teraz ustanowionych rachuie się = á Bierkowiec Ruski ma mieć w sobie Kamieni 15.

15. Że zaś w Handlu do Rygi z Xięstwa Zmudzkiego, tudzież Wilkomirskiego, Upitskiego, Kowieńskiego, Brasławskiego, i innych Powiatów, Lądowy Lnem á Dźwiną wodny Pięką i Lnem takoż Handel wzwyczajony, á takowy Towar w Rydze na Bierkowiec Ryski waży się.

Przeto do téy Wagi Ryskiey takowa w kombinowanéy Konnexyi Funta i Kamienia teraz postanowionego, stosuie się Explikacya.

Ponieważ do Funtu Ryskiego Łutów 32. w sobie zawiéraiącego, Funt teraźnieyszy takoż 32. łoty w sobie maiący w sięka, á nadto ieszcze dla wyproporcyonowania iednego, do drugiego Funtu, 4. łoty do Litt: *respective* do wyrownania z Ryskim dołożyć należy: więc w takowym ukombinowaniu Funt Ryski z Litewskim iest iedno, przez dołożenie Funta Litewskiego Łutów 4.

Bierkowiec zaś Ryski, ponieważ zawiéra w sobie Pundlów 20. á Pundel Funtami 20*tą*, = Więc do Bierkowca Ryskiego wchodzi Kamieni Ryskich 10. = Litewskich Kamieni 11. i Funtów 10.

16. Z takowego więc oświecenia do Przedaży w Rydze, reflektować się mogą Handluiący, kupuiąc Piękę na Rusi Bierkowcem Ruskim Pudów 10. albo Kamieni 15. Czterdziestofuntowych w sobie zawieraiącym, w

takowéy myśli Handel regulować powinien.

Iż na Bierkówcu Ruſkim w Rydze Kamieni 3. i Funtów 30: = W Krolewcu Kamieni 5. przybędzie na Wadze.

Więc maiąc takową Wagi Ryſkiéy Explikacyą, i onéy do Ruſkiéy i Krolewieckiéy Kombinacyą, w obydwóch Handlach wyrachowane co do Wág obiaśnienie, nie w téy powierzchownéy kognicyi, że ie Bierkowcem na Ruśi odbiera, kupować powinien, ale że w takowym Bierkowcu Kamieni Litewſkich z iednychże Funtów ſkładaiących 15. znayduie ſię, i w téy wnętrznéy Wág do Kupna i Przedaży wiadomości, regulować mogą Handel, w którym inſzéy, iak tylko teraz uſtanowiona, nie używaiąc Wagi, ponieważ ieſt w ſwoiéy naturze doſkonale wymiarkowana, á do Ryſkiéy i Królewieckiéy ukombinowana.

W Lnach zaś w Wiłkomirſkich na Pundlach kupowanych, ponieważ Handluiący poſpolicie wyżéy trzema Funtami Pundle na Targach rachuią, przeto i teraz przy takim mogą ſię zoſtać zwyczaiu, dość na tém, że Waga w Kraiu muśi bydź iednoſtayna Funtem i Kamieniem równym, czy to więc kto 3 Funty ſobie na kamień targuie, nic to Wagi Generalnéy co do Łutów, Funtów, i Kamieni, na Kramne i Kamienne Towary, w Kraiu wyregulowanéy intereſſować nie będzie.

17. Mięſo zaś i Łóy ponieważ dla wilgotności ſwoiy natury, i w Miaſtach Pruſkich na Kamieniu wyżéy ośmią Funtami ważyć ſię mogło, to ieſt:

Jak Kamień Berlińſki czyli Pruſki, do ważenia inſzych Towarów ma w ſobie Funtów 32.

Tak

Tak Kamień Fléyszowy w Prusiech 40. Funtów zawiéra.

Przeto Funt Fléyszowy, Berlińskiego Kamienia iest piątą ćwiercią większy, od tegoż Berlińskiego Kamienia insze Towary w Prusiech ważącego.

Gdy zatém Kamień Litewski do każdéy natury Kamienia Berlińskiego kombinowany, lubo Fynty piątą ćwiercią mniéysze w sobie zawiera, rownym iest iednak co do istoty Kamienia, przez liczbę Funtów piątą ćwiercią w nim aukcyonowaną.

Podnosząc więc w Litwie Funty Fléyszowe Kamienia, a chcąc równą Proporcyą do ważenia Mięsa i Łoju, Litewskim w Litwie, iak Berlińskim w Prusiech naznaczyć Funtem, postanawia się.

Mięsny i Łojowy Funt sześcią ćwierciami Funta, i dwiema tegoż Funtu łutami tąż Wagą wyważonemi większy od Ordynaryinego.

A tak w Prusiech Berliński, a w Litwie teraz postanowiony Funt do Łoju i Mięsa, równo co do Wagi między sobą zawiéra Konnexyą, iak w każdym Wagi gatunku podług wyrażonéy Explikacyi, są między sobą równemi.

A iednak Łóy i Mięso, chociaż wyższą, Wagą waży się, atoli tymże Funtem odważone bydź może, to iest:

Rachuiąc na Funt tegoż Kamienia półtora Funta, i 2. łoty Gwichtu teraz umiarkowanego.

18. A takowe Wag Uregulowanie, i od wszystkich względem Handlowych Okoliczno-

ści ukombinowanie, oświecać Obywatelów, i Sprawiedliwość *in Commerciis* bez krzywdy od oświeceńszych dla ciemnieyszych Handlarzów utrzymywać będzie.

A gdy się w tych nie od wszystkich Handlu poymowanego Taiemnicach każdéy kondycyi handluiący Obywatele rozświecą, łatwo *per clara pricipia* Handlowe staranie się swoie *ad Sistemma* (korzyści w Handlu szukanéy) doprowadzą, ubędzie zatym Bankretów, namnoży się Handlarzów, rozkrzewią się Handle, Produkcya Towarów udoskonali się.

— 19 *Explikacya Łokcia Litewskiego.*

Łokieć Litewski dotąd u większych Kupców większy, á u mnieyszych Kramarzów mnieyszy bywał. Stósuiąc się zatém do Łokcia Ratusznego Wileńskiego i uzwyczaionéy po większych Miastach Miary, konsyderuiąc nadewszystko rozmiary Gruntów Sznurem z tego Łokcia wymierzonym w W. X. Litt: czynione, á łatwe bez Frakcyi z Koronnym Łokciem Proporcyą miarkuiąc, takowy odtąd w W. X. Litt: zgadzaiący się z większych Miast Łokciem ustanowił się, iż differencyą ma większość i przez część 11. od Koronnego.

A iak Koronny dzieli się na części 24. á część każda Cal znaczy, tak równie Łokieć Litewski zawiéra w sobie tyleż części, albo raczéy Calów iedynastą częścią uwiększonych, w które iako położone na Łokciach Litewskich Herby Skarbowe wchodzą, tak z niemi od zarznięcia pierwszego, z kąd Herb i z nim Cal poczyna się, miara tychże Łokciów naznacza się — 11. Łokci Warszawskich, á 10. Litewskich iednoż znaczą.

A tak Litwin w Koronie *respective* Łokcia dziesięcią mniey Procentami, á Koronny Obywatel w Litwie kupniący przez Konsyderacyą Miary wyżéy dziesiącią Procentami do Kupna Towarów Cenę i Targ podług niego regulować powinien.

20. Takowe obiaśnienie iak Miary Garców, tak Łokciów przez Skalę calną położoną, w téy Informacyi wyraża się.

Prócz tego na rozesłanych Garcach i Łokciach, taż Skala odcechowana, Wagi zaś od Funta Litewskiego do Kamienia redukowane, ponieważ z Berlińskim w Prusiech używanym Kamieniem, maią Konnexyą, i co do piątéy Cwierci wyproporcyonowaną, *nullo casu* w następnych Czasiech pomyłki w sposobie przemyślnego fałszowania nie uczynią.

Skala Łokcia teraźniéyszego Litewskiego, na którą wewnątrz Garniec Szynkowny, których do Cechowego mieści się dwa na dłuż i na szerz, oraz Łokieć mierzony bydź powinien.

Miéysce Skali któréy oiaśnienie i Miara, *gdy będzie dla Wygody Publicznéy nadesłana,,* z *Kom: Skarb: Litt: zarem zpoprawionemi omyłkami, teraźniéyszego Opisania Miar i Wag Litewskich, tedy chętnie Autor to wszystko w swym Dziele wydrukuie, gdyż niniéysze Opisanie, miał nadesłane nieautentyczne z Kommissyi Skarbowéy Litt: ale tylo od pewnego Gorliwego Obywatela, który sam nawet przysyłaiąc ten Excerpt, ostrzegł, że są omyłki, ale Autor, nie maiąc dokładniéyszego innego Opisania skąd dostać, chciał i z tego przysługę uczynić Kraio-*

wi zchęcią poprawiania, tymże ſamym Publicznym Drukiem, gdy ſkąd będą autentycznie nadeſłane m anowicie z Komiſſyi Skarbowéy, takowe Poprawki.

II.

o Targach Zagranicznych.

— Reſzta Ceny Cherſońſkiéy nie umieſzczonéy w Tabelli na różne Produkta i Towary, do Daty oſtatniego Grudnia 1786. przez AA. Chaſſaignon & Comp.

Czetwierć.	Rubl:	Kop:
Pſzenicy M.ſkiewſkiéy. =	3.	—
Ditto Arnautki. = = =	3.	50.
Proſa. = = = = =	1.	20.
Żyta Tureckiego. = =	—	—
Grochu Dto = od 3 = 8. do	3.	10.
Mąki cienkiéy. = = =	9.	50.
Ditto ordynaryinéy. = =	2.	50.
Ditto żytnéy. = = =	1.	80.
Jęczmienia kiełnego. = =	2.	10.
Krup pſzennych. = = =	4.	50.
Ditto żytnych. = = =	2.	80.
Ditto prośianych. = = =	3.	25.
Bierkowiec.		
Konopi drugiéy dobroci. =	14.	50.
Ditto trzeciéy dobroci. =	13.	—
Pakuł Konopnych. = =	9.	—
Lnu drugiéy dobroci. =	17.	—
Ditto trzeciéy dobroci. =	14.	—

Pakuł

Bierkowiec.	*Rubl:*	*Kop.*
Pakuł lnianych. = = =	7.	—
Kordelów czyli Lin dobieranych.	18.	—
Ditto mazią naimarowanych.	19.	—
Pud.		
Woſku żółtego Moſkiewſkiego	14.	—
Ditto czerwonego Polſkiego	—	—
Ditto białego Ditto = =	17.	—
Swiec woſkowych białych.	18.	—
Ditto z woſku żołtego. =	15.	20.
Ditto łojowych. = =	3.	20.
Juchtów lub ſkór czerw: Moſkiewſkich od 5½. do 6. ſkór na Pud	8.	—
Ditto od 4½. do 5. ſkór na Pud	7.	65.
Skór na podeſzwy 1ſzéy dobroci	—	—
Ditto drugiéy dobroci. = =	—	—

* *Explikacya Miar, Wag, i Pieniędzy Cherſońſkich.*

16. *Czetwierci czyni.*	1. *Łaſzt Amſzterdamſki.*
1. *Bierkowiec czyni.*	10. *Pudów.*
1. *Pud czyni* - -	40 *Funtów.*
100. *Naſzych Fu: czyni*	83. *Amſzterdamſkich.*
1. *Sążeń trzyma.* -	3. *Arſzyny.*
1. *Arſzyn.* - -	16. *Werschocks.*
100. *Arſzynów czyni*	103. *Łokci Amſzterdam:*
12. *Wiader czyni*	1. *Aam Amſzterdam:*
1. *Rubel czyni*	100. *Kopijek.*
1. *Kopijka czyni*	2. *Groſze Miedziane (Polſkie:*
1. *Piaſter Turecki od 120. Aſprów*	60. *Kopijek.*
1. *Dukat obrączkowy Hollenderſki.*	300. *Kopiiek.*

Pud.	Rubl:	Kop:
Kleju rybiego, lub Karuku pierwszéy dobroci. = =	45.	—
Ditto drugiéy dobroci. =	35.	—
Ikry Jesiotrowéy solonéy czyli Kawioru. = = =	4.	—
Anyżu formy gwiazdowéy.	17.	—
Żelaza Sibirskiego. = =	1.	20.
Ditto gatunkowanego. = =	1.	20.
Ditto robionego. = = =	2.	20.
Ditto w Arkuszach. = =	2.	60.
Ołowiu. = = = = = =	2.	30.
Miedźi czerwonéy w blachach	8.	75.
Ditto w sztabach. = = =	8.	50.
Maźi. = = = =	—	90.
Smoły do nasmalania Okrętów	—	—
Szczeciny drugiéy dobroci.	8.	—
Szczeciny 3ciéy dobroci. =	5.	—
Miodu 2giéy dobroci. = =	3.	50.
Ditto białego. = = = =	5.	50.
Sierci Koźiéy. = = = =	—	—
Włosów Końskich. = = =	3.	50.
Ditto gotowanych. = =	—	—
Tabaki Tureckiéy w liściach 40. Rolów na Pud. = =	1.	90.
Ditto nasienie zwane *Virginia.*	—	—
Ditto dt Amersfoort. = =	—	—
Saletry rafinowanéy Moskiéw:	5.	50.
Ditto Ditto Polskiéy. =	6.	—
Saletry nie rafinow: Moskiéw:	3.	50.
Ditto Ditto Polskiéy. =	4.	—
Potaźiu Moskiéwskiego. =	1.	50.
Wełny białéy Tauryckiéy.	1.	25.
Soli z Prognoiki. = = =	—	15.
Wieprzowiny Solonéy. =	2.	50.

Jagód

Pud.	*Rubl:*	*Kop.*
Jagód Jałówcowych. = =	—	—
Herbaty Zieloney. = = =	—	—
Ditto Thé bon zwana =	—	—
Ryb solonych *Bielucha* zwanych	—	—
Ditto Jesietrzyny. = =	—	—
Drzewa Dębowego do budowania w grubych i długich sztuk:	—	24.
Balków do boków Okrętowych	—	25.
Pniaków Dębowych. = =	—	20.
Tarcic Dębowych rożney miary	—	26.
Klepków Wańczosów, Dnów Dębowych od Beczek rożney miary. = = =	—	30.

Funt.

Rabarbarum od R: 4. K: 50. do	5.	—
Bobrowych strojów. = =	30.	—
Oczy rakowych. = = =	1.	—

Sztuka trzymaiąca 50. Arszynów.

Płotna do Żaglów 1*szey* dobroci	11.	—
Ditto 2*giey* dobroci. = =	9.	50.
Ditto 3*ciey* dobroci. = =	7.	50.
Ditto 4*tey* dobroci. = = =	6.	—
Ravendeck 1*wszey* dobroci.	8.	25.
Ditto ordynaryinego. = =	7.	75.
Płotna Ditto lnianego z Flandry	13.	—
Ditto 2*giey* dobroci. = =	11.	—

Sto sztuk.

Rogożki dubeltowey. = =	21.	—
Ditto poiedynczey. = =	10.	—
Ogonów Końskich. = =	12.	—

Skór

Sztuk.	Rubl:	Kop.
Skór Zajęczych ordynaryinych od 18. do 20.	—	—
Popielic w ſkorach.	—	—
Ditto w błamach.	—	—
Skór łaśicych leśnych od 15 do 50.		—
Arſzyn.		
Płotna ſzerokiego na Serwety	—	15.
Ditto wąſkiego.	—	10.
Ditto ſzerokiego zwanego Kiniſkemſkie.	—	9.
Ditto wąſkiego.	—	8.
Ditto biało-malowanego gładkiego i wąſkiego.	—	14.
Dittoordynaryinego od 7. K. od	—	9.
Wantucha.	—	5.
Ditto ſzerokiego przéyrzyſtą robotą zwanego Braan.	—	—
Ditto wąſkiego.	—	—
Kałamayki.	—	28.
Płotna z wyczołów, i z pół wyczołów w Kolorze, w Kwadraty, w Paſki, i tkane na pokrowce do Meblów, ſzerokości Arſzyn.	—	27.
Ditto na powłoki materaców ſzerokości Arſzyna i pierwſzéy dobroci.	—	50.
Ditto 2giéy dobroci.	—	30.
5/8. Arſzyny ſzerokości 1éy dobr:	—	20.
Ditto 2giéy dobroci.	—	15.
Dto białego cienkiego na koſzule	—	—
Ditto mniéy cienkiego.	—	—
Ditto ordynaryinego.	—	—

Arszyn	*Rubl:*	*Kop.*
Dto surowego niebiechowanego —		20.
Ditto grubszego. = = = —		9.
Ditto ordynaryinego na wory —		6.
Ditto w Kolorze w paski, w promienie na pokrowce Mebłów. —		30.
Wszystkie te Płotna przedaią się przez tysiąc Arszynów.		

Sztuka.

Grubych Kobierców wełny Taurycktéy gładkich szywanych wielkich do nóg. = = —		50.
Ditto tkanych. = = =	1.	—
Ditto wąskich ordynar: w paski —		90.
Ditto czworograniastych w kwiatki i Kosmatych Nr^o 1. =	1.	20.
Ditto Nr^o 2. = = =	2.	—
Ditto Nr^o 3. = = =	3.	—
Skór wołowych solą natartych z siercią od 1. — 50. do = —		60.
Ditto Krowich solą natartych z siercią od 90. do = =	1.	25.
Dto Dto suchych Dto od 80. do	1.	—
Ditto Końskich solą natartych z siercią od 1. — 90. do =	2.	—
Ditto d^o suchych - od 90. do	1.	50.
Ditto Kożich z siercią od 35. do —		55.
Ditto Sarnich d^o od 9. do —		10.
Ditto Skopowych d^o od 50 do —		60.
Ditto Wieprzowych d^o = —		—
Ditto Bawolich - d^o = —		—
Dto Kożich czarnych garbarow: —		—
Ditto Kozłowych - d^o = —		—
Ditto Cielęcych - d^o = —		—

Ditto

Sztuka.		*Rubl:*	*Kop.*
Ditto Skopowych.	d° =	—	—
Juchtów czarnych *R.* 50. *K.*		—	—
Ditto żołtych. = =	do	2.	50.
Ditto bez Koloru. =	=	2.	50.
Ditto czarnych Polskich 2.—50.		4.	—
Ditto z Hałunem od 4.—50.	do	5.	—
Dto glansowanych czar: od 4.	do	7.	—
Skór Kozłowych czarn: od 1.	do	1.	25.
Ditto Kozich od 80. do	=	1.	—
Ditto Cielęcych od 50.	=	—	80.
Dto gronostaiowych od 40.	do	—	50.
Skór Baranich śiwych Taurykich 1*wszéy* dobroci.	=	3.	—
Ditto 2*giéy* dobroci.	=	1.	50.
Ditto 3*ciéy* dobroci.	=	1.	—
Ditto 4*téy* dobroci.	=	—	50.
Ditto z nieurodzonych od 5.	do	6.	—
Ditto Niedźwiedzich.	=	—	—
Ditto Wilczych. = =	=	—	—
Ditto Lisich. = =	=	—	—
Ditto Zbikowych. =	=	—	—
Ditto Tchorzowych. =	=	—	—
Maszt od 20. Dłoniów. =	=	45.	—
Ditto ... 21. D... = =	=	60.	—
Ditto ... 22. D... = =	=	75.	—
Ditto ... 23. D... = -	=	90.	—
Ditto .. 24. D... =	=	120.	—

Nad 24. Dłoniów lub od 25. do 30. Dłoniów 30. Rubli więcéy od Dłoni czyli Palma.

Nie spełna 20. dłoniów lub od 12. do 19. Dłoniów. 15. Rubli mniéy od dłoni.

Pniaków Jedlinowych długości Diametru

3.

Sztuka.	Rubl:	Kop.
3. do 4. Sążni ... 7. do 8. calów.	2.	50.
5. — 6. — 7. — 8. =	—	—
7. — 5½. =	3.	50.
8. — 6. — 7. =	5.	—
Balków czworograniaftych.		
4. do 6. — 12. od 3. do	4.	
Sztuka gruba do cembrowania		
4. do 6. Sąż: długości 3. Rub: do	3.	50.

Ogonów fto.

Kunich od 40. do - -	50.	—
Sobolich od 50 do - -	150.	

Wfzyftkie te Artykuły za gotowe pieniądze przedaią fię.

Dla tego Autor Dziennika tak obfzerną Specyfikacyą Targów Cherfońfkich położył, ażeby Obywatele Handluiący do Cherfonu lub handlować ieszcze myślący, wiedzieli przecie iakie Produkta i Towary tam popłacaią fię, a zatém na iakie w Domach fwoich przyfpofabiać fię maią gatunki.

III.

o Fabrykach Krajowych.

— *Fabryki J. O. Xcia Sapiehi Kanclerza W. Litt: w Mieście* Rozana *zwanem, iako to: Bławatne, Sukienne, Płocienne Pojazdowe, Swiec iarzących &c*

W Mieście *Rozana* zwaném Dziedzicznem J. O. Xiążęcia IMći Sapiehi Kanclerza W. Litt: leżącém w Powiecie Słonimſkim mil 6. od Słonima, od Warſzawy 70. znaydnią ſię Fabryki naſtępuiące:

1. Materye iedwabne gładkie w Kwiaty, i różne Deſſenia, Paſy, Obicia Adamaſzkowe, i Atłaſowe w Kwiaty w Paſy, gładkie &c:

2. Fabryka Sukienna, w któréy prócz ordynaryinego Sukna na *złł:* 9. i więcéy, wyrabiaią ſię w różnych Kolorach Baie i Kałmuki.

3. Fabryka Płocienna czyli Obruſów, Serwet, w iakich kto chce Deſſeniach, czyli też Herbach, ſzeréyny i dłużyzny, na naywiękſze Stoły.

4. Fabryka Karet i Poiazdów Lakierowanych. Też ſama i w Mieście *Dereczynie* o mil 6. od *Rożany*.

5. Fabryka Swiec iarzących.

Takowa wiadomość Fabryk wzięta ieſt z Kancellaryi tegóż Xięcia IMći.

— *Fabryki J. O. Xcia IMći* Radziwiłła *Wojewody Wileńſkiego, iako to: Zwierciadlana, Ka-*

Kamienna, Szpalerowa, Dywanowa, Perſka.

W Dobrach J. O. Xięcia Radziwiłły Wojew: Wileń: w Województwie Nowogrodz: leżących, znayduią ſię Fabryki.

1. Szklana i Zwierciadlana nazwana *Urzecze*, w którey nie tylko Tafle dente i wylewane na Stoł znaczney wielkości robią, podlewaią, ale też i Szkło Stołowe, Szlifowane, i wyrzynane w gatunku dwoiakim, to ieſt: iedno grube, drugie zaś iak bydź może naycieńſze, iak pierwsze, tak i drugie Szlifowane.

2. o Mil kilkanaście w Powiecie Oſzmiańſkim ieſt druga Fabryka tegoż Xcia Szklana nazwana *Naliboki*, w którey podobnież iak w *Ureczu* robią tylko Szkła Stołowe w gatunku naydelikatnieyſzym. —

3. Z tamtąd o ćwierć mili w *Janowiczach* ieſt Fabryka Kamienna, gdzie różne rzeczy, iako to: Naczynia Stołowe Tabakierki, Lollri, Kałamrze, Pieczątki, i inne z Kamienia Krajowego robią

4. Znayduie ſię także w Dobrach Xiążęcych Fabryka Szpalerowa na faſon *Haut-lis*, których roboty w Zamku Nieświżkim obitych kilka Pokoiów, wyrażaiących na ſobie Dzieła Woienne Przodków tychże Xiążąt: przeciwko Krzyżakom, Inflatczykom, Moſkalom, Turkom, Tatarom, Wołoſzynom, i Kozakom, iako to: Jerzego I. i II. Januſza XI. Chrzyſztofa I. i II. Mileſsia V. i Michała I. Radziwiłłów &c.

1. *w Nieświżu* Mieście Rezydencyonalnym tych Xiążąt ieſt Fabryka Dywanów.

Te wſzyſtkie wzmienione Fabryki, Początek i założenie winne ſą Annie z Xiążąt Sanguſzków Xiężny Radziwiłłowy Kanclerzynie Wielkiey W. X. Litt.

6. *w Słucku* tychże Xiążąt Mieście, iest Fabryka Perska, nayślawnieysza w Narodzie, i zá Granicą dobrze znaiomá, gdzie nie tylko Pasy, Szlaki, ale i w rożnym gatunku bogate robią Materye. (*a*)

— *Zapytania Fabryk J. O. Xcia Czartoryskiego Stolnika Lit: w Korcu Mieście Dziedzicznem Xiążęcym w Woiewodztwie Wołyńskiém.*

1. Farfury, Fabryka bardzo w gatunku zbliżaiąca się do Angielskiéy, pytać o Cenę, Odbyt, liczbę Fabrykantów, Miéysce zdatnéy gliny, i ieżeli iest co Uczniów Kraiowych.

2. Opisanie Miasta porządnego nadaniem Práw przez Dziedzica wolności &c: liczba Mieszkańców własnych i Cudzoziemców.

3.

(*a*) *O! gdyby wszyscy Obywatele na wzór tych dwóch Znakomitych Panów Litt: udzielaiących Wiadomości Publicznéy Fabriki swoie, raczyli postąpić podobnie, z nadesłaniem swoich Fabryk, iakie tylko kto ma, tedy można byłoby wcześnie uformować Tabellę generalną Fabryk Krajowych, końcem pokazania Séymowi następuiącemu, które Fabryki są tak liczne w Kraju, iż onych Towary wystarczyłyby tak dalece potrzebie Krajowéy, że możnaby się obéyść bez sprowadzania z Zagranicy, albo przez zupełny Zakaz wchodzenia onych do Kraju, albo przez zdubeltowanie Cła na wprowadzaiących. — Ośmiadcza więc Autor Dziennika Całéy Publiczności, iż wolne miéysce w tym swym Dziele ofiaruie gratis każdemu na Doniesienie, nie tylo Fabryk, ale i różnych Wiądomości Fabryk tyczących się.*

3. Targi iakie? na co? ile to Miasto iest pograniczne między Wołyniem, á Polesiem Kijowskiém.

4. Fabryki Sukiennéy, pytać o cenę, gatunki, liczbę Fabrykantów.

5. Fabryka Skór doskonała.

6. Piwa przednie, którym w smaku żadne inne nie wyrownaią.

7. w Sterożonie, sławna Gorzalnia, i iéy Handel, Wodką, Wołami, Słoniną.

8. Tamże była Fabryka Kotłów Potaszowych, ale podobno zniesiona.

9. Dziedzic *Korca* zamyśla o Fabryce Porcellanowéy.

10. Handel Drzewem zdatném na koła tamże w *Korcu*, które to Drzewo idzie aż do Cudzych Kraiów.

11. Tamże Kassa sławna na wykraczaiących ludzi, do któréy idą Stroffy, które, tenże Dziedzic *Korca*, obraca na Fundusz PP. Miłosiernych. Z czego ludzkość Dziedzica wnosić można, że tam biciem nie karżą, aby zaś ta Kassa nie była poczytana za tytuł łakomstwa, użycie onéy iest na uczynek miłosierny Bliźnich.

12. Fabryka przednia Płocien, Obrusów, Serwet. Trzebaby się wywiedzieć o sposobie bielenia i Maglów.

13. Fabryka Serów Hollenderskich tamże.

Trzebaby się *Dziennikowi Handlowemu* nadgłosić do Samego Xięcia Czartoryskiego Stlónika W. X. Litt: Dziedzica *Korca*, aby dokładnie rozkazał uczynić Opisanie swoiéy Ekonomii w tymże Xięstwie *Koreckim* Kwitnącéy i chwalebnéy, z czego możnaby wziąść przykład po-

rządnego zagospodarowania: moim zdaniem, gdyby z tego Gospodarstwa Obywatele wzięli przykład, Miasteczka Polskie wyrownałyby co do okazałości Cudzoziemskim.

Tak życzę Dziennikowi — Koryciński *Podsędek Czerniechówski. mpp.*

— *List do Autora Dziennika Handlowego z* Łęczycy *względem Potrzeby wprowadzenia tam Fabryk.*

Patryotyzmowi WW. Mći Pana dogadzaiąc, donoszę, iż odebrałem z względności Jego Exemplarz dla siebie ieden *Dziennika Handlowego*, za który uniżenie dziękuię.

Doniesienia iuż rozdałem, z których Obywatele Województwa tutéyszego zabrawszy wiadomość o dobroci i szacunku tego tak pożytecznego, Dobru Powszechnemu i szczególnemu, Dzieła, zachęcą się do czytania onego.

Wiem, że WW. Mći Panu potrzebne są wiadomości stósowne do Polskiego Handlu i prędszego zbycia Krajowych Produktów.

Téy potrzebie dogadzaiąc, uwiadomiam WW. Mći Pana, że tu w *Łęczycy* znayduie się Kościół prożny po Jezuicki teraz do Prześwietnéy Kommissyi Edukcyinéy należący, tén, gdyby nie schodziło na Entreprenerach Budowli, mogłby bydź bardzo dobrze przysposobiony na różne Magazyny Produktów Krajowych, jako to: Fabryk Zelaznych — Broni — Rurarni — Szabel — Drotarni — Blacharni — Narzędzi Rzemieślniczych — Szkła — Kosów — Meblów. — Do czego attentowania mogliby się znaleśdź ludzie zdatni do dozoru i wszelkiéy wendycyi pe-

pewni i rzetelni w Obrachunkach swoim Powierzycielom. —

Przygotowania pewne gdyby w tym próżnym murze poczynione były, zdałby się na składy Soli lub Szpichlerze Zbóż, w które to Województwo iest obfite.

Wszystkie te podania mogłyby bydź pożyteczne, gdyby tylko była Kompania iedna na kupienie i wyporządzenie tego Kościoła, druga na osuszenie błót, któremi to Miasto iest prawie zewsząd oblane. — Przez co Poczta mogłaby tu bydź wprowadzona, á tém samém naprawiony Trakt z Wielkiéy-Polski lepszy i bliższy będąc na *Łęczycę i Łowicz*, niż na Kutno, Słaków, i Sochaczów — Pomnożyłby Intraty Królewskie, wsparłby tutéyszych Obywatelów, sprowadziłby Rzemieśników, których tu cale prócz Szewców nie ma.

Jest także w Woiewodztwie tutéyszém w *Cybulicach* Dobrach W. IMć Pana Generała Błociszewskiego, Papiernia.

O milę od *Łęczycy*, założona w *Solcy* Fabryka Soli warzonéy przez J. W. Kasztelana Łukowskiego, że teraz nie iest w swoim obrocie, muszą do tego bydź iakie trudności, bo J. W. Kasztelan Łukowski, iest czuły, i pracuiący około Dobra Powszechnego.

Moneta Zagraniczna aby tu swoią wyznaczoną Kurrencyą miała, dopilnowanie Zwierzchności Miéyskiéy w téy mierze Zydów zalecićby trzeba, á od wywozu aby cchronioną została, każdego przez Komory przeieżdzaiącego rewidowaćby należało, gdyż namowione od Kupców, á osobliwie Zydow, niektóre osoby wywożą ie.

Przynaglenie zaś Żydów do oddania téy Monety na przebicie do Miednicy na Polską, znaczniéby téy szkodzie powszechnéy zapobiegło. Jestem przy tém WW. Mći Pana życzliwy Przyiaciel — *Kontroler Tabak Fabrycznych Magazynu w Łęczycy.*

— *Fabrykant prania Cyców, różnych Materyi, i narządzania Koronek znayduie się w Warszaw.*

W Warszawie na Ulicy ogrodowéy we Dworku Ur: Ozorówskiego Nro 825. mieszka Sł: Méynert, który Cyce i różne Materye tak dobrze prać i Kalendrować umie, iż te po praniu zdaią się bydź nowe.

Tudzieśz Koronki narządza, á to tak dobrze, że pierwsze iak nowe, á drugie iakby z Krośienka bydź zdaią.

NB. Fabrykant taki powinien bydź w Kraiu naszym szacowny, i utrzymywany, przez używanie onego do takowych robót, gdyż i za takie bagatele wiele z Kraiu wychodzi pieniędzy.

IV.

o *Transporcie Spławnym.*

— *Uwiadomienie o zdatności Spławu Dniestrowego uczynione* Dziennikowi Handlowemu *przez J. W.* Dziedušzyckiego *Cześnikowicza Koronnego.*

Zamiár Dzieła W. M. Pana iako od każdego dobrégo Patryoty pochwalony bydź powi-

winien, tad odmówić téyże Mu nie mogę, owszem oświadczam mu moią przysługę, w donoszeniu Mu i kommunikowaniu wiadomości; które do tegoż Dzienika przystósowane bydź mogą.

Odbyłem Ja w Roku przeszłym Podroż *Dniestrem* aż do Akiermanu, á z tamtąd Produkta, któremi Statki moie wyładowane były, doszły aż do Stambułu. — Pierwszy tedy z Polaków osobistém doświadczeniem tę Drogę poznałem, tudzież Produkta na Morze czarne wyprowadziłem.

Odbyta bowiem Podroż przez Xięcia IMći de Nassau *Dniestrem*, przyniosła wprawdzie pożytki przez to, iż Ténże od miéysca ruszenia, to iest od Zwańca, aż do Benderu odrysował Mappę *Dniestru.*

Ze iednak tenże próżnym tylko iechał Galerem, i właśnie połowę tylko téy Dniestrowéy odbył drogi, to iest do Benderu, z którego do Akiermanu czyli Białogrodu godzin 96. wodnéy iazdy rachuią, á zatém to, co Podroż Jego nieuskuteczniła, to Ja dopełniłem.

Nie była to zaś mała proba, ponieważ Pszenicy saméy, oprócz innych Produktów, było Korcy 2,500. — Gdy tedy WM. Pan żądać będziesz z Jzurnalu moiego dosyć obszernego, wiadomości niektóre interessuiące i Obserwacye, kommunikować Mu będę. —

Ząda, nie tylko Autor Dziennika, ale i cała Powszechność takowéy Patryotycznéy łaski.

— *Wiadomość Spławności Rzeki* Swiſłoczy *przez Woiewodztwo Miń∫kie płynącéy.*

Miaſto Mińſk ma przez ſrzodek płynącą Rzekę *Swiſłocz* nazwaną, o mil 15. wpadaiącą do *Berezyny*, á ta wpada do *Dniepru*, którą to *Swiſłoczą* możnaby było ſpuſzczać Statki do Cherſonu, gdyby były o mil kilka od Mińſka uprzątnione zawady Groblowe po Dobrach Ziemſkich.

Dobroć ziemi i laſów tutéyſzych nie uſtępuie w niczym opiſaniu Obywatela mieſzkaiącego nad Rzeką *Berezyną*, która ma ſwoie koryto o mil tylko 10. od Mińſka.

— *Na Podlaśiu w Dobrach* Frankowſkiego *Podſtaroſty Mieln: znayduie ſię do przedania ſpławnego, Zyta Korcy do* 4,000.

w Dobrach moich mam do przedania Zyta Korcy do 4000. i Statki na nie gotowe, tak z *Bogu*, iako i *Wieprza* ſpławić można, ktoby zaraz zapłacił. — *Frankowſki Podſtaroſta Mielnic:*

— *Krótkie Uwiadomienie o Zawadach Spławu* Niemna *i* Wilij, *nadeſłane od pewnego gorliwego Obywatela.*

Rzeki naſze Krajowe, nie ſą poprawione w Duktach, á oſobliwie *Niemen*, który wyżéy Grodna przez kręte Warty, i zawalone Dęby, á te nie wyprzątnione, w każdym prawie Roku ſzkodę czyni w rozbiciu Statków: na to zaś wyczyſzczenie wielkiego wcale nie trzeba expenſu, bo tylko w niektórych miéyſcach z dę-

dębów zawalonych oczyścić, á bliſkie brzegów wyciąć. chętnie Handluiący ofiaruią ſię na Podatek proporcyonalny na to.

Wilia cała zawalona okrutnemi Kamieniami, tak dalece, iż oprócz wyżſzych, z ſamego Wilna do Kowna w cyrkumferencyi mil 18. liczą *Rapp* bliſko do 50.

Są tak fatalne *Rappy* na Wilii, iż 100. ludzi muſzą używać do ciągnienia iednego Statku w górę, á na *Niemnie* po 6. Czeladzi do iednéy Wiciny.

Godziłoby ſię dla obu tych Rzek do zluſtrowania użyć Indzinierów i Hidraulików doſkonałych dla odmienienia, gdzieby można, drogi wodnéy i proſtowania onéy.

— *Uwagi pewnego znakomitego Obywatela względem poprawy Spławności Krajowych.*

Miło mi bardzo byłoby bydź pomocnikiem i poſługą do pracy téy, którą Jemu zdało tak chwalebnie zatrudnić. Jakóż nie zoſtaie co dołożyć do pochwał, gdy mam tylko winſzować, że Powſzechność go niemi uwieńcza. Wdzięczność zaś ſzczególnie nad wſzyſtkich, bylebym mógł, radbym dowodzić.

Piſałeś WW. MPan, że miałeś mieć Handlu i Kraiu tutéyſzego opiſanie przez W. *Butrymowicza* Miecznika i Podſtaroſtę Pińſkiego. Pewien więc ieſtem, lubom nie widział opiſania tego, że wiele co dodać nie zoſtaie. Tyle tén Godny Patryota ma i zdatności i wiadomości Kraiu, gdy prawdziwie z przykładem i zadziwieniem wiele pożytecznych wykonał Projektów.

Grobla przez tegoż robiona, ieſt i powinna bydź ſławną, łubo ieſzcze przez wielkość roboty nie ſkończona.

Mamy też w Kraiu drugą przez J. W. *Szczytową* zrobioną przez niedoſtępne błota na trzy mile wielką, z ukroceniem znacznêm drogi, i ubeſpieczeniem nieprzebytych wprzód przepraw. Widać też w całym Kraiu wſzędy doſyć polepſzane drogi, groble miéyſcami porobione, przez które widać wyraźnie uſilność Obywatelów, i obiecywać można, że czas ie zupełnie udoſkonali przynaymniéy w tych miéyſcach, gdzie ieſt podobno, że bez pomocy Skarbu Obywatel zdoła doſtarczyć wydatków.

Handel móy właſny ieſt doſyć ſczupłym, ażeby miał bydź głoſzonym; gdzie on pryncypalnie w Drzewie Dębowym i innych Produktach Kraiowych.

Nie ma tén ſzczególnéy zalety, ani téż może bydź przykładem, gdy ſam mam cél zamierzony, ażebym choć naymniéyſzą, ale zawſze pewną miał cenę, z powodu tego zniżaiąc cenę, uwalniam ſię od Braków Towaru, które częſtokroć nayprzykrzéyſzemi Handluiącym bywaią. A zatém z doſyć pewném zaufaniem go wiodę; prawda, że naytrudniéyſzemi przeprawami, iż Rzeki Pańſkie, Kanał Ogińſki ieſzcze nieſkończony i niepraktykowany dotąd, Rzeki *Szczarę* i *Niemen* przebywaiąc, doſtawiam go do Portu Pruſkiego Memla, którégo że w *Dzienniku* WW.MPana nie znayduię, wiadomość mu moią kommunikować będę.

Rzeka *Niemen* i *Wilia* cały Litewſki Spław utrzymuie, wpadaią w *Haf* nazwany

Od-

Odnogą Morską, którym Statki Rzeczne chodzić nie mogą — Gospodarstwo Pruskie usposobiło przez kopanie Wicinom drogę do Królewca, kędy prawie wszystkie sypne idą Towary. Drewniane zaś, i na Płytach złożone, stawaią na *Hafie*, które potém przez pomoc Kupców, iedne pod Żaglem *Haf* przebywaią, inne zaś rybackie Baty kosztem Kupców zabieraią, i dostawiaią do Memla.

Szczupłe to dosyć Miasteczko znacznie iest teraz Handlem pomnożone, á przez wygodę, że ma Port w Mieście, czego Królewiec nie ma, prawie wszystkie Okręty potrzebuiące drzewa, tam się ładuią, i wszystkie Towary drewniane za Morze iść maiące tam adressuią z całéy Litwy.

Nie znayduie też w *Dzienniku* drugiego Handlownego Miasta i Portu *Lipawa* w Kurlandyi sytuowanego. Nie ma tén, to prawda, Rzeki do siebie spławnéy, ale Port piękny — Okrętów wiele ma przychodzących — Cała prawie Żmudź lądowy Handel utrzymuie do niego, i część graniczących Powiatów.

Jakoż częstokroć lepiéy przedawane bywaią Towary z awantażem dla Handluiących pieniędzy — Wolność od akcyzy, i innemi okolicznościami, *Lipawa* tén prawie naywiększy wzrost winna zakazowi, czyli Kuiakom Króla Pruskiego na Sol i Kawę, którą znacznemi partyami Kupcy nie tylko Warszawy, ale nawet na Wołyń, Ukrainę, wywożąc, dostarczaią.

Wyczytałem pod Artykułem opisania od Rzeki *Teterowy* Exorbitancyą na Towary WW. Sołtanów, i troskliwość WW. MPana, że Pi-

smem

ſmem ſwoim radbyś poprawić i w Obywatelach, i w Rządzie, znoſzenie takowego bezprawia.

W téy okoliczności radbym do ſentymentu Jego ſtósować ſię, ile gdy zły tén przykład tak daleko ieſt rozciągnięty, że chybaby Kommiſsye poprawić mogły zupełnym w całym Kraiu ſkaſſowaniem wſzyſtkich partykularnych Poborów.

— *Uwiadomienie o Spławności* Słuczy i Horyni, *przez* Krafzkowſkiego *Intendenta Skarbu Lit: w Dąbrowicy, uczynione Dziennikowi Handlowemu.*

Pierwſzy raz czyniąc do Dziennika Handlowego odezwę, mam honor Wynalazcy Dzieła tego winny oświadczyć ſzacunek i nie ſzacunek i niektóre Uwagi remonſtrować.

Gdy tu, i razem nad tym mieyſcem mieſzkam, gdzie ſię łączy *Słucz z Horyniem* nie omieſzkiwam, okoliczności Rzek tych okryślić.

W ſzczęśliwie kwitnącym Handlu na Morze Czarne do Portu Cherſońſkiego, był tu Przewodnikiem J. O. Xiąże *Kalixt Ponińſki,* Rzeką *Słuczą,* gdy zeſzłym Latem poſyłał na probę kilkadzieſiąt ſztuk zleżałych w leſie Braków z ſztuk Okrętowych, (*a*) ale i te iak pomyślnie doprowadził Kommiſſant, zapłacili nie źle.

A

(a) *w Tomiku Dziennika na* Lipiec *i* Sierpień *pod Artykułem Spławu. fol:* 388. *Titulo* = Raport o Groblach na Słuczy znayduiących ſię = *że nie ieſt podpiſany przez kogo takowe doświadczenie było czynione, donoſi ſię*

A po doświadczeniu Spławu i rzeczy Handlu tego, zrobił w Cherſonie Kontrakt na Partyą 12,000. Czerwonych złotych wynoszącą. — Prócz tego i więcey Panów uſpoſobia ſię do wzwyż wſpomnionego Handlu, iako to: J. O. Xiąże Stolnik Litt: z Korca Dóbr ſwoich wyſyła Drzewo Okrętowe aż do Marsili; i inni, ale dla łatwiéyſzego tą Rzeką Spławu, potrzeba rózne ułatwić zawady, iako i na Rzece *Horyniu Styrze &c:* — *Kraszkowſki Intendent Skarbu W. X. Litt: Celny.*

VI.

o Tranſporcie Lądowym.

— *Uwagi pewnego Znakomitego Obywatela względem Poprawy Dróg Krajowych.*

Pewien ieſtem że rządząc przez Offi cyaliſtów do wyznaczenia prawnie Moſtowego, iſtotnéy

---

teraz, gdyż w ten czas nie było wiadomo, iż tén Raport, czyli pierwſze Doświadczenie Spławności téy Rzeki, było czynione od Kommiſſanta z pomnionemi Tratwami J. O. Xięcia Kalixta Ponińſkiego — *O! gdyby więcéy było w Kraju Patryotów ryzykuiących Maiątek ſwóy w niebeſpieczeńſtwo na pierwſze Doświadczania bez żądania z Skarbu Publicznego Expenſy, która pewnie że nie prędko uſkutkowana i znaczna byłaby, a czyniąc to Doświadczenie, nie dla ſamego ſiebie, lecz dla całego Publicum drogę otworzył, zapewne mielibyśmy od wſzelkich zawad Handel naſz uwolniony.*

tnéy nie dostrzeże potrzeby, á zagęszczone Pozwolenie Podatkiem swoim przechodzi wszystkie inne gatunki Podatków.

Mamy doświadczenie, że wóz Soli na milach 13. mimo to, że żadnéy w Trakcie nie znaydzie umyślnie robionéy Grobli, któraby do ulepszenia służyła Drogi, ładowany nay-więcéy 8000. Hurmanami Soli kosztuie Złot: Polskich 6.

Doświadczyłem też Ja, że Kamienie Młynowe o mil 3 prowadzone, kosztuiące na mieyscu po Złot: Polskich 24. do tylaż Mostowego kosztowały.

Nie można w Istocie o wszystko samych zawinić Possessorów, w czym może maiący do Aręd przyłączone Żydzi te Dochody, umieią sobie powiększać, ale téż nie można zaprzeczyć, ile przez podobne zdzierstwo Handel cierpieć muśi.

Upatruię Ja, iż nie może bydź, ażeby ktorykolwiek z Possesorów właściwie na tym założył i okazał Dochód, bo spodziewam się, iż ieśli nie sam, to Poddani Iego opłacaiąc podobnie na innych mieyscach używany Pobór, i Wziątek wyłożyć muszą.

Powtóre, znayduię prawie to powinnością, ażeby Possesor w Gruntach swoich miał Drogi dobrze urządzone.

Na ostatek wykład tén nie zostanie bez nadgrody, gdy za ulepszeniem Traktu, Propinacye powiększone bonifikować przyzwocie będą.

Może szczęśliwym będziesz WW.MPan, ulepszyć Pracą i Pismem swoim tén dla Kupców ucisk, miłoby też Mi nadto było słyszeć Jego poprawę. — Zo-

Zostawuię Sobie innemu czasowi w innych Okolicznościach Jemu Doniesinie, i z chęcią pozwoloną mieć chcę Kommunikacyą. —

— *Doniesienie tegoż* Kraszkowskiego *o potrzebie Poczty na Polesiu, i gotowey już Grobli na 3. mile długiey przez J.W.* Szczytową *usypaney około Kozangrodka.*

Nayprzód iest konieczną potrzebą, aby Poczta Litewska iako do Handlu wiele pomagaiąca, w Regularność opatrzona była, Postylionami Konnemi odsyłana, á nie pieszemi, tudzież aby porządnie cyrkulowała, nie tak iak dotąd dzieie się, iż od mil 30*stu* dwa Tygodnie czasu zabiera.

Na Wołyń, Ukrainę, i Podole, nayprościey wypada z Litwy przez Pińsk, i Dąbrowicę, á nie przez cały Kray, iak się doświadcza, gdy Listy adresowane z Litwy przez Warszawę, Lublin, Krasnystaw, ledwie w Tygodni 4*ry* na Wołyń swoich dochodzą Właścicielów, które w Tygodniu przez Pińsk na Wołyniu, á w półtora na Ukrainie stawać mogą. —

Tym także Traktem na Dąbrowicę, gdzie się kończy Granica Litewska, nayprościey przejeżdżać można na Wołyń, Podole, i Ukrainę, z Litwy, ile że już iest sposobność Przejazdu, gdy J.W. *Szczyttowa Kasztellanowa* na Błotach Pińskich dla swoiey i Publiczney Wygody na całe 3. mile usypała Groblę w Dobrach swoich około Miasteczka *Kozangrodka.* (*b*) I w samey

(*b*) *Ta Grobla ieśli nie łączy się z Groblami Butrymowiczowskiemi o których w* Dzienniku *na* Lipiec *i* Sierpień, *fol:* 393. *iest doniesio-*

mey rzeczy dosyć tu iuż Panów Litewskich widziemy, á naywięcey w czasie Kontraktów Dubieńskich.

Kraszkowski Intendent Skarbu W. X. Litt: Celny.

Autor Dziennika Handlowego *odebrawszy takowe Doniesienie, á znalazłszy względem Wyrazów Poczty niektóre swe skrupuły, uczynił odezwę do Donoszącego, na co odebrał nastepuiącą odpowiedź.*

z Dąbrowicy 1776. *Grudnia* 20.

„ Na odezwę Autora Dziennika Handlo„ wego, mam honor niniéyszą dać Rezolucyą. „ — Rzecz która się stósuie do pożytków Kra„ ju, nie powinna żadnéy w Obywatelu przez „ Interess czynić uwagi, ale co serce i myśl „ na Dobro Oyczyzny dyktuie, podług wła„ snego przekonania mówić: z tym się i Ja „ oświadczam, iż co raz napisałem, utaić nie „ chciałbym, wolno zaś będzie Publiczności, „ moie ieżeli fałszywe zmazać zdanie. W „ Skutku iednak tych przełożeń moich co do „ Poczty, i Powiat Piński zdarzyłby sobie po„ myślność, á Brygarda Petechorska Konstytu„ iąca w Pińsku, w odsyłaniu częstém przez Lu„ ki swoie, swoich i całego Powiątu Listów, „ uczułaby ulgę. „

Kraszkowski mpp.

— *Opi-*

---

no, albo przynaymniéy iaki ona Trakt formować może, bo ieśli łączy się z Groblami Butrymowiczowskiemi, tedy ten Trakt Groblowy byłby iedén z naysławniéyszych w Kraju, w czem trzebaby Publiczność oświecić.

— *Opiſanie Traktu z Dąbrowicy na Wołyń, Ukrainę, Podole przez tegoż Gorliwego Obywatela J. P. Kraszkowſkiego.*

Gdym ſię zaś doczytał w Dziele Autora Dziennika Handlowego o Traktach Litewſkich aż do Dąbrowicy ku Granicy Wołyńſkiéy, nie omieſzkiwam z tego miéyſca Dąbrowicy z Granicy Litt: dalſzy prowadzić Trakt. — Jeden na Wołyń, na Ukrainę drugi, ile żem go Sam umyślnie doświadczał, iak naybliżéy. i iak naylepiéy z Litwy, á to z wyraźnego Mi zalecenia J.O. Xięcia Podſkarbiego W.W.X. Litt.

Pierwszy Trakt na Wołyń.

z Miaſta Dąbrowicy do Miaſta Dubna.

Do Miaſteczka	Bereznicy Mil	2.	Efficit 18.
Do — —	Stepania —	4.	
Do — —	Derazni —	5.	
Do — —	Klewania —	2.	
Do Miaſta	Dubna —	5.	

NB. Dubno ieſt śrzodkiem Wołynia, początkiem Traktu na Podole.

Drugi Trakt na Ukrainę.

z Dąbrowicy do Miaſta Berdyczowa.

Do Miaſteczka	Sarn Mil	4.	Efficit 34.
Do = =	Bereznego	5	
Do = =	Sielifzcz	3.	
Do Miaſta =	Korca	3.	
Do = =	Zwiahla	4.	
Do = =	Zytomierza	11.	
Do = =	Berdzczowa	4.	

NB. I tu z Berdyczowa początek Ukrainy. — Tén zaś Trakt gdy tylko dla Kupców, że krót-

krótszy bydź może, przyłączam drugi wygodnieyszy na Pocztową iazdę, lecz dalszy kilko milami, iako to:

Na	=	=	Sarny.
Na	=	=	Bereznę.
Na	=	=	Sieliszcze.
Na	=	=	Międzyrzecz.
Na	=	=	Sławatę.
Na	=	=	Zasław,

Nota. *Autora Dziennika, trzebaby i w tém oświecić Publiczność, ieśli te Trakty namienione dopiero, są tak wygodne, iż można byłoby tamtędy Pocztę uformować, bo gdyby nie było tam iakich ważnych przeszkod, za cożby Rząd Pocztowy nie uformował tam Poczty.*

Te Trakty dopiero namienione złączywszy z Traktami przez W^o^ Butrymowicza *uczynionemi, a znayduiącemi się w Dzienniku* fol: 393. *można będzie na wszystkie strony mieć już tam Trakty, gdzie w niektórych stronach od Wieków nie były.*

VI.

o *Jarmarkach i Kontraktach Krajowych*

— *Tabella Jarmarków niektórych przypadaiących w Lutym* 1787. *porządkiem Dat ułożona.*

Dnia 2. Lutego, to iest na Nayświętszą Pannę Maryą Gromniczną Jarmark w *Janowie* Wojewodztwie Ruskiém pod Panowaniem Au-stry-

DONIESIENIE

o Treści Materyi Dziennika Handlowego drugiego połrocza 1786.

LIPIEC i SIERPIEN

(1) III

tak

WRZESIEN i PAZDZIERNIK.

Tabella Targów, Cało-Krajowych na Miesiąc Listopad i Grudzień, Roku 1786.

Prowincye	Numera	Miasta	Miary Sypkie	Zyta Zło:	Zyta Gr:	Pszenicy Zło:	Pszenicy Gr:	Jęczmie Zło:	Jęczmie Gr.	Owsa Zło:	Owsa Gr.	Grochu Zło:	Grochu Gr.	Jagieł Zło:	Jagieł Gr.	Krup Jęczmie: Zło:	Krup Jęczmie: Gr.	Krup Gryczan: Zło:	Krup Gryczan: Gr.	Siemie lniane Zło:	Siemie lniane Gr.	Siemie konopne Zło:	Siemie konopne Gr.	Zło:	Gr.
Wielko-Polska.	1	Poznań	Korzec	10	—	18	—	6.	—	4.	15.	18	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	2	Kalisz	Wirtel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3	Gniezno	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	4	Sieradz	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	5	Piotrków	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	6	Łęczyca	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	7	Brześć Kujawski	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	8	Inowrocław	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	9	Płock	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	10	Warszawa	Korzec	13.	—	18.	—	8.	15.	6.	—	18.	—	30.	—	14.	—	22.	—	—	—	14	—	—	—
	11	Ciechanów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	12	Rawa	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	13	Wschowa	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mało-Polska.	14	Kraków	Korzec	11.	10.	14.	—	9.	15.	4.	15	13.	10.	28.	18	16.	—	19	6.	19	6.	12	20.	—	—
	15	Sandomierz	Korzec	10	15	13	15.	8.	—	4.	—	12	—	24	—	16	—	16	—	10	20.	6.	20.	—	—
	16	Radom	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	17	Żytomierz	Korzec	10	—	12.	15.	7.	15.	4.	—	12.	—	14.	—	—	—	14	—	14	—	12	—	—	—
	18	Chełm	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	19	Łuck	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	20	Lublin	Korzec	12.	—	18.	—	6.	—	5	—	—	—	30.	—	14.	—	18.	—	—	—	—	—	—	—
	21	Kamieniec Podolski	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	22	Nowykonstantynów	Korzec	8.	—	12	—	5	—	3.	—	—	—	18.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	23	Winnica	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	24	Niemirów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	25	Tulczyn	Korzec	4.	15.	8.	—	3.	15.	2.	—	—	—	13.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	26	Korsun	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	27	Berdyczów	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	28	Bielsk	Korzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	29	Białystok	Korzec	13.	15.	15.	[illegible]	8	[illegible]	4.	[illegible]	10	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Litewska.	30	Wilno	Beczka	57.	—	80.	—	40.	—	24.	—	57.	—	70.	—	56.	—	52	—	60.	—	36.	—	—	—
	31	Oszmiana	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	32	Lida	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	33	Wiłkomierz	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	34	Brasław	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	35	Grodno	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	36	Kowno	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	37	Rosienie	Pur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	38	Szawle	Pur	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	39	Połock	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	40	Nowogrodek	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	41	Słonim	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	42	Bobruysk	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	43	Brześć Litewski	Szanek	10	—	14.	—	7.	—	5	—	10.	—	18.	—	15	—	16	—	13.	—	—	—	—	—
	44	Dąbrowica	Korzec	8	—	13	—	—	—	3.	10.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	45	Mińsk	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	46	Mozyr	Beczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	47	Rzeczyca	Beczka	—																					

Numera	Miasta	Miary Ciekące	Oleiu Zło:	Oleiu Gr.	Wódki Okowitki Zło.	Wódki Okowitki Gr.	Masła Zło.	Masła Gr.	Miodu przaśne Zło.	Miodu przaśne Gr.	Wagi większe	Pota kotło. Zło.	Pota. koryt. Zło.	Wosk. Zło.	Łoiu topio. Zło.	Łoiu nie to. Zło	Chmielu Zło
1	Poznań	Gar:	4.	15.	3.	15.	6.	—	—	—	Kam:	—	—	57½.	21	17	—
2	Kalisz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—	&c.	—	—	—	—	—	—
3	Gniezno	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
4	Sieradz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
5	Piotrków	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
6	Łęczyca	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
7	Brześć Kujawski	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
8	Inowrocław	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
9	Płock	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
10	Warszawa	Gar	5.	—	4.	15.	6.	—	—	—		—	—	64.	19.	14.	—
11	Ciechanów	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
12	Rawa	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
13	Wschowa	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
14	Kraków	Gar.	5.	—	5.	—	—	—	—	—	Dto	—	—	63.	—	—	—
15	Sandomierz	Gar	3.	22.	6.	—	6.	—	8.	—	Dto.	—	—	64.	20.	15.	—
16	Radom	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
17	Żytomierz	Gar.	3.	15.	—	—	—	—	—	—	K40.f.	—	—	70.	16½.	12½	—
18	Chełm	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto.	—	—	—	—	—	—
19	Łuck	G.K	—	—	—	—	—	—	—	—	Dto	—	—	—	—	—	—
20	Lublin	Gar	4.	—	—	—	8.	—	—	—	Dto	—	—	59.	24.	18.	—
21	Kamieniec Podolski	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—	K36 f.	—	—	—	—	—	—
22	Nowykonstantynów	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	14	—	—
23	Winnica	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
24	Niemirów	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
25	Tulczyn	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	16.	13.	—
26	Korsun	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
27	Berdyczów	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
28	Bielsk	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
29	Białystok	G.K	—	—	3.	—	—	—	9.	—	k40.f.	—	—	70.	—	16	18.
30	Wilno	G.D.	7.	—	3.	20.	—	—	—	—		—	—	66.	26.	18	9.
31	Oszmiana	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
32	Lida	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
33	Wiłkomierz	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
34	Brasław	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
35	Grodno	G.D.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
36	Kowno	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
37	Rosienie	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
38	Szawle	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
39	Połock	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
40	Nowogrodek	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
41	Słonim	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
42	Bobruysk	Gar	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
43	Brześć Litewski	Gar	4.	—	3.	—	3.	10	9.	—		—	—	74.	18.	16	16.
44	Dąbrowica	G.D	—	—	—	—	—	—	—	—	k50.f.	—	—	—	—	—	—
45	Mińsk	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
46	Mozyr	Gar.	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—
47	Rzeczyca																

Numera	Miasta	Anyżu Zło.	Wełny ordyn. Zło.	Wełny przed: Zło.	Lnu Zło.	Konopi. Zło.	Wagi mnieysze.	Słoniny Zło.	Słoniny Gr.	Szczeciny Zło.	Szczeciny Gr	Wagi naywiększe	Żelaza. Zło:	Miedzi. Zło:	Galmana. Zło:	Zło:	Sztuki.	Wołów. Zło:	Baranów. Zło:	Skór Jałowych Zło:	Skór Wołowych Zło:
1	Poznań	15.	40.	48.	12.	10.	Fun:	—	—	—	22.	Cetn:	32.	—	12.	—	Szt:	—	—	—	19.
2	Kalisz	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
3	Gniezno	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
4	Sieradz	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
5	Piotrków	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
6	Łęczyca	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
7	Brześć Kujawski	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
8	Inowrocław	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
9	Płock	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
10	Warszawa	—	28.	—	12.	10.	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	108.	7.	—	18
11	Ciechanów	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
12	Rawa	—	—	—	—	—	Fun:	—	—	—	—	Cetn:	—	—	—	—	Szt:	—	—	—	—
13	Wschowa	—	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—	&c:	—	—	—	—
14	Kraków	—	25.	—	—	14.		—	18.	—	22.	Cetn:	—	—	—	—		—	—	—	16.
15	Sandomierz	—	24.	—	—	—		—	—	—	—	Cetn:	32.	—	—	—		90.	7.	10.	13.
16	Radom	—	—	—	—	—		—	—	—	—	&c:	—	—	—	—		—	—	—	—
17	Żytomierz	10½.	—	—	7.	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	6	7.
18	Chełm	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
19	Łuck	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
20	Lublin	14.	45.	54.	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	11.	15.
21	Kamieniec Podolski	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
22	Nowykonstantynów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
23	Winnica	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
24	Niemirów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
25	Tulczyn	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
26	Korsun	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
27	Berdyczów	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
28	Bielsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
29	Białystok	30.	30.	—	—	—		—	—	—	22.		—	—	—	—		—	—	8.	13.
30	Wilno	11.	8.	16.	12.	7.		—	15	—	16.		—	—	—	—		—	—	—	—
31	Oszmiana	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
32	Lida	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
33	Wiłkomierz	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
34	Brasław	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
35	Grodno	—	—	—	—	—		—	15.	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
36	Kowno	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
37	Rosienie	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
38	Szawle	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
39	Połock	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
40	Nowogrodek	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
41	Słonim	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
42	Bobruysk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
43	Brześć Litewski	16.	24.	32.	—	11.		—	15.	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
44	Dąbrowica	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
45	Mińsk	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
46	Mozyr	—	—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—		—	—	—	—
47	Rzeczyca																				

Numera.

Dla tego Numera przy Miastach są położone, ażeby każdy chcący wiedzieć Podpisy zaświadczaiące pewność Ceny Targowéy, którego Miasta, lub szczególnieysze uwiadomienia o tych Produktach, które w Tabelli umieścić się nie mogły, łatwiéy mógł trafić podług Numerów o takowe zainformowanie, znayduiące się w samém Dziele Dziennika Handlowego.

Miary.

Korzec Warszawski ma Garcy	32.
Wirtel Kaliski ma Garcy	16.
Beczka Litewska ma Garcy	144.
Szanek Brzeski Litewski	niedoniesiono.
Pur na Żmuydzi	niedoniesiono.
&c: &c:	
Garniec Kahalny w Łucku ma Kwart Królewskich	9.
Garniec Kahalny w Białym Stoku ma Kwart Królewskich.	5.
Garniec Dubeltowy w Wilnie i Grodnie, wiele ma w sobie, prosiemy uwiadomienia.	

NB. Ktoby o innych Miarach doniósł, tedy w tém mieyscu w następuiących Miesiącach, będzie drukowano.

Wagi.

Kamień w Koronie od Funtów	32.
Kamień w Litwie od Funtów	40.
Cętnar Polski ma Funtów	160.
Terch Ruski ma w sobie Kamieni	5.
Oko Tureckie ma Funtów	3.
Kamień Ok Tureckich	12.
Pud Moskiewski trzyma Funtów	40.
Pudów 10. trzyma Kamieni Polskich	12½.
Pudów 20. trzyma Kamieni Polskich.	25.

NB. Ktoby o innych Gatunkach Wagi doniósł, tedy w następuiących Miesiącach, w tém mieyscu będzie drukowano.

Proporcya Funtów Warszawskich, do Funtów Miast Portowych.

100. Funtów Warszawskich

Czyni.

90. Rygskich.
100. Królewieckich dawnéy Wagi.
80. Dto nowéy Berlińskiéy,
86. Gdańskich.
92. Chersońskich.
89. Elbląskich.

Podpisy zaświadczaiące pewność Targów Kraiowych.

No	
1.	Poznania, Miasto Poznań.
10.	Warszawy. Wiesiołowski Instygatór Taxowy, Juryzdykcyi Marszałkowskiéy Koronnéy.
14.	Krakowa. Imieniem Magistratu Zeidler Pisarz Prow:
15.	Sandomirza. Fabiański Prezydent Sand:
20.	Lublina. Makarowicz Prezydent Miasta Lublina.
25.	Tulczyna. Wilski Poczmistrz J.K.Mci Tulczyński.
29.	Białego-Stoku. Topolski Poczm: J.K.Mci Białego:
30.	Wilna. Przemieniecki Woyt Wileński.
43.	Brześcia Litewskiego. Tarnowiecki Lantwóyt Sądowy Miasta J.K.Mci Brześcia Litewskiego.

Kurs różnego Gatunku Złota w Polszcze.

Czerw: Złt: Hollenderskie Złt: 18.	Czer: Złt: Szwedzkie Złt: 16. gr: 8.
Czerw: Złt: Węgierskie pod imieniem Kremnickich - Złt: 18.	Cz: Złt: Moskiewskie Złt: 16. gr: 8.
Czerw: Złt: Cesarskie - Złt. 18.	C Zł: Rzym: czyli Pap: Złt: 16 gr: 8
Czerw: Złt: Polskie - Złt: 18.	Suweryny Austry: Złt: 51. gr: 12.
Czerw: Złt: Salisburskie - Złt: 18.	Suweryn Hiszpań: Złt. 50.
Czerw: Złt: Saskie - Złt: 18	Frydrychs Dor Prus: Złt: 30.
Czerw: Złt: Pruskie - Złt: 18.	Imperyał Moskiew: Złt: 59. gr: 6
Czerw: Złt: Weneckie - Złt: 18.	Chrystyan Dor Duń: Złt: 30.
Czerw: Złt: Florenckie - Złt: 18	Zwyczayny Czerw: Złt:
Czerw: Złt: Medyolańskie Złt: 18.	Duński Courant - Złt: 13. gr: 9
Czerw: Złt: Genueńskie - Złt: 18	Luidor nowy Franc: Złt: 34. gr: 16
Czerw: Złt: Duńskie - Złt: 18	Luidor stary Francu: Złt: 36. gr: 15
Czer-	Pistole Hiszpański Złt: 31. - -

TABELLA TARGOW ZAGRANICZNYCH, NA MIESIĄC LISTOPAD i GRUDZIEN, ROKU 1786.					
Nazwiska Gatunków.	w CHERSONIE,	RYDZE,	KRÓLEWCU,	ELBLĄGU,	GDANSKU.
	Czetwierc Rubli. Kop:	Łaszt: Talar.	Łaszty - Złł: B. M.	Łaszt. - Złł: B. M.	Łaszty Złł: B. M.
Zyta - - - - -	- - - 1. - 30.	od Fun: 115. 118. 50.	Dto o Szefli: 110. 205.	- - 118. do 200.	od f: 12. do 123. 139. 140.
Pszenicy - - - - -	Dto - - 3. - 10.	o 48. Lopach - 60.	Dto o Szefli: 127. 300.	- - 240. do 280.	Łaszt. - 300. do 312.
Dto Białéy - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - 275. do 285.
Dto Pstréy - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - 265. do 280.
Dto Czerwonéy. - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - 150. do 165.
Jęczmienia - - - -	Dto - - 1. - 25.	Łaszt o 48. Lopach - 34.	Dto o Szefli: 92. 135.	- - - 140. 145.	Łaszt. - 90. do 105.
Owsa - - - - -	Dto - - 1. - -	Dto o 60. Lopach - 26.	Dto Dto - 90. 100.	- - 80. - 90.	- - -
Grochu - - - - -	Dto białego 3. - 10.	- - - - - -	- -	- 200. do 240.	- - -
Dto Lepszego - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Bobu - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Gryki - - - - -	Dto - - 1. - 80.	- - - - - -	- -	- 140. 145.	- - -
Słodu - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - 295.	Łaszt. - 500. do 540.
Jagieł - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Krup Jęczmiennych - -	Dto - - 3. - 10.	- - - - - -	- -	- - - 185. 182.	Dto - 400. do 420.
Dto Gryczanych - - -	Dto - - 2. - 90.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dto Owsianych - - -	Dto - - 2. - 90.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Siemienia Lnianego - -	Dto - - 3. - 50.	Beczółka - Mark. - 33.	Beczka - - - 12.	- - -	- - -
Dto Konopnego - - -	Dto - - 3. - 50.	Dto - Dto - 26.	Dto - - - - 8.	- - -	- - -
Szocewicy - - - -	Dto - - 2. - 25.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Maku. - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Gorczycy - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	Ka; à f. 20. Złł: 5. do 6.	- - -
Anyżu - - - - -	Pud. ordyn: 1. - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Kminu - - - - -	Dto - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Masła - - - - -	Dto w bar: 3. - 50.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Żelaza Ordynaryinego -	Dto - - 1. - 15.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Oleiu Lnianego - - -	Dto - - 2. - 60.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dto Konopnego - -	Dto - - 2. - 50.	- - - - - -	Ama - - - 115.	- - -	- - -
Dto Rzepakowgo - -	Dto - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Porażiu - - - - -	Dto - - 1. - 20.	- - - - - -	Szyffunt - - 138.	Beczka - - -	- - -
Porażiu Węgierskiego -	- - - - - -	Szyffunt - - - - 13.	Dto - - 70.	Szaff: Tal: - 20. 22.	SzaffuntTall: 18. do 20.
Dto Korytowego - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	Dto. Dt. 15. 16.	Dto Dto - 17. 18.
Smoły do Okrętów -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dto ordynaryinéy - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Wosku - - - - -	Dto - - 14. - 50.	Szaff: - - 97.	Kamień - - 40.	Ka: od f. 33. Złł: 39. 40.	- - -
Miodu Prasnego - -	Dto 1. dobrot 4. - 25.	- - - - - -	- -	- - -	Kam: Złł: B.M. 6.
Łoiu topionego - - -	Dto - - 2. - 50.	Dto - - - - 28.	- -	- - -	- - -
Dto nie topionego - -	Dto - - 2. - 10.	- - - - - -	- -	- - -	Kam: Złł: B.M. 5. do 6.
Chmielu - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Wełny dobréy - - -	Dto. białey 1. - 40.	- - - - - -	- -	Kam: od Fun: 33. Złł: 19.	- - -
Dto podleyszéy - - -	Dto. czarnéy - - 90.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Lnu - - - - - -	- - - - - -	Rakiſki - Szaf: - 22.	Kamień - 9½.	Przed: K: f: 33. Złł: 7½. do 8.	- - -
Konopi - - - - -	- - - - - -	Szyfunt. - - 12½.	Dto - - 6½.	- - -	- - -
Słoniny - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Szczeciny - - - -	Dto 1. dobro: 12. - -	- - - - - -	Funt Groszy - 20.	- - -	Funt Gro: B. M. 11. 12.
Saletry - - - - -	Dto niesaf: 4. - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Tytiunu - - - - -	Dto ukra: 1. - 80.	Dto - - - - 10.	- -	- - -	- - -
Wołów - - - - -	Dto - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Mięsa solonego - - -	Dto - - 1. - 25.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Skor Wołowych surowych.	Sztuka such: 1. - 50.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dto Cielęcych - - -	Dto - - - - 36.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dto Kozłowych - -	Dto - - - - 50.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dto Baranich - - -	Dto - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dto Zaieczych ordynar: -	Sztuk 100. 20. - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Gorzałki 1. dobroci. -	Wiadro - 5. - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Soli białéy - - - -	Pud - - - - 24.	Łaszt od 18. Beczek 23.	- -	- - -	- - -
Dto czarnéy - - -	Dto - - - - 26.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Mydła - - - - -	Dto - - 2. - 90.	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Śledzi. - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	12. Beczek Tall: - 67.	Sle: Szwe: 13. do 14. Tal:	- - -
Kawy - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Cukru. - - - - -	- - - - - -	- - - - - -	- -	- - -	- - -
Dalsze gatunki Ceny Chersońskiéy, dla obszerności swoiéy nie umieszczone w Tabelli, znayduią się w samém Dziele tego Tomiku, pod Artykułem Targów Zagranicznych.		*Na te Miesiące Cena nie iest odmieniona, bo Targ nie nadesłany.*	*Na te Miesiące Cena także nie iest odmieniona, bo Targ nie nadesłany.*	*Cena na te Miesiące nie iest odmieniona, bo Targ nie nadesłany.*	*Takowa Wiadomość Targu od Konsula Gdańskiego nie nadesłana.*
Miary, Wagi, i Kurs Pieniędzy w Chersonie. 16. *Czetwierci czyni* - 1. *Łaszt Amszterdamski.* 1. *Bierkowiec czyni* - 10. *Pudów.* 1. *Pud czyni* - - 40. *Funtów.* 100. *Naszych Funtów czyni* - - - 83. *Amszterdamskich.* 1. *Sążeń trzyma* - 3. *Arszyny.* 1. *Arszyna* - - - 16. *Verschocks.* 100. *Arszynów czyni* - 103. *łokci Amszterdamskich.* 12. *Wiader* - - - 1. *Aam Amszterdamski.* 1. *Rubel* - - - 100. *Kopiików.* 1, *Kopiika* - - - 2. *Grosze Miedz: Polskie.*		*Łaszt czyni Szyffun:* 12. *Beczułek* 24. *Lopów* 48. *Funtów* - - 4800. *Szyffunt Lopów* - 4. *Lop Funtów* - 100. *Talar waży Gr: Ryg:* 90. *Czer: Zło: Tala:* 2, *Gr.* 12.	*Łaszt trzyma Beczek* 24. 56½. *Szeflów, albo Korcy.* 240. *Wiertlów, albo Cwi:* *Dukat czyni Złotych* 9. *albo trzy Talary.* *Złoty czyni Groszy* 30.	100. *Funtów Warszawskich, Czyni* 89. *Funtów Elblągskich.*	*w Amsterdamie Łaszt Pszenicy i Zyta przedaie się wyżéy* 4. *i* 5. *Dukat[illegible], niżeli w Gdańsk[illegible]*

ſtryackiém, w gruntach dobrych, z wielkiemi Stawami, od Lwowa mil 3. leżącym.

D. Tegoż. Także na Nayświęt: Pannę Maryą Gromniczą. Jarmark w *Bozmie.*

D. Tegoż. Także na Nayś: Pannę Maryą Gromniczną. Jarmark w *Pradze.*

D. Tegoż także na Naysw: Pannę Maryą Gromniczną, Jarmark w *Samborze* Województwie Ruſkiém pod Panowań: Auſtry: ſławnym Zupami Soli warzonéy, leżącym w górach nad Rzeką *Nieſtrem* o mil 4. od Drohobyczy. od Przemyśla 6. od Lwowa 10.

D. Tegoż. Taż na Naysw: Pannę Marya Gromnicz: Jarmark w Mieście *Szneidemul* zwaném.

D. 3. To ieſt na S. Błażéy Biſkup, Jarmark w *Kraſyłowie* w Woj: wołdz: Wołyńſkiém, dosyć porządnym, leżącym w równinie nad Rzeką *Słuczą* po niżéy Paſylii.

D. 4. W Niedzielę po N. P. M. Gromniczńéy Jarmark w Mieście *Szlichtinſcheim* nazwaném.

D. 5. To ieſt w Poniedziałek po N. P. M. Gromnicznéy Jarmark w *Lublinie* Mieście Stołeczném Wdztwa Lubelſkiego, maiącym Kadencyą Trybunalſką, Handlownym, nad Rzeką *Byſtrzycą*, leżącym w gruncie dobrym, od Krakowa mil 30. od Lwowa 28. od Warſzawy 24.

D. 6. To ieſt na S. Dorotę, Jarmark w *Saborowie.*

D. Tegoż. Także n S Dorotę, Jarmark w Mieście *Szmecka.*

D. Tegoż. Także na S. Dorotę, Jarmark w Mieście Zdunie.

D. 7. Podług Kalendarza Rzymſkiego, á podług Kalendarza Ruſkiego 27. Stycznia Jarmark czteroniedzielny w *Hłucku, i Bobrowickach* na Wśi w Woiewodźtwie Nowogrozkiém.

D. Tegoż. To ieſt: w dzień S. Romualda, Jarmark w Mieście *Suwalki.*

D. 18. Na Niedzielę Zapuſtną, przez 5. dni trwaiący Jarmark w *Drzewicy* Wojewodztwie Sandomirſkiém, Powiecie Opoczyńſkiém, między *Radomiem* i *Piotrkowem*, ſławném Rudami Zelaznemi, Fabryką Paſſów dosyć znaczną gdyby była w ſwym utrzymywana ſtanie, i innemi Towarami, z wſzelką wolnością dla kupuiących i przedaiących.

D. Tegoż. Także na Niedzielę Zapuſtną, Jarmark w Mieście *Siedliszczu.*

D. Tegoż. Także na Niedzielę Zapuſtną, Jarmark w Mieście *Słuma.*

D. Tegoż. Także na Niedzielę Zapuſtną, Jarmark w *Wilkowie.*

D. 19. To ieſt w Poniedziałek po Niedzieli Zapuſtnéy, Jarmark w Mieście *Braetz* zwaném.

D. 21. Na Popielec, Jarmark w *Jaroſławiu*, Woiewodztwie Ruſkiém, pod Panowaniem Auſtryackiém, piękném i znaczném Mieście, Domu Xiążąt Czartoryiſkich.

D.

D. 22. We Czwartek po Niedzieli Zapustnéy, Jarmark w *Xiężu*.

D. Tegoż. Takoż we Czwartek po Niedzieli Zapustnéy, Jarmark w *Zarnie*.

D. 25. Na Niedzielę Wstępną, Jarmark w Mieście *Kaydan* zwaném.

D. Tegoż. Takoż na Niedzielę Wstępną, Jarmark w *Poznaniu* Mieście Stołeczném Woiewodztwa Poznańskiego, dawném i wielkiém, prowadzącym znaczny Handel, leżącym nad *Wartą* przy uyściu *Prośny*, od Kościany mil 7. Miedzyrzecza 15. Wschowy 11. Lesna 10. Krakowa 50. Warszawy 40.

D. Tegoż. Takoż na Niedzielę Wstępną, Jarmark w *Widawie* Wojewodztwie Sieradzkiém, nad Rzeką *Grabią*, o mil 8. od Piotrkowa.

D. Tegoż. Takoż na Niedzielę Wstępną, Jarmark w *Częstochowie* Woiewodz: Krakowskiém, leżącéy nad Rzeką *Wartą*. od Krakowa mil 20.

D. 26. Po Niedzieli Wstępnéy w Poniedziałek, Jarmark w *Kempnie*. (c)

N 2 — Jar

(c) *To tylo zkilkunastu Jarmarków Tabella Datami ułożoną, á iak pię'ną wygodę czynić może Publiczności, á cóż dopiero! gdyby wszystkie cało-Krajowe doniesione były, i porządkiem Datt ułożone, wyrazić niepodobna, iaka to Wygoda dla Handluiących byłaby! gdyby mógł każdy za iednym oka rzuceniem, widzieć zaraz, kiedy? gdzie? iakie? i na co Jarmarki przypadaią? — Jeśli więc tén wynalazek*

— *Jarmarki w Miastach Xiążęcia* Sapiehy *Kanclerza W. Litt:*

1. **M**iasto *Zelwa*, w Powiecie Wołkowyskim, nad Rzeką tymże imieniem *Zelwa* zwaną położone, mil 3, od Wołkowyska, od Warszawy mil 40. w którym prócz co tygodniowych Targów, Jarmark walny czteroniedzielny zaczyna się dnia 4. Augusta, i trwa nieprzerwania przez cały Miesiąc.

Liczba Kupców przyieżdzaiących z Warszawy, z Lublina, Lwowa, i wszystkich mieysc Portowych, nadto z Miasta Moskwy, Królewca, Chocima, z Państw Tureckiego, Rossyiskiego, i wszystkich niemal Zagranicznych, do pięciu set i więcey wynosi.

Tu dostanie wszystkich Towarów, ponieważ według świadectwa samychże Kupców, drugi iest Jarmark po Lipskim, Koni rozmaitego gatunku do kilku tysięcy zawsze bywa, między któremi Stado Xięcia IMći Kanclerza z Angielskich, Tureckich, Duńskich, Neapolitańskich, i wszystkich, z Zagranicznych Ogierów złożone, do 1000. więcey Sztuk przodkuie, i do sprzedania bywa.

Kramy w kwadrat szeroko murowane w liczbie więcey dwuchset, lecz taki Kupców bywa zawsze nacisk, że ledwo po Domach mieścić się mogą.

Wolność, wygoda, i bespieczeństwo dla wszystkich iest zachowana.

2.

---

podobać się będzie Publiczności, niechże dołoży się z swey strony, w nadesłaniu Wiadomości o wszystkich całego Kraju Jarmarkach, bo Autor nie mogąc bydź na wszystkich Mieyscach, nie może wiedzieć wszystkiego.

2. Miasto *Wysokie* Litt: w Woiewodztwie Brzeskiém Litt: o mil 5. od Brześcia Litewskiego położone, od Warszawy mil 23.

Targi w nim bywaią liczne co tydzień dwa razy.

Prócz tych, Jarmark dwu Niedzielny zaczyna się na S. Jakób, czyli 25. Julij.

Zieżdżaią się nie tylko Kraiowi, iako to: Warszawscy, Lubelscy &c: ale też i Zagraniczni, Kupcy ze wszystkiemi Towarami: iako to: z Materyami, Suknami, Płutnami, Futrami &c.

Prócz tego, Bydła i Koni wielka część zawsze znayduie się, á szczególniéy z Stada Xcia JMći Kanclerza do kilkuset sztuk zawsze stoiącego, z Ogierów Tureckich, Angielskich, Neapolitańskich, Duńskich, i innych Zagranicznych złożonego.

Kramy umurowane w kwadrat, wygoda wszelka dla przedaiących i kupuiących — Fabryk znacznieyszych w tém Mieście nie masz, codziennie iednak tak w Kramach Towarów iakich kto żąda, iako też w Mieście co do wygody potrzeba, dostanie.

---

3. Miasto *Różana* w Powiecie Słonimskim mil 6. od Słonima, od Warszawy 70. w którym co tydzień trzy Targi liczne bywaią.

Tudzież trzy Jarmarki do Roku na Konie, Bydło, i wszelkie Towary.

Pierwszy Jarmark, na środopoście Ruskie.

Drugi na S^o Piotra Ruskiego.

Trzeci na Spasa w Augużcie.

To Doniesienie iest Autentyczne, bo z samego mieysca tych Jarmarków.

VII.

o Miastach Krajowych.

Dalszy Ciąg Opisania czyli Numerowania Warszawy.

---

64. *Ulica Nowy Swiat.*

Nro

1245. * Pałac J. W. Branickiego Hetmana W. K.
1246. Kamienica Sabuńskiego.
1247. Dworek Abdelmissyaminowicza.
1248. Dworek Grużewskiego.
1249. Dworek Abramowicza.
1250. Dworek Krzysztofowicza.
1251. Kamien: Zakrzewskiego.
1252. Dworek W. Puławskiéy Sta: Wareckiéy.
1253. * Pałac J. O. X. Sanguszka Wojew: Woł:
1254. Kamienica i Dworek Ur: Belgrama Kamerdynera J. K. Mći.
1255. Kamienica Berra Piekarza.
1256. Dworek Ur: Siekierzyńskiego.
1257. Dworek P. Montrezora.
1258. Dworek PP. Marcinkanek.
1259. Dworek XX. Augustyanów.
1260. Dworek J. P. Zymermana Kontrourlera Pocztamtu J. K. M.
1261. Dworek Dydrycha.
1262. Dworek Zebrówskiego.
1263. Dworek Woytowicza.
1264. Kamienica Sliwińskiego.
1265. * Pałac P. Olliera Kupca Warszawsk:
1266. Dworek Berzyckiego.
1267. Dworek Wiltofszyńskiego.

Nr.
1268. Dworek Wardaśiewicza.
1269. * Pałac J. W. Piaſkowſkiego Ex-Podkomorz: Krzemienic:
1270. Dworek W. Zebro Konſyl: J.K.M.
1271. Dworek J. O. X. Lubomirſkiéy M. W. K.
1272. Kamien: i Dwor: W. Klębówſkiego Cześnika Łukowſkiego.
1273. Dworek Huſarzewſkiego.
1274. Kamienica Strońſkiego.
1275. Dworek Zaykowſkiego.
1276. Dworek Karkietko.
1277. Dworek Ur: Kiełczewſkiego.
1278. Dworek Łagowſkiego.
1279. Dworek Solucha.
1280. Dworek Korandowicza.
1281. Dworek Johra.
1282. Dwor: J. W. Tyſzkiewicza Hetm: Pol: Lit.
1283. Dworek Sukceſſorów Łachówſkich.
1284. Dworek Sikorſkiego.
1285. Dworek Ur: Rakowſkiego.
1286. Dwor: J.W. Potockiego Woj: Ruſkiego.
1287. Kamien: Polmana.
1288. Kamien: Ur: Krajewſkiego.
1289. Dworek Ur: Grodzkiego.
1290. * Pałacyk W. Myſtkowſkiéy Podſędkow: (Czerſkiéy.
1291. Dworek Rowickiego.
1292. Dworek Tonnion.
1293. Dworek Frofta.
1294. Kamien: Lipczyńſkiego.
1295. Dworek Czaplińſkiego.
1296. Kamien: Kredytor: Maliſzewſkiego.
1297. Dwor: P. Kabryt Bankiera Warſzawſk.
1298. Dworek XX. Auguſtianów.
1299. Dworek Bryndziewicza.

Nr°

1300. Dworek Sukceff: Matuszewskich.
1301. Dworek Rzempołuskiego.
1302. Dworek Sztéynera.
1303. Kamien: Klassena.
1304. Kamien: Tylcera.
1305. Kamien: Branta.
1306. Kamien: Bobkiewicza.
1307. Kamien: Kleknera.
1308. Kamien: Mścichowskiego.
1309. Kamien: Skalkiego Aptekarza Warsz:
1310. Kamien: Fiałkowskiego.
1311. Kamien: Jarzyńskiego.
1312. Kamien: Demelmajorowy.
1313. Plac pusty J. W. Chotkiewiczowy Staro-ściny Zmudź:
1314. * Pałac i Kamien: J. W. Wykowskiéy Kasztelan: Wyszogrodzkiy.
1315. * Pałac J. O. XX. Sułkowskich.
1316. Kamien: Dorfnerowy.
1317. Dworek J. W. Dłuskiego Podk: Lubelsk:
1318. * Pałac XX. Missyonarzów.
1319. Kamienica tychże.
1320. Klasztor XX. Dominikanów Obserwant:
1321. ✝ Kośc:ioł XX, tychże.

Następuie Ulica Święto-Krzyska o czém poźniéy.

VIII.

o Dobrach do Przedaży, Zastawy, i Arędy.

— *Doniesienie o Summach na Dobra i na Zastawy znayduiące się w Warszawie.*

Ponieważ dosyć często tak ustnie iako listownie czynią się odezwy, ieśli nie ma podanych do Dziennika Dóbr do przedaży, Zastawy, lub Arędy, przeto uwiadomia się Publiczność, iż iest wielu maiących Summy celem unegocyowania o Dobra iakie.

W tych czasiech był ieden oświadczaiący, iż ma 40.000. dla skontraktowania Dóbr iakich blisko Warszawy — á Drugi życzy sobie w Kordonie Pruskim, lub blisko Granicy nabycia Dóbr — Chciałem im przysługę okazać w nastręczeniu Dóbr takowych, ale gdy nikt się w tych czasiech nie podaie, więc uczyniłem im nadzieię, iż poskończonych Kontraktach Dubieńskich ci, co niepokończyli Negocyacyi o Dobra, może zechcą dla prędszego ukończenia podać do tego Dzieła —

— *Doniesienie iż się znayduie 500. Czer: Złł: na Zastawy dobre, w Warszawie.*

Znayduie się ieden w Warszawie, który ma 500. *Czer: Złł:* końcem dawania onych na Mieśięczne Prowizye przez dobre Zastawy.

Także uwiadomia się, iż w Kompanii Pruskiéy na dobre Zastawy daią się pieniądze, i są tam znaczne do tego zamiaru Summy.

A oprócz tych mieyſc, ſą ieſzcze i inne w Warſzawie, gdzie można doſtać na dobre Zaſtawy i Facyendy, Pieniędzy, niech ſię tylko kto zgłośi potrzebuiący względem tych mieyſc uwiadomienia, do Expedycyi *Dziennika Handlowego*, á odbierze tam zupełną informacyą.

IX.

o Piſmach i Projektach Handlowych.

— *Uniwerſał Kommiſſyi Rzpltéy Skarbu Koronnego, względem wnętrznego waloru Czerwonych Złotych.*

Wſzem w obec i każdemu z oſobna komu o tym wiedzieć należy, wiadomo czyni, iż iako Całość Dobra Publicznego, zachowanie Maiątku ſzczególnego Obywatela, i Mieſzkańca Krajowego, pracy i trudów onéy ieſt naymilſzym dopełnienia obowiązków przez Naród włożonych zamiarem, tak chciałaby zapewne Kommiſſya w uſkutecznieniu Prawa Séymu dopiero zeſzłego, o Układach donieść względem Monety, lecz gdy Prawo, tak Kommiſſyi ſwoiéy, iako też i W. X. Litt: znioſłſzy ſię z Kommiſſyą Menniczną Układ utworzyć nakazało, á téq do tych czas ieſzcze w oczekiwaniu zoſtaie, przynaymniéy niektóre dla Narodu i ſzczególnych Obywatelów pilniéyſze urządzenia względem Złota, obwieścić, iſtotny zna obowiązek.

Poſtanowiło Prawo Kurs Czerwonego Złotego do *złot:* 18. lecz że nie onego imie, ale wewnętrzny ſzacunek daie iſtotną onego wartość. Prawa zaś wſzyſtkie Narodowe,

mó-

mówiąc o kurſie Złota, albo do Węgierſkiego pod imieniem Kremickiego znanego, iako Statut 1451, 1496, 1505. Uſtawy Mennicżne 1531. 1589, 1598, 1616, i poźniéyſze, albo do Hollenderſkiego iako 1760. Kurs Monety ſtóſowały; Uſtawy zaś poprzednicze równie ſzacunek Czerw: Złotych różniły, czego naycelniéyſzym dowodem Zygmunta I. 1531 Roku Uſtawa.

Nad to ſmutném ieſt dla Polſki teraz doświadczeniem, iż gdy w Kraiu J. C. K. Méi Czerwony Złoty równie podnieſionym zoſtał na Złotych 18. wyſzczególnienie ſzacunku każdego Czerwonego Złotego gatunku ogłoſzonym zoſtało, a tak do Polſki naygorſze weſzły Czerwone Złote, naylepſze zoſtały w tych Kraiach, gdzie podług wnętrznego ich ceniono ſzacunku.

Przeto z tego powodu Kommiſſya ogłaſza, iż tylko Czerwone Złote.

Hollenderſkie - -	iść będą po Złł: 18.
Węgierſkie *pod imieniem Kremnich znane* -	
Ceſarſkie - - - -	
Polſkie, *iako ſtóſowne do walcru i wagi Hollenderſkich* -	
Salisburſkie - - -	
Saſkie - - - -	
Pruſkie - - - -	
Weneckie - - -	
Florenckie - - -	
Medyolańſkie - -	
Genueńſkie - - -	
Duńſkie - - - -	

Inne

Inne zaś Czerwone Złote podług wewnętrznego szacunku swego ocenione, brane bydź maią, to iest:

Szwecki / Moskiewski / Rzymski czyli Papieski	Złł:	16.	Gr: 8.
Suweryny Austryackie	—	51.	— 12.
Suweryn Hiszpański	—	50	— =
Frydrych Dor Pruski	—	30.	— =
Imperyał Moskiewski	—	59.	— 6.
Chrystyan Dor Duński	—	30.	— =
Zwyczany Czerwony Złoty Duński Courrant.	—	13.	— 9.
Luidor nowy Francuzki	—	34.	— 16.
Luidor stary Francuzki	—	36.	— 15.
Pistole Hiszpańskie.	—	31.	— =

Dla lepszego Obywatelów i Mieszkańców Kraiowych ostrzeżenia, te wszystkie Monety Złotych gatunków, sztychowane i rozesłane będą.

Który to Uniwersał aby nie zawodnéy każdego doszedł wiadomości po Miastach i Miasteczkach publikować, i do Akt każdego Grodu sposobem Oblaty podać, á o podaniu z Publikacyi wzięte Attestata do Kommissyi swoiéy odesłać JPP. Superintendentom Prowincyi zaleca.

Dan w Warszawie na Sessyi Ekonomicznéy Dnia 22. Grudnia Roku Pańskiego 1786. — *Adam Łodzia Xiąże Poniński Podskarbi Wielki Koronny.*

— *Uwaga względem niedostatku Monety.*

To co do Złota, ma już Kray swoią wygodę i udostatecznie Prawa, ale co do Monety wy-

wyrazić niepodobna, iaką ma Szkodę i Niewygodę ato z dwuch Zrzodeł.

1mo Po zapadłym Prawie, iż Moneta nasza w proporcyą Monet Zagranicznych ma bydź uproporcyonowana, zaraz czuć się dał oney niedostatek, gdyż spodziewaiący się, iż Moneta nowa maiąca się wybijać, będzie podléysza od staréy, zaraz pomyśleli o Sposobach wywiezienia staréy Zagranicę, bo nowéy podléyszéy, iużby niemieli poco wywozić potém.

2do Reszta zaś Monety pozostałéy ieszcze w Kraiu, która już żadną miarą wiwieziona bydź niemogła, tak gwałtownie została zatrzymaną w Ręku chciwych Ludzi, iż w saméy Warszawie na Czerwonym Złotym trzeba tracić około Złotego, á wsklepach kupuiąc trzeba brać aż za kilka Złotych, to ledwo można i to nie wszędy, dostać Monety, á to ztéy Przyczyny, iż spodziewaią się, że Moneta stara, będzie podwyższona do kilku groszy, więc każdy (ale tylko chciwy) maiący kilka, kilkanaście, lub kilkadziesiąt Tysięcy Monety, trzyma ią do póty, do póki nie doczeka się podwyższenia oney, kalkuluiąc, że gdy ma 100,000 *zł:* na każdym złotym, gdy będzie miał zysku 2. grosze, będzie więc miał 200,000 groszy. — Podobnież oczekuią zysku i ci, co maią kilka i kilkadziesiąt tysięcy, á tak gdy u tych podłych Chciwców, bez żadnéy Cyrkulacyi leży Moneta, iakaż tedy może cyrkulować Moneta teraz, oto chyba ta tylko, która nie formuie Tysięców, ale tylko po kilkanaście złotych cyrkulnie w potrzebach *primæ Necessitatis* — Należałoby więc pomyśleć o sposobach zapobieżenia tak wielkiéy Karystyi, i utrzymać

Han-

Handel wnętrzny od upadku, bo Handel tén, wiele zawiſł na obfitości Monety, ſpoſoby zaś te mogłyby bydź naypręd ſze.

1. Wydać możnaby Uniwerſał, iż ktokolwiek ma kilka, lub kilkadzieſiąt tyſięcy Monety, á trzyma ią bez żadnéy Cyrkulacyi, tedy tén pod Karą Konfiſkaty onéy, powinien przynoſić do Mennicy na zamian Złota, á Mennica powinna doſtarczać na wſzelkie Publiczne Potrzeby ſamą Monetą *n. p.* — Mogłaby doſtarczyć Poczcie ſaméy Monety iakie kilkadzieſiąt tyſięcy, która powinnaby reſztę zdawać za każdy Liſt z Czerwonego Złotego, á nie tak, iak teraz dzieie ſię, iż Liſtu ani wykupić, ani oddać można bez Monety, i nie iedén ſzukaiąc Monety, Pocztę ſpoźniał, Intereſſa gubił, á gdyby Moneta z Poczt wychodziła, cyrkulowałaby ſię w Kraiu — Toż ſamo gdyby Woyſko i Officyaliści ſamą Monętą byli płatni, od których naywięcéy Cyrkulacya idzie.

2. Jeśli Srebra brakuie do wybicia nowéy Monety, toć tym czaſem możnaby ſtarą z redukować, á tak ci, co trymaią dla uprojektowanego zyſku, poruſzyłaby z mieyſca niecyrkulacyi.

3. Możnaby na koniec nad Przepis Prawa, za Dyſpenſą Rady Nieuſtaiącéy, więcéy wybić Monety miedzianéy, zwłaſzcza gdy już Miedź mamy Kraiową, która równie iak Srebrna byłaby potrzebna w Handlu i Rękodziełach — Nad tym punktem nie rozſzerzam ſię, bo wyręcza mię z zwyczaynéy ſwéy gorliwości, *Sandomirzanin*, iak naſtępuie.

— *Uwa-*

— *Uwaga Sandomirzanina o Monecie Miedzianéy.*

Ustawa Kraiowa przepisuiąca skąpą liczbę miedzianéy Monety, aby w Mennicy wybijana była, nie zdaie się bydź nayłepszą, iako Kray z doświadczenia o tém sądzi.

Ubywa z Polski srebrna Moneta, á miedzianéy nie przybywa, w takim razie niedostatek powszechny w Kraiu oczywiście następuie, w tych okolicach zmieniaiąc Czerwony *zł*: trzeba tracić na każdym od 8. do 15. groszy, á nawet i tak trudno dostać miedzi, bo srebrnéy Monety zaledwie gdzie dostrzedź iuż można.

Kiedy nam Naywyższa Opatrzność nie skąpi w Kraiu miedzianego Kruszcu — Kiedy ludność powiększona i Handel Kraiowy wewnętrzny więcéy onéy potrzebuie — Kiedy Miedziana Moneta nie podlega Wykupnu za Granicę — Kiedy iéy obfitość w Kraiu choćby do 50,000,000. Kursuiąca, potrafi Obywatelów dostatniemi uczynić, pocóż zagradzać drogę temu Kraiowemu szczęściu i dozwalać, aby się Kray codzień uboższym stawał.

Z tych powodów żąda Powszechność, aby Mennica obficie miedzianéy Monety dostarczała Kraiowi. (*d*)

(d) *Niedziw, że w Sandomirskim niedostatek wielki i miedzianéy nawet Monety, kiedy w Warszawie tak mocno iéy brakuie, iż nie tylko po Sklepach dostać iéy nie można, bo za Czerwony Złoty w niedostatku srebrnéy z chęcią braliby i miedzianą, ale nawet i na*

Poczcie często iéy tak brakuie, iż za List trzeba czasem przynosić samę miedź á iéy nie maiąc, trzeba się wracać z Listem do Miasta dla szukania miedzi, albo Pocztę opóźniać, ale i dziwić się nie można, że to Poczty czynić muszą gdyż prynoszącemu List, i daiącemu połzłotego, trzeba zdać resztę 3. grosze, á ich brakuie — Więc ieśli Prawo broni bić miedzi tyle, ile Kraiowi potrzeba, niechżeż Zwierzchność Krzaądowniczą dozwoli tym czasem, przynaymniéy Kilkakroć Sto tysięcy wybić miedzi, pod pozorem wygody Publiczneý Pocztowéy.

KONIEC CZĘŚCI XI. y XII. 1786.

---

o Sposobie nabycia tego Dzieła.

1. W *Warszawie*, *w Expedycyi Dziennika Handlowego*, Można wtey Expedycyi Prenumerować płacąc na Rok cały Złł: 18. na pół Roku Złł: 9. z tym warunkiem, że ktoby nie prenumerował na pierwszy Rok, ten nie będzie mógł na drugi Rok inaczey prenumerować, aż biorąc pierwszego Roku wszystkie Części podług Ceny ich wyrażoney. — w Teyże Expedycyi teraźnieysza Część XI. i XII. razem z Tablicą Targów przedaie się po Złł: 3. — Tamże dostać można zawsze *gratis* Prospektu i Treści Materyi tego Dzieła.

2. *w Drukarni Grölowskiey* w Marywilu, iako i Po wszystkich składach Jego znayduiących się, prenumerować i osobno kupować można za tęż samą Cenę, iak w Expedycyi Dziennika.

3 *w Drukarni Dufourowskiey* także prenumerować można za tęż samą Cenę, iak w Expedycyi.

4. *za Warszawą* po wszystkich Pocztach całego Kraiu przenumerować można, adresuiąc się do ktorego z JJ. PP. Sekretarzow Pocztamtu Warszawskiego, przesyłaiac razem im na Rok Złł: 24. na pół Roku Złł: 12. rachuiąc w to Porto Pocztowe.

5. Oprocz mieysc wyrażonych, znayduie się. ieszcze to Dzieło osobno Częściami do przedania podług Ceny w ich wyrażoney. —

w Poznaniu u Krzysztofowibza Bibliopoli.
w Krakowie w Drukarni Grebla.
w Białymstoku na Poczcie.
w Tulczynie w Ukrainie na Poczcie.
w Lublinie u Galli.

DONIESIENIE

1. o *Treści Materyi Dziennika Handlowego drugiego połrocza* 1786.

2. o *Prenumeratorach Dziennika Handlowego całego Roku* 1786.

LIPIEC i SIERPIEN.

tak

WRZESIEN i PAZDZIERNIK

na-

o Sposobie nabycia tego Dzieła.

1. *W Warszawie*, *w Expedycyi Dziennika Handlowego*, która teraz znayduie się na Krakówskim Przedmieściu w Kam: Duponta Sekretarza *Nro* 454. gdzie i Znak téyże Expedycyi iest zawieszony. — Można w téy Expedycyi Prenumerować płacąc na Rok cały *Złł:* 18. na pół Roku *Złł:* 9. z tym warunkiem, że ktoby nieprenumerował na pierwszy Rok, tén nie będzie mógł na drugi Rok inaczéy prenumerować, aż biorąc pierwszego Roku wszystkie Części podług Ceny ich wyrażonéy. — w Téyże Expedycyi teraźniéysza Część XI. i XII. razem z Tablicą Targów przedaie się po *Złł:* 3. — Tamże dostać można zawsze *gratis* Prospektu i Treści Materyi tego Dzieła.

2. *w Drukarni Grolówskiéy* w Marywillu, iako i po wszystkich składach Jego znayduiących się, prenumerować i osobno kupować można za tęż samą Cenę, iak w Expedycyi Dziennika.

3. *w Drukarni Dufourówskiéy* takóż prenumerować można za tęż samą Cenę, iak w Expedycyi.

4. *za Warszawą* po wszystkich Pocztach całego Kraju prenumerować można, adresuiąc się do którego z JJ. PP. Sekretarzow Pocztamtu Warszawskiego, przesyłaiąc razem im na rok *Złł:* 24. na pół roku *Złł:* 12. rachuiąc w to Porto Pocztowe.

5. Oprocz miéysc wyrażonych, nayduie się ieszcze to Dzieło osobno Częściami do przedania podług Ceny w ich wyrażonéy. —

w Poznaniu u Krzysztofowicza Bibliopoli.
w Sandomierzu na Poczcie.
w Krakowie w Drukarni Grebla.
w Kaliszu w Drukarni tamecznéy.
w Piotrkowie na Poczcie.
w Białymstoku na Poczcie.
w Tulczynie w Ukrainie na Poczcie.
w Łęczycy w Dystrybucie Tabaki.
w Bielsku na Poczcie.
w Wilnie u Bucewicza Bibliopoli w Rynku.
w Lublinie u Galli.
w Grodnie w Drukarni tamecznéy.

NB. Prenumeratorowie, którzy prenumerowali na I. Rok i prenumerować będą na tén 2. Rok Dziennika, w przeciągu od Daty 1. Stycznia do Daty 1. Marca, tedy będą odbierać cały Rok Tomiki na lepszym Papierze — Nadto ieszcze wszelkie Dodatki czyli Suplementa ieśli będą iakie do tego Dzieła, *gratis* otrzymaią.